గురుపరంపరాప్రభావము

చెన్నపురి, 1885

Record no. 294

Guruparamparāprabhāvamu

Cennapuri, 1885

Record no. 294

SUNDARAYYA VIGNANA KENDRAM

1-8-1/B/25/A, Bagh Lingampalli
Hyderabad – 500 044, Andhra Pradesh, India

Bibliographic Record Target

గురుపరంపరాప్రభావము / ఇది కొమాండూరు అనంతాచార్యులచేత తెనిగింపబడినది.- చెన్నపురి : ఊ. పుష్పరథశెట్టి, 1885.

6, (1), 244 p. ;21 cm.

Record no. 294

Guruparamparāprabhāvamu / idi Komāṇḍūru Anantācāryulacēta Tenigimpabaḍinadi.- Cennapuri : Ū. Puṣparathaśeṭṭi, 1885.

6, (1), 244 p. ;21 cm.

Record no. 294

35 mm microfilm

Image placement: IA (IIA) IB IIB   Date filming began:

-: ఓం :-   246B

ఈ గురుపరంపరా ప్రభావము, శ్రీ వానమామ
లై జీయర్, చిన్నతిరియర్ రామానుజ స్వాముల
యొక్క పాదధూళియగు. బా. వరధరామా
నుజదాసు నిది :-

22-12-08

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

ఆళ్వారాచార్యుల వైభవము

అగు

గురుపరంపరాప్రభావము.

ఇది,

కోమాండూరు - అనంతాచార్యుల చేత

తెనిగింపబడి,

ఊ. పుష్పరథశెట్టిగారిచే

వారిదైన

కలారత్నాకర ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపబడెను.

చెన్నపురి:

1885.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

అవతారిక.

సకలలోక నాయకుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు నిత్యముక్తులగు పరమ భాగవతోత్తములు తనదివ్యమంగళ గుణానుభవము వలన నిత్యానందులై వర్తించునట్లు అజ్ఞానాంధకారమగ్నులయి గతిగానక భ్రమించునట్టి జీవాత్మలనుగూడ వర్తిల్ల జేయవలెనని తిరువుళ్లముతో స్వరూపోపాయ పురుషార్థమనెడు దీపమును సంకల్పించి, అందులకు సాధనములైన వేదశాస్త్రములను ప్రసాదించి, ఆవేదశాస్త్రముల యర్థములు సందేహ విపరీతములను తొలగించి బోధించి సకలచేతనులను ఉజ్జీవింపజేయుటకయి నిజదేవీ భూషణాయుధ పరిజనములను ఆళ్వారులుగాను ఆచార్యులుగాను అవతరింపజేసెను. ఆయాళ్వారాదుల వైభవములు శ్రీమన్నారాయణుని లీలావతార వైభవములకంటె భోగ్యములుగాను పావనములుగాను నుండుటవలనను, వానియందు విశ్వాసముగలిగి యనుసంధించుట స్వరూపానురూపమయిన కృతజ్ఞతా లక్షణముగా నుండుటవలనను వైష్ణవులగు నెల్లవారికిని సులభముగా తెలియునట్లు వచనరూపమున సంగ్రహముగా గురుపరంపరా ప్రభావము అనుపేర నీగ్రంథము వ్రాయబడెను. ఎవరు దీనిని భక్తిశ్రద్ధలతో సేవింతురో వారు ఆళ్వారాచార్యుల ప్రభావములను కరతలామలకముగా తెలిసికొనుటయేగాక శ్రీమన్నారాయణునిదైన నిర్హేతుక జాయమాన కటాక్షమునకును పాత్రులగుదురు.

ఇట్టి యీగురుపరంపరా ప్రభావము ఇంతకుముందు ద్రావిడభాషలోనే యున్నందున ఆభాష తెలియని వైష్ణవోత్తములకు సుబోధముగాక యుండగా ఆకొరతను పోగొట్టు తలపున

ఊ. పుష్పరథశెట్టిగారు, నాచేత తెనుగుభాషలో వ్రాయించి అచ్చువేయించిరి. నేనును స్వతంత్రతనవలంబింపక మాతృకలో నున్నట్టు నాకుతోచినంతవట్టును సంప్రదాయ విరుద్ధముకాకుండ కొంతవరకు ప్రాచీనమయిన పరమయోగివిలాసమును ప్రపన్నామృతమును జూచి అక్కడక్కడ కొన్నికొన్ని విశేష విషయములను చేర్చి వ్రాసితిని. ఇందేమేని లోపము లున్నయెడ సంప్రదాయ వేత్తలగు భాగవతోత్తములు ఆలోపములను తెలియజేసి దిద్దింతురని వదింబదిగ నమ్ముచున్నాడను.

మరియు ఈగ్రంథమునందు వైష్ణవపరిభాషను అనుసరించి కొన్ని ద్రావిడపదములును చేర్పబడియుండును.

ఇట్లు,
కో. అనంతాచార్యులు.

శ్రీవరవరమునయేనమః.

ఈ గ్రంథమును సేవింపతొడుగునప్పుడును చాతుమొర చేయునప్పుడును ఈ క్రిందకనబరిచియుండు క్రమమున పూర్వాచార్యుల తనియలను అనుసంధింపవలయును.

తనియశ్లోకములు.

శ్రీశైలేశదయాపాత్రంధీభక్త్యాదిగుణార్ణవమ్
యతీంద్రప్రవణంవందేరమ్యజామాతరంమునిమ్.

లక్ష్మీనాథసమారంభాంనాథయామునమధ్యమామ్
అస్మదాచార్యపర్యంతాంవందేగురుపరంపరామ్.

యోనిత్యమచ్యుతపదాంబుజయుగ్మరుక్మ
వ్యామోహితస్తదితరాణితృణాయమేనే,
అస్మద్గురోర్భగవతోస్యదయైకసింధో
రామానుజస్యచరణౌశరణంప్రపద్యే.

మాతాపితాయువతయస్తనయావిభూతి
స్సర్వంయదేవనియమేనమదన్వయానామ్,
ఆద్యస్యనఃకులపతేర్వకుళాభిరామం
శ్రీమత్తదంఘ్రియుగళంప్రణమామిమూర్ధ్నా.

నాథంపంకజనేత్రరామయమునావాస్తవ్యమాలాధరా
యోగీంద్రంకురుకేశచంద్రజలధింగోవిందమూరాధిపా
భట్టార్యంనిగమాంతయోగిజగదాచార్యౌసకృష్ణద్వయా
వందేమాధవపద్మనాభసుమనఃకోలేశదేవాధిపాః.

నమోవేదాంతవేద్యాయజగన్మంగళహేతవే
యస్యవాగమృతాసారపూరితంభువనత్రయమ్.

వేదాంతవేద్యామృతవారిరాశే
ర్వేదార్థసారామృతపూరమగ్ర్యమ్
ఆదాయవర్షంతమహంప్రపద్యే
కారుణ్యపూర్ణంకలివైరిదాసమ్.

శ్రీమత్కృష్ణసమాహ్వాయనమోయామునసూనవే
యత్కటాక్షైకలక్ష్యాణాంసులభశ్శ్రీధరస్సదా.

శ్రీకృష్ణపాదపాదాబ్జేనమామిశిరసాసదా
యత్ప్రసాదప్రభావేనసర్వసిద్ధిరభూన్మమ.

లోకాచార్యాయగురవేకృష్ణపాదస్యసూనవే
సంసారభోగిసందష్టజీవజీవాతవేనమః.

నమశ్శ్రీశైలనాథాయకుంతీనగరజన్మనే
ప్రసాదలబ్ధపరమప్రాప్యకైంకర్యశాలినే.

శ్రీశైలేశదయాపాత్రంధీభక్త్యాదిగుణార్ణవమ్
యతీంద్రప్రవణంవందేరమ్యజామాతరంమునిమ్.

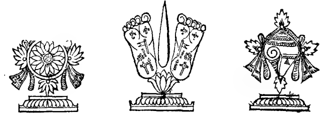
రమ్యజామాతృయోగీంద్రపాదరేఖామయంసదా
తదాయత్తాత్మసత్తాదింరామానుజమునింభజే.

వందేవానమహాశైలరామానుజమునిప్రియమ్
రామానుజార్యంసర్వజ్ఞంవత్సాన్వయవిభూషణమ్.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

విషయసూచిక.

శ్రీమద్రామానుజాయనమః.

ఆళ్వారాచార్యుల వైభవము.

లేక

గురుపరంపరా ప్రభావము.

ప్రకృతార్థ వివరణము.

శ్రియఃపతియు, శ్రీవైకుంఠ నికేతనుడును, శ్రీమదనంత ముఖ్య నిత్యసూరి పరిషన్నిషేవ్యమాణుడును, శ్రీభూమినీళా సమేతుడును, సర్వజ్ఞుడును, సర్వవ్యాపకుడును, సర్వాంతర్యామియు, సర్వోత్కృష్టుడును, అవాప్తసమస్త కాముడును, అనాథరక్షకుడును, ఆశ్రితఫలప్రదుడును, ఆదిమధ్యాంతరహితుడును, నిరతిశయసౌందర్య సౌకుమార్యలావణ్య యౌవనాద్య పరిమితోదార గుణగణ దివ్యమంగళవిగ్రహ విశిష్టుడును, పరమభాగవతోత్తమ హృదయకమల నివాసియు, లోకసంరక్షణార్థమై హంస మత్స్య హయగ్రీవ కూర్మవరాహాదులయిన అవతారములను ఎత్తినవాడునయిన శ్రీమన్నారాయణుడు, అనాదికర్మవాసనా వశులయిన జీవాత్మలు జననమరణ దుఃఖములనుండి విడువబడి యుజ్జీవించు నిమిత్తము తన దేవీ భూషణాయుధ పరిజనములను భూలోకమునందు ఆళ్వారులుగాను ఆచార్యులుగాను అవతరింప ఆజ్ఞాపింపగా, వారు ఆయాజ్ఞను శిరసావహించి యీ భూమియందు అవతరించి సర్వచేతనోజ్జీవనపరులయి వర్తించిరి.

ఆళ్వారుల వైభవము.

౧ - పొయ్గయాళ్వార్లు.

శ్లో॥ కాంచ్యాంసరసి హేమాబ్జే జాతంకాసారయోగినమ్,
కలయేయశ్శ్రియఃపత్యుః రవిందీపమకల్పయత్.

శ్రీపాంచజన్యాంశమయిన పొయ్గయాళ్వార్లు (సరోయోగి) ద్వాపరయుగమునందు ఎనిమిదిలక్షుల అరువదిరెండు వేల తొమ్మన్నూట రెండవదియైన సిద్ధార్థినామ సంవత్సరము అల్పిశి నెల (ఆశ్వయుజమాసము) శుక్లపక్షమునందు అష్టమీమంగళ వారమునాడు శ్రవణనక్షత్రమున ముక్తిప్రదములని పేర్కొ బడిన నగరము లేడింటను ప్రధానమని అనిపించుకొన్న కాంచీ పట్టణమునందు నూటయెనిమిది దివ్యతిరుపతులందు నెన్నబడి యథోక్తకారి సన్నిధి వెంబడి పొయ్గై (తామరకొలను) అను పుష్కరిణిలో వికసించిన బంగారు తామరయందు అవతరించి ఇట్టిదట్టిదని చెప్పరాని భగవద్భక్తితో ఆశ్రితులను ఉజ్జీవిం జేయుచు వేంచేసి యుండిరి.

---

౨ - భూదత్తాళ్వార్లు.

శ్లో॥ మల్లాపురవరాధీశం మాధవీకుసుమోద్భవమ్,
భూతంనమామియోవిష్ణో ర్జ్ఞానదీపమకల్పయత్

శ్రీగదాంశమయిన భూదత్తాళ్వార్లు (భూతయోగి) పొం యాళ్వార్లు అవతరించిన మరునాడు నవమితోగూడిన ధ నక్షత్రమునందు తిరుకడల్మల్లై (మల్లాపురము లేక మహాపురము) అను దివ్యతిరుపతియందు ఒక పువ్వులగురివింద పూ నందు అవతరించి, శ్రీమన్నారాయణుని పాదపద్మములయం అంతరంగభక్తిగలిగి వేంచేసి యుండిరి.

౩ - పేయాళ్వార్లు.

శ్లో॥ దృష్టవానితిహోవాచ రమయామయిలాధిపమ్,
కూపేరక్తోత్పలేజాతం మహదాహ్వాయమాశ్రయే.

శ్రీనందకాంశమయిన పేయాళ్వార్లు (మహాయోగి) భూదత్తాళ్వార్లు అవతరించిన మరుసటినాడు దశమితోగూడిన శతభిషఙ్నక్షత్రమునందు దివ్యతిరుపతులలో నొకటియయిన తిరుమయిలై (మయిలాపురము లేక మయూరపురము) అను పట్టణమునందు మాధవస్వామిసన్నిధికి సమీపమున లతాహ్రదము అను కోనేటిలో వికసించియున్న ఎఱ్ఱగలువ పూవునందు అవతరించి, జగద్రక్షకుడైన శ్రీమన్నారాయణునియందలి నిరతిశయ భక్తి తాత్పర్యముతో వేంచేసి యుండిరి.

ఈ చొప్పున మూడు దివ్యతిరుపతులయందు అవతరించిన యీయాళ్వార్లు ముగ్గురును, జననమరణ దుఃఖవర్జితులయి పరమపదమును పొందగోరువారికి శ్రీమన్నారాయణపదారవింద సేవయు భాగవతసేవయు దక్క గతి వేరొక్కటి లేదనెడి యథార్థజ్ఞానము లేనివారును, ఆజననమరణ దుఃఖములకు హేతుభూతములయిన కృత్యములను చేసి పరితపించువారునైన ఆత్మలు అట్టి దుఃఖములనుండి తొలగి శ్రీమన్నారాయణుని పాదపద్మసేవచేసి పరమపదము నొందుటకు దగినమార్గములను సూచింపదలచి, తమతమ యవతారస్థలములలోనే వేంచేసి యుండక, అనిత్యములైన పాంచభౌతిక దేహములను ధరించి, నిస్సారమయిన సంసారసాగరమునందు మునిగిపోక సదా భగవద్గుణానుభవముచే కాలము గడపునట్టి పరమభాగవతులను, కంచి మొదలుగాగల దివ్యదేశములయందు అర్చావతారములను పొంది వేంచేసి యుండు శ్రీమన్నారాయణుని సేవింపతలంపు జనింపగా యాత్ర వెడలి ప్రతిదివ్యదేశమునందు నున్న పెరుమాళ్లను సేవించుచు, అందందు గల భాగవతులను వెదకి వెదకి కనుగొనుచు, యాత్రచేయు

నపుడు ఎవరంతట వారువచ్చి, ముగ్గురు ఆళ్వారులును ఒక్కనాడే దక్షిణపినాకినీనది దక్షిణపుగట్టున శ్రియఃపతియగు ఆయనార్ అను అర్చావతారమూర్తి వేంచేసియుండు తిరుక్కోవలూరు (వామనక్షేత్రము) అను దివ్యదేశముచేరి, అచ్చటి పెరుమాళ్ల సన్నిధికి బోయి మంగళాశాసనముచేసి, బహువిధముల వినుతించి, అందువలని ఆనందాతిశయముచేత పరవశులై తిరుమంత్రమును జపించుచు ఎవరికి అబ్బినచోట వారు వేంచేసియుండిరి.

అంతట క్రమముగా సూర్యాస్తమయమును అయ్యెను. అప్పుడు తొలుత పొయ్గయాళ్వార్లు తాము శయనింప చోటు వెదకువారై ఆయూరిభాగవతుల తిరుమాళిగలను విచారించుచు బోయి ఒకవైష్ణవుల తిరుమాళిగ నడవయరుగు దొరకగా అచట శయనించిరి. వెంటనే పూదత్తాళ్వార్లు తాము శయనింప చోటు వెదకుచు ఆతిరుమాళిగవాకిట వచ్చి నిలువబడి, ఎవరు తిరుమాళిగస్వాములు? అడియనికి ఈరాత్రి పండుకొనుటకు కొంచెము స్థలము సాదించెదరా? అనిరి. ఆమాటలు చెవినిపడగానే ఆనడవయరుగుపై శయనించియున్న పొయ్గయాళ్వార్లు తలుపు తెరచి బయటికివచ్చి వారిని ఎచ్చరించుకొని స్వామీ దాసుడు ఉండుచోటు, ఒకరికైన పండుకొనను ఇరువురికైన కూర్చుండను చాలునదిగా ఉన్నది. దేవరవారు వేంచేసిన పక్షమున ఇరువురము నుండవచ్చును. అనగా, అందులకు హర్షించి వారును ఆయరుగుమీద చేరుకొనిరి. మరికొంతసేపటికి పేయాళ్వార్లును పడుకకు తావు వెదకుచువచ్చి ఆతిరుమాళిగకెదుట నిలిచి, ఓతిరుమాళిగ స్వాములారా! దాసునికి పండుకొనుటకు కొంచెము చోటుకావలెను. ఇచట చిక్కునా? అనిరి. ఆమాట విని మునుపటి యాళ్వారు లిద్దరును ఎచ్చరించుకొని, స్వామీ! ఈనడవయరుగు ఒకరు పండుకొనను, ఇరువురు కూర్చుండను, ముగ్గురు

నిలుచుండను తగినదిగా నున్నది. ఇందు మీదాసులము ఇరువురము ఉన్నాము. దేవరవారును వేంచేయుదురేని ముగ్గురమును సరుదుకొని నిలుచుండవచ్చును అని చెప్పి తలుపు తెరచిరి.

ఈవిధముగా పాంచజన్యగదా నందకాంశ సంభూతులైన ఆయాళ్వార్లు ముగ్గురుగూడి ఒకరి వృత్తాంతము ఒకరికి చెప్పుకొని, ఇష్టగోష్ఠినుండగా, భక్తవత్సలుడయిన శ్రీమన్నారాయణుడు వారి యోర్పు తెలియగోరి ఆనడవలోని చోటు వారికి నిలువనుగూడ చాలక మిక్కిలి యిరుకు అగునట్లుచేసెను. అప్పుడు వారు ఇంత పర్యంతములేని యిరుకటము ఇప్పుడు కలుగనేల? ఈయొరపిడికి ఎట్లు సహింపవచ్చును? ఇందులకు కారణమేమో కనిపింపుడు అని ఒకరికొకరు చెప్పుకొనుచు జ్ఞానదృష్టిచే వీక్షించి అది తమ్మననుగ్రహింప శ్రీలక్ష్మీసమేతుడై వచ్చిన శ్రీమన్నారాయణుని రాకడచేనైన యిరుకటమని తెలిసికొనిరి. అట్లు తెలిసికొని, ఆనందపారవశ్యముచే కన్నులనుండి వెడలునట్టి బాష్పములు ఏరులై పారగా, ఆశ్రితవత్సలా! అపారకరుణాంబుధీ! ఆపద్బాంధవా! అనాథరక్షకా! అని బహుప్రకారముల గొనియాడి, మాటిమాటికి సాగిలబడి మ్రొక్కుచు, చేతులు జోడించుకొని నిలుచుచు, కొంతప్రొద్దుజరపి, శ్రియఃపతి నుద్దేశించి, ఓ తండ్రీ! ఎల్ల యండములును కడుపున నిముడుకొనగా వాసుదేవుడనబరగిన నీవు, జరాయుజములు అండజములు స్వేదజములు ఉద్భిజ్జములునైన నరమృగపక్షి సరీసృపక్రిమి కీటక స్థావరములనెడు ఏడువిధములైన జీవకోటులను సృజింప, నీనాభికమలము వలన బ్రహ్మను, ఆజీవకోటులను సంహరింప బ్రహ్మవలన రుద్రుని పుట్టించి, సర్వమునకు రక్షకుడవై యొప్పుచుందువు. కావున, నీదగు సత్వకృత్యముచే మేలిమివహించిన యడుగుదామరల యందలి భక్తి పెరుగను, నీభక్తులయిన పరమ భాగవతులతోడి సాంగత్యము సర్వదా కలిగి మెలగను, దేవరవారి దివ్యమంగళ

గుణవర్ణనాత్మకములయిన మాటలనెడు పువ్వులతో పద్యరూప సరములనుగూర్చి నీహృదుపదములను అలంకరింపను అనుగ్రహింపుము అని ప్రార్థించిరి.

అంతట లక్ష్మీవల్లభుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు శంఖచక్ర గదా ఖడ్గ శార్ఙ్గములనెడి పంచాయుధములను ధరించినవాడును, శ్రీవత్సలాంఛనలాంఛితుడును, లక్ష్మీలక్షిత విశాలవక్షుండును నై సాక్షాత్కరించి, కన్నులయందుండి యానంద బాష్పములు నిరంతరధారలై కురియగా బద్ధాంజలులై నిలువబడియున్న యాళ్వారులను చల్లగా కటాక్షించి, నాయెడల నిరతిశయ భక్తిగలిగిన యో భాగవతశిఖామణులారా! ఎన్నడును నేను మీహృదయములను విడిచి తొలగనేరను. మీరు ఈలోకము నావరించియుండు అజ్ఞానమనెడు చీకటిలో తగులుకొని దాని దప్పించుకొని నన్ను గాంచునట్టి యుపాయము నెరుగక మరుగునట్టి యాత్మలను ఆయజ్ఞానాంధకారమునుండి తొలగింపజాలిన నాయందలి భక్తిమార్గము అను జ్యోతినిపొందించి, వారు నాదైన పరమపదమును పొందుటకు సాధనములయిన వేదాంతార్థములను బయలుపరిచి పిమ్మట నాసన్నిధానమును పొందగలవారు అని యానతిచ్చి అంతర్ధానము నొందెను.

అప్పుడు ఆముగ్గురుయోగులును, శ్రియఃపతి తమయెడల మించిన కృపనుంచి కర్తవ్యాంశము నెరిగించి వేంచేసిన వైఖరి నెంచి, అత్యంతమైన యానందము వహించియు, స్వామి వేంచేసి సేవ సాదించి మెరపుమెరసినట్లు క్షణమాత్రమున కానరాక పోయినందులకై మనసులు తపింపగా, ఓగజేంద్రవరదా! అనంతఫలదా! కృపాసముద్రా! సంప్రాపితజ్ఞానముద్రా! నీదాసులమగు మాకు సదా నీసేవలభింప ననుగ్రహింపవే అని ప్రార్థించిరి.

అందు, పొయ్‌గయాళ్వార్లు దేహళీశుడు అను తిరునామముతో తమకు సాక్షాత్కరించిన శ్రీమన్నారాయణుని తాము

సేవించిన యనుభవము తెలియబడ జననమరణములనెడు వ్యాధులను తొలగించుటకు పరమౌషధమును, సంసారమనెడు సముద్రమును దాటుటకు చేటులేని యోడయునై శ్రీమన్నారాయణ దివ్యగుణానుభవ రూపమయిన తిరువందాదియను దివ్య ప్రబంధమును అచంచలభక్తి యుక్తులయి అమృతమువలె మధురములయిన మాటలతో * "వైయందగళియా" అని ప్రారంభించి నూరు వెణ్‌బాలుగా రచియించిరి.

భూదత్తాళ్వార్లు తాము శ్రీమన్నారాయణుని సేవించిన యనుభవము తేటపడ పరమపద సోపానమో యనునట్లు వేద సారాంశములను బోధించునట్టి తిరువందాదియను దివ్య ప్రబంధమును ప్రేమరసాస్పదములయిన ముద్దుపలుకులతో † "అన్‌బేదగళియా" అని యారంభించి నూరు వెణ్‌బాలుగా రచియించిరి.

---

* "వైయందగళియా వార్కడలేనెయ్యాగ
వెయ్యకదిరోన్ విళక్కాగ,— శెయ్య
చ్చుడరాళియాన నడిక్కే శూట్టినేన్ శొన్నమాలై
ఇడరాళినీంగవేయెన్ఱు."

† "అన్ బేదగళియావర్వమే నెయ్యాగ
ఇన్ బురుగుశిందయిడుతిరియా— వెన్బురుగి
ఞానచ్చుడర్ విళక్కేత్తినేన్ నారణర్కు
ఞానత్తమిళ్ పురిందనాన్."

ఈయర్థములుగల తెనుగుపద్యములు.

"తే॥ ధరణిప్రమ్మిదయును సముద్రములు చమురు
తరణిదీపంబుగాఁగఁ జత్తంబులోన
భావనయొనర్చి కావించెభక్తితోడ
హరికి నీరాజనా సేవ యాదరమున."

"ఉ॥ రెండవయోగి పుంగవుఁడుఁ బ్రేమసమాహ్వయమైన ప్రమ్మిదన్
నిండఁగభక్తియన్ చమురునించి హృదబ్జమువత్తిగాఁగను
ద్దండతరప్రమోదసముదంచితదీపము సర్వలోకనా
థుండగుచక్రికిం బ్రియముతోడ సమర్పణచేసెనయ్యెడన్."

పేయాళ్వార్లు తాము శ్రీమన్నారాయణుని సేవించిన యనుభవముచెప్పున సంసారదుఃఖమువలని తాపము నార్చునట్టి జడివానయోయనునట్లు లక్ష్మీసమేతుడైన శ్రీమన్నారాయణ స్వరూపమును ప్రతిపాదించునట్టి శ్రుత్యర్థములనెల్ల నిమిడ్చి భక్తిరసాస్పదములైన పలుకులతో * "తిరుక్కండేన్" అని మొదలుపెట్టి నూరువెణ్బాలుగల తిరువందాది అను దివ్యప్రబంధమును రచియించిరి.

ఇట్లు మొట్టమొదటివారైన ఆళ్వారులు ముగ్గురును ఋగ్వేదము, యజుర్వేదము, సామవేదము అను మూడువేదముల సారాంశమయిన అర్థములను అరవమున మూడుతిరువందాదులుగా రచియించి, అన్యమతములు అణగిపోవను, తమమతమువృద్ధిపొందను అనువుగా ఆతిరువందాదులను ఎల్లయెడలవ్యాపింపజేసి, బహుకాలము తమమహిమను వెలయించుచు ఈలోకమునందుండి పిమ్మట శ్రియఃపతి యానతిచొప్పున పరమపదమునకు వేంచేసిరి.

ఇది ఆదియోగులయిన
పొయ్గపూదత్తపేయాళ్వార్ల వైభవము.

---

* "తిరుక్కండేన్ పొన్మేనికండేన్ తిగళుమ్
మరుక్కణినిరముంగండేన్ — శెరుక్కిళరుం
పొన్నాళికండేన్ పురిశంగంకైక్కండేన్
ఎన్నాళివణ్ణన్ పాలిన్రు."

ఈయర్థముగల తెనుగుపద్యము.

"లయగ్రాహి॥ కంటిపదపద్మములుఁ గంటినఖచంద్రికలుఁ గంటికనకాంబరముఁ గంటిశుభనాభిన్, గంటినుదరాంబుజముఁ గంటిభుజమధ్యమును గంటినవకౌస్తుభముఁ గంటిసిరిసొంపున్, గంటివనమాలికయుఁ గంటినలుచేతులును గంటినిసుదర్శనముఁ గంటిజలజంబున్, గంటిగదనందకముఁ గంటినగునెమ్మొగముఁ గంటిముకుటంబునిదె కంటినిదె కంటిన్."

తిరుమళిశయాళ్వార్ల వైభవము.

శ్లో॥ విభవాబ్దేపుష్యమాసే దశమ్యాంకృష్ణపక్షకే,
తులాలగ్నేభక్తిసారో మఘాయాంగురువాసరే,
కనకాంగ్యాంభార్గవస్య జజ్ఞేచక్రాంశజోమహాన్,
శ్రీదివ్యసూరిచరితేహ్యవతారోస్యగీయతే.

శ్రీమన్నారాయణునియందు అవిచ్ఛిన్నమయిన భక్తిగలిగిన భాగవతాగ్రగణ్యులగు భార్గవాదిమునులు భూలోకమునందు శ్రీమన్నారాయణుడు తన్నుసేవించునట్టి జీవాత్మలను జననమరణాది దుఃఖములనుండి తొలగించి యుజ్జీవింపజేయుటకై అర్చావతారములతో వేంచేసి యుండుదివ్యదేశములలో సదా పెరియపిరాట్టిని (శ్రీలక్ష్మీదేవిని) ఎడబాయక విజయముచేసియుండు దివ్యదేశము ఏదో తెలిసికొని అందు వసియించువారై సత్యలోకమునకుబోయి, బ్రహ్మసన్నిధివడసి, అతనికి తమకోరిక తెలియజేయగా, అతడు చక్కగావిచారించి, భరతఖండముయొక్క దక్షిణదిగ్భాగమునందు తూర్పుసముద్రమునకు సమీపమున కాంచీపట్టణమునకు తూర్పుతట్టు * తిరుమళిశ (మహీసారపురము) అను దివ్యదేశము ఒకటి కలదు. అందు, శ్రీమన్నారాయణుడు మంగవల్లియనబరగిన పెరియపిరాట్టితో జగన్నాథుడు అనుపేర అర్చావతారమును పొంది సర్వదా పూర్ణాంశముతో వేంచేసియుండును. అని చెప్పి వారు ఆదివ్యదేశముయొక్క మహిమను మాకు ప్రత్యక్షముగాచూపి మన్నింపవలెను అని ప్రార్థింపగా, విశ్వకర్మనుపిలిచి కర్తవ్యాంశము తెలిపి వారివెంట బంపించెను. అతడు ఆమునులవెంట భూలోకమునకు వచ్చి, ఒకత్రాసును

---

* ఇప్పటివారు తిరుమళిశను తిరుముషి అనివాడుచున్నారు.

కల్పించి, దానియందు ఒకతట్టు తిరుమళిశను మఱియొకతట్టు తక్కిన దివ్యదేశములను ఉంచి తూపగా తిరుమళిశతట్టే మొగ్గగానవచ్చెను. అదిచూచి ఆమునులు అట్టివిశేషమును తమకు తెలియబరిచినందులకై బ్రహ్మను బహువిధముల కొనియాడి, తిరుమళిశయందు వేంచేసియుండు శ్రీజగన్నాథుని సేవించుచు, తిరుమంత్రమును జపించుచు వసించియుండిరి. మఱియు ఆమునులలో ముఖ్యుడైన భార్గవుడు ఒకయాగముచేసి శ్రీమన్నారాయణుని ప్రత్యక్షముచేసికొని, ఆదేవుని యనుగ్రహమువలన నిరతిశయజ్ఞానభక్తి వైరాగ్యములనుబడసి తపస్సుచేయుచుండగా, అతని తపస్సునకు భంగము కలుగజేయుటకై కనకాంగి అను నప్సరస యింద్రునిచే బంపబడినదై వచ్చి, ఆయనయెదుట బహువిధములైన విలాసచేష్టలను కనబరుచుచు సంచరించెను. అప్పుడు మునీశ్వరుడు దానిని మోహించి, తపముచాలించి దానితో చిరకాలము క్రీడించెను. అంతట ఆయిరువురి సంయోగముచేత కనకాంగియందు సద్యోగర్భమున మొదటివారైన ముగ్గురు ఆళ్వార్లు అవతరించిన సంవత్సరమునందే తైనెల(పుష్యమాసము) కృష్ణపక్షము పాడ్యమినాడు భానువారముతో గూడిన మఖానక్షత్రమునందు శ్రీసుదర్శనాంశమయిన తిరుమళిశయాళ్వార్లు (భక్తిసారయోగి) అవతరించిరి. వెంటనే కనకాంగి తానుగన్న శిశువును భార్గవునకు అప్పగించి దేవలోకమునకు పోయెను. భార్గవుడు చిరకాలముచేసిన తపస్సంతయు క్షీణమయ్యెనను విచారముతో ఆశిశువును అచ్చటి*పేపయడవిలో ఒకచెట్టునీడను దిగవిడచి తపస్సుచేయబోయెను. పిమ్మట దిక్కుమాలిన యాపసిబిడ్డ దిశలయందు ప్రతిధ్వనులు చెలగ రోదనము చేయసాగెను. ఆయేడ్పువిని లోకమాతయయిన శ్రీమహాలక్ష్మి అచ్చటికివచ్చి శిశు

* గొన్నిప్రతులలో వెదురు అడవి అని యున్నది. అదియే యుక్తమని తోచెడి.

వునకు స్తన్యమిచ్చి ఆకలిదప్పులు లేకుండజేసి వేంచేసెను. అనంతరము తిరుమళిశకు సమీపమున వాసముచేయుచు, ప్రతిదినము ఆపేపయడవికివచ్చి పేములు నరకికొనిపోయి తట్టలు గంపలు అల్లి అమ్ముకొని జీవించునట్టి హరిదాసుడైన తిరువాళన్ అను మేదరవాడు తన భార్యయయిన పంకజవల్లి అను నామెతోడ అచటికివచ్చి వట్టినేలబడి యేడ్చుచున్న ముద్దుల బిడ్డనుజూచి, చిరకాలముగా సంతానాపేక్షచే కృశించుచున్న మనకు శ్రియఃపతి అనాయాసముగా నీపుత్రుని కలుగజేసెనని చెప్పి, ఎత్తి తనభార్యచేత ఇయ్యగా, ఆమె అతిప్రేమతో ఎత్తుకొని రొమ్ముల నొత్తుకొనగా, గొడ్డురాలైన ఆమె రొమ్ములందు పాలుపడి చేపెను. అంతట ఆమె పరమానంద భరితురాలై నా ముద్దుల పాపడా భగవదనుగ్రహమువలన బంగారువంటి బిడ్డవు నీవు లభించుటయేగాక నిన్ను చనుగుడుపు భాగ్యమును నాకు అబ్బెను. కడుపార పాలుత్రాగుమని మాడుపట్టు మూర్కొనుచు చన్నియ్యగా, ఆళ్వార్లు పిరాట్టి అనుగ్రహమువలన ఆకలిదప్పులు లేకయుండు వారు కాబట్టి చనుగుడువకయే నానాట పెరుగుచుండిరి. ఈవృత్తాంతము తిరుమళిశయందుండునట్టి దృఢవ్రతుడు అను శూద్రవృద్ధుడువిని, తన యింటనున్న ఆవుపాలను పరిశుద్ధముగా పిదికించి తీసికొనిపోయి ఆళ్వార్ల ఎదుటబెట్టి తిరువుళ్లపట్టవలెనని బహువిధముల ప్రార్థించెను. ఆప్రార్థనకు మనసుకరగి ఆళ్వార్లు అతడు తెచ్చిన పాలుత్రావిరి. అదిమొదలుకొని ప్రతిదినము ఆశూద్రవృద్ధుడు ఆళ్వార్లకు పాలు తెచ్చియిచ్చుచు, వారు ఆరగింపగా శేషించినదానిని కొనిపోయి భక్తిపూర్వకముగ తానును తనభార్యయు పుచ్చుకొనుచువచ్చెను. అంతట కొన్నాళ్లకు ఆళ్వార్ల భుక్తశేషముయొక్క మహిమచేత ఆదంపతులకు కణికృష్ణుడు అను కొమారుడుపుట్టి విద్యయనుసముద్రమును బుద్ధికుశలతయను తెప్పవలన పారము ముట్టనీది మహాకవియన వన్నె

కెక్కెను. భార్గవపుత్రులును కొన్నాళ్లు మేదరియింట పెరుగుచు, భగవదనుగ్రహమువలన ఒకరు చెప్పకయే సమస్తశాస్త్రములందును ప్రవీణతను సంపాదించుకొని, అనంతరము దేశయాత్ర చేయవలెనను తలపుజనింపగా మేదరియింటనుండి బయలు వెడలి యిచ్ఛకు వచ్చిన చోటులకెల్ల పోయి, అందందు వ్యాపించియుండు ప్రసిద్ధములయిన మతములందెల్లజొచ్చి, ఆయామత తత్త్వములను సాకల్యముగా పరిశీలించి, ఎందునను మనసు పొందుపడక నానావిధముల విచారించుచు నన్నూరేండ్లుగడపి, ఈమతవిచారములచేత యథార్థవస్తుతత్త్వము నెరుగగోరుట గ్రుడ్డివానిగొని గ్రుడ్డివాడు దారి తెలిసికోగోరుటవంటిది అని నిశ్చయించి శ్రీమన్నారాయణుని ధ్యానముచేయుచు ఒక ఏకాంతస్థలమునందు గూర్చుండిరి. అప్పుడు శ్రియఃపతి తన నిజస్వరూపమును వారికి కనబరిచి, తానే నిత్యవస్తువు అనుటను వారు తెలిసికొనునట్లు అనుగ్రహింపగా, తిరుమఴిశయాళ్వార్లు శ్రీమన్నారాయణుని స్వరూపమును తమయెదుట తోచిన రీతిగానే అంతరంగమునందును గని మిగుల హర్షించి, చేతులు జోడించుకొని, ఇన్నాళ్లదాక నీవేనిత్యవస్తువు అను విషయమును తెలిసికొని నిత్యానందమును అనుభవింపనేరక వ్యర్థముగా కాలముకడపితిని. ఇంతకాలమును నానావిధ మతములనెడు క్రిమికూపములందుబడి కాకియరచినట్లు అరచి యరచి యలతనొందనయ్యెను. అయ్యో! నాయందు ఇంత కరుణలేకపోవలెనా? ఓపురుషోత్తమా! ఇక నన్ను కడతేర్ప చిత్తగింపుము. అని శ్రీమన్నారాయణుని ప్రార్థించి, బహువిధముల వినుతులుచేయుచు నిలువబడగా, శ్రీవైకుంఠనాథుడు ఆమహానుభావుని నిరతిశయభక్తి తాత్పర్యమునకు మెచ్చుకొని, ఓ ప్రపన్నశిరోమణీ! నీకు ఎల్లమతముల స్వరూపములును తెలియక నిత్యవస్తు తత్త్వజ్ఞానముకుదిరి స్వమతసిద్ధాంతమును నిర్ణయించుటకు అనువుపడదని యెంచి, నేనే నిన్ను బహుమతము

లందు ప్రవేశపెట్టి యెల్ల మతతంత్రములను విచారించునట్లుచేసి, కడపట సారాంశమును బోధించితిని. ఇకనీవు ఆమతవిచారములన్ని మాని నానిజస్వరూపమును తెలిసికొని, భక్తిచేసి, పరమపదము నెందునట్లు లోకములోని జీవాత్మలకెల్ల బహువిధముల మహిమలను కనబరిచి, భక్తిసారుడు అను పేరు వహించి, కడపట నాదగుపరమపదమును పొందుము అని యానతిచ్చి కనుమొరగెను.

అనంతరము తిరుమఴిశయాళ్వార్లు భగవదాజ్ఞాప్రకారము ఒక రహస్యప్రదేశమునందు యోగసమాధియందుండగా తొలుతటి యాళ్వార్లు ముగ్గురును దివ్యదేశయాత్రచేయుచు తిరుమఴిశకువచ్చి, ఆదివ్యతిరుపతియందలి మంగవల్లీసమేతుడైన శ్రీజగన్నాథస్వామిని సేవించి, అందుండి వెడలిపోవుచు భక్తిసారులను జూచి సంభాషించి, ఆసంభాషణమువలన పరస్పరము అత్యంతమయిన ప్రీతిజనింపగా అచ్చటకొన్నాళ్లు వేంచేసియుండి, పిమ్మట నలుగురునుగూడి తిరువల్లిక్కేణి అను దివ్యదేశమునకు పోయి, అచ్చటి నారసింహస్వామిని, పార్థసారథి మొదలుగాగలతక్కిన యర్చావతారములను సేవించి, తిరుమఴిశయాళ్వార్లు అచ్చటనే వసింపగా తక్కిన ముగ్గురును దివ్యదేశయాత్రాపరులై యథేచ్ఛముగా వేంచేసిరి.

తిరుమఴిశయాళ్వార్లు అది మొదలుకొని ఏళ్నూరుసంవత్సరములదాక తిరువల్లిక్కేణిలోనే వేంచేసి ఉండి, పిమ్మట తిరువెక్కాకు (కంచియందలి తిరుక్కచ్చి అను ప్రదేశమునకు) పొమ్మని భగవన్నియమనము కాగా కంచికి వేంచేసి, అచ్చటి పేరరుళాళప్పెరుమాళ్లను (వరదరాజస్వామిని) సేవించి, తిరువెక్కాకు పోయి అందు వేంచేసియుండు శేషశాయిని ఆరాధించుచు అచ్చట ఏళ్నూరేండ్లు యోగమునందుండిరి.

ఆకాలమునందు మునుపు భక్తిసారుల భుక్తశిష్టక్షీరపాన మహిమవలన శూద్రవృద్ధ దంపతులకు కొడుకై అవతరించిన కణికృష్ణుడు శ్రీమన్నారాయణభక్తియు, శ్రీభక్తిసారచరణారవింద భక్తియుకలవాడై, భగవదనుగ్రహముచేతను ఆళ్వారుల యనుగ్రహముచేతను సకలశాస్త్రపరిజ్ఞానమును పొంది కవిశిరోమణియననెగడి భక్తిసారుల సన్నిధియందు కైంకర్యము చేయగోరి, వారు తిరువేక్కాలో యోగనిష్ఠయందుండు వర్తమానము తెలిసి, అచ్చటికివచ్చి వారి యనుగ్రహమును పడసి, కైంకర్యము చేయుచుండగా, కణికృష్ణుడు * అచ్చటి శేషశాయి సన్నిధియందు సమ్మార్జన కైంకర్యముచేయుచున్న ఒకవృద్ధస్త్రీనిజూచి దాని భక్తిశ్రద్ధలకు మెచ్చుకొని, అది ఎప్పుడును సొలవక సన్నిధి కైంకర్యములుచేయుటకు దృఢశక్తికలదై యుండునట్లు ఒక పాశురముచెప్పి శేషశాయిని ప్రార్థింపగా దానికి క్రొత్తయావనము కలిగెను. అది తెలిసి ఆపట్టణము నేలుచున్న పల్లవరాయడు అనురాజు, కణికృష్ణుని తనయొద్దకు రప్పించుకొని నీకు వెలలేని వస్త్రభూషణములును, వలసినంత ధనమును ఇప్పించెదనుగాని నేను సర్వదా ముదిమినొందక యుండునట్లు నావిషయమయి ఒక ప్రబంధము రచియింపుమని వేడుకొనెను. అందుకు కణికృష్ణుడు శేషశాయియైన శ్రీమన్నారాయణుని, ఆదేవుని సేవకులయిన భాగవతులను వినుతిచేయు నా నాలుకకు పామరులును ధనమత్తులునయిన నీబోటివారిని వర్ణించుటయందు రుచిపుట్టదు. నీవిచ్చుధనమును వస్త్రాభరణములనుజూచి మోహమునొంది నీయాదరమును అపేక్షించునట్టివారికయిన నీమాటలయందు రుచిపుట్టును. అని తిరస్కరించి పలికెను. ఆమాటలకు రాజు కోపించి నావిషయమయి ప్రబం

* ఇచట భక్తిసారులే ముసలిదానికి యావనముకలుగ ననుగ్రహించినట్టు ప్రపన్నామృతము మొదలగు వానియందు చెప్పబడియున్నది.

ధము రచింప రుచింపనివారికి నాదేశమునందలియునికి మాత్రము ఎట్లు రుచించును. ఇక క్షణకాలమయిన మీరు నాపట్టణమునందుండకూడదు. మీకు తగినచోటికి పొండు అని ఖండితముగా చెప్పగా, కణికృష్ణుడు, సర్వధా పరతంత్రుడవైన నీరాజ్యమెంత? నీవెంత? సర్వస్వతంత్రుడై సర్వలోకరక్షకుడైన పరమపదనాథునిచే నేలబడు మహారాజ్యము మాకు యథాయోగ్యముగా వసింపననువైయుండగా నీ గ్రుడ్డిబెదరింపులకు బెదరవలసినదేమున్నది. ఇదిగో వెడలిపోయెదము. అని యలక్ష్యముగా పలికి, తనగురువుల సన్నిధికి బిరబిరపోయి, రాజుచేసిన వెలితిప్రసంగము నెరిగించి, ఇక నిక్కడనుండుటకు దాసునికి సరిపడదు ఎక్కడికైన పోయెదను ఆజ్ఞసాదింపుడు అనగా, ఆళ్వార్లు నీవు లేనిచోట నాకుమాత్రము పనియేమి? ఇదిగో ఈ శేషశాయి యనుజ్ఞపడసి నేనును నీవెంటనే వచ్చెదను. అని, ఆతిరుపతియందు వేంచేసియుండు పెరుమాళ్ల సన్నిధిలో వినయశ్రద్ధాభక్తులు కనబడ పెక్కులు దండప్రణామములుచేసి, జరగిన వర్తమానమంతయు విజ్ఞాపనముచేసి, భక్తవత్సలా! నీభక్తులకు కొరగానిచోటు నీకును కొరగానిదే గనుక మావెంటరా నవధరింపుమని ప్రార్థించి, కణికృష్ణునివెంట బయలుదేరగా, భక్తపరాధీనుడైన పెరుమాళ్లును పిరాట్టివెంటరాగా శేషశయ్యనుచుట్టి చంకబెట్టుకొని భక్తిసారుని వెంబడించెను.

అంతట అర్చక పరిచారకులు తిరువారాధన చేయుటకై ఆకోవెలకువచ్చి అచ్చట పెరుమాళ్లనుగానక వెరపును వింతయు తమ్ము కలవరపెట్టగా తత్తరపాటుతో పోయి రాజునకు ఆవృత్తాంతమును తెలియపరిచిరి. అందులకు రాజు ఆశ్చర్యపడి తనమంత్రులనుజూచి యిదియేమి యీవింత అని యడుగగా, వారు, కణికృష్ణునియెడల నీవు మిక్కిలి అపచారపడితివి. ఆయన శేషశాయికి అంతరంగభక్తుడు. ఇది, ఆయపచారమువల్లనైన

అసంభవము అని తోచుచున్నది అని చెప్పిరి. అదివిని రాజు దిగులుపడి, అధికవినయ భయభక్తులతో పాదచారియై కదలి, కాళ్లుతడబడగా, దేహమున చెమటలుగ్రమ్మగా, కన్నుల శోకబాష్పములురాలగా, గడగడవడకుచు, కిరీటాదిభూషణములు చలింపగా, మూపుపై యుత్తరీయముజారి తూలాడగా కడువడిగ నడచి లక్ష్మీసమేతుడై వేంచేయుచున్న శ్రీహరికి అడ్డముపోయి, ఆదేవునియడుగుల పైబడి, ఓదీనపరాధీనా! బ్రహ్మరుద్రాది దేవతానాయకులచే అర్చితములగు నీమృదుపదారవిందములు ముండ్లతోను రాళ్లతోను నిండుకొన్న కటికినేల మొత్తుకొని నొవ్వగా, నీళ్లచేనిండుకొన్న వానకాలపు నల్లమబ్బునుల్లసమాడు కోమల దేహము సూర్యుని వేడికిరణములుసోకి వాడు వారగా, సకల సంపదలకు నాస్పదమగు మాతల్లియయిన పెరియపిరాట్టియొక్క చెలువుగులుకు కోమలాంగమును బడలించుచు ఇట్లు కాలి నడతో వేంచేయనేల? దాసుడు తెలిసితెలియక యేమేని యపరాధము చేసియున్నను క్షమించి ఎప్పటివలె తిరువెక్కాలో వేంచేసియుండ చిత్తగింపుము. అని బహువిధముల వేడుకొనగా, భక్తపరాధీనుడైన యాశ్రియఃపతి, రాజా! నీవు నాయెడల ఏమియు నపరాధము చేసినవాడవు కావు. నీయపరాధమును క్షమించువాడను నేనును కాను. నాప్రియభక్తుడైన భక్తిసారునిమనసునకు అప్రియముచేసితివి. అదికారణముగా అతడు ఇందుండి వెడలెను. అతని నెడబాసియుండ మనసురాక నేను అతనిని వెంబడించితిని. అతడునిలిచిన నేనును నిలుతును. అని యానతియ్యగా, దూడవెంట ఆతురత్వముతో నడచునట్టి ఆవువలె కణికృష్ణుని వెంటనంటి నడచుచున్న తిరుమళిశయాళ్వార్లకు అడ్డముపోయి, వారి పాదములపైబడి, దాసునితప్పు మన్నించి తిరువెక్కాకు వేంచేయవలయునని ప్రార్థింపగా, వారు, నీనేరమును లోగొని కావగలవాడు కణికృష్ణుడుగాని నేనుగానని పరిహరించిరి. అం

తట రాజు, కోపావేశముచే తిరిగిచూడక ముందుపోవుచున్న కణికృష్ణునికి అడ్డముగాపోయి, ఆయనయడుగులమీదబడి దాసునితప్పు దండముతోతీరెను. అని రెండుచేతులతోను ఆయన అడుగులుపట్టుకొని విడువకపోగా, కృపపుట్టి, రాజా! నీవు నీదేశమునందు ఉండవలదంటివి గనుక పోవుచున్నాను ఇప్పుడు నన్నేలనిలిపెదవు. అనగా, అతడు దాసుడు తెలివిలేక అన్నమాటలు ఎన్నియున్నను మన్నించి, ఎప్పటివలె మీరు తిరువెక్కాలోనే వేంచేసి యుండవలెనని ప్రార్థించెను. అందులకు పరమ సాత్వికుడగు నాకణికృష్ణుడు ఒప్పుకొని మరలి తిరువెక్కాకువచ్చెను. ఆయన వెంటనే తిరుమళిశయాళ్వార్లును, వారివెంట లక్ష్మీసమేతుడగు శేషశయనుడును వేంచేసి, ఎప్పటివలె తిరువెక్కాలో నెలకొనిరి. అది కారణముగా నాటనుండి యాశేషశాయి యథోక్తకారియని పేర్కొనబడెను. అట్టి యథోక్తకారి సన్నిధియందు భక్తిసారులు కణికృష్ణ సహితముగా మరికొన్నాళ్లు నివసించి, అనంతరము తిరుకొడంద (కుంభకోణము) అను దివ్యదేశమునకు పోయి అచ్చట వేంచేసియుండు శార్ఙ్గపాణిని సేవింప తలంపుగొని, యథోక్తకారి సన్నిధినుండి బయలుదేరి పోవుచు మార్గవశమున పెరుంబులియూరు (శార్దూలపురము) అను దివ్యదేశము చేరి, ఒకబ్రాహ్మణవీధిని మేదరవేషముతో పోవుచుండగా, అందలి బ్రాహ్మణులు శూద్రుడువచ్చెను అని తాముచెప్పుచున్న వేదపాఠమును నిలిపి పిమ్మటచెప్పుటకు నిలిపినచోటు జ్ఞప్తికిరాక కళవళపడి, అందులకు కారణము వీరియందు శూద్రత్వదృష్టిచే అపచారపడుటగా తెలిసి, వెంటనే "నశూద్రాభగవద్భక్తాః విప్రాభాగవతాస్స్మృతాః, సర్వవర్ణేషు తేశూద్రా యేహ్యభక్తాజనార్దనే." అను న్యాయమును విచారింపక అపచారపడితిమి అని క్షమాపణముచేసికోగా, వారికి ఒకనల్లవడ్లగింజను గోటి

తో బలిచిచూపి పాతము నిలిపినచోటు జ్ఞప్తికి వచ్చునట్లుచేసి, ఆయూరి పెరుమాళ్లకోవెలకు వేంచేసి గర్భగృహమునకు ప్రదక్షిణముగా వచ్చునప్పుడు ఆ పెరుమాళ్లు వీరు తిరిగినతట్టునకు ముఖమును త్రిప్పుచు వచ్చెను. అప్పుడు ఆవింతను అర్చకులు చూచి చెప్పగా అచ్చటి బ్రాహ్మణులు కొందరువచ్చి ప్రత్యక్షముగా చూచి యాశ్చర్యము నొందిరి. ఆ బ్రాహ్మణులలో ఒకడు యాగము చేయుచుండి తనయాగమునందు ఈ మహాయోగిని అర్చించినపక్షమున తనకు యాగఫలము సిద్ధించుననినిశ్చయించి, భక్తిసారులను భక్తిపూర్వకముగా యాగశాలకు పిలుచుకొనిపోయి అర్చింపగా, అందలి ధూర్త బ్రాహ్మణులు కొందరు మునుపు రాజసూయమునందు శ్రీకృష్ణ భగవానులకు అగ్రపూజ యిచ్చిన ధర్మరాజును ఆక్షేపించిన శిశుపాలాదుల వలె అసూయాపరులై ఆదీక్షితుని, నీవు బ్రాహ్మణుడవుగానుండి యాగముచేయుచోటికి రారాని శూద్రుని పిలుచుకొనివచ్చుటయే కాక వానిని అర్చించి బ్రాహ్మణావమానమునుచేసితివి అని నిష్ఠురములాడి నిషేధించిరి. అప్పుడు అతడు భాగవతాపచారమునకు మనసున నొచ్చుకొనుచు తమ్ము శరణుచొరగా, తిరుమఴిశైయాళ్వార్లు తమ్మునిందించు ధూర్తులకు భయమును, దీక్షితునికి చిత్తశాంతియు కలుగునట్లు దేవీభూషణాయుధపరివారములతోడ శ్రియఃపతి నచ్చట సాక్షాత్కరింపజేసి, తమవక్షోభాగమునందు జ్వాలామయమై వెలుగొందునట్టి శ్రీ సుదర్శనచక్రమును కనబరిచిరి. ఆమహిమకు ఆశ్చర్యపడుచు ఆధూర్తులందరు భయభక్తులతో ఆళ్వార్లకు దండప్రణామములుచేసి, తమయవజ్ఞతను సహింపవలెనని క్షమాపణముచేసికొనగా, ఆళ్వార్లు ఎప్పటివలె శాంతమూర్తిని వహించి, వారికి, శ్రీమన్నారాయణుడే పరతత్త్వము, ఆనారాయణసేవాపరాయణులే యథాధికార పూజ్యులు అనువిషయమును విశదముగా తెలియనానతిచ్చి, దీక్షితునికి

యాగఫలము నిరతిశయముగా సిద్ధింప ననుగ్రహించి, అందుండి కుంభకోణమునకు వేంచేసి, అందు నిజసేవక జనోత్తారకుడై అర్చావతారము నొందియున్న ఆరావముదని (అపర్యాప్తామృతుని-లేక-శార్ఙ్గపాణిని) దివ్యకల్యాణగుణవర్ణనా పూర్వకముగా సేవించి, ఆ పెరుమాళ్ల విషయమునందు ఎల్లజీవాత్మలను ఉజ్జీవింపజేయు నర్థమును ప్రతిపాదించునట్టి, నాన్ముగన్ తిరువందాది తొంబదియారును, తిరుచ్చందవిరుత్తము నూట యిరువదియును రచియించి, రెండువేల యేడ్నూరు సంవత్సరములు ఆదివ్యదేశమునందే సకలచేతనోజ్జీవనము చేయుచు వేంచేసియుండి, పిమ్మట పరమపదమునకు వేంచేసిరి.

ఈ లీలావిభూతియందు వీరు వేంచేసియుండిన సంవత్సరములు-౪౮౭౦.

శ్రీభక్తిసారాయనమః.

నమ్మాళ్వార్ల వైభవము.

శ్లో॥ వకుళాభరణంవందే జగదాభరణంగురుమ్,
యశ్శ్రుతేరుత్తరంభాగం చక్రేద్రామిడభాషయా.
ఆదౌకలేర్గ్నికురుకాపురిపాండ్యదేశే
వైశాఖమాసివిశఖువానలభేంశజాతమ్,
సేనాపతేఃపదజకారిగృహేవతీర్ణం
శ్రీశాస్పదంశఠరిపుంశరణంప్రపద్యే.

శ్రీవైకుంఠమునందు సోమసూర్యాగ్నులను మిణుగురుబూచులవలె తోచునట్లుచేయునట్టి, అవాఙ్మానసగోచరమును, అప్రా

కృతమునైన దివ్యతేజోమయమగు మణిమండపమునందు శ్రీలక్ష్మీసమేతుడై నివసించియుండు శ్రీమన్నారాయణుడు తనయెదుట బద్ధాంజలియై నిలువబడియున్న శ్రీయనంతుని గటాక్షించి, భూలోకమునందు అనాదికర్మవాసనావశులై జననమరణ దుఃఖములను పొంది తపించుచుండు జీవాత్మలను ముక్తులనుగా జేయుటకై తిరుక్కురుగూరు అను దివ్యదేశమునందు, మనసేనమొదలియారిని (విష్వక్సేనుని) అవతరింపజేయ బోవుచున్నాము. కనుక, నీవు ముందుగాబోయి ఆతిరుక్కురుగూరిలో ఒక తింత్రిణీవృక్షము (చింతచెట్టు) గాజనించియుండుము. అని యానతియ్యగా, అనంతుడు ఆయాజ్ఞను శిరసావహించి తత్క్షణమే భూలోకమునకువచ్చి తొలుతటి యాళ్వార్లు అవతరించిన సంవత్సరమునందే చైత్రమాసమున మూలతారయందు పాండ్యదేశ మధ్యవర్తియగు తామ్రపర్ణీ నదీతీరమునందలి కురుగూరిలో, హరియర్చావతారమయిన ఆదిప్పిరాన్ (ఆదినాథుని) సన్నిధికి ఉత్తరపుతట్టు తింత్రిణీరూపముగా నవతరించి, చూచువారికి కనుపండుగుచేయుచు పెరుగుచుండెను.

పిమ్మట కొరతలేని సంపదలకు ఉనికిపట్టయిన ఆతిరుక్కురుగూరిలో ఎల్ల అంగములును ఒప్పియుండగా నీతితప్పక రాజ్యము చేయుచు, ఎడతెగని కలుములతో నిరతిశయమయిన భగవద్భక్తిగలిగి, శ్రియఃపతి సన్నిధియందు యథోచితకైంకర్యములను నడపుచు, అణకువతో భాగవతుల నుపచరించుచు వర్తించునట్టి పరమభాగవతశిఖామణియయిన కారియనురాజు ఎల్ల సంపదలు కలిగియు పుత్రసంపదలేమిచే పతివ్రతాశిరోమణియగు ఉడయనంగయను భార్యతోగూడ తిరుక్కురుంగుడియను దివ్యదేశమునకుపోయి, అచ్చటనుండు తిరుప్పార్కడల్ అను పుణ్యతీర్థమునందు జలకములాడి, అచ్చట వేంచేసియుండు ఆదినాథుడను పెరుమాళ్లను సేవించి తమకు నొకసత్పుత్రుడు కలుగ ననుగ్ర

హింపుమని ప్రార్థించుచు కొంతకాలము*తపస్సుచేయగా, భక్తపరాధీనుడైన ఆదిప్పిరాన్ (ఆదినాథుడు) వారితపస్సునకు మెచ్చి, స్వప్నమునందు సాక్షాత్కరించి, మీభక్తికి మెచ్చితిని, మీయందు వైకుంఠసేనాధిపతియైన విష్వక్సేనుని యంశమున ఒక సుపుత్రుడు ఉదయించును అని యానతిచ్చెను. అంతట వారుకృతార్థులమయితిమి అని యానందించుచు అందుండి తిరుక్కురుగూరికి వచ్చి తమకు ఆదినాథుడు స్వప్నమునందు సేవసాదించి పుత్రుడు కలుగ ననుగ్రహించిన విషయమును తలచి తలచి వినోదించుచుండిరి.

అనంతరము శ్రీమన్నారాయణుని యనుగ్రహము చొప్పున సేనమొదలియారి యంశము ఉడయనంగ గర్భమునందు అమానుషమయిన తేజస్సుతో ప్రవేశించి, లోకమునందు ప్రసిద్ధములయి వర్తిల్లుచున్న అన్యమత సిద్ధాంతములను అణచివేయను, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును స్థాపింపను, అజ్ఞానమను చీకటిని తొలగించి జ్ఞానమనుసూర్యుని సమాగమముచే కళంకరహితమయిన భక్తిమార్గమనెడు చంద్రబింబము పూర్ణముగ వెలుంగను, పరమభాగవతులకు కుడిబుజము అమరను, తదితరులకు ఎడమబుజము అమరను, అనువుగా, కలియుగము ప్రారంభమయిన నలువదిమూడవనాడైన ప్రమాదినామసంవత్సర వైశాఖశుక్ల పూర్ణిమా శుక్రవారమునాడు విశాఖానక్షత్రయుక్త కర్కటక లగ్నమునందు నమ్మాళ్వార్లయి అవతరించెను.

ఆనమ్మాళ్వార్ల యవతార దినమునందు ఈలోకములోని సర్వమతములవారికిని శ్రీమన్నారాయణుడే పరాత్పరమయిన

* కారి అత్తవారియింటనుండి ఉడయనంగను పిలుచుకొని మార్గవశమున కురుంగుడికివచ్చి ఆదినాథస్వామిని సేవించునపుడు ఉడయనంగ ఆపెరుమాళ్లను పుత్రుడుకలుగ అనుగ్రహింపుమని వేడినట్టు గ్రంథాంతరములందు చెప్పబడియున్నది.

నిత్యవస్తువు అను తలపు వారివారికి తెలియకయే ఉత్పన్నమయ్యెను. కన్నుగానని వారును, తెలివిలేని వారును, చెవిటివారును, మూగవారును తమతమ లోపములు తొలగి, మంచి మంచి వ్యక్తులతో ప్రవర్తిల్లిరి. గొడ్డురాండ్రందరు గర్భిణులయిరి. ఆకాశము నిర్మలముగ ప్రకాశించెను. మింటనుండి పుష్పలవాన కురిసెను. ఇట్టి యాశ్చర్యకరములయిన చిహ్నములకు ఆకరమయిన సత్పుత్రజనన వృత్తాంతమును కారి విని అందువలని యానందాతిశయముచే తన్నుతాను మరచి, అంతలో కళదెలుపుకొని లేచి స్నానముచేసి శుచిర్భూతుడై వేదోక్తరీతిని బ్రాహ్మణులకు గోభూహిరణ్యాదులయిన దానములుచేసి, జాతకర్మము యథావిధిగానడపి, కొడుకునకు 'మారుడు' అని నామకరణముచేసెను. పురజనులందరు ఆశిశు జననకాలమునందు తోచిన శుభలక్షణములనుజూచి పరమానంద పరవశులై యుండిరి.

అట్లు జనించి జాతకర్మములు చేయబడిన ఆశిశువు ప్రాకృతశిశువులవలె కన్నులు తెరచిచూడకయు, నోరుతెరచి యేడువకయు, స్తన్యపానముచేయకయు, కాలుసేతులు కదలింపకయు, ప్రపంచాతీతమయి తేటపారిన మొగముతో సదా యోగమునందు నిలిచి భగవద్గుణానుభవము చేయునట్టి మహాయోగివలెనే యుండెను. అట్టియెడ ఉడయనంగ కోటిసూర్యులుదయించినట్లు మహాతేజస్సంపత్తితోడి దివ్యాంగముతో వెలుగొందుచున్న బిడ్డనుజూచి మేరలేని యానందమును పొందదగినదిగానుండియు, ఆబిడ్డయొక్క తత్త్వము తెలియక స్తనములయందు పాలుఉబ్బగా, బిడ్డనుఎత్తి ఒడిలోనుంచుకొని, పుత్రసంపద లేకపోవుటవలని చింతాసముద్రమును దాటింప లభించిన గొప్ప యోడవైన నాముద్దులపాపడా! చిరకాలముచేసిన తపస్సునకు ఫలముగా నిన్నుపొందియు నీకు ఉగ్గుపెట్టి చనుగుడిపి లాలించు భాగ్యమును పొందనేరనైతినే. తామరరేకులను బోలిననీనేత్రములు విరియబారకపోనేల? పచ్చిపగడమునుబోలిన నీపెదవులు తెరవబడవేల? అతికోమలములయిన చిగురుటాకులవంటి నీచేతులు నారొమ్ములను పుణుకవేమి? బంగారువంటి దేహము ఇటునటు పొరలదేమి? అందెలుగజ్జెలు చెవులకానందముగ మ్రోగ నీమృదుపదములు కదలవేల? అని బహువిధముల కొడుకును పేర్కొని పలవరించి పలవరించి, కడపట ఆవృత్తాంతము భర్తకు తెలియజేసెను. అంతట ఇదియేమిమాయ? ఇట్టి వింతలు ఎన్నడును విన్నదిలేదే? అని ఆయన కొలువుచాలించి వచ్చిచూచి, ముఖమునందలి వికాసమును, దేహమునందలి తేజస్సును చూడజూడ కన్నులకు నానందమును సంపాదించుచున్నవి. ఉనికిమాదిన చిత్తరు బొమ్మ యనవలసి యున్నది. కాబట్టి భగవదనుగ్రహసంభూతుడైన యీబిడ్డడు మనుష్యాకృతి వహించిన భగవంతుడే యనియెంచి, ఉడయనంగకు ఊరటకలుగునట్లు అప్పటికి తగిన మాటలు కొన్నిచెప్పి కొలువుకూటమునకు బోయెను. ఉడయనంగయు ఉయ్యాలలో పండబెట్టినప్పుడుగాని తాను ఎత్తుకొన్నప్పుడుగాని, కన్నుతెరవక యేడువక చనుగుడవక కదలక మెదలక తోలుబొమ్మవలెనే యుండియు దినదినమునకు కళహెచ్చగా వృద్ధిపొందుచువచ్చు బిడ్డనుజూచి, బహువిధముల విచారించుచు ప్రొద్దులు గడపుచుండెను.

ఇట్లుండగా ఒకనాడు కారి పుత్రునియొక్క యపూర్వచరిత్రమునుగురించి తన మంత్రులతో యోచింపగా, వారు ఇది సర్వజ్ఞత్వ సర్వశక్తత్వాది గుణములకు నిధానమయిన శ్రీయాదినాథుని తిరువుళ్లమునకే తెలియవలసినది. కనుక బిడ్డను ఎత్తుకొనిపోయి ఆపెరుమాళ్లసన్నిధిలో ఉంచి ప్రార్థించినయెడల అందుల కీడుమేలు బయలుపడునని చెప్పిరి. అంతట కారి భార్యయు తానును బిడ్డను బంగారు ఉయ్యాలలో నుంచి యెత్తుకొనిపోయి ఆదినాథుని సన్నిధిలో నిలిపెను. అప్పుడు ఆబిడ్డడు

తల్లిదండ్రులును తక్కినవారునుచూచి యుప్పొంగగా ఉయ్యాల లోనుండి జరగిజరగి నేలకుదిగి మెల్లగా దోగాడుచు కోవెలకు ఉత్తరపుతట్టు వర్ధిల్లుచున్న చింతచెట్టుక్రిందికి పోయి, అక్కడ పద్మాసనమున గూర్చుండి కుడిచేత చిన్ముద్రనుబూని, ఎడమచేయి ఒడినుంచుకొని, కన్నులుమూసికొని, మెడనిక్కించి, తల ఒడలు కదలింపక జ్యోతిస్స్వరూపుడై వెలుగుచుండెను. అదిచూచి కారి ఉడయనంగ మొదలగువారందరు మేనులు పులకింపగా ఈబిడ్డ భగవదంశమేగాని యితరముకాదని బహువిధముల పొగడుచు ఆయననే అత్యాశ్చర్యముతో చూచుచు తమయిండ్లకు సయితము పోవుటకు మనసురాకయుండిరి.

ఆసమయమునందు శ్రీవైకుంఠములో సర్వలోకమాతయగు పెరియపిరాట్టి పెరుమాళ్లనుజూచి, ఓ యేలినవాడా! లోకములోని జీవాత్మలు ఉజ్జీవించు నుపాయము సులభముగా బోధించునట్లు ఎల్లరహస్యములను కారిపుత్రునికి ఉపదేశింప చిత్తగింపరాదా అనగా, శ్రీమన్నారాయణుడు సేన మొదలియారినిబిలిచి నీవు భూలోకమునకుపోయి నీయంశమునందు కారియనునవికారికి తనయుడొకడు ఉదయించి కురుకేశ్వరుని సన్నిధానమున నున్నవాడు, అతనికి సకల రహస్యములును ఉపదేశించిరమ్ము. అని నియమింపగా, ఆమహానుభావుడు అట్లే ఆదినాథునిసన్నిధికి వేంచేసి అచ్చటి తింత్రిణీ మూలమునందు నివసించియున్న ఆళ్వార్లకు సమాశ్రయణంములు ప్రసాదించి విజయముచేసెను.

శ్రీశఠగోపాయనమః.

మధురకవియాళ్వార్లవైభవము.

శ్లో ॥ ఈశ్వరాబ్దేచైత్రమాసే శుక్లపక్షేచచైత్రభే,
నారాయణాభిధానస్య పుత్రోజజ్ఞేగదాంశజః.
గణేశఃకుముదోనామ కవిర్మధురసంజ్ఞికః,
చైత్రమాసేశుభేచిత్రా తారకాయామజాయత.

శ్రీసేనమొదలియారి గణాధిపతులలో నొకడగు కుముదుని యంశమైన శ్రీమధురకవియాళ్వార్లు ద్వాపరయుగమునందు ఎనిమిదిలక్షల అరువదియారువేల ఎనమన్నూట డెబ్బది తొమ్మిదవదియగు ఈశ్వరసంవత్సరమున చైత్రశుక్ల చతుర్దశీ శుక్రవారమునాడు చిత్రానక్షత్రమునందు తిరుక్కోళూరు అను దివ్యదేశమునందు ఒక పురశ్శూడ శ్రీవైష్ణవునికి పుత్రులై యవతరించి, బహుకాలము దివ్యదేశయాత్రచేయుచు పోయి, శ్రీఅయోధ్యలో వేంచేసియుండి, ఒకనాటిరాత్రి దక్షిణముఖముగా తిరిగి శ్రీతిరుక్కోళూరు పెరుమాళ్లను ధ్యానించునపుడు ఆతట్టు కోటిసూర్యప్రకాశమానమయిన గొప్పవెలుగొకటికాన వచ్చెను. అంతట ఇదియేమో వింత తేజస్సుగానున్నది దీనిస్వరూపమును తెలిసికోక పోరాదు అని నిశ్చయించి, అప్పుడే అందుండి బయలుదేరి, ఆతేజస్సునందు గురియుంచి దారి డొంక విచారింపక రాత్రులే నడచినడచి కొన్నాళ్లకు తిరుపతికివచ్చిచేరి, అచ్చట వేంచేసియుండు తిరువేంగడముడయాని (శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామిని) సేవించి, ఎప్పటి జ్యోతినిజూచుచునే శ్రీరంగమునకువచ్చి, శ్రీరంగనాథుని సేవించి, అందుండి కదలి నడుమనడుమ సన్నిహితములైన దివ్యదేశములయందు విశ్రమించి, అందందుగల పెరుమాళ్లను సేవించుచు క్రమముగా తామ్రపర్ణీతీరముచేరి, శ్రీవైకుంఠము

అను దివ్యదేశమునందు కళ్లప్పిరాణ్ (చోరరాట్టు) అను అర్చావతారమూర్తిని సేవించి, తామ్రపర్ణియందు స్నానపానములతోడ నిత్య కర్మానుష్ఠానములన్ని తీర్చుకొని, ఆయేటికి దక్షిణపుగట్టుననుండు తిరుక్కురుగూరు సమీపించునపుడు అంతకుముందు కానవచ్చుచున్న దివ్యతేజస్సు కానరాకపోయెను. అంతట మధురకవులు నిదానించి నాలుగుప్రక్కలనుజూచి తిరుక్కురుంగుడిలో వేంచేసియుండు ఆదిప్పిరాణ్ కోవెలలో ఆతేజస్సు అణగియున్నట్టు తెలియరాగా, అచ్చటికివేంచేసి ఆపెరుమాళ్లను సేవించి కోవెలకు ప్రదక్షిణముగా వచ్చునపుడు, చింతమ్రాని క్రింద అనంతకోటిసూర్యతేజస్సుతో వేంచేసియున్న నమ్మాళ్వార్లను సేవసాదించిరి. అప్పుడు మధురకవులు అచ్చట గుంపుగూడియున్న జనసముదాయమును జూచి ఇదియేమి వింతయని అడుగగా, కారి, తనభార్యయు తాను సంతానార్థులై తిరుక్కురుంగుడి ఆదినాథుని సేవచేయుటయు, ఆపెరుమాళ్లు పుత్రుడుకలుగ ననుగ్రహించుటయు చెప్పి, స్వామీ! అట్లు కలిగినపుత్రుడే యీ దివ్యమంగళ విగ్రహము. ఈయన అవతరించిన నాటనుండి కన్నులుతెరచి యెరుగడు. స్తన్యపానముచేసినదియు లేదు. లేకున్నను విగ్రహపుష్టియు ముఖవిలాసమును నానాటహెచ్చగా వర్ధిల్లుచున్న యీవ్యక్తినిజూచి యేమితోచక ఈసన్నిధికి ఎత్తుకొనివచ్చి విడిచిపెట్టితిమి. వెంటనే యీదివ్యమూర్తి తనంతట మెల్లమెల్లగా జరగివచ్చి ఈచింతచెట్టు మొదట పద్మాసనము వేసికొని కూర్చుండెను. ఇప్పటికి ఈయనపుట్టి పదియారేండ్లు ఆయెను. ఇంతవట్టుకు కన్నులు తెరవగాగాని నోరు మెదలింపగాగాని శరీరమును కదలింపగాగాని మేముచూచి యెరుగము. అని సర్వవృత్తాంతమును విశదముగా తెలియజేసెను. అదంతయు విని మధురకవులు పరమానందభరిత మానసులై కన్నులయందు ఆనంద బాష్పములు ధారలుధారలుగా స్రవింపగా, దేహము

గగుర్పొడువగా, ఆళ్వార్ల సమీపమునకుపోయి చేతులుజోడించుకొని, ఓస్వామీ! "చెత్తతిన్ వయత్తిల్ సిరియదుపిరందాల్ ఎత్తైత్తిన్రు ఎంగేకిడక్కుం" (అనగా చిత్తుకడపున చిన్నదిపుట్టిన ఏమితిని యెచ్చటపడియుండును.) అని యడుగగా, అంతకుముందు నోరుతెరచి యెరుగని యీచింతచెట్టుక్రింది మునీంద్రుడు, వినువారికి వింతగా "అత్తైత్తిన్రు అంగేకిడక్కుం" (అది తిని అక్కడనేపడియుండును) అని యానతిచ్చెను. అందులకు మధురకవులు మిక్కిలి యానందించి, ఈ మహాయోగి మనము అడిగినదానికి సరియయిన యుత్తరము చెప్పెను. ఈయన మనుష్యమాత్రుడని తలపరాదు. మనలను కడతేర్చుటకై పరమపదమునుండి యీలోకమునకు అవతరించిన యేలినవాడగు పరమ పురుషుడేయని తలపవలసినది. అని నిశ్చయించి పలుమారుసాగిలబడి దండములు సమర్పించి చేతులు జోడించుకొని నిలిచి "శ్లో॥ పద్మాసనోపవిష్టం వరపదయుగళీనివిష్టచైతన్యం, పరతత్త్వబోధముద్రం పరమాచార్యం పరాంకుశం వందే" అని యిట్లు బహువిధముల వినుతిచేసి, తోడనే కారికిని ఉడయనంగకును నమస్కరించి, మీరేమి తపస్సుచేసితిరోకదా? మీభాగ్యమే భాగ్యము. బ్రహ్మరుద్రాదులును పొందనేరనిమహిమను పొందితిరి. మీకుసమానులగు భాగవతోత్తములు స్వర్గమర్త్య పాతాళము లనెడు మూడులోకములందును లేరు. అని ప్రశంసచేసి, అంతట చింతక్రిందియాళ్వార్లను జేరి, స్వామీ! అప్రాకృతములయిన మీచరిత్రములు మీదివ్యమహిమను సూచించుచున్నవి. దేవరవారి దివ్యసూక్తులును దాసుని ప్రశ్నమునకు తగిన వేదాంతార్థబోధకములగు నుత్తరములయ్యెను. కావున దేవరవారు దాసునికి విహితపురుషార్థములనుప్రసాదింప తిరువుళ్లపట్టవలయునని ప్రార్థింపగా, శ్రీమన్నారాయణుడు దేవీభూషణాయుధ పరిజనములతోడ గరుడవాహనారూఢుడై

సేవసాదింపగా సేవించి యానందించుచున్న నమ్మాళ్వార్లు, కనుదామరలువిచ్చి అంతరంగమందు తమకు సేవసాదించిన శ్రియఃపతిని బాహ్యదృష్టిచేతను సందర్శించి, ఎగుపుమించిన బంగారుకొండపై నావరించిన నీలమేఘమును దలపించుచు దివ్యపరిమళమును వ్యాపింపజేయు కమలమాలిక మూపులపై ప్రేలగా, స్వాభావికమైన యుష్ణగుణమును విడిచి వెలుగుచున్న సూర్యబింబమో యనదగిన ముత్యాలుదాపిన బంగారుగొడుగును బట్టుకొని, నిలుకడగలిగి మెరయుచున్న మెరపువలె శ్రీపెరియపిరాట్టి కనుపట్టగా, శ్రీసుదర్శనపాంచజన్య ప్రముఖములైన దివ్యాయుధములు నిజప్రభలు దశదిశలను వ్యాపింపజేయుచుండగా సాక్షాత్కరించిన యావైకుంఠనాథునిజూచి, లేచి, కన్నులయందానందబాష్పములు నిండుకొనగా, భక్తిపారవశ్యముచే మనసులయింపగా సాష్టాంగదండప్రణామములు పెక్కులుచేసి, ఇన్నాళ్లనుండి దాసునికి నిట్టిసేవలభింపదయ్యెనే, వ్యర్థముగా చిరకాలముకడచెనేయని చింతించియు, చతుర్ముఖుడు మొదలుగాగల దేవతాధిపతులు చిరకాలము అతినిష్ఠతో తపస్సుచేసియు పొందనేరని శ్రీవైకుంఠనాథుని పాదపద్మసేవ నిర్హేతుకముగా లభించెను. నాభాగ్యమేభాగ్యము అని యానందనృత్యముచేసియు, ఇటువంటి సేవ యొకక్షణము కాలమయిన లేకపోవునేని యాక్షణమే యుగమగునుగదాయని నవ్వుకొనియు, అత్యద్భుతామల నిరతిశయదివ్యమంగళ విగ్రహమయి వేంచేసి పరమానందము నొందించిన నాయేలినవాని విషయమయి చేయగల ప్రతిక్రియ యేదియుకానమే యని పరితపించియు, శ్రీశ్రియఃపతియొక్క దివ్యమంగళ గుణానుభవముచేయుచు, భక్తిపారవశ్యముచేత చేతులు జోడించుకొని నిలువబడగా, శ్రీమన్నారాయణుడు, లోకములోని యాత్మలు మాయనుగడచి జ్ఞానమార్గవర్తులయి నిత్యానంద ప్రదమయిన పరమపదమును పొందుటకు సాధకమగునట్లు నిఖిలవేదాంతార్థ

ములను ద్రవిడవేదముగా రచియింపుము అని యానతిచ్చి యంతర్ధానము నొందెను.

అంతట నమ్మాళ్వార్లు చింతక్రిందనే వేంచేసియుండి, శ్రీమన్నారాయణుడే పరాత్పరుడనియు, ఆయనతప్ప ఆత్మలకు గత్యంతరము లేదనియు, ఆపరమపురుషుని పాదసేవచేయుచు వర్తింపవలెను అనియు, అట్లువర్తించువారికి తప్ప తక్కినవారికి బ్రహ్మాదు లంతటివారికైనను ఆదేవుని యనుగ్రహము లభింపదనియు, సృష్టి స్థితి సంహారము లనెడు మూడుకార్యములకు మూడుమూర్తులై వర్తించునట్టి యాశ్రీమన్నారాయణుడు భక్తపరాధీనుడుకాని యితరుడు కాడు అనియు, శీలవతియైన పతివ్రత తనభర్తను ఎడబాసినప్పుడు దేహము వాడగా, గాజులువదలగా, రూపముమారగా, పడక నడక మాట పాట వీనియందలి జ్ఞప్తిలేక పెనిమిటివలన తానుపొందిన కరణసుఖములను తలచితలచి అందువలని తాపాతిశయముచేత మనసు మైనమువలె కరగగా, కన్నులనీళ్లుకార్చుచు పిచ్చిపట్టినదానివలె మెలగునట్లు, శ్రీమన్నారాయణుని సేవవలన ఎడబాటునొందినందులకై మరల లభించుటయెన్నటికోయని వస్త్రభూషణాద్యలంకారములను తొలగించి, అద్భుతమయిన దేహము మయిలకప్పిన మణివలె కాంతిహీనము కాగా, చూపు మాట మొదలగు వానిని సంకోచింప జేసికొని, శ్రీభగవచ్చరణసేవవలన తాము అనుభవించిన మహానందసుఖానుభవమును తలచితలచి, అందువలని సంతాపముచేత మనసు కరగి కన్నులవెంట నీళ్లుకారగా, అవయవములను చలింపజేయక కొన్నాళ్లుండి, భర్తనెడబాసిన పతివ్రత తనచెలికత్తెలు మొదలగువారితో తన పెనిమిటియొక్క సద్గుణములను, నెమ్మదిని చెప్పిచెప్పి, ఆపెనిమిటిని పిలుచుకొనిరమ్మని చెలికత్తెలను పంపునట్లు, ఆళ్వార్లును తమపార్శ్వములందు మెలగుచున్న పక్షులనుజూచి, శ్రీమన్నారాయణుని కల్యాణగుణములను, ఆపరమ

పురుషుని యెడబాటువలన తమకుగలిగిన విచారమును వానితో చెప్పి వానిని రాయబారమంపునట్లు మాటలాడుచు, ఆపత్కులు పోయి యిటువంటి సేవకులను ఎడబాయవచ్చునాయని శ్రీమన్నారాయణుని వేడుకొనగా ఆపురుషోత్తముడు కృపపుట్టి వేంచేసెనోయనునట్టు మరల సేవసాదింపగా, లోపలను వెలుపలను ఆదివ్యమూర్తిని సేవించి యానందించి, అందువలని యనుభవము తెలియబడునట్లు సకల వేదాంతసారమయిన తిరుమంత్రార్థమును నాలుగు దివ్యప్రబంధములుగ ప్రకాశింపజేయువారై ఋగ్వేదసారమయిన తిరువిరుత్తము, యజుర్వేదసారమైన తిరువాశిరియవిరుత్తము, అథర్వణవేద సారమైన పెరియతిరువందాది, సామవేదసారమైన తిరువాయ్ మొఴి అను నాలుగు దివ్యప్రబంధములను రచియించి, వానిని మధురకవులచే వ్రాయించిరి.

ఇట్లు నమ్మాళ్వార్లు తమదివ్యానుభవమును ప్రకాశింపజేసిన, సర్వవేదాంత సారమయిన నాలుగు ప్రబంధములను మధురకవులు వ్రాసి పాఠముచేసి, అందలి యనుభవార్థములను ప్రకటించుచు, ఆనందరసప్రవాహమునందు సదా మునిగి తేలుచు, రేలుంబగల్లు ఎడతెగక నమ్మాళ్వార్ల చరణారవిందముల నారాధించుచు నెమ్మదిగా వేంచేసియుండిరి. ఇట్లు మధురకవులచే సేవింపబడుచున్న నమ్మాళ్వార్లు శ్రీ ఆదిప్పిరాన్ ప్రసాదించినపొగడపూలమాల ధరించి వకుళాభరణులనియు, పరసమయములను నిరసించి పరాంకుశులనియు, శఠులను (కుత్సితులను) మరుగుపరిచి (స్వరూపనాశముచేసి) శఠగోపులనియు తిరునామములు వహించి, తమ్ము ఆశ్రయించియున్న కారి, ఉడయనంగ మొదలగువారిని పరమపదమునందు నిత్యానందానుభవమును పొందననుగ్రహించి, మధురకవులును తామునుగా కొంతకాలము భగవద్గుణానుభవముచేయుచు వేంచేసియుండిరి

పిమ్మట ఒకనాడు నమ్మాళ్వార్లు ఈలోకమునం దీదేహమును భరించి ఇంకనెన్నాళ్లుందును, ఈదేహరూపమయిన మోపును ఇక భరింపజాలను. నీపాదములతోడు. నిన్నువిడిచి యిక క్షణకాలమయిన గడపుట నాకు అశక్యముగానున్నది. నన్ను నీసన్నిధిని జేర్చుకో ననుగ్రహింపవలెను. అని శ్రీవైకుంఠనాథుని ప్రార్థింపగా, ఆకృపానిధి ప్రత్యక్షుమై తన్నుజూచి మేరమీరిన యానందముతో లేచి పలుమారు సాగిలబడి దండములు సమర్పించి కన్నులయందానంద బాష్పములు వర్షింపగా బద్ధాంజలియై బహువిధముల వినుతించుచు నిలువబడిన శఠారిని కటాక్షించి, ఏలవిచారము? ఇక మావెంట పరమపదమునకు రమ్ము అని యానతియ్యగా, మధురకవులు, స్వామీ! అడియడు నమ్మాళ్వార్లను ఎడబాసి ప్రాణములనుభరించుట యెట్లు? దాసునిని వెంటబెట్టుకొని వేంచేయ గటాక్షింపుము. అని ప్రార్థించి, నమ్మాళ్వార్లతట్టుతిరిగి కన్నుల నీళ్లుపెట్టుకొని, ఆయాళ్వార్లవిషయమయి "కణ్ణినుణ్ శిరుత్తాంబు" అని మొదలుపెట్టి పదిపాశురములను రచియించి, దేవరవారిని ఎట్లు ఎడబాసియుందును అని విన్నవింపగా, శ్రీయఃపతి తిరువుళ్లముకరగి, ఓమధురకవీ! నీవు ఇంకను కొన్నాళ్లు నీకవిత్వమాధుర్యమును లోకమునందు వ్యాపింపజేయుచు, ఈచింతమ్రానిక్రింద నమ్మాళ్వార్లను అర్చారూపమున వేంచేయింపజేసి ఆరాధించుచు, తిరువాయ్ మొఴిని లోకములోని జనులు సాధారణముగ అనుసంధించునట్లుచేసి పిమ్మట నాదగుపరమపదమునకు రమ్ము అని యానతిచ్చి, శ్రీవైకుంఠనాథుడు నమ్మాళ్వార్లతోడ పరమపదమునకు వేంచేసెను.

అంతట మధురకవులు పెరుమాళ్ల నియమనము చొప్పున తామ్రపర్ణీనదీతీరమునందు త్రవ్వియెత్తిన ధాతువర్గముచే ఎప్పటి చింతమ్రాని మొదట కోవెల యొకటికట్టించి, అందు ఆళ్వార్లను అర్చారూపమున వేంచేయింపజేసి, సర్వోపచారములతోను ఆ

రాధించుచు, ఆళ్వార్లు పాడిందిన నాలుగు దివ్యప్రబంధములను లోకమునందు ప్రసిద్ధపరుచుచు, ఇన్నూట నలువదియేండ్లు ఈ మనుష్యలోకమునందు వేంచేసియుండి పిమ్మట నిత్యవిభూతికి వేంచేసిరి.

శ్రీమధురకవయేనమః.

ఇది నమ్మాళ్వారులయు మధురకవులయు వైభవము.

కులశేఖరాళ్వార్ల వైభవము.

శ్లో ॥ కుంభేపునర్వసూజాతం కేరళేకోళిపట్టణే,
కౌస్తుభాంశంధరాధీశం కులశేఖరమాశ్రయే.

మలయాళము అనబరగిన కేరళదేశమునందలి కొల్లి అను పట్టణములో వంజిగళం (కుక్కుటకూటము) అను ప్రదేశమునందు రాజ్యముచేయుచుండిన చేరకులతిలకుడగు దృఢవ్రతుడు అను రాజు సంతానార్థియై శ్రీమన్నారాయణునిగూర్చి తపస్సుచేయగా ఆయన తపస్సునకు మెచ్చి శ్రియఃపతి ప్రత్యక్షుడై యాయన కోరికయీడేర ననుగ్రహించి వేంచేసెను. అంతట దృఢవ్రతుడు కృతార్థుడనైతిని అని యానందించుచు తనకు సాక్షాత్కరించిన శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యమంగళ విగ్రహమును పలుమారు ధ్యానించుచు తన పట్టణమునకువచ్చి యెప్పటివలె ప్రజలను పరిపాలించుచుండెను. అటుపిమ్మట ఆదృఢవ్రతుని పట్టపుదేవి గర్భముధరించి పదినెలలు నిండగా, కలియుగాదిని ఇరువదియెనిమిదవ సంవత్సరమయిన పరాభవనామ సంవత్సరమున మాఘ శుక్లద్వాదశీ శుక్రవారమునాడు పునర్వసు తారయందు దేవతలు పూవులవాన కురియింపగా, మునిగణములు దీవింపగా, బహువిధములయిన శుభసూచక చిహ్నములు కానబడగా, దిక్కులు తెల్లనికాంతులతో వెలుగొందగా, కౌస్తుభాంశమయిన దివ్యతేజోమూర్తియగు బిడ్డడు తూర్పుదిక్కునందు సూర్యుడు ఉదయించునట్లు ఆపతివ్రతాశిరోమణియందు ఉదయించెను. ఇట్టి పుత్రునిగన్న యారాజభార్య కోటిసూర్య ప్రకాశమానుడైన కొడుకునుజూచి పరమానంద భరితురాలై దేవతలయందు జనింపదగిన యీబిడ్డను గనుటకు నేను పూర్వజన్మమునందు ఎటువంటి తపస్సుచేసి యుంటినోయని తనభాగ్యమునకు ఆశ్చర్యపడుచుండెను. ఇట్టి కుమారుడు పుట్టెనన్న వృత్తాంతమును అంతఃపురముననున్న దాదులుపోయి చెప్పగా దృఢవ్రత మహారాజు విని, అప్పటికిదగిన స్నానము మొదలగు కృత్యములుజరపి, వేదోక్తమార్గమున జాతకర్మమునుజేసి, యోగ్యులగు బ్రాహ్మణులకు షోడశమహాదానములుచేసి, కొడుకునకు కులశేఖరుడు అని నామకరణమును గావించెను. పిమ్మట క్రమముగా ఆయాకాలములయందు అన్నప్రాశనము చౌళము మొదలయిన కర్మములను తమ గౌరవమునకు దగిన వైభవముతో నడపి రత్నఖచితములయిన బహువిధాభరణములను చేయించి యలంకరించి పెంచుకొనుచుండగా, ఆకుమారుడు పదియేండ్ల ప్రాయమువాడయ్యెను. అంతట దృఢవ్రతమహారాజు తమకులాచారము చొప్పున కుమారునికి వడుగుచేయించి, ఆచార్యునొద్ద వేదాధ్యయనముచేయ నొప్పగించెను. అంతట కులశేఖరరాజు ఋగ్యజుస్సామాథర్వణములనెడు నాలుగువేదములను, తర్కవ్యాకరణాదులయిన సమస్తశాస్త్రములను అభ్యసించి, ధనుర్వేదమునందును, ఆయుర్వేదమునందును, గాంధర్వ వేదమునందును (సంగీతవిద్యయందును) ప్రవీణుడై, ఏనుగునెక్కి తిరుగుట, గుఱ్ఱపుసవారిచేయుట, రథములెక్కి మెలగుట మొదలగువానియందు గడిదేరి, మల్లవిద్యయందు చతుర్థతవహించి, దొరతనమునకు వలయు తంత్రములెల్ల నేర్చి, వయఃపరిపాకమును పొందెను. తోడనే ఆరాజకుమారు

నకు నాతని తండ్రియైన దృఢవ్రతమహారాజు తగిన వయస్సును రూపమును కులమును శీలమునుగల యొక కన్యకామణిని దెచ్చి వివాహముచేయించి, పిమ్మట కిరీటమును ధరింపజేసి, తనరాజ్యమునం దాయనను నిలిపి, భార్యయు దానును తపస్సుచేయువారై పట్టణమును విడిచిపోయెను.

ఇట్లు రాజ్యభారము వహించిన కులశేఖరమహారాజుగారు తనయేలుబడికిలోబడిన బ్రాహ్మణాదివర్ణముల జనులు తమతమ వర్ణాశ్రమాచారములను క్రమముతప్పక నడపను, పాడిపంటలు నానాట పెచ్చుపెరుగను, కాపులయెడల ధనధాన్యసంపదలును, విద్యావివేకములును పొదుకొనను, ఖనిజములవలనను, కృషిజన్యములవలనను అగు ధనాగమమువలన బొక్కసము నిండుకొనియుండగా, భగవద్భాగవతభక్తియుక్తులును, ధర్మసంరక్షణానురక్తులునై భూమిని పాలించుచుండెను.

అట్టియెడ ఒకానొకనాడు రాజశిఖామణియైన కులశేఖరాళ్వార్లు తెల్లవారి లేచి, రాచకార్యములన్ని క్రమముగానడపి, సూర్యాస్తమయముకాగానే అప్పటికితగిన వైదికక్రియలు జరపి, భోజనముచేసి శ్రీమన్నారాయణ స్మరణచేయుచు హంసతూలికాతల్పమునందు శయనించి నిద్రింపగా, స్వప్నమునందు శ్రీమన్నారాయణుడు తనదయిన నిత్యవిభూతియు లీలావిభూతియు గనబడ సేవసాదించి వేంచేసెను. వెంటనే కులశేఖరాళ్వార్లు మేలుకొని తమ మనసులోని యానందములోపల నిలువకపొంగి వెడలివచ్చుచున్నదో యన్నట్టు కన్నులయందు ఆనందబాష్పములు వానగాకురియగా, లేచి చేతులు జోడించుకొనినిలిచి, శ్రీశ్రియఃపతియొక్క నిత్యలీలావిభూతులు వ్యాజములేకయే సేవింపనయ్యెను. ఇట్టి భగవత్కృపకు పాత్రుడనుగా నేనేమి తపస్సుచేసితినో యనుకొనుచు, ఇన్నాళ్లు ఇటువంటి దివ్యానుభవమును పొందనేరక వ్యర్థముగా కాలము గడపనయ్యెగా అని విచా

రపడుచు, తమ మనస్సును ఆపెరుమాళ్ల దివ్యచరణారవిందములయందు లయింపజేసి లోకవ్యాపారములయందు ప్రవృత్తిలేక జడభావమును వహించినవారై భగవద్గుణానుభవము చేయుచుండిరి.

అంతట తెల్లవారగా వాడుకచొప్పున అరుణోదయమున వచ్చి మేలుకొలుపువారు వీణె మొదలుగాగల మనోహరవాద్యములను గొని మేలుకొలుపులు పాడగా, వందిమాగధులు కైవారములుచేయగా, ప్రతిదినమునువలె మహారాజుగారు నిద్రలేచి బయటరాకుండుటనుజూచి మంత్రులు మొదలగువారు కలవరమునొందినవారై ఇందులకు కారణమేమో తెలిసికోవలెనని తగినవారిని అంతఃపురములోనికి బంపగా, వారుపోయి తామరరేకుల నపహసించు వికాసముగల విశాలనేత్రములనుండి బంగారునీటిబొట్లుపడునట్లు ఆనందబాష్పములు రాలగా, చేతులు జోడించుకొని చిత్తరుపతిమవలె కదలక మెదలక నిలువబడిన యేలినవారిని జూచి యాశ్చర్యము నొందుచువచ్చి మంత్రులు మొదలగువారికి తెలియజేసిరి. వారును అట్టి యునికికి హేతువు పలానిదని తెలిసికోలేక యెవరికితోచినట్టు వారుచెప్పుకొన నారంభింపగా గొప్ప కలకలముపుట్టెను. ఆకోలాహలధ్వనికి ఆళ్వార్లు ప్రపంచస్మృతిని వహించి, కనులుదెరచి నాలుదిక్కులు పారజూచి, తమదృష్టికి గోచరులుగాను వెలది యెల్లవారు మరుగుపడిపోగా, భయభక్తులుగలిగి తమసంగతి తెలియగోరుచున్న ప్రధానమంత్రితో, ఇంతకాలము వివేకముమాలి వ్యర్థముగా కాలముగడపిన నన్నును ఒకవస్తువుగా పరిగ్రహించి నేటిరాత్రి సర్వరక్షకుడగు శ్రీమన్నారాయణుడు సాక్షాత్కరించి విభూతిద్వయమును అనుభవింపజేసి వేంచేసెను. ఇట్టి నిత్యపదవిని కన్నులారగాంచిన నేను అనిత్యమయిన యీలోకమునందలి జీవనమును నిత్యముగానమ్మి ఎట్లు కాలమును వ్యర్థపుత్తును. నేను మొదలు పరమ సాత్వికు

లయిన భాగవతులతోఁగలసి శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యమంగళ గుణానుభవముచేయుచు. ఆత్మలాభము నొంది యానందింపఁగోరుచున్నాఁడను. అనిచెప్పి, అదేప్రకారము ప్రతిదినము భగవద్భక్తు లెక్కడెక్కడనుందురో అక్కడికెల్ల తామేపోయి వారిని సేవించుచు, తమస్థితి తెలిసి తమ్ము వెదకుకొనివచ్చిన పరమ భాగవతోత్తములను తగినయుపచారములుచేసి నగళ్లకు పిలుచుకవచ్చి శ్రీరామాయణాది గ్రంథకాలక్షేపములచేతను, మొదటియాళ్వార్లు ముగ్గురును తిరుమళిశయాళ్వార్లును, నమ్మాళ్వార్లును పాడించిన దివ్యప్రబంధములను సేవించుటచేతను, ప్రొద్దులుపుచ్చుచు, క్షణకాలము సింహాసనమున గూర్చుండి రాచకార్యములు నడపుచు, తామరపాకుపై నీటిబిందువువలె సర్వవిషయములందును అంటీయంటని చిత్తముతో రాజ్యమేలుచుండిరి.

అట్టియెడ ఒకనాఁడు * తమతిరువారాధన పెరుమాళ్ల ఆభరణములు కొన్నికానరాకపోఁగా పరిచారకులుచూచి భయపడి కార్యకర్తలకు తెలియజేసిరి. వారు మంత్రులకు నెరిగించిరి. మంత్రులు రాజుగారితో మనవిచేసిరి. రాజుగారు పెరుమాళ్లయాభరణములను అపహరింప తెంపుగలపాపిష్ఠు లిందు ఎవరుగలరు, చక్కఁగా విచారింపుఁడని యానతియ్యఁగా, మంత్రులు కావలివారిని బిలిచి ఆభరణములు కొల్లపోవుటకు మూలము మీయజాగ్రత్త. మీరు వానిపోబడి విచారించి ఆరాధనకాలమునకు తప్పక తెచ్చి యొప్పగింపుఁడు. ఒప్పగింపకున్న మీకు దండనతప్పదు. అని కఠినముగా ఉత్తరువుచేసిరి. అందుకు ఆకావలివారు భయపడి మేము రేయింబగలు ఏమరక కాచియున్నాము. అట్లుండఁగా ఈయాభరణములుపోవుట యెట్టిదో మేము ఎరుగము. అయినను రాజుగారి యాజ్ఞకువెరచి భాగవతులనుమాత్రము ఎడతెగక వచ్చుచు బోవుచుండ జూచుచుందుము. వారిలో నెవరయిన ఆభరణములను అపహరించుకొనిపోయిరేమో అని మాకుతోఁచుచున్నది. ఇంతకంటె మరియెవరియందును మాకు అనుమానము లేదు. అని విన్నవించిరి.

ఈఘట్టమునందు కులశేఖరాళ్వార్లు ఎడతెగక భాగవతగోష్ఠియందే ప్రొద్దుపుచ్చుచుండుట రాజ్యవ్యవహారములకు భంగముగానుండినందున మంత్రులు రాజుగారికి భాగవతులయందు ద్వేషము పుట్టింపదలచి, వారు అభ్యంగకాలమునందు తీసియుంచిన రత్నాభరణములను దాచియుంచి, వానిని భాగవతులు అపహరించిరని రాజుగారితోఁ జెప్పినట్టు గ్రంథాంతరములయందు చెప్పబడియున్నది.

ఆమాటలు చెవినిపడఁగానే కులశేఖరాళ్వార్లు చాలపరితపించుచు, మంత్రులనుజూచి, ఈ బుద్ధిమాలిన కావలివాండ్రమాటలు కాలిన నారసములవలె నాచెవులకు వేదన కలుగఁజేయుచున్నవి. ఈనీచులు కలలోనైన తలపరానిపాపమునకు బడిగట్టి యిట్టికూఁతలు కూయుచున్నారు. ఇట్టి భాగవతద్రోహులు పొందఁగలగతి యేదియోగదా? అది యటుండనిండు. వీరిమాటలువిని కొందరయినను పరమ పావనులయిన భాగవతోత్తములయందు సంశయబుద్ధిగలవారు అగుదురు. వీరిమాటలు నమ్మఁదగినవి కావని నేను ఊరకుండినను అట్టివారు రాజు భాగవత పక్షపాతముచేత కావలివారిమాటలను ఆదరింపకపోయెను అందురు. కాబట్టి ఇందువలన లోకులకు గలుగు సందేహమును నివర్తిచేయ వలయును. అని నిశ్చయించిపలికి, అప్పుడే పాములవాండ్రవలన ఒక కృష్ణసర్పమును పట్టి తెప్పించి, దానిని ఒక బుంగలోనునుప నుత్తరువుచేసి, తమవ్రేలి ముద్దుటుంగరమును ఆబుంగలోవేసి, కావలివారిని జూచి, మీరు ఇప్పుడుకానకపోయిన యాభరణములను వైష్ణవులే అపహరించిరనిచెప్పి యీబుంగలోని యుంగరమును చేయిపెట్టి యెత్తుకొనుదురేని మీమాట నిజమని నేనునమ్మెదను. అనఁగా, కావలివారు గడగడలాడుచు నోరతడిలేక పెదవులు తడుపుకొనుచు మొగములు వేలవేసికొని ఒకమూలనొదిగి నిలిచిరి.

అప్పుడు ఆళ్వార్లు వారిని జూచి నవ్వుచు సభవారితో ఈ నీచులు భాగవతులయందు లేనిపోని పాపములు గడించిరని నేనీ బుంగలో చెయిపెట్టి ఉంగరము ఎత్తుకొనెదను. అని బుంగలో చేయి పెట్టగా, తాకినమాత్రమున బుస్సుమని పైబడికరచునట్టి స్వభావముగల క్రూరసర్పము ఆబుంగలో అణగి యూరకుండెను గాని ఉంగరమెత్తునపుడు ఇటు అటు పొరలించినను కరవనేరదయ్యెను. అదిచూచి సభవారు ఆశ్చర్యపడి ముక్కుమీద వ్రేలిడుచుకొనిరి. శ్రీవైష్ణవులు పరమానంద భరితచిత్తులై ఆళ్వార్లను పొగడి వారికిగల భాగవతులయందలి విశ్వాసమును శ్లాఘించిరి. దేవతలు పూవులవాన కురియించిరి.

ఇట్లు పరమభాగవత భక్తియుక్తులై రాజ్యముచేయుచున్న కులశేఖరాళ్వార్లు ఈసంసారసముద్రమునందు మునిగి తేలుచున్న నాకు శ్రీరంగనాథుని సేవింపలభించుట యెన్నటికోయని "ఘుష్యతేయత్ర నగరే" అన్నట్టు ప్రతిదినము రంగయాత్రపోయెదము అని పట్టణమునందు చాటించి, బయలుదేరునప్పుడు భాగవతులు ఎదురుపడగా వారిని పూజించుటకై నిలుచుచు "శ్రీవల్లభేతి" అని యారంభించి ముకుందమాలయనెడు స్తోత్రమును శ్రీరంగనాథుని విషయమునందు గీర్వాణభాషతో రచియించి, సర్వదా శ్రీరంగయాత్రయందే చిత్తముంచి, రాజ్యవిషయములయందు విరక్తి పెరుగగా, ఒకనాడు శ్రీవైష్ణవ గోష్ఠితోడ శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, అచ్చటి వైష్ణవోత్తములు తమ్ము ఎదుర్కొని యుపచరింపగా వారిని సేవించి, తిరుక్కావేరిలో తీర్థమాడి, ఏడు ప్రాకారములను దాటి, జ్యోతిర్మయమై వెలుగుచున్న శ్రీరంగవిమానమును దర్శించి ప్రదక్షిణముచేసి, అందు శేషశాయియై వేంచేసియుండు (అళగియమణవాళన్) అనబడిన శ్రీరంగనాథుని సేవించి, బహుపర్యాయములు ఆదివ్యమూర్తియొక్క ఆపాదమస్తక పర్యంతమయిన అవయవములను కన్నులారచూచిచూచి యానందించుచు,

మాటిమాటికి నేలసాగిలబడి దండములుసమర్పించి చేతులుముకుళించుకొని యానందపారవశ్యముచేత మైమఱచి నిలువబడియుండి, పదపడి "ఇరుళిరియచ్చుడర్ మణి" అని ప్రారంభించి ఒక్కొక్కటికి పదిపది పాశురములుగా ముప్పదిప్రబంధములు రచియించి శ్రీరంగనాథుని వినుతింపసాగిరి.

* శ్రీరంగనాథుడు ఆయాళ్వార్లభక్తివిశేషమునకు మెచ్చి చల్లని దయారసమొలుక కటాక్షించి, కులశేఖరా నీవిచ్చట నుండి శ్రీవేంకటాచలమునకుపోయి అచ్చట శ్రీనివాసమూర్తినై యుండెడు నన్ను సేవింపుము అని యానతియ్యగా, కృతార్థోస్మి అనుచు అక్కడినుండికదలి తిరుకచ్చికివచ్చి శ్రీవరదరాజస్వామిని సేవించి, అందుండి తిరుపతికి విజయంచేసి శ్రీవేంకటాచలపతి సన్నిధిచేరి, నిప్పుసెగసోకిన మైనమువలె మనసుకరగి భక్తిరసముగా పరిణమించి ఆనందబాష్పరూపమున కన్నులనుండి బయలువెడలుచుండగా, దేహము పులకరించి రోమములు నిక్కపొడుచుకొనగా, పెక్కులు సాష్టాంగదండములు సమర్పించి "ఊనేరి శల్వాం" అని మొదలుపెట్టి కొన్నిప్రబంధములు రచియించి యాశ్రీనివాసునికి సమర్పించి, కొంతకాలమునకు పిమ్మట అందుండి బయలుదేరి తిరువాయర్పాడికి (వ్రేపల్లెకు) వేంచేసి, అందు శ్రీగోపాలమూర్తిని సేవించి, ఆపెరుమాళ్లవిషయమయి గోపికల

* గ్రంథాంతరమునందు ఈకథ కానబడదు. ఇందులకు మారుగా ఆళ్వార్లు శ్రీరామభక్తిపరవశులై రామాయణకథాశ్రవణము చేయుచుండి సీతాపిరాట్టిని రావణుడు ఎత్తుకొనిపోయెనన్నమాటవిని అతిపరితాపముతో పట్టాకత్తిచేతపట్టుకొని రావణునిచంపి పిరాట్టిని విడిపించుకొని వచ్చెదనని కదలి చొరరాని యడవినిజొచ్చి పోవుచుండగా సీతాలక్ష్మణులతోడ శ్రీరామచంద్రుడు ప్రత్యక్షమయి ఆళ్వార్లకు మోక్షమిచ్చి వేంచేసినట్టు చెప్పబడియున్నది.

వాక్యములుగా ఒక ప్రబంధమును రచించి నివేదించి, అచ్చట నుండి శ్రీ అయోధ్యకు వేంచేసి అచ్చట చక్రవర్తి త్తిరుమగనారును (శ్రీరాముని) సేవించి, కౌసల్యాలాలన చేయునట్లును, దశరథచక్రవర్తి పుత్రవిరహముచేత విచారపడునట్లునుగా ఒకప్రబంధమును గల్పించి, అందుండి చిత్రకూటమునకు వేంచేసి అచ్చట రుద్రుడు కొలువగా శయనించియుండు గోవిందరాజ పెరుమాళ్లను సేవించి, పదిపాటలతో వాల్మీకి రామాయణకథను ఒకప్రబంధముగా రచించి, అందుండి తమపట్టణమునకు వేంచేసి, ఈలీలా విభూతియందు నూటయిరువది సంవత్సరములు గడపి పిమ్మట బ్రహ్మరుద్రాది దేవతలకు సయితము పొందరానిదై, శ్రీమన్నారాయణుడు దేవీభూషణాయుధ పరిజనములతోడ నివసించునదియై యొప్పునట్టి శ్రీవైకుంఠస్థానమునుపొంది, అనంతగరుడ విష్వక్సేనాది నిత్యసూరులతోగలసి శ్రీ శ్రియఃపతియొక్క దివ్యమంగళ గుణానుభవము చేయుచు సుఖముండిరి.

శ్రీకులశేఖరాయనమః.

పెరియాళ్వార్లవైభవము.

బ్రహ్మాదులయిన దేవతాప్రభువులకును చిరకాలము సహస్రమయిన తపస్సుచేసియైన పొందరానిదై, నిత్యానందానుభవస్థానమయి, అప్రాకృత దివ్యదేశమై వెలుగొందునట్టి పరమపదమునందు, సర్వలోక నియామకుడై వేంచేసియుండు శ్రీమన్నారాయణుడు, తనసన్నిధానమునందు అచంచల భక్తియుక్తుడై కైంకర్యముచేయుచుండు గరుడాళ్వార్లను జూచి, ఓసుగుణనిధీ భూలోకమునందలి యాత్మలు అజ్ఞానము నెడి కాలకూటవిషము తలకెక్కి మైకము పుట్టింపగా మందమతులై నిష్ఫలములయిన సామాన్యమతములను అవలంబించి వాస్తవమయిన పరవస్తువు

ఇట్టిదని తెలియక యలయుచున్నారు. కాబట్టి నీవు భూలోకమునందు మనుష్యరూపమున నవతరించి వారియజ్ఞానము నివర్తింపను, వాస్తవార్థము తేటపడను సాధనమయిన శ్రీవైష్ణవ సిద్ధాంతమును స్థాపించి ఎల్లయాత్మలను ఉజ్జీవింపజేయుము. అని యాజ్ఞాపింపగా, భూలోకమునందు భరతఖండముతో జేరిన చోళదేశమునకు దక్షిణమునందు పాండ్యదేశమునందలి దివ్యదేశములలో వాసికెక్కిన శ్రీవిల్లిపుత్తూరు(ధన్విపురము)అనుదివ్యదేశమునందు సప్తసాగరతీర్థము తీరమున శ్రీవడపెరుంగోయిలాన్ (శ్రీవటపత్రశాయి) అను అర్చావతారమూర్తి సన్నిధియందు వసించియుండునట్టి బోధాయన సూత్రుడును, యజుశ్శాఖియు, పురశ్శిఖుడును నైన ముకుందాచార్యులు అను వైష్ణవోత్తమునికి తనయులై పద్మ అనుభార్యయందు కలియుగాదిని నలువదియేడవది యయిన క్రోధననామ సంవత్సరమునందు జ్యేష్ఠశుక్లఏకాదశీ భానువాసరమునాడు స్వాతీనక్షత్రమున శ్రీవైనతేయాళ్వార్లు అవతరించిరి.

అట్లు అవతరించి కోటిసూర్యులు వెలుగునట్లు వెలుగుచున్న దివ్య తేజస్సుగల స్వర్ణవిగ్రహమయిన యాకుమారరత్నమును కన్నులారజూచి తల్లి పరమానందభరితురాలుకాగా, తండ్రియైన ముకుందాచార్యులును అసదృశలక్షణములుగలిగి యొప్పునట్టి కొడుకును చూడజూడ దేహముపూరింపగా తమకులాచారము చొప్పున పుత్రోత్పత్తికాలమున జేయదగిన జాతకర్మాదులను జేసి పిమ్మట విష్ణుచిత్తుడు అని నామకరణమును జేసెను. విష్ణుచిత్తులును ఆతల్లిదండ్రులు ఎంతోగారాబముగా పెంపగాపెరిగి యేడవయేట ఉపనయనమును చేయింపబడి, వేదాదివిద్యలెల్లను పూర్వజ్ఞాన సంబంధమువలన అతిసులభముగా నభ్యసించి, భగవంతునియందును భాగవతులయందును భక్తిహెచ్చగా, ఎవడు సత్వగుణప్రధానుడై తననాభికమలమునందు బ్రహ్మనుబుట్టించి

అతనికి సృష్టికర్తృత్వమిచ్చి చరాచర జంతుజాలమునకు నెలవైన యీబ్రహ్మాండమును కలుగజేయించెనో ఆశ్రీమన్నారాయణుడే పరవస్తువు, ఆభగవంతుని చరణారవిందములనే మనము పూజింపవలసినవారము అను దివ్యజ్ఞానమును పడసి, ఎల్లప్పుడు శ్రీవటపత్రశాయిని సేవించుటయే పనిగాచరించుచు, చతుర్వేదసారమయిన తిరుమంత్రార్థమును సర్వదా మననచేయుచు, భక్తియనునది యిట్టియాకారమును వహించి చరించుచున్నదో అనునట్లు ప్రకాశించుచుండిరి.

ఒకనాడు శ్రీవిష్ణుచిత్తులు వటపత్రశాయిని సేవింపబోయి అప్పుడు ఆపెరుమాళ్ల తిరుమేనునందు అలంకరింపబడిన దివ్యపరిమళముగల పుష్పహారములనుజూచి, ఈతిరుమాలలు ఈ పెరుమాళ్ల తిరుమేనునందు పొందియుండుటకై యెటువంటిపుణ్యము చేసినవో తెలియదు. ఆదియటుండ, వీనిని ఇట్లుకూర్చికట్టి సమర్పించువారు ఎంతటి భాగ్యవంతులు అనవలె. అట్టిభాగ్యము లభించుటయేగదా ఈ దేహమును ధరించినందులకుఫలము. నేనిది విచారింపక యింతకాలము వ్యర్థముగా కడపితినే. అనితలపోసి తలపోసి చాలసేపు సన్నిధినుండి యీవలరాక నిలిచియుండి, ఇక ఈ పెరుమాళ్ల విషయమై పుష్పకైంకర్యము చేయుటకు దగిన ప్రయత్నము చేయవలసినదని నిశ్చయించుకొని తిరుమాళిగకు వచ్చి, తమపెద్దలు ఆర్జించిన మంచిసారవంతములయిన చేలనన్నిటిని వెలుగులునాటించియు కరగోడలెత్తించియు తోటలుగాజేసి, వానిలో తొళసి, మరువము, దవనము మొదలగు పరిమళపత్రములను, మల్లెలు, మొల్లలు, జాజులు, విరజాజులు, గొజ్జెంగలు, సంపెంగలు, కస్తురిపట్టెలు, గన్నేరులు, పొన్నలు, పొగడలు మొదలుగాగల పూలచెట్లను నాటించి, వానికి నీరెత్తుటకు మంచికీనీరుగల ప్రదేశములందు దొరువులు గుంటలు బావులు త్రవ్వించి, వానియందు తామరలు కలువలు మొదలగువాని వేయించి, ప్రాకులవలనివియు, పొదలవలనివియు, చిరుచెట్లవలనివియు, తీగలవలనివియునైన నాలుగుతెగల పువ్వులును ఎడతెగక కలుగుచుండవలెనని రేలుంబగళ్లు నిద్రాహారములుమాని దేహశ్రమకు వెఱవక తగినకొరముట్లు సంపాదించి త్రవ్వటము పెట్టుట, కలుపుతీయుట, అంట్లొత్తుట, నీరుకట్టుట, మొదలగు పనులయందు ఏమరక పదినెలలుమోసి కన్నబిడ్డలను తల్లియైనది యెచ్చరికతో పెంచునట్లు పూలచెట్లనుపెంచుచు, ప్రతిదినము వేకువజామునలేచి స్నానాద్యనుష్ఠానములుచేసికొని తోటలకుపోయి అందలి పువ్వుల పరిమళము తమముక్కునచొరకుండ మూతికి అడ్డముగా తిరుప్పరివట్టము గట్టుకొని నాలుగుతెగల పువ్వులనుగోసి తిరుపగూడలలో నుంచి యెత్తుకొనివచ్చి తిరుమాళిగలో ఇతరులురాని ప్రత్యేకపుగదిలోపెట్టి తిరుమాలలు, హారములు, ఎత్తులు, చెండ్లునుగాకట్టి శ్రీవటపత్రశాయి సన్నిధిలో అర్చనవేళకుతప్పక కొనిపోయి సమర్పించుచువచ్చిరి.

ఇట్లు పెరియాళ్వార్లు శ్రీవడపెరుంగోయిలార్ అనబరగిన వటపత్రశాయికి అచంచలభక్తితో పుష్పకైంకర్యము చేయుచుండుకాలమునందు పాండ్యదేశమునకు రాజధానియైన మధురలో రాజ్యము చేయుచున్న శ్రీవల్లభదేవుడు అనురాజు ఒకనాటిరాత్రి నగరశోధనమునకై మారువేషము వేసికొని వీధివీధి తిరుగుచు వచ్చువాడు ఒకవీధిలో ఒకయింటిపంచలో ఒంటిగా పండుకొని నిద్రపోవుచున్న బ్రాహ్మణునిజూచి నిద్రలేపి, ఈయర్ధరాత్రమునందు ఇచ్చటతోడులేక ఒంటరిగా పండుకొనియున్నావే నీవెవరు అని యడుగగా, అతడు, అయ్యా నేనుపరదేశపుబ్రాహ్మణుడను, గంగాస్నానముచేసికొని సేతుస్నానమునకై పోవుచు, ఇచ్చటికివచ్చునంతలో ప్రొద్దుగ్రుంకి చీకటిపడినందున ఇకట డపండుకొన్నాను అనెను. అంతులకురాజు, అయ్యా! నీవుబ్రాహ్మణుడవు బహుదేశ సంచారము చేసినవాడవు. నీకు బహువిషయ

ములు తెలిసియుండ వచ్చును. నీకు తెలిసినవానిలో సారవంతమయిన యొకవిషయమును నాకు ఆనతిమ్ము అని ప్రార్థింపగా, బ్రాహ్మణుడు అతడు రాజు అగుట తెలియకున్నను అతనివినయముతోడి విచారణకు సంతోషించి, ఇతడెవడో పెద్దమనుష్యుడుగా నున్నాడనియెంచి, "శ్లో॥ వర్షార్థమష్టౌప్రయతేతమాసాన్ నిశార్థమర్థం దివసం యతేత, వార్ధక్యహేతోర్వయసానవేన పరత్రహేతోరిహజన్మనాచ". అనుశ్లోకమును చదివెను. (ఈశ్లోకార్థమును దెలిపెడు పద్యము ॥ సీ ॥ వానకాలమునకు వలసినయవియెల్ల నార్జింపవలయునూ సాష్టకమున, రాత్రులకొనరు నర్థములెన్ని యన్నియుఘటియింపవలయుబగళ్లయంద, యపరవయోయోగ్య మగువస్తుజాలంబు సాధింపవలయు నుజవ్వనమున, పరలోకమునకు సంపాద్యమెయ్యదియది గడియింపవలయునీ యొడలియంద.) అనునీయర్థముగల శ్లోకమును చదువగానే రాజు అందలి తాత్పర్యమును గ్రహించి, అయ్యో, ఈయర్థమును విచారింపక పరలోకమునకై యేధర్మమును చేయక యింతవరకును ఊరక కాలము పుచ్చితినే అని మనసున నొచ్చుకొనుచు తననగరికిపోయి, సకలవేదాగమ శాస్త్రార్థముల నెరిగినవాడును శ్రీమన్నారాయణ చరణారవింద సేవవలన నానందించు స్వభావముగలవాడును చెల్వనంబియను పేరుగలవాడునైన తనపురోహితుని బిలిపించి, ఆయనను తగినపీఠమునందు గూర్చుండబెట్టి యథోచిత సన్మానములచేత గౌరవించి, స్వామీ అజ్ఞానమనెడు చీకటిలో మునిగి జ్ఞానమనెడి సూర్యోదయమును గోరుచున్న అడియడు పరలోక సాధకతమమయిన యుత్తమకర్మమును అనుష్ఠించి ఆముష్మికపదవిని పొందదలచుచున్నాడు. ఆతలపు నెరవేరుటకు తగిన పురుషకారముచేయ మీకంటె నాకు దక్కులెవరు. ఈవిషయమునందు తిరువుళ్లముంచి నన్ను గృతార్థునిగా జేయవలయునని ప్రార్థించెను.

అందులకు చెల్వనంబి సంతోషించి, ఓరాజా తత్వపరిజ్ఞానముగల భాగవతోత్తములసేవయు, అట్టివారు ఆనతిచ్చువిషయముల యనుష్ఠానమును, వారివలన నెరిగిన యర్థముల నేమరక మననముచేయుటయు పరలోకసాధనములలో ముఖ్యతమములు. అనగా, రాజు, అటువంటి భాగవతోత్తములు ఎక్కడనుందురో వారిస్వరూపము ఎటువంటిదో తెలియనానతిచ్చితిరేని, అట్టివారిని జేరి దేవరవారు ఆనతిచ్చినచొప్పున సేవచేసెదను, అని అడుగగా చెల్వనంబి, ఆమహానుభావులు ఇట్టిచోటనుందురు. వారిస్వరూపము ఇట్టిది. అని తెలిసిచెప్పుటకు ఎవరితరము. అయినను నాకుతోచినయుపాయ మొకటిచెప్పెదను. దానివలన నట్టి భాగవతోత్తములను తెలిసిసేవింప అనువుపడినను అనువు పడవచ్చును. ఆ యుపాయము ఏదియనగా, మనకొలువుకూటమున కెదుట ఒకస్తంభము నాటించి, దానికొసను వరాలజాలె యొకటి వ్రేలగట్టించి, ఈ లోకమునందు ఏమతస్థులైననేమి పరవస్తువు తలానిదని సిద్ధాంతముచేసి నాకుసరిపడచెప్పి, ఈవరాలజాలెను పుచ్చుకోవలసినది. అని యెల్లదేశములకు ప్రకటనపత్రికలను పంపినపక్షమున ఆయాదేశములందుండెడు మతసిద్ధాంత ప్రవర్తకులందరువత్తురు. అందువలన పరతత్వపరిజ్ఞాతలు ఎవరో వారిని తెలిసికొని సేవింపవచ్చును. అనిచెప్పెను. అందులకు రాజు సంతోషించి తనపురోహితుడైన చెల్వనంబిని పూజించి, స్వామీ దేవరవారివంటి తత్వవేత్తలు నాకుదొరకుట గ్రుడ్డివానికి కన్నుకలిగినట్టును, నిరుపేదకు సంపదలభించినట్టును అగును గాని వేరు కాదు. అనిబహువిధములపొగడి, ఆయన చెప్పినచొప్పున వరాలజాలె వ్రేలగట్టించి, ఎల్లదేశములకు పత్రికలనుబంపెను.

అంతట బౌద్ధులు, శైవులు, శాక్తేయులు, మాయావాదులు, వైశేషికులు, సాంఖ్యులు, పాశుపతులు, శ్రమణులు మొదలుగాగల నానామతస్థులలో సిద్ధాంత ప్రవర్తకులగు వారందరు

తమతమ శిష్యగణములతోడ తత్క్షణమే తమతమ దేశములనుండి బయలుదేరి మధురకువచ్చి చేరిరి. అట్టియెడ శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో సర్వవిషయములందును ఇచ్ఛాద్వేషములు లేక శ్రీవటపత్రశాయికి పుష్పకైంకర్యము చేయుచు సదా నారాయణ స్మరణమానక వర్తించుచున్న పెరియాళ్వార్లు ఒకనాటిరాత్రి తమతిరుమాళిగలో నిద్రించునపుడు శ్రీమన్నారాయణుడు వారికలలో సాక్షాత్కరించి, ఓవిష్ణుచిత్తా మధురలో వల్లభదేవరాజు పరవస్తువు నెరుగగోరి తనకు నిత్యమయిన పరవస్తువు ఇట్టిదని తెలియజెప్పినవారు పరిగ్రహింపదగినదిగా నిర్ణయించి ఒకవరాలజాలెను తనకొలువు కూటములో వ్రేలగట్టించి యున్నాడు. అనేకులు సిద్ధాంతప్రవర్తకులు తమతమ మతములను స్థాపించి ఆజాలెను కొనిపోవలెనని మధురకు వచ్చియున్నారు. వారిసిద్ధాంతములు ప్రామాణికములు కావు గనుక నీవు తెల్లవారిబయలుదేరి మధురకుపోయి పురుషసూక్తోక్త ప్రకారమున విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును స్థాపించుము. అంతట ఆజాలె తనంతట తెగి నీముందర పడును. అందువలన ఆరాజును నీకుదాసుడగును. పిమ్మట నీవు వానికి నాదైన నిత్యస్వరూపమును ప్రకాశింపజేయునట్టి తత్త్వార్థమును బోధించి, వైష్ణవ మతోద్ధారకుడవై రమ్ము. అని యానతియ్యగా, పెరియాళ్వార్లు నీలమేఘమువలె వెలుగొందునట్టి పెరుమాళ్ల తిరుమేను కన్నులారకనుగొనియు, ఆయన తిరువాక్కులు చెవులారవినియును అదరిపడి లేచి, సాగిలబడి పెక్కుదండములు సమర్పించి చేతులుజోడించుకొని నిలువబడి, కన్నులయందానందబాష్పములు ఒలుకుచుండగా దేవతలకైనకనరాని దివ్యమంగళ విగ్రహమును కనగాంచితిని, నేనెంత భాగ్యవంతుడనోయనుకొనుచు, ఓ నాయేలినవాడా! నీవేప్రత్యక్షముగ వేంచేసి యానతిచ్చినపనికిపోవ నాకుశంకయేల? ఇదిగో పోయెదను. నీసేవకుని గెలిపించుభారము నీదేకదా? అని తనగుణగణములను

...గా, ఆభగవంతుడు అంతట అంతర్ధానము ...మునందలి భాగవతోత్తములైన బ్రాహ్మణుల ... సేవసాదించి నాప్రియభక్తుడయిన విష్ణుచిత్తుడు ...మతోద్ధరణము చేయుటకై మధురకు పోబోవుచున్నాడు. మీరందరును అతనిని పరివేష్టించి పోవలసినది. అని యానతిచ్చెను. అందులకు వారు వారు మేరలేని యానందమును పొంది లేచి చక్కగా తెల్లవారునంతలో ప్రయాణసన్నాహములతోడ పెరియాళ్వార్ల సన్నిధానమునకు వచ్చిరి. అప్పుడు పెరియాళ్వార్లు వారిరాకకు కారణమును అడిగి తెలిసికొని, శ్రీశ్రియఃపతియొక్క యవ్యాజకరుణకు ఆశ్చర్యపడుచు, ఆవైష్ణవగోష్ఠితోడ బయలుదేరి వటపత్రశాయి సన్నిధికిపోయి సేవించియనుజ్ఞ పుచ్చుకొని, శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి కదలి మహావైభవముతో మధురకు వేంచేయగా, మంత్రులు పురోహితుడు తక్కినపరివారజనులును పరివేష్టించికొలువ, విద్వాంసులు శ్రుతిస్మృతీతిహాస పురాణాదుల యర్థములను ప్రకటింప, శైవశాక్తేయాది మతస్థులు తమ తమ మతతత్త్వముల సిద్ధాంతీకరింప, పరమభాగవతుల రాకకు ఎదురుచూచుచు సింహాసనాసీనుడైయున్న శ్రీవల్లభదేవరాజు తనపరిచారకులవలన శ్రీవిష్ణుచిత్తులరాకవిని, అతిసంభ్రమముతో సింహాసనమునుండి లేచి పురోహితుడైన చెల్వనంబిని వెంటదీసికొని ఎదురుగా బోయి అర్ఘ్యపాద్యాది షోడశోపచారములతోను పూజించి వేంచేపుచేయించుకొనివచ్చి, ఆకొలువుకూటమునడుమ ఒక యున్నతాసనమునందు నిలిపి సాగిలబడిమ్రొక్కి! స్వామీ కాళ్లుచేతులులేని మొండివానికి మిక్కిలిపొడవైన వృక్షముయొక్క కొనగొమ్మలలోనున్న తెట్టెలోనితేనె అనాయాసముగా లభించినట్లు ఎక్కడనో వేంచేసియున్న పరమభాగవత శిఖామణులయిన తమ సేవ రాజ్యసంపత్తియందుమునిగి కన్నుగాన వర్తించునట్టి అడియనికి లభించెను. ఇట్టి మీ సేవ లభించుట

సుకృతఫలమో తెలియబడదు. అని నైచ్యా చుండగా, * అచ్చటి మతాధికారులు చేయు పూర్వపక్షములనువినగోరి ఆకాశమార్గమునందు గుం యుండు దేవతలలో ఇంద్రుడు తనగురువైన బృహస్పతినిజ గురువర్యా మీరు బ్రాహ్మణరూపముతో ఈసభకుపోయి విష్ణుచిత్తునితో వాదించి, ఆయన సామర్థ్యముకొలదిని ఎరిగిరావలయునని విన్నవింపగా, బృహస్పతి అట్లేకానిమ్మని బ్రాహ్మణాకృతితో రాజుసభచొచ్చి రాజునుజూచి, నీవు ఏదిసత్తగలమతమో తెలిసికోవలెననిగదా ఈసభను గూర్చితివి. అటువంటి నీవు ఈయనను ఇంతగౌరవింపనేల? ఇప్పుడు ఈయనయందు ఏమిమహిమ నీకు గానవచ్చెను? ఇందరు సిద్ధాంతప్రవర్తకులముందర ఈయననింతగౌరవించుట తక్కినవారిని అవమానించుటగాని వేరుకాదు. అని యాక్షేపింపగానే, అక్కడనున్నవారందరు అతనికి సహాయులైనిలిచి, ఇకమాత్రప్రసంగములవలన ఫలములేదు. నీవుమెచ్చుకొన్న యీపురశ్శిఖుడే సిద్ధాంత స్థాపకుడు కావలసినవాడు. అనిచెప్పి పెరియాళ్వార్లతో వాదింప ప్రయత్నపడిరి. అప్పుడు ఆళ్వార్లు మొట్టమొదట ఆక్షేపించిన కపటబ్రాహ్మణునిజూచి, అయ్యా! నీవు మాత్సర్యముచే మ్రింగబడిన వానివలెనున్నావు. ఇది పండితధర్మము కాదు. వలయునేని నీమతము ఏదియో, ఆమతమునకు కర్తయైన దేవతయెవరో, ఆమతమును అనుష్ఠించువారు పొందగలఫలమేదో చెప్పుము అని అతనివాదమును పూర్వపక్షముచేసెను. అందులకు ఆబ్రాహ్మణుడు ఇప్పుడు నీవు అడిగినమాటలు నేను అడిగినవిగానే యెంచుకొని వానికిదగినయుత్తరములను నీవేచెప్పుము. అనగా, ఆళ్వార్లు చిరునవ్వునవ్వుచు ఆసభలోని మతసిద్ధాంతప్రవర్తకులు అందరువినునట్లు గట్టిగా గొంతెత్తి నామతము చతుర్వేదనిశ్చితములయిన తత్త్వార్థములను

* గ్రంథాంతరమునందు ఈచోట ఇట్లు చెప్పబడలేదు.

ప్రతిపాదించునదియగు విశిష్టాద్వైతము. ఆమతమునకుకర్త మాయాతీతుడును ఆద్యంత రహితుడును సర్వవల్లభుడునునైన శ్రీమన్నారాయణుడు. బుద్బుదప్రాయములయిన లోకములనన్నిటిని తనకడుపులో నిముడ్చుకొని తననాభికమలమునందు సృష్టికర్తయైన బ్రహ్మను, అతనినొసటియందు లయకర్తయైన రుద్రునిని జనింపజేసి, సృష్టిస్థితిలయములను జేయించుచుండునట్టి యానారాయణునికి ఉనికిపట్టు శ్రీవైకుంఠము. అప్రాకృతమయిన ఆవైకుంఠలోకమునందు దివ్యరత్నమండపములో నిత్యసూరులు సేవింపగా వేంచేసియుండెడి యాపెరుమాళ్ల చిన్మయ గుణానుభవముచేయుటయే ఆమతానుష్ఠానమువలని ఫలము. అని పెరియాళ్వార్లు ఆనతిచ్చిరి. మరల ఆబ్రాహ్మణుడు, నీమత తత్త్వమునుచెప్పితివి. ఇక నీమతమునకు అభిమానియైన శ్రీమన్నారాయణునికి నీవుచెప్పిన విశేషణములను లక్షణ సమన్వయముచేసి చెప్పుము అనగా, విష్ణుచిత్తులు ఇంద్రజాలముచేయువానివలె ఎల్లయాత్మలను తనమాయలోముంచి మోహింపజేసి తానామాయకు లోబడకయుండుటచే శ్రీమన్నారాయణుడు మాయాతీతుడు ఆయెను. సత్త్వగుణ ప్రధానుడయ్యును ఎల్లయాత్మలను సృష్టికిని సంహారమునకును లోబరిచి తాను వానికిలోనుగాక వెలయువాడు అగుటవలన ఆద్యంతరహితుడు. అండములనువానిలోని చరాచర జంతుజాలమును ఇచ్ఛామాత్రమున కలుగజేసి వానిని పొందుపడపెంచి కడపట సర్వమును తనకడుపులో ఇముడ్చుకొనునట్టి సర్వశక్తులు గలవాడు అయినందున సర్వవల్లభుడు. అని చెప్పి, అందులకు బ్రాహ్మణుడు సర్వవల్లభుడు నారాయణుడే అననేల ఎల్లలోకములను సృజించు నేర్పుగల బ్రహ్మదేవుడు సర్వవల్లభుడు కాడా అనియడుగగా, విష్ణుచిత్తులు, బ్రహ్మతనకుగల అయిదుతలలలో ఒక దానిని రుద్రుడు గోటితోగిల్లివేయగా మరలకలుగజేసికోలేకపోయెను కాబట్టి, అతడు

సర్వవల్లభుడు కానేరడు. అని పూర్వపక్షముచేసిరి. అంతట బ్రాహ్మణుడు బ్రహ్మసర్వ వల్లభుడు కాకపోయిన పోనీ రుద్రుడు సర్వవల్లభుడు కాడా? అందుకు ఆక్షేపమేమి అని ప్రశ్నచేసెను. అదివిని విష్ణుచిత్తులు ఓరా మంచి ప్రశ్నచేసితివి బ్రహ్మ తలను గిల్లినదోషమునకై కపాలమును చేతబట్టుకొని భిక్షుకుడును శ్మశానవాసియునై చిరకాలము అల్లాడి కడపట శ్రీమన్నారాయణుని యనుగ్రహమువలన బ్రహ్మహత్యను బాపుకొన్నవాడు సర్వవల్లభుడు ఎట్లు అగునో నీవే విచారింపుము. అనగా, బ్రాహ్మణుడు కాలవిపర్యాసముచేత ఆ బ్రహ్మత్యతటస్థమాయినది. కాబట్టి అదియే సర్వవల్లభము అనెను. విష్ణుచిత్తులుకాలము జడము గనుక దానికి సర్వవల్లభత్వము కలుగనేరదు. అని, అది సర్వవల్లభము కాకపోయినను దానిని నడపునట్టి సూర్యుడు సర్వవల్లభుడు అనగా, శ్రీమన్నారాయణుని కన్నులలో నొకటియయిన సూర్యుడు సర్వవల్లభుడెట్లగును ఇది అన్నిటికంటెను అసంభవము అని నిరాకరించిరి. బ్రాహ్మణుడు అందులకు ప్రత్యుత్తరము చెప్పను తోచక ఊరక ఉండెను. అటుపిమ్మట ఇతర మతస్థులు కొందరు తమతమ సిద్ధాంతముల చొప్పున ఆయాయిదేవతలకు పరత్వము స్థిరపరుప పలుతెరగుల వాదములుచేసియు తుదకు ఓడిపోవుటయేగాక మొగములు వేలవేసికొని తొలగి పోయిరి.

అప్పుడు శైవులనెడు మదపుటేనుగులకు సింహమును, శ్రమణులనెడు మేకలకు పెద్దపులియు, బౌద్ధులనెడు గాఢాంధకారమునకు సూర్యుడును తక్కిన మతస్థులనెడు క్రూరసర్పములకు గరుడాళ్వార్లునునై తేజరిల్లుచున్న పెరియాళ్వార్లు విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును స్థాపింపగా, అచ్చట వ్రేలగట్టియున్న వరాలజాలె తనంతట తెగి ఆళ్వార్లముందర పడెను. దేవతలు పువ్వులవాన కురియించిరి. శ్రీవైష్ణవులందరు జయజయ ధ్వనులతో విష్ణుచిత్తులను పొగడుచు పరమానందముతో పరివేష్టించి

నిలిచిరి. శైవులు మొదలుగాగల ఇతరులు తమతమ మతముల యందలి విశ్వాసముచెడి, విశిష్టాద్వైతమే యుత్కృష్టతమమయిన మతమనియు, శ్రీమన్నారాయణుడే పరవస్తువు అనియు తలపోయుచు, శ్రీవిష్ణుచిత్తుల యనుగ్రహమును గోరువారైరి. చెల్వనంబియు రాజును ఆవరాలజాలెను ఎత్తి కన్నుల నొత్తుకొని దీని మూలముననేకదా మనము తెలియరాని వైష్ణవసిద్ధాంతమును తెలిసికొంటిమి. అని యుప్పొంగుచు దానిని పెరియాళ్వార్ల చరణారవిందములపై నుంచి యర్చించి, ఆపాదపద్మములు తమతలలు సోక పెక్కులు దండములు సమర్పించి, స్వామీ దేవరవారి యనుగ్రహమువలన ఎల్లవారి సంశయములును తీరెను. అస్మదాదులందరు పరమతత్వార్థము నెరిగిరి. మాపూర్వపుణ్యములు సఫలములయ్యెను. అని మందలించిరి. మాయామనుష్యుడైన బృహస్పతి తనవృత్తాంతమును ఎల్లవారికి తెలియపరిచి విష్ణుచిత్తులకు వందనములుచేసి బహుప్రకారముల కొనియాడుచు అంతర్ధానము నొందెను.

పిమ్మట రాజు పట్టణమును అలంకారముచేయించి శ్రీవిష్ణుచిత్తులను తనపట్టపు ఏనుగుమీద వెంచేపుచేయించి పురమునకు ప్రదక్షిణముగా ఊరేగింపు చేయింపగా, శ్రీమన్నారాయణుడు గరుడవాహనారూఢుడై వారికిసేవసాదించెను. అప్పుడు పెరియాళ్వార్లు ఏనుగుమీదనుండి దిగి ఆశ్రియఃపతి తిరువడుగులకు మ్రొక్కి తామెక్కిన యేనుగుపై వ్రేలవేసిన గంటలే తాళముగా జేసికొని * "పల్లాండుపల్లాండు" అని ప్రారంభించి పదునొకండు పాశురములచేత పెరుమాళ్లను మంగళాశాసనముచేసిరి. అంతట చెల్వనంబియు రాజును ఆళ్వార్ల యనుగ్రహమువలన భాగవతసేవ మాత్రముగాక భగవత్సేవయుగూడ లభించెనని దేహ

---

* పల్లాండుపల్లాండు పల్లాయిరత్తాండు పలకోడినూరాయిరం। మల్లాండదిండోళ్ మణివణ్ణా ఉన్ సేవడిసెవ్వి తిరుక్కాప్పు.

ములు పరవశములుకాగా రాతిపతిమలవలె చలింపక నిలువబడియుండిరి. శ్రీమన్నారాయణుడు ఆళ్వార్లను కటాక్షించి ఓవిష్ణుచిత్తా నేడు ఈరాజసభయందు పరతత్వ నిర్ణయము చేసినందులకై యిదిమొదలు నీకు పట్టరబిరాన్ (భట్టనాథుడు) అను బిరుదుపేరు వెలయగలదు. ఈ పేరితో ఇంకను కొంతకాలము నాయపర మూర్తియగు వటపత్రశాయికి పుష్పకైంకర్యము చేయుచు, వేదార్థప్రతిపాదకములైన దివ్యప్రబంధమాలికలచేతను నన్ను అలంకరించుచు, ఈలోకములోనుండి, ఎల్లజీవాత్మలను సన్మార్గమునందు ప్రవర్తించునట్లుచేసి తరువాత నాదగు సన్నిధానమును పొందరమ్ము అని యానతిచ్చి యంతర్ధానమునొందెను.

అంతట పెరియాళ్వార్లు మధురాపట్టణము నాలుగు వీధులందును ఊరేగి రాజువలన షోడశోపచారములతోడి పూజలను పడసి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి, తిరుప్పల్లాండు తొడక్కముగా నన్నూటడెబ్బదిరెండు పాశురములుగల పెరియాళ్వార్ తిరుమొళి యను దివ్యప్రబంధమును రచియించి, శ్రీమన్నారాయణునికి సమర్పించి భగవద్గుణానుభవము నేమరక చిరకాలము పుష్పకైంకర్యము చేయుచునుండిరి.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

ఆండాళ్ వైభవము.

పరాత్పరుడైన శ్రీమన్నారాయణుడు పాలసముద్రమధ్యమునందు యోగనిద్రయందుండి మేలుకొని శ్రీభూనీళాదేవులు ముగ్గురును సేవింపగా శ్రీవైకుంఠ నగరమునందలి నవరత్నఖచితమయిన సింహాసనమున వేంచేసి యుండగా, భూదేవి తన యేలినవానిని జూచి, స్వామీ! దేవరవారికి ఎటువంటి ఆత్మల యెడల నిర్హేతుక వాత్సల్యముగలిగి యుండునో, దాసురాలికి

తెలియ ఆనతియ్యవలయునని వేడగా, శ్రీమన్నారాయణుడు చిరునవ్వుతో ఆభూపిరాట్టిని ప్రియముమీర కటాక్షించి, ఎవరు అనిత్యమయిన ప్రపంచమువలని తగులులేక నిత్యమయిన పరమపదమును పొందగోరి యెడతెగక నాదగు పాదద్వయమునందు భక్తియుంచి నన్నే తలచుచు, నావిషయమై పా అనబడు వృత్తముల మాలికలను, పరిమళయుక్తములయిన మల్లెలు మొదలయిన పుష్పమాలికలను రచియించి నన్ను అలంకరింతురో అటువంటి భాగవతులు నావాత్సల్యమునకు పాత్రులు అగుదురు. వారిని నేను కృపతో ఏలుకొందును, అని. ఆనతిచ్చెను. అదివిని భూదేవి దేవరవారు సాదించిన చొప్పున కైంకర్యము చేసి దేవరవారి తిరువడుగులను పొందవలెను అను కోరిక దాసురాలికి కలిగియున్నది. ఆకోరిక నెరవేర ననుగ్రహింపుడు అని ప్రార్థించెను. అందులకు శ్రీమన్నారాయణుడు సంతోషించి నీకు అటువంటి కోరిక కలిగియున్న పక్షమున భూలోకమునందు శ్రీవిల్లిపుత్తూరు అను దివ్యదేశములో గరుడాళ్వార్ల యంశమున శ్రీవిష్ణుచిత్తుడు అను పేర అవతరించిన భాగవతోత్తముడు ఒకడుకలడు. ఆయన సదా ఆదివ్యదేశమునందు అర్చారూపమున సేవ సాదించునట్టి వటపత్రశాయికి కైంకర్యము చేయుచుండును. నీవు ఆయనకు కూతురవై నీయభీష్టమును నెరవేర్చుకో అని యానతియ్యగా, భూపిరాట్టి మేరలేని యానందమును వహించి, స్వామీ! దేవరవారి యానతి చొప్పున దాసురాలికి ఆదివ్యదేశమునందు అవతరించుట సమ్మతమే. అయినను, ముందు ఆదివ్యదేశమునకు ఆపేరు కలుగుటకు కారణము మొదలయిన వృత్తాంతములతో దానిమహిమను, అచ్చట వేంచేసియుండు దేవరవారి లీలావిభూతివిధమును, ఆపరమభాగవతోత్తముని వృత్తాంతమును విననభిలాషయగుచున్నది. అని విన్నవించెను. శ్రీమన్నారాయణుడు ఆవిన్నపమును ఆదరించి, ఓ నాప్రియురాలా విను

ము. భూలోకమునందలి యేడుదీవులలోపల వన్నెకెక్కిన జంబూద్వీపమునందు దక్షిణభాగములో పాండ్యము అను పుణ్యదేశము ఒకటికలదు. ఆదేశమునందు పరిశుద్ధమయిన యొకదివ్యక్షేత్రముకలదు. అందు పూర్వకాలమునందు నిన్ను పీడించుచున్న హిరణ్యాక్షుడు అను దైత్యుని వధించుటకై వరాహావతారమెత్తి వానినివధించి, నిన్ను ఉద్ధరింపగా, నీవు ఆరూపముతోనే ఆక్షేత్రమునందు వసింప నన్నువేడుకొంటివి. అంతట ఆవరాహరూపముతోనే అచ్చట అనేకకల్పములు నీతోగూడి వసించియుంటిని. ఆప్రదేశము జనసంచారము లేమిచే అదిమొదలు బహుకాలముదాక అడవిగానే యుండినందున భృగువు మార్కండేయుడు మొదలుగాగల ఋషులు అచ్చటికివచ్చి నన్ను సేవించి తపస్సుచేయనారంభించిరి. అప్పుడు కాలనేమి మొదలగు రాక్షసులు వారితపస్సులకు విఘ్నములు చేయబూనిరి. అందులకు సహింపజాలక ఆఋషులు నాతో మొరపెట్టుకొనగా నేను చక్రాయుధప్రయోగముచే రాక్షసులనందరిని సంహరించి, ఆచక్రమునందు పేరుకొనియున్న రక్తమునంతయు కడిగివేయుమని వరుణునికి ఆజ్ఞాపించితిని. వరుణుడు గంగా యమునా సరస్వతీనదులను మూటిని ఆక్షేత్రమునకు రప్పించి వాని యుదకములతో సుదర్శనమును కడిగెను. నాడుమొదలు ఆమూడు తీర్థములు చేరినచోటు తిరుముక్కూళం అని పేర్కొనబడుచుండును.

అట్టి పుణ్యక్షేత్రమునందు ఆఋషులు పాలసముద్రములో శయనించి యుండునట్లు వటపత్రశాయివై సేవసాదింపవలెనని ప్రార్థింపగా అట్లే అచ్చట వారికి సేవయొసగితిని. అది కారణముగా ఆపట్టణము వటపేశ్వరపురము అనియు, అందు అర్చారూపమున వసించిన నాకు వటపేశ్వరుడు అనియు పేరులు కలిగెను. అదిమొదలు అరువదినాలుగు మహాయుగములు కడచునంతవరకు దేవతలు మునులును ఆరాధింపగా అచ్చట వసించితిని. పిమ్మట ఆక్షేత్రము పూర్వవత్తుగానే మహారణ్యమై పోయెను. ఆయరణ్యమువెంబడి చిన్న ఊరు ఒకటి యేర్పరుచుకొని అందు కొందరు బోయలు వాసముచేయుచుండిరి. ఆయూరికి పుత్తూరు అని పేరు. అందు వల్లి అనుదానికి కొడుకులైన విల్లి, కండడు అనువారు కొంత వివేకముగలవారైనందున తమజాతి వారికందరికి ప్రభువులైయుండిరి.

ఆయన్నదమ్ములు ఇరువురును ఒకనాడు వేటాడువారై అడవిప్రవేశించి నేను శయనించియున్నచోటికి దాపున ఒకపెద్ద పులినిజూచి తరుమగా అది ఒదిగి ఒదిగి పోయి ఒకపొదమాటున దాగెను. అదితెలియక కండడు తనయన్నను ఎడబాసి యేదయిన మృగముచిక్కునోయని పొదపొదను వెదకుచు పోవుచుండగా మునుపు వానిచేత తరుమగొట్టబడిన పులి ఒక పొదలోనుండి ఆదాటున వానిపైబడి చంపివేసెను. పెద్దవాడైన విల్లియు తమ్మునివలెనే మృగములను వెదకుచు తమ్ముడుపడియున్న తావునకువచ్చి వాడుపెద్దపులిచే చంపబడినసంగతి తెలిసికొని, అందువలని విచారముచేత కళతప్పి నేలబడి చచ్చినవానివలెనే యుండెను. అప్పుడు వానికి నేను ప్రత్యక్షుడనయి అబ్బీ నీవు విచారపడకుము. ధైర్యమునువిడిచి యిట్లుతపించుట నీబోటివానికి తగిన పనికాదు. నేను ఇచ్చట శయనించియుండెడి వటపత్రశాయిని. నాకు కోవెలయొకటి కట్టించి ఆరాధనము తిరునాళ్లు మొదలయినవి నడచునట్లు చేయుము. అందువలన నీవు మేలుపొందుదువు. అని చెప్పగా, వాడు తెలివివహించి లేచి స్వామీ నీవు నాయేలినవాడవే అయినపక్షమున నాతమ్మునిబ్రతికించి, నాకు కావలసిన ధనములభింప ననుగ్రహింపుము. నీయాజ్ఞచొప్పున కైంకర్యము నడపెదను అనెను. అంతట నేను వానితమ్మునిప్రాణము లిచ్చి, వానినిచంపిన పులియున్నగుహనుజూపి, ఆగుహలో మేరమీరినధనము రాసులు రాసులుగా పడియున్నది. ఆపులినిజంపి

అందలిధనమును పుచ్చుకొని కైంకర్యముచేయ యత్నింపుమని చెప్పి కనుమొరగితిని. అందులకు వాడు అత్యంతము సంతోషించి, గుహలోనున్న పులినిచంపి, అందున్న ధనమును పుచ్చుకొని నేనుశయనించియుండుచోటు తెలియక ఆయడవియంతయు నరకించి బయలుచేసి, అచ్చట ఒక మఱ్ఱిమ్రానిని మొదట శయనించియున్న నన్నుజూచి, ప్రదక్షిణ నమస్కారములుచేసి, కోవెల గర్భగృహము విమానము ముఖమండపము గోపురము ప్రాకారము మొదలగునవికట్టించి, అందు నన్ను నెలకొనజేసి, కోవెల నాలుగుప్రక్కలను మాడవీధులేర్పడ, అర్చకులు, పరిచారకులు మొదలగువారికి తిరుమాళిగలు కట్టించి, నాకు సంప్రోక్షణము మొదలగునవి చేయించి, పుత్తూరునందున్న శ్రీవైష్ణవులును తనకు తోడుపడగా, తిరువారాధనము తిరునాళ్ల మొదలయినవి యథావిధిగా మహావైభవముతో జరపించుచు వచ్చెను. అదియాదిగా విల్లిచేత కట్టింపబడిన యాయూరు శ్రీవిల్లిపుత్తూరు అని వ్యవహరింపబడుచున్నది. ముందు ఖిలమయి క్రొత్తగా జీర్ణోద్ధారము చేయబడినది అగుటచేత దానికి పుదువై అనియు ఒకపేరు కలిగియున్నది.

అట్టి మహాకైంకర్య పరుడైన విల్లియు తన తమ్మునితోడ చిరకాలము వటపత్రశాయికి ఉత్సవాది కైంకర్యములు నిరతిశయములుగా జేయుచు, పూర్వపుణ్యముచే తనకు లభించిన వటపత్రశాయి సేవకు నానందించుచునుండి కొన్నాళ్లకు శ్రీవైకుంఠపదవిని పొందెను. అటుపిమ్మట పట్టరబిరాన్ (భట్టనాథుడు) అను బిరుదు వహించిన శ్రీవిష్ణుచిత్తుడు లోకములోని చేతనులను ఉజ్జీవింపజేయు నిమిత్తము నాయానతి చొప్పున నవతరించి శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో వటపత్రశాయికి పుష్పకైంకర్యము చేయుచునున్నాడు. అని శ్రీమన్నారాయణుడు ఆనతియ్యగా విని యానందించి యేలినవాని యానతిపడసి దేవతలు పువ్వులవానకురియుంపగా, మునులు వినుతింపగా, అనేకములయిన శుభసూచక చిహ్నములు తోచుచుండగా భూదేవి శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో శ్రీవిష్ణుచిత్తుల తులసీవనమునందు, కలియుగాదిని తొంబదియేడు సంవత్సరములు కడచిన పిమ్మటిదైన నళనామసంవత్సరము ఆషాఢశుక్లచతుర్థీ మంగళ్వారమునాడు పూర్వఫల్గునీ నక్షత్రమునందు అయోనిజయై యవతరించి కోటిసూర్యులు వెలుగునట్లు వెలుగుచుండెను.

ఆదినము తెల్లవారి విష్ణుచిత్తులు తమవాడుక చొప్పున పూదోటకువేంచేసి పువ్వులుకోసికొని తులసి యెత్తుకొనుటకై తులసి వనము ప్రవేశింపగా జ్యోతిస్స్వరూపురాలైన కన్యకామణి వారికి కానబడెను. ఆమెనుజూచి ఆళ్వార్లు ఈబిడ్డ విలాసార్థముగా భూమికి అవతరించిన నాయేలినవాని పలికసానియైన పెరియపిరాట్టియే అనదగియున్నది. కాబట్టి యీమెను ఎత్తుకొనిపోయి శ్రీవటపత్రశాయి సన్నిధిలో సమర్పింతునుగాక అని అడ్డపాపగా ఎత్తుకొని దేహము పులకములచే నిండుకొనగా మనసు పొంగగా కోవెలకుపోయి వటపత్రశాయి సన్నిధిలో నిలువబడి, ఓ యేలినవాడా ఈబిడ్డ దేవర యేలుకొనుటకు పాత్రము. ఈమెను పరిగ్రహింప నంగీకరింపుము అని విన్నవింపగా ఆగర్భగృహమునందుండి, ఈబిడ్డను నీకుకొమార్తగా గ్రహించి గోద అని నామకరణముచేసి పెంచుకొనుము అని ఒకమాట వినబడెను. అది విని మహాప్రసాదమని అచ్చటి శ్రీవైష్ణవులు తమ్ము పరివేష్టింపగా ఆళ్వార్లు గోదాదేవిని తమ తిరుమాళిగకు ఎత్తుకొనిపోయి, బహువిధములయిన యుపచారములతోను, చతుర్విధా లంకారములతోను గారాబముమీర పెంచుకొను చుండిరి. అట్లు పెరుగుచు గోదాదేవి బాల్యముననే శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యచరణార విందములందలి భక్తి యుదయింపగా, తమ తండ్రి శ్రియఃపతి విషయమునందుచేయు కైంకర్యములను తాను

ను చేయునదియై మిక్కుటమయిన యాసక్తితో వేకువజామున లేచి తండ్రి వెంట తోటకుపోయి పూలచెట్లకు త్రవ్వటము పెట్టుట, అంట్లుత్రొక్కుట, నీళ్లుకట్టుట, పువ్వులుకోయుట అనునవియే ఆటలుగా మెలగుచు, శ్రీమన్నారాయణ దివ్యమంగళగుణానుభవము చేయుచు, తిరుమంత్రమును జపించుచు, అందువలని యానందాతిశయముచే కన్నులయందు బాష్పములను విడుచుచు, తన్నుజూచు వారందరు ఇట్టి బిడ్డ యెందైనగలదాయని మెచ్చుకొనుచుండగా బాల్యదశను గడపి, యౌవనము అంకురింపగానే తోటకు పోవుటనుమాని తిరుమాళిగలో నివసించి, తండ్రి రచించిన తిరుప్పల్లాండు పఠించుచు, తండ్రి తోటనుండి వచ్చునంతవరకు భగవన్నామస్మరణ చేయుటయందే ప్రొద్దుపుచ్చి, పిమ్మట తండ్రివలన శ్రీమన్నారాయణుని లీలావతారకథలు వినుచు, ఆయన తెచ్చిన పువ్వులు తోమాలలు, పత్తిమాలలు, హారములు, ఎత్తులు, చెండ్లు మొదలయినవిగా కట్టియిచ్చుచు నుండెను. అట్టియెడ ఒకనాడు తాముకట్టిన హారములు మొదలగువాని ఒక తిరుపమూడలోనుంచి, ఒకగదిలో ఒంకెకు తగిలించి ఆళ్వార్లు తమ పనులవెంట మెలగుచుండగా గోదాదేవి అందలి యెత్తులన్నియెత్తి కొప్పునముడుచుకొని అద్దమునందు సొగసుచూచుకొని, మరల కొప్పువీడ్చి యెత్తులను ఎప్పటివలె తిరుపమూడలోనుంచి ఒంకెను తగిలించెను. అది తెలియక ఆళ్వార్లు తమవాడుకచొప్పున ఆయెత్తులను ఎత్తుకొనిపోయి వటపత్రశాయికి సమర్పించిరి. నాడు గోదాదేవి ధరించిన కారణముచేత ఆపుష్పములయందు లేనిపరిమళము ఒకటికలిగి శ్రీవిల్లిపుత్తూరి తిరువీధులయందంతటను వ్యాపించెను. అందులకు ఎల్లవారును ఆశ్చర్యమునొంది ఔరా ఆళ్వార్ల కైంకర్య మహిమ అని ప్రశంసించిరి. అది మొదలుకొని నాంచారు ప్రతిదినమును పూవుటెత్తులన్నితాను ముడుచుకొని సొగసుచూచి తిరుపమూడలో పెట్టుచు

రాగా ఆళ్వార్లు వటపత్రశాయికి సమర్పించుచు వచ్చుచుండిరి. అట్లు జరగుచుండగా ఒకనాడు విష్ణుచిత్తులు పెరుమాళ్లకు పూవుటెత్తులు సమర్పించునపుడు వానిని చాతుబడి చేయుచు అర్చకుడు అందొక వెండ్రుక చిక్కుకొనియుండగాజూచి, ఆళ్వార్లతో స్వామీ అపచారమపచారము. ఈ పువ్వులు పెరుమాళ్లచాతుబడికి అర్హములుకావు. నేడేకాదు కొన్నాళ్లుగా వాడినలగినపువ్వులే కాని పరిశుద్ధములయిన పువ్వులు దేవరవారు తెచ్చుటకానము. అది తెలిసియు కారణము తెలియక విన్నపించుకొనుటకు వెరచి యూరకయుంటిని. నేడు ప్రత్యక్షముగా తలవెండ్రుకయు కానవచ్చినందున ఎవరోముడుచుకొన్నవి అపరిశుద్ధములు అని ఊహింపనయ్యెను. అనగా విష్ణుచిత్తులు చాలక్లేశము నొందినవారై ఇవి ఇట్లు అపరిశుద్ధములగుటకు కారణము ఏమియని విచారించుచు తమ నిత్యకైంకర్యమునకు లోపమురాకుండ వెంటనే తోటకువేంచేసి క్రొత్తపువ్వులుతెచ్చి యెత్తులుకట్టి పెరుమాళ్లకు సమర్పించి తిరుమాళిగకు వేంచేసిరి. అయినను వారికి పెరుమాళ్ల విషయమునందు అపచారపడితిమే అను చింతమాత్రము అప్పటప్పటికి హెచ్చగా, శ్రియఃపతీ ఇట్టియపచారము దాసునికి పొసగించుటయు నీకొకలీలయే కాబోలు అని ఏదేకధ్యానముగా నాటిరాత్రి సయితము నిద్రపట్టక వేగించి వేకువజామున లేచి యెప్పటివలె పువ్వులుకోసికొనివచ్చి మాలలు హారములు ఎత్తులు మొదలయినవికట్టి తిరుపమూడలో పెట్టి ఒంకెనుతగిలించి యింటికి బయటికి తిరుగుచు కొంతకాలము గడపి పిమ్మట సమయము చూచి ఆపువ్వులుండుగది తలుపుసందునదాగి యేమిజరగునోచూడవలెనని కనిపెట్టియుండిరి. అప్పుడు గోదయు వాడుకమేరకు తిరుపమూడదించి అందలియెత్తులు కొప్పునతురిమి హారములు మాలలు మెడను వ్రేలవేసికొని అద్దమున సొగసు చూచుకొనుచుండెను. ఆళ్వార్లు అదంతయు చూచి తాము కనిపించుకొను

టకు సమయము ఇదియేయని, అమ్మా ఇది యేమిపని? మనము ముడుచుకొన్న పువ్వులు పెరుమాళ్ల చాతుబడికి యోగ్యములు అగునా? ఎంత అపచారమునకు ఒడిగట్టితివి? ఇటువంటి పిచ్చి బిడ్డలుగూడ లోకములో నుందురా? నీవివేకము కడపట ఈవిధముగా పరిణమించినందులకే నేను విచారించుచున్నాను. అని నిష్ఠురముగా అడుగగా, గోదాదేవిభయపడి దేహము గడగడ వడకగా తడబడుచు తానుధరించిన పువ్వులన్ని వీడ్చి మరల తిరుపకూడలోనుంచి ఒంకెనుతగిలించి మొగము చిన్నపుచ్చుకొని మరుమాట చెప్పను నోరురాక ఊరక ఒకమూలను నిలువబడెను. అంతట ఆళ్వార్లు అమ్మా విచారపడకుము. చేయరాని పనిచేసినందున ఇంత అనవలసివచ్చెను. ఇక నెన్నటికిని ఇట్టిపని చేయబోకుము. అని మంచిమాటలుచెప్పి ఆమెను ఊరడించి తొలునాటివలెనే క్రొత్తపువ్వులుతెచ్చి కట్టుకొనిపోయి వటపత్రశాయి సన్నిధిలో సమర్పించిరి.

నాటిరాత్రి పెరియాళ్వార్ల స్వప్నములో వడపెరుంగోయిలాన్ (వటపత్రశాయి) సాక్షాత్కరించి, మాప్రియురాలైన గోదభూమ్యంశ సంభూతురాలు. ఆమె ముడుచుకొన్న పరిమళముగల పువ్వులవలె తక్కిన పరిమళములేని పువ్వులు మాకు ప్రియములుకావు. రేపటినుండి ఆపెధరించినవానినే మాకుసమర్పింపవలసినది. ఇట్లుసమర్పించుటచేత ఆపె "చూడికొడుత్తాళ్, ఆండాళ్ " అనుపేళ్లు వహించి వెలయగలదు. అని యానతిచ్చి, అట్లే సన్నిధి వైష్ణవులకును అర్చకులకును స్వప్నములో సేవసాదించి యానతిచ్చెను.

అంతట తెల్లవారగా, ఎల్లవారును మేలుకొని లేచి తమ తమ స్వప్నవృత్తాంతములను ఒకరికొకరు చెప్పుకొని, చూడికొడుత్తనాచ్చియారు సాక్షాద్భూదేవి యేయనువిషయము తెలిసి

కొన్నవారై శ్రీవిష్ణుచిత్తుల తిరుమాళిగకుపోయి ఆయమ్మగారిని సేవించికొనియాడిరి. ఆళ్వార్లును తమపుత్రిక వడపెరుంగోయిలాన్ కృపకు పాత్రురాలైనందులకును, ఆమెకు తమయేలినవానియందుగల భక్తివిశేషమునకును మెచ్చుకొని పరమానందభరితచిత్తులయి పెరుమాళ్లు తమకు స్వప్నములో సేవసాదించి యానతిచ్చినచొప్పున కైంకర్యమునడప నారంభించిరి. చూడికొడుత్తనాచ్చియారును (ఆముక్తమాల్యదయు) ఈడేరి తనయేలినవానికి సాక్షాత్తుగా కైంకర్యముచేయను అనువైన యుపాయము పదియగునని విచారించి, ఆవిచారముచేత ఆహారనిద్రలను సయితము ఒల్లక, పూర్వము తాముపొందిన శ్రీమన్నారాయణుని తోడి సుఖములును తలపునకురాగా వలపుహెచ్చి, ఆప్తులయిన చెలికత్తెలను చేరబిలిచి, చెలులారా మీరు నాప్రాణమునకు ప్రాణముగా వర్తించుచున్నారు. కాబట్టి నామనసులోనిగుట్టు మీకు తెలుపదలచితిని. ఇందుకు తగినవారు మీరుగాక మరియొవరు. అని వారిని ఒకరహస్య ప్రదేశమునకు తోడుకొనిపోయి సంకోచముమాని మాయయ్యా నూటొక్క దివ్యతిరుపతుల యర్చావతారములను వర్ణించిచెప్పునపుడు శ్రీరంగనాథుడు దివ్యసుందర విగ్రహుడని పలుమారు వినుచున్నదానను. అది కారణముగా ఆ దివ్యసుందరమూర్తియయిన శ్రీరంగనాయకునియందు నామనసు మరులుకొనియున్నది. ఆ మోహనాంగుని సాంగత్యము నాకు ఎట్లు లభించును. మీకుదోచినయుపాయము చెప్పుడు అనగా వారు పూర్వము ద్వాపరయుగాంతమునందు గోపికలు తమప్రియుడయిన శ్రీకృష్ణదేవుని పొందగోరి ఆచరించిన మార్గశీర్షవ్రతమును తలపింపగా తామును ఆనోము నోచి మనోరథసిద్ధి పొందగోరి, "మార్గళిత్తింగళ్ " అని మొదలుపెట్టి ఆనెల ముప్పదిదినములకును ముప్పదిపాశురములను తిరుప్పావై అనుపేరితో రచియించి తమయభిప్రాయమును శ్రీరంగనాథునికి

తేటపడ విన్నవించి, అందులకు అనుకూలుడవుకమ్ము అని మన్మథుని వేడుకొనుచు ఆయర్థము తేటపడ "తయ్యొరుతింగళ్" అని ప్రారంభించి యొకప్రబంధమును రచించి, మరియు శ్రీరంగనాథుని వేడికోలుగా బహువిషయములనుజేర్చి నూటనలువది పాసూలలు రచియించి, సర్వదా శ్రీరంగనాథునినే స్మరించుచు మెలగుచున్న నాచ్చియారు, ఒకనాడు తమతండ్రియైన పెరియాళ్వార్లతో, అయ్యా, దాసురాలికి శ్రీరంగనాయకుని సేవింప మనసగుచున్నది. అందులకు దేవరవారు అనుకూలురు కావలయును అని విన్నవింపగా, వారు ఆవిషయమును శ్రీవడపెరుంగోయిలాన్ సన్నిధిలో విజ్ఞాపనముచేసి, ఆపెరుమాళ్లయానతిని పొంది, ఒక బంగారుపల్లకీయందు గోదాదేవిని వేంచేయింపజేసికొని శ్రీరంగమునకు వెడలి కావేరి దక్షిణతీరము చేరునపుడు నాచ్చియారు ఇక వాహనముదిగి నడచిపోవలసినదేయని తలచిరి. ఆయభిప్రాయము రంగశాయియెరిగి ఆమెకు నడచుటవలని శ్రమ కలుగకూడదని, తత్క్షణమే తన యోగబలముచేత ఇతరులెవరు నెరుగకుండ సన్నిధిని జేర్చుకొనెను. గోదాదేవియు ఆదివ్యమోహనమూర్తిని సేవించి పరవశత్వమువహించి యుండెను.

అప్పుడు ఆసంగతి తెలియని బోయీలు పల్లకి బరువులేకపోవుటకు హేతువేమియని యాశ్చర్యపడుచు స్వామీ ఇంతసేపు దాక బరువుగానున్న పల్లకి ఇప్పుడు ఎందుచేతనో మిక్కిలి తేలికగానున్నది. అని విన్నవముచేయగా, ఆళ్వార్లు పల్లకిపై కప్పియున్న పచ్చడమును ఎత్తిచూచి అందున్న నాచ్చియారును కానక మిక్కిలి పరితపించుచు జరజర శ్రీరంగమునకు వేంచేసి రంగనాథుని సన్నిధిచేరి కన్నులనీళ్లు పెట్టుకొని, ఓయేలినవాడా నాప్రాణపదమైన ఆముక్తమాల్యదను ఎక్కడదాచినావు? ఆమెను మాయముచేసి దాసునికి దుఃఖముకలుగజేయుట సర్వ

రక్షకుడవగు నీకుతగునా? ఇది నీబిరుదునకు ఊనముగాదా? ఇప్పుడు నాతల్లిని నాకుజూపితివా చూపు లేనిపక్షమున ఇప్పుడే నీచరణారవింద సన్నిధిని దేహత్యాగముచేయుదును అని మొరయిడగా, శ్రీరంగనాథుడు చిరునవ్వుతో భట్టనాథా నీసాహసముచాలును. ఇదిగో నీకూతురు చూడుము. దీనికై యింతతొందరపడుదువు అని నేనెంచలేదు. అని ఆండాళును గనబరచుచు ఆనతియ్యగా, విష్ణుచిత్తులు, స్వామీ దేవరకు ఈబిడ్డను పలుకోవలెనన్న తాత్పర్యము ఉన్నయెడల అందులకు కాదనువారు ఇక్కడ ఎవరు? అయినను దాసునిమక్కువ యేమనగా పరిజనపరిచారకులతో మహావైభవమును ప్రాభవమును మెరయ శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి పరమభాగవతోత్తములయిన శ్రీవైష్ణవులందరు హర్షింప దాసునిగుడిసెను పావనముచేసి యథోచితరీతిని నా బిడ్డను పరిగ్రహింప తిరువుళ్లపట్టవలెననిగాని వేరుకాదు. దాసుని కటాక్షించి యీవరము కృపచేయుము అని ప్రార్థింపగా, శ్రీరంగశాయి ఆళ్వార్లను కనికరించి, భట్టనాథా నీయిష్టముచొప్పున నడచుకొనెదను. చింతింపకుము, నీకొమార్తను సుఖముగా పిలుచుకొని పొమ్ము. మేము పంగునియుత్తరము (ఫాల్గునమాసమునందలి యుత్తరానక్షత్రము) నాటికి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికివచ్చి నీకొమార్తను పెండ్లాడెదము అని యానతిచ్చెను.

అంతట విష్ణుచిత్తులు ధన్యోస్మియనుచు నంబెరుమాళ్లను వీడుకొని చూడికొడుత్త నాచ్చియారును ఎప్పటివలె బంగారు పల్లకిలో వేంచేయింపజేసికొని శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి, తమ తిరుమాళిగను మాణిక్యపచ్చెలు మొదలగువానిచే అలంకరించి, వాకిట పోకచెట్లు అరటిచెట్లు నిలిపి, మధ్యరంగమును పట్టుమేలు కట్లతోను నానావిధ చిత్రములతోను, ముత్యాల ముగ్గులతోను, పచ్చలతోరణములతోను ప్రకాశింపజేసి, భేరీ భాంకారాదులైన చతుర్విధ వాద్యఘోషములు బోరుకలగగా శ్రీరంగనాథుని

రాకకు ఎదురుచూచుచుండిరి. ఊరివారందరును ఆవృత్తాంతము విని ఆళ్వార్ల తిరుమాళిగకువచ్చి, ఆండాళును, ఆళ్వార్లను సేవించి, మీయనుగ్రహమువలన బ్రహ్మాదులకును దుర్లభమయిన శ్రీరంగనాథుని లీలావిభూతిని కన్నులారగాంచి సేవింపపాత్రులమయితిమి. ఇందులకుదగిన ప్రత్యుపకారము మేమేమి చేయగలము. అని దండములు సమర్పించుచు తమతమగృహములకుబోయి ప్రతిగృహద్వారమునను అరటిబోదెలను పోకబోదెలను నిలిపి సర్వాలంకార సంపన్నములుగాజేసిరి. అందువలన ఆయూరి తిరువీధులన్ని చూడజూడ నేత్రోత్సవము చేయుచుండెను. శ్రీరంగనాథుడును ఆళ్వార్లతో ఆనతిచ్చినచొప్పున పెండ్లికొడుకై గరుడవాహనమును ఆరోహించి సర్వశుభలక్షణ లక్షితమయిన సుముహూర్తమునందు శ్రీరంగమునుండికదలి బ్రహ్మా, రుద్రుడు, ఇంద్రుడు మొదలుగాగల దేవతలు పరివేష్టించి సేవింపగా, గంధర్వులు కర్ణానందముగ గానముచేయగా, అప్సరసలు నృత్యములుచేయగా, సిద్ధసాధ్యులు పొగడగా, మునులు పుణ్యాహవాచనంబులు పఠింపగా పంగునియుత్తరము నాటికి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి అందరి వైష్ణవబృందముల కన్నులకు ఆనందము కలుగజేయుచు శ్రీవటపత్రశాయి కోవెలలో ప్రవేశించెను.

అది తెలిసి పెరియాళ్వార్లు తమపుత్రికను పిలుచుకొని భాగవత గోష్ఠితోసన్నిధికి వేంచేసి శ్రీరంగనాథుని సేవించి అర్చించి వేదోక్తవిధానమున ధారాపూర్వకముగా గోదాకన్యాదానము చేసి, ఓ యేలినవాడా ఇది నీసొమ్ము నీకు సమర్పించితిని. అని మంగళవాద్యములు మ్రోగగా, ముత్తైదువలు పెండ్లిపాటలుపాడగా, ఆదంపతులను తెల్లయేనుగుపై వేంచేయింపజేసి శ్రీవిల్లిపుత్తూరి తిరువీధులందెల్ల ఊరేగింపుచేయించి ధనకనకవస్తువాహనములతో వీడుకొలుపగా, శ్రీరంగనాథుడు ఆళ్వార్లతో మామా మీరు శ్రీరంగమునకు వేంచేయుడు అని యానతిచ్చి,

తమ తిరుకల్యాణమహోత్సవము చూడవచ్చిన వైష్ణవోత్తములనెల్ల చల్లగా కటాక్షించియనిపి, శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, చూడికొడుత్తాళ్ తోడ కోవెల ప్రవేశించి శ్రీరంగవిమానమునందు నెలకొనెను.

అనంతరము ఆళ్వార్లు వటపత్రశాయిని సేవించి శ్రీవిల్లిపుత్తూరినుండి వెడలి నంబెరుమాళ్ల సన్నిధికి వేంచేసి రంగశాయియైన యాపెరుమాళ్లకు అనేకదండములు సమర్పించి చేతులు జోడించుకొని నిలువగా, రంగనాథుడు, మామా! మీరు ఇచ్చట నూతనముగా ఒక కోవెలకట్టించి అందు నన్ను, గోదను, గరుడాళ్వార్లను ప్రతిష్ఠచేసి, ఆరాధనము చేయుచు ఉండుడు. అని యానతియ్యగా ఆళ్వార్లు ఆకైంకర్యమునకు సమ్మతించి, కోవెలకట్టించి అందు గోదాసమేతుడైన రంగనాయకునిని గరుడాళ్వార్లను వేంచేయింపచేసి, ఈలీలావిభూతియందు ఎనుబదియైదు సంవత్సరము వేంచేసియుండి అనంతరము శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిందములను పొందిరి.

ఆండాళ్ వైభవము.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తొండరడిప్పొడి యాళ్వార్ల వైభవము.

పాడిపంటలచే మేలిమిపొందిన చోళదేశమునందు తిరుమండంగుడి అను పట్టణము ఒకటికలదు. అందు సదాచారసంపత్తియు దేవతాగురుభక్తియుగల పురశ్శిఖబ్రాహ్మణుడు ఒకడు కలడు. ఆయన తనకుదగిన కులము రూపము వయస్సునుగలిగి పతివ్రతాశిరోమణియయిన భార్యను పరిగ్రహించి పుత్రార్థియై సర్వరక్షకుడయిన శ్రీమన్నారాయణుని ఆరాధించుచుండగా ఆదంపతులకు కలియుగమున ఇన్నూట ఎనుబది తొమ్మిదవదైన

ప్రభవనామసంవత్సర మార్గశిరకృష్ణచతుర్దశీ మంగళ్వారము నాడు జ్యేష్ఠానక్షత్రమునందు బహువిధ శుభసూచకములు తోచుచున్న శుభముహూర్తమునందు లోకములోని భాగవతులకెల్లను ఆహ్లాదము పుట్టుచుండగా శ్రీవనమాలాంశమయిన తొండరడిప్పొడి ఆళ్వార్లు అవతరించిరి.

అట్లు అవతరించిన యాపుత్రరత్నముయొక్క అత్యద్భుతమైన తేజస్సునుచూచి తల్లిదండ్రులు పరమానందభరిత చిత్తులగుచు వేదోక్తవిధిని జాతకర్మాదులునడపి విప్రనారాయణుడు అని నామకరణముచేసి మిక్కిలి ప్రీతితో పెంచుకొనుచుండిరి. ఆళ్వార్లును దినదిన ప్రవర్ధమానులై యేడవయేటనే ఉపనయనమును కాగా వేదాదివిద్యలెల్ల అభ్యసించి, పరమవైదిక శిఖామణులును శ్రీవైష్ణవకులశేఖరులునై తల్లిదండ్రులకును చుట్టములకును సంతోషమును కలుగజేయునట్టి నడవడితో మెలగుచుండి, * నానాట వైరాగ్యముపెరుగ శ్రీవిష్ణుచిత్తులవలె శ్రీమన్నారాయణునికి పుష్పకైంకర్యము చేయగోరి, శ్రీరంగమునకు పడమటిదిక్కున కావేరినడుమ శ్రీమకుటము అను పేరుగల దీవియందు పూదోటపెట్టిపెంచి శ్రీరంగనాథునికి పుష్పకైంకర్యముచేయుచు, మాధుకరముచేసి దేహపోషణము చేసికొనుచు కాలము గడుపుచుండిరి.

---

* ఈఘట్టమునందు మాతృకలో విప్రనారాయణులకు తల్లిదండ్రులు వివాహముచేయగా వారు చిరకాలము స్త్రీలోలురై యుండి అనంతరము భగవదనుగ్రహముచే జ్ఞానోదయముకాగా ఎల్ల దివ్యదేశముల యర్చావతారములను సేవించి తొండరడిప్పొడి అను పేరు వహించి శ్రీరంగనాథునకు పుష్పకైంకర్యముచేసి భగవత్సన్నిధిచేరినట్లున్నను ఇట్లు ఇతర గ్రంథములు అనేకములయందు కానబడుచున్నందున ఈరీతిగా వ్రాయనయ్యెను.

అప్పుడు భగవదిచ్ఛానుగుణముగా కావేరియుత్తరపు గట్టునందు తిరుక్కంబనూరు అను గ్రామమునందు దేవదేవి అను పేరితో అప్సరాంశయయి పుట్టిన యొకవేశ్య వాసము చేయుచుండెను. అది ఒకనాడు తన తోడబుట్టువుతోగూడ నిచుళానగరమునందు ప్రభుత్వముచేయుచున్న చోళరాజునొద్దకుబోయి వచ్చుచు ఎండవలని తాపమునకు సహింపలేక దారిలోనున్న విప్రనారాయణుల పుష్పవనముచేరువ నొకచెట్టు నీడను విశ్రమించెను. అప్పుడు ఆపుష్పవనముతట్టునుండి పరిమళముతోడి చల్లని గాలి వీవగా, అందువలని పరిమళమునకు ఆశ్చర్యపడుచు, ఈ యొగువతట్టు ఒకపూదోట ఉన్నట్టున్నది. లేనిపక్షమున ఈవాసన యెక్కడనుండి వచ్చునని అటునిక్కిచూడగా విప్రనారాయణుల పువ్వుదోట యగపడెను. అంతట ఆయిరువురును ఆతోటలోనికిపోయి అందు పువ్వుచెట్లకు త్రవ్వటముపెట్టుచున్న విప్రనారాయణులనుజూచి బహువిధవిలాస చేష్టలుచేయుచు పరిహాసపు మాటలాడుచు నిలువగా చిలుకపలుకులచే చలింపని ప్రాని వలె చలింపకయున్న విప్రనారాయణుల చిత్తస్థైర్యమునకు అరుదొందుచు, దేవదేవి తనతోడబుట్టువునుజూచి, అక్కా, ఇతడింత విరక్తుడై యున్నాడుగదా, ఈయనను ఆరునెలలోపల స్త్రీలోలునిగా జేయుదునా ? అనెను. అందులకు అది యశక్యమని దానియక్క చెప్పెను. అట్లయిన నాత్రాణచూడుము అని తాను ధరించిన వస్త్రాభరణములను దానిచేతనిచ్చి యింటికిపంపి, విరక్తురాలైన వైష్ణవస్త్రీవలె కావివస్త్రము కట్టుకొని నొసట తిరుమణి తిరుచూర్ణముపెట్టుకొని మెల్ల మెల్లగా ఆయాళ్వార్ల దగ్గరకుబోయి సాగిలబడి దండములు సమర్పించి, అతిదీనురాలివలె మాయయేడ్పులు ఏడ్చుచు, కన్నులనీళ్లు కార్చుచు మొగము వ్రేలవేసికొని నిలబడగా, కృపానిధియైన యాళ్వార్లు, నీవెవరు, ఇక్కడికేలవచ్చితివి, నీయేడ్పునకు కారణమేమి అని యడిగిరి.

అందుకు ఆవగలాడి స్వామీ ఏమిచెప్పుదును నాబ్రతుకు. నేను ఈచేరువనుండు తిరుక్కరంబ నూరిలోనుండు వేశ్యను. నన్ను దేవదేవియందురు. లోకములో ఆడుపుట్టుకే దుఃఖభాజనము. అందును భోగముదిగా పుట్టినదాని దుఃఖము చెప్పవలెనా? ధనమిచ్చుపట్ల మనసునకు రోతపుట్టించునట్టి విటునినైనచే పట్టకపోరాదు. ధనమియ్యనిపట్ల ఎంతమోహనాంగునినైనను కూడ గూడదు. ధనాశవదలిన ఏలకూడరాదన్న అందులకు తల్లియను ధనపిశాచి యొప్పక బాధించును. కనుక ఎన్నాళ్లు బ్రతికినభోగము దానిబ్రతుకు ఇంతేగదాయని విరక్తిపొందినదాననై, ఇల్లువాకిలివిడిచి, చుట్టపక్కములనురోసి యీవలవచ్చియీ మునుపటియవస్థ తలచుకొన్న ఇట్లు దుఃఖము పొరలిపొరలి వచ్చుచున్నది. పరమభాగవతోత్తములయిన మిమ్ము సేవించి మీరు అనుగ్రహించిన కైంకర్యము చేసికొనుచు నిశ్చింతముగా జీవింపవచ్చునని యిచ్చటికి వచ్చితిని. అని విన్నవింపగా ఆళ్వార్లు దాని మాటలు విశ్వసించి తమతోటపనులకు అది తోడుపడునట్లు ఒప్పుకొని తాము తెచ్చుకొను మాధుకరాన్నములో కొంచెము దానికి నిచ్చుచునుండిరి. ఇట్లు ఒకసంవత్సరకాలము గడచినంతట దేవదేవి తన యత్నము ఫలింపకపోవుటకు పరితాపము నొందినదై ఒకనాడు తనలోతాను అయ్యో నేనేల యిటువంటిపనికి పూనుకొంటిని. నాసౌందర్యగర్వమే నన్ను మొక్కపరిచెను. రాతిపతిమకు చక్కిలిగింతలు అన్నట్లు ఈవైరాగ్యనిధియైన భాగవతోత్తముని వలపింప తలంపుగొంటిని. ఎవరికిగాని గర్వము కొరగాదుగదా? అని యిట్లు తలపోయుచు ఆచింతచేత నాటిరాత్రి కంటికి నిద్రపట్టక చాలసేపు మేలుకొనియుండి వేకువజామున కొంచెము కన్నుమూయగా దానికలలో శ్రీరంగనాథుడు ప్రత్యక్షమై, రేపు నీకోరిక నెరవేరును. ఊరక విచారపడకుము అని యానతిచ్చెను. అంతట దేవదేవి మేలుకొని తనయందు రంగనాయకు

నకుగల కరుణకు సంతోషించుచు, రహస్యముగా తనయింటినుండి కావలసిన వస్త్రాభరణములను తెప్పించి యొక పొదరింటిలో దాచియుంచి యెప్పటివలె నావిప్రనారాయణులతోగూడ తోటపనులుచేయుచు నాటిపగలు గడపెను.

అంతట సూర్యాస్తమయముకాగా దేవదేవి తాను ఇంటనుండి తెప్పించుకొన్న వస్త్రాభరణములను ధరించి సర్వాలంకారములుగలదై విప్రనారాయణులను వలపించు నుపాయము ఏదియగునోయని ఆలోచించుచుండెను. అప్పుడు ఈదరగాలితో మేఘములు ఆకాశమును ఆవరింపగా వానకురియ నారంభించెను. ఆవానకు చలిహెచ్చి గాలికి దేహము వణకుపట్టగా గడగడవడకుచు దేవదేవి విప్రనారాయణులు వసించు పర్ణశాలకెదుటనున్న యొకరావిమ్రానిక్రింద నిలువబడియుండెను. ఆసమయమునందు వానవెలియు జాడ యేమైనగలదోయని పర్ణశాల తలుపుతెరచి బయలు పారజూచి, ఎదుటరావి మ్రానిక్రిందమానిసి పొలకువకానరాగా ఎవరక్కడ దేవదేవియాయనిరి. అందులకు అది గజగజవడకుచు ఔను అని ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. అప్పటి దానియునికియు, అది మాటలాడు రీతియు మనసున జాలిపుట్టింపగా ఆళ్వార్లు దానినిబిలిచి యీచలిలో వణకుచు ఆచెట్టుక్రింద పడియుండనేల? ఇటురమ్మని యానతిచ్చిరి. అంతట ఇన్నాళ్లకు దాసురాలియెడల కరుణపుట్టెనా? ఇదిగోవచ్చెద అని పర్ణశాల ప్రవేశింపగా, దాని యలంకారమునుజూచి విప్రనారాయణులు ఇదియేమి నేడు మంచివాసనగల పువ్వులుగందము వస్త్రాభరణములు మనసునకు ప్రియములుగాతోచినట్టున్నది. అని యడుగగా నేడైనను నాసింగారమునుజూచితిరే ఇంతేచాలును. ఇప్పటికి సంవత్సరకాలమాయెను మీపాదసేవకై వచ్చి ఇన్నాళ్లుగా ఒకనాడైనను నన్ను కన్నెత్తిచూచి, మనసుచల్లగా ఒకనవ్వునవ్వి యెరుగుదురా? నేనేమి ఆడుపుట్టుకపుట్టలేదా? అందరివలె నా

కును పురుషాసక్తి లేకపోవునా? ఇకనైన ఊరకత్రోసి పుచ్చకుండ నన్ను ఏలుకొనుడు అని రెండుపాదములు గట్టిగా పట్టుకొనెను. పట్టుకొన్నమాత్రముచేతనే [“పొలతిదావవహ్ని పురుషుడాజ్యఘటంబు, కరగకుండరాదు కదిసెనేని.”] అనుట సార్థకముగా మనసు మెత్తపడి దేహముగగుర్పొడువగా ఆళ్వార్లు ప్రాకృతలీలాసక్తులైరి. అది తెలిసి యావేశ్యయు తననేర్పు మెరయరమించి మెప్పించెను. ఇట్లు దేవదేవి విప్రనారాయణులకు విషయాసక్తిబుట్టించి మరులుకొలిపి వారిని వెంటదీసికొని తన యింటికిపోయి తనయక్కతో నాడిన పంతము చెల్లించుకొనెను.

ఇట్లు స్త్రీలోలురై విప్రనారాయణులు దేవదేవితోడి వినోదములలో మునిగి తేలుచు పిన్ననాటనుండి తాము చేయుచు వచ్చు భగవత్కైంకర్యమునందు ఆదరములేక వర్తించుచుండగా, దేవదేవితల్లి తమ కులాచారముచొప్పున ధనమియ్యనేరని విప్రనారాయణులను నిష్ఠురములాడి యిల్లువెడలగొట్టెను. అప్పటికి దానివిడిచిపోను మనసురాక ఆళ్వార్లు దానియింటి పంచయరుగుపై పండుకొని విరహవేదనచే సంకటపడుచుండిరి. అది శ్రీరంగనాయకి తిరువుళ్ళపట్టి శ్రీరంగనాథునితో ప్రాణనాథా మనకు నంతరంగభక్తుడైన విప్రనారాయణుని ఇట్లు ప్రాకృతసుఖాసక్తునిగాజేసి కడపట రెంటనుజెరిచి వేడుకచూచుట భక్తపరాధీనుడు అను బిరుదువహించిన మీకు ధర్మమా? సర్వమోహకమయిన మీమాయకు గురిగాదగినవాడు ఇతడేనా? చంద్రునందు వేడిమియు అగ్నియందు శైత్యమును కలుగనేరనట్లు మీభక్తులయందు దూష్యగుణమెట్లు పొందును? ఎట్లు చరియించినను వారు పావనులే గనుక ఇతనిరక్షింప జిత్తగింపుడు అని విన్నవింపగా, శ్రీరంగనాథుడు తన ప్రియురాలి విన్నపమునాదరించి, లోకములో తండ్రికంటె తల్లికి బిడ్డలయందు ప్రేమ మిక్కుటమగుట న్యాయమేకదా, నీవు చెప్పినట్లు నాదగువనమాలాంశమునందు

జనించిన విప్రనారాణునిమనస్సున దుర్వికారము లేమియు నంటరాదు. ఇప్పుడు అంటను లేదు. ఇది యొకలీల సలుపదలచి యిట్లు నటింపజేసితిని. ఇంకను నొక వినోదము చూపెదజూడుము. అని యానతిచ్చి అప్పుడే యొక బ్రహ్మచారిరూపమునుపొంది తనకు మునుపు విభీషణుడు సమర్పించిన బంగారుగిన్నెలలో ఒకదానిని చేత బుచ్చుకొని తిరుక్కడంబనూరికి వేంచేసి ఆవేశ్యయింటి తలుపుతట్టి దానితల్లి యెవరక్కడనని అడుగగా నేను విప్రనారాయణుని శిష్యుడను. నాపేరు *రంగదాసుడు, మాగురువు ఈ బంగారుగిన్నెను నీకు ఇచ్చిరమ్మని చెప్పెను అనెను. బంగారుగిన్నె అనుమాట చెవినిపడగానే ఆభోగముది బిరబిరవచ్చి తలుపుతెరచి గిన్నెపుచ్చుకొని ఓరా ఈగిన్నెయెంత సొగసుగానున్నది. ఇటువంటిగిన్నె లోకములో ఎక్కడను లేదు. అని మెచ్చుకొనుచు, అబ్బీ! మీ అయ్యగారెక్కడ? వారు ఇదియొకటి యిప్పుడు పంపవలెనా! వారికృపచేత మాకు ఎందునను కొరతలేదు. వారు సర్వదా ఒకరీతిని మాబిడ్డను గూడియుండక పోవుట యొకటే యిప్పుడు కొరత. నీవు శీఘ్రముగపోయి వారు ఎక్కడనున్నారో రమ్మనిచెప్పుము. వారువచ్చి యిల్లుచేరునంత వరకు మాబిడ్డ నిద్రాహారములు ఒల్లదు. అని ప్రీతిగలదానివలెనే మాటలాడు వృద్ధవేశ్య మాయమాటలకు తనలో నవ్వుకొనుచు, ఆబ్రహ్మచారి ఇదిగో మాఅయ్యగారిని పంపెదను అనిచెప్పి తల వాకిటికివచ్చి పంచతిన్నెమీదబడి విరహవేదనచే పొరలుచున్న విప్రనారాయణులనుజూచి, అయ్యా మిమ్మేమనవచ్చును? అరువదియేండ్లయిన అరులోమరులో అనునట్లు మతిదప్పిన ముసలి ముండమాటకు కోపించుకొని ప్రియురాలివలపైనదలపక యిటురావచ్చునా? ఆమోహనాంగి నీపోబడిగానక ఎక్కడనున్నను

* గ్రంథాంతరమునందు కాంతోపయంత అని యున్నది.

ప్రియముచెప్పి పిలుచుకరమ్మని అనేకులను పంపగా వారు ఊరా ద్యంతము నిన్ను వెదకుచున్నారు. నాభాగ్యము మంచిది గనుక నాకు ఇక్కడనే నీవు చిక్కితివి. ఇక ఆలస్యముచేయక లోపల పోయి నీప్రియురాలి పరితాపమును పోగొట్టుము అనెను. ఆమా టలకు వెరగుపడుచు ఔరా నాభాగ్యము, అనుచు విప్రనారాయ ణులు తటాలునలేచి లోపలపోయి దేవదేవియు దానితల్లియు అప్పటికిదగిన ప్రియువాక్యములుచెప్పి యుపచరింపగా ఎప్పటివలె దానితోగూడి సుఖించిరి.

అంతట తెల్లవారగా శ్రీరంగనాథుని యారాధకులు ఆరా ధనముచేయ సన్నిధికివచ్చి తిరుకాపులువుచ్చి పంచపాత్రలు శోధింపబోయి అందు ప్రధానమయిన బంగారుగిన్నెను గానక యచ్చటి పరిచారకులనెల్లను అడిగి యెవరివల్లను పోబడి తెలియక యాసమాచారము నచ్చటి యధికారులకు తెలియజేయగా, సన్నిధిలో సర్వదామెలగుచున్న మీకన్నదొంగలు ఇందెవరు వచ్చెదరు అని వారు ఆనంబులను కావలిలోనుంచిరి. అప్పుడు దైవికముగా ఏమోపనిగలిగి యచ్చటికివచ్చిన వేశ్యయింటిదాసి, అయ్యా ఈపెద్దపెద్ద అయ్యగార్లను ఒకగిన్నెకోసమా ఇంత నిర్బంధపెట్టుచున్నారు. ఆగిన్నెయేపాటిది, అని కావలివారిని అడిగెను. కావలివారు ఏపాటి అయిన నీకేమి, బహుగిన్నెలు ఎరిగినదానవు, పోపొమ్మని గద్దించిపలికిరి. అందుకు అది, మా అక్కగిన్నెను పోలియుండునేమోయని అడిగితిని,అడిగినమాత్రా నికేయింతగద్దింపులా అని గిరుక్కునమరలెను. అప్పుడా కావలి వారు దానినిపోనీక అడ్డగించి, మీ అక్కగిన్నె యెటువంటిది? అది దానికి ఎట్లువచ్చినది. అని ఆగిన్నెయొక్క స్వరూపమును విశద ముగా అడిగి తెలిసికొని, ఆవృత్తాంతము రాజునకు తెలియజేసి, ఆయనవలన ఉత్తరువు పుచ్చుకొనిపోయి, దేవదేవియిల్లు ముట్ట డించి శోధించి గిన్నె అందుదొరకగా విప్రనారాయణ దేవదేవు

లతోగూడ తీసికొనిపోయి రాజుసమ్ముఖమునందు నిలిపిరి. రాజు వారి వృత్తాంతమంతయు విశదముగావిచారించి విప్రనారాయ ణులయందు నేరమును మోపిశిక్షింప సిద్ధపడెను.

అప్పుడు భక్తపరాధీనుడయిన శ్రీరంగనాథుడు, తెల్లదా మరలవలె తేటమీరిన విశాలనేత్రములును, నీలమేఘచ్ఛాయగలిగి నిగనిగలాడు తిరుమేనును, మెరపును తిరస్కరించి మెరయు బం గారుపచ్చడమును, కోటిసూర్యప్రకాశమానమై కన్నులకు మిరు మిట్లు గొలుపుచున్న సుదర్శనచక్రమును, ఏతట్టుచూచిన వెన్నె లలు వెదచల్లుచున్న పాంచజన్యశంఖమును, మరియునుగల ఖడ్గ ము గద శార్ఙ్గము మొదలగు నాయుధములును, గలిగి శ్రీరంగనా యకియుం దాను గరుడవాహనారూఢుడై యచ్చటికి వేంచేసి, రాజును కటాక్షించి, నాగిన్నెకై యీభాగవతోత్తముని నీవు దండింప బనిలేదు. ఈయన కోరిక తీర్పగోరి నేనే బ్రహ్మచా రినై యీగిన్నెతీసికొనిపోయి బోగముదానికిచ్చితిని. కనుక నేనే యీయనయని భావించి ఆబంగారుగిన్నె మరల దేవదేవికి ఇప్పింపుము. అని యానతిచ్చి యచ్చటివారందరు చూచుచునే యుండ శ్రీరంగనాథుడు విప్రనారాయణులయందు ప్రవేశించెను. అందులకు రాజు ఆశ్చర్యపడుచు ఆళ్వార్లకు పరమభక్తి పరు డయి దండములు సమర్పించి, తన పల్లకియందు వేంచేయింప జేసి దానిని తానే మోచుచును ఊరేగింపుచేసి వీడుకొలిపెను.

అంతట విప్రనారాయణులు ఎప్పటి వైరాగ్యమును వహించి, ఒక యేకాంతస్థానమునందు జేరి, నరమృగపశు పక్ష్యాదులయిన సప్తవిధప్రాణులలోపల మనుష్యుడు సర్వోత్కృష్టుడు. అట్టి మనుష్యజన్మము లభించుట మిక్కిలి దుర్లభమని పెద్దలు చెప్పు దురు. అందును గూని గ్రుడ్డి కుంటి చెవిటి అనునిట్టి లోపములే వియు లేకుండుటయరుదు. అట్లు ఏలోపములేక పోయినను సప్త

ద్వీపములలోపల నత్యుత్తమంబయిన యీజంబూద్వీపమునందు
సర్వవర్ణములలోను ప్రధానమయిన బ్రాహ్మణవర్ణమున జనించి,
చదువరియు తెలివరియునైన వైష్ణవుడగుట మిక్కిలియరుదు,
అట్లు సర్వథాదుర్లభమయిన యీజన్మము లభించియు శుద్ధ
మును, నిత్యమును, అమృతమునునైన భగవద్గుణానుభవముచే
ప్రొద్దు పుచ్చుటమాని, అశుద్ధమును, అనిత్యమును, మృతప్రాయ
మునైన స్త్రీవిషయపు అల్పసౌఖ్యమనెడు అడుసులో దిగబడి
అందుండి లేచు నుపాయము విచారింపక బంగారువంటి కాల
మును వ్యర్థముగా గడపితినే, అని చింతించి, కడపట మైమరచి
నేలకొరగగా, కృపానిధియు, జీవరక్షాపర తంత్రుడును, శ్రీవై
కుంఠనివాసియు, సర్వలోక విభాసియునైన శ్రీమన్నారాయ
ణుడు కరుణారసము తిరుముఖమండలమునుండి ప్రవాహరూప
మునవెడలి సేవకబృందము సేదదేర్పగా గరుడారూఢుడయి
వేంచేసి సేవసాదించెను. అంతట ఆళ్వార్లు పస్తుపడియున్న
వానికి పరమాన్నము లభించినట్లు తమయేలినవాని సేవగానక
పరితపించుచున్న తమకు శ్రియఃపతి సాక్షాత్కరించెనని పరమా
నంద భరితాంతఃకరణులై దేహముగగుర్పొడువగా, కన్నుల
నానందబాష్పములు వరదలై ప్రవహింపగా చేతులు జోడించు
కొని నిలువబడి, నాయేలినవాడా నీతిరువడినమ్మిన దాసుని ప్రా
కృతసుఖమను బురదలోదిగద్రుక్కి వేడుకచూచుటయు దేవర
కొక లీలయకాబోలు, ఇందులకు దాసుడు విన్నవింపగలదియే
మున్నది. అనగా, శ్రీరంగశాయి భక్తాభీష్టదాయి గావున నా
భాగవతశిఖామణి నాదరించి, ఓ వైరాగ్యనిధీ! నీవుచేయు పుష్ప
కైంకర్యమువలని ఫలము నిట్లు అనుభవింపజేసితిని. ఇంకను నీక
వలసినవి యేమైనను కోరుము ఇచ్చెదను అని యానతిచ్చెను. ఆ
దులకు పొంగుచు శ్రీవిప్రనారాయణులు ఓ యేలినవాడా 'తొం
డరకు దాసునియందు కృపచేసి వరమియ్యను మనసగునేని తొం

డరడిప్పొడి (భక్తాంఘ్రిరేణువు) అను పేరు ప్రసాదింపుము. అదియె
నాకు పరమపదవి. అని ప్రార్థింపగా శ్రీరంగనాయకుడు అట్లే
యనుగ్రహించెను. అంతట భక్తాంఘ్రిరేణువు నంబెరుమాళ్ల
సన్నిధియందు "కావలిర్పులనైవైత్తు" అని యారంభించి తిరు
మాలై (శ్రీమాలిక) అను ప్రబంధము నలువది పాశురములును,
"కదిరవన్‌గుణదిశై" అని ప్రారంభించి తిరుప్పళ్లియెళ్చి (ప్రా
బోధకి) అను ప్రబంధము పదిపాశురములును శ్రుతిరహస్యార్థ
ముల నెల్లను ఇమిడ్చి రచియించి సమర్పించి, యథాపూర్వ
ముగా పుష్పకైంకర్యము చేయుచుండి కడపట కాలిన యినుము
పైబడిన జలబిందువు విధమున శ్రీరంగనాథుని తిరుమేనునందు
ఐక్యమును పొందిరి.

దేవదేవియు శ్రీరంగనాథుడు తనకిచ్చిన బంగారు గిన్నె
తోడ తన సర్వస్వమును ఆ పెరుమాళ్ల సన్నిధిలో సమర్పించి
కృతార్థురాలాయెను.

ఇది శ్రీతొండరడిప్పొడి యాళ్వార్ల వైభవము.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

తిరుప్పాణాళ్వార్ల వైభవము.

కలియుగముపుట్టిన మున్నూటనలువది రెండుసంవత్సరము
లకు పిమ్మటిదైన దుర్మతినామసంవత్సర కార్తికబహుళ ద్వితీ
యాబుధ వాసరమునాడు రోహిణీ నక్షత్రమునందు, నిచుళా
పురమను నామాంతరముగల ఉరయూరిలో బంగారైన పండు
నట్టి యొక బ్రాహ్మణుని క్షేత్రమునందు వరిగంటలో శ్రీవత్సాం
శమైన తిరుప్పాణాళ్వార్లు అవతరించిరి. అట్లు అవతరించి శ్రీ
మన్నారాయణుని యనుగ్రహమువలన సూర్యోదయమైనట్లు

మహా తేజస్సుతో వెలుగుచుండగా, పూర్వజన్మ సంచితమైన పాపలేశమువలన నీచమయిన పంచమ వర్ణమునందు జనించి యథోచిత భగవద్భక్తివైరాగ్యములుగలిగి, మెలగుచున్న యొక మాలదాసరి, తన పెండ్లామును తానును ఆవరిమళ్లదారిని తమ వాడకుబోవుచు, తేజోమూర్తియై వెలుగుచున్న యాభాగవత శిశువును కన్నులారజూచి, బిడ్డలులేక చింతించుచున్న తనకు నిర్హేతుక కృపానిధియైన శ్రీమన్నారాయణుడు ఈబిడ్డను అనుగ్రహించెను అనుకొనుచు మేరలేని సంతోషముచేత దేహము పరవశముకాగా రెండుచేతుల గ్రుచ్చియెత్తి రొమ్మునకొత్తుకొని తనపెండ్లాముచేతికిచ్చెను. ఆపుణ్యవతియు అందులకు అపారమైన సంతోషమునుపొంది పదినెలలుమోచి కన్నబిడ్డనువలె ప్రేమమీర లాలించుచు అడ్డపాపగా ఎత్తుకొని యింటికిపోయి, స్తన్యపానము చేయింపబోగా ఆశిశువునోరు తెరవకపోయెను. అందులకు ఆదంపతులు ఆశ్చర్యపడుచు పరిశుద్ధమయిన ఆవుపాలు తెప్పించి త్రాగింపగా త్రాగెను. అంతట వారు ఇదియే యీపాపనిపెంచు నుపాయము అని ప్రతిదినము పరిశుద్ధముగా పిదికి తెచ్చిన ఆవుపాలుపోసి పెంచుకొనుచుండిరి.

ఆవిధముగా మాలదాసరియింట పెరుగుచున్న తిరుప్పాణాళ్వార్లు శ్రీమన్నారాయణుని యనుగ్రహమువలన లభించిన జ్ఞానవిశేషముచేత పిన్ననాడే సర్వరహస్యములు నెరిగి, తల్లికడుపున నుండగానే భక్తిజ్ఞానవైరాగ్యములు వహించిన పరమభాగవతోత్తముడైన ప్రహ్లాదాళ్వార్లను తలపించుచు సర్వదా వీణచేత బుచ్చుకొని భగన్నామసంకీర్తనము చేయుచు, క్రమముగా కొన్నాళ్లకు మాలవాడయందలి యునికిమాని కావేరిదరిజేరి, ప్రతిదినము వేకువజామున కావేరిలో నీరాడి శ్రీరంగనాథుని విమానమున కెదురుగానిలిచి భగవద్గుణానుభవముచేయుచు, భగవంతుని లీలలుపాడుచు ప్రొద్దుపుచ్చుచుండిరి. ఆగానము అప్రా

కృతముకాబట్టి దేవలోకమునుండి గంధర్వులు అప్సరసలు మొదలగువారు విమానములెక్కివచ్చి ఆకాశమార్గమున బారులుగట్టి నిలిచి వినియానందించి, దేవమునియైన నారదునిగానము సహితము ఈగానమునుపోలియుండదని శ్లాఘించుచుందురు. భూలోకమునందు ఆగానమువిని జ్ఞానోదయముకాగా అంతకుముందు తమ్ము అంటియున్న దుఃఖము అను అడుసును పరమవైరాగ్యము అను పరిశుద్ధోదకముచేతకడిగి ఆనందసాగరమునందు మునుగనివారులేరైరి. మరియు "పశుర్వేత్తి శిశుర్వేత్తి వేత్తిగానరసం ఫణిః" అను వచనము సార్థకముగా సర్పములు, మృగములు మొదలైనవికూడ ఆగానమునువిని హర్షించుచుండెను. శ్రీమన్నారాయణుడు పెరియపిరాట్టితోడ పెరియతిరువడి మూపున వేంచేసి శ్రీతిరుప్పాణాళ్వార్ల తిరుముడికి మీదుగా ఆకాశమార్గమునందు నిలిచి ఆగానమాధుర్యమును సర్వదా తిరువుళ్లపట్టుచుండెను. అట్టియెడ ఒకనాడు శ్రీరంగనాయకి పలినవాని తిరుముఖమండలమునందు చూపునిలిపి, స్వామీ! ఈపరమభాగవత శిఖామణి తన గానరసముచేత నామనసును కరగించుచున్నాడు. ఇది దేవరవారికిని అనుభవవేద్యమేకదా. ఇటువంటి భక్తశిరోమణిని వెలివాడనుంచి వేడుకచూచుట నాకు భావ్యముగా నుండలేదు. ఈయనను సన్నిధికి రప్పించి, చెవులుసోకియ మనసుతనియ సదా ఆగానసుఖమును అనుభవింప మక్కువ అగుచున్నది. అయ్యో, ఇటువంటి భాగవతునిగూడ చండాలత్వము పొందవచ్చునా, అని మందలింపగా, శ్రీపెరియపెరుమాళ్లు పిరాట్టివాక్కులకు నవ్వుకొనుచు, ప్రాణనాయకీ నీకు ఇంతవిచారపడనేల. ఇదిగో ఇప్పుడే నీప్రియభక్తుని నిచ్చటికి రప్పించెదను. అని యానతిచ్చి, అర్చకముఖమున అచ్చటి పరిచారకులకు కావేరిగట్టున రంగమునకు అభిముఖముగానిలిచి వీణాగానము చేయుచుండె

డు తిరుప్పాణుని మాలడను శంకమాని మా సన్నిధికి పిలుచుకొని రండు అని యాజ్ఞాపించెను. అంతట వారు వింతయు సంతోషమును తమ మనసులలో పెనగొనగా కావేరితీరమునకుపోయి అచ్చట భగవద్గుణానుభవము చేయుచు నిలువబడియున్న ఆళ్వార్లనుజూచి సేవించి, స్వామీ దేవరవారు కోవెలకు వేంచేయునట్లు పెరియపెరుమాళ్లు ఆజ్ఞ అయినది. జాగుచేయక వేంచేయుడు అని విన్నవింపగా ఆళ్వార్లు హరిహరీ అని చెవులుమూసికొని, అధికభయముతో గడగడవడకుచు మిక్కిలి యెడముగాబోయి సాగిలబడి దండముబెట్టి, ఔరా, బ్రహ్మాదిదేవతా ప్రభులకును పొందరాని శ్రీరంగనాథుని సన్నిధియెక్కడ, ఎల్లజాతులలోను నికృష్టమయిన చండాలజాతియందు బుట్టిన దాసుడెక్కడ. అని కోవెలకురాను సమ్మతింపకపోగా, వారువచ్చి ఆ వర్తమానము శ్రీరంగనాయకుని సన్నిధిలో విన్నవించిరి. అంతట శ్రీనంబెరుమాళ్లు బ్రాహ్మణాదివర్ణ విభాగమును ఆయావర్ణమునకు నుచితమైన ఆచారములును భాగవతేతరులకొరకు కల్పింపబడినవి కాబట్టి నాభక్తుడగువాడు ఏనీచకులమున జనించినవాడైనను సదాచార సంపత్తిగల యుత్తమ బ్రాహ్మణునితో తుల్యుడగును. ఈవిషయము ఆతిరుపాణునికి తెలిపి పిలుచుకొనిరండు అని మరల ఆజ్ఞాపించెను. ఆయాజ్ఞ శిరసావహించి యాపరిచారకులు మరల కావేరీతీరమునకుపోయి శ్రీరంగనాథుడు ఆనతిచ్చిన శ్రీసూక్తులు ఆళ్వార్లకు విన్నవించిరి. అందులకు ఆళ్వార్లు అట్టి భాగవతప్రపత్తి దాసునికిలేదు. అడియని నీవిధముగా ఆడించుట యొకలీలగా పెరియపెరుమాళ్లు తిరువుళ్లపట్టినట్టున్నది అని, సమ్మతింపకపోయిరి. పరిచారకులు మరల రంగమునకువచ్చి తాము పోయివచ్చిన వృత్తాంతమును సన్నిధిలో శ్రుతపరిచిరి. అంతట శ్రీరంగనాథుడు సన్నిధిలో తిరుమజ్జన కైంకర్యముచేయుచుండు సారంగమహామునికి స్వప్నములో సాక్షాత్కరించి మా

యంతరంగ భక్తుడగు తిరుప్పాణాళ్వార్లను నీబుజములమీద ఎక్కించుకొనివచ్చి మా సన్నిధిలో విడువుము అని ఆజ్ఞాపించెను.

ఆసారంగ మహాముని కలగని మేలుకొని అద్భుతానంద భక్తులు ముప్పిరిగొనగా శ్రీరంగములోని భాగవతోత్తములకెల్ల వారికిని ఆస్వప్నవృత్తాంతమును తెలియజేసి వారందరు పరివేష్టించిరాగా కావేరియావలిదరిని భగవన్నామకీర్తనము చేయుచున్న ఆళ్వార్లయొద్దకుబోయి, ఆయన తమకు భయభక్తి వినయములు కనబడ సంభ్రమించుచు సాగిలబడి పెక్కుదండములు సమర్పించి, అపచారమపచారమనుచు దూరముగా తొలగిపోయి చేతులు జోడించుకొని నిలువబడగా సారంగమహాముని పెరియపెరుమాళ్లు యానతి చొప్పున చేరబోయి తొలగిపోనీక కవిసి పట్టుకొని, ఎంతప్రార్థించినను విడువక యెత్తి మూపుమీద కూర్చుండబెట్టుకొని, ఆళ్వార్లు, స్వామీ, రంగనాథా నాయేలినవాడా ఇది యేమిలీల అని దీనత్వముతో మొరపెట్టుకొనుచుండగా, శ్రీవైష్ణవగోష్ఠి పరివేష్టింపగా, శ్రీరంగక్షేత్రమునకు ప్రదక్షిణముగా వచ్చి కోవెలజొచ్చి శ్రీరంగనాథుని సన్నిధిలో దించెను. అప్పుడు ఆళ్వార్లు శ్రీపాదము మొదలు శిరస్సుపర్యంతమయిన శ్రీరంగేశుని తిరుమేను సేవించి, అఙ్గియమణవాళా అపచారములవలన బాపి అడియని నేలుకొనుము అనుచు పెక్కులు దండవత్ప్రణామములుచేసి నోరార దివ్యనామ సంకీర్తనమును గావించి, అనంతరము "అమలనాదిప్పిరాన్" అని మొదలుపెట్టి శ్రీరంగనాథుని తాము సేవించిన యనుభవము తేటపడ పాదాదికేశ పర్యంతమైన అఙ్గియ మణవాళని అవయవముల వర్ణనాంశములను గూర్చి పదిపాశురములుగల ప్రబంధమొకటి రచియించి, ఆప్రబంధమును పెరియపెరుమాళ్లకును పిరాట్టికిని ఆనందము అతిశయింపపాడగా, పెరియపెరుమాళ్లు భక్తజన దురితాపనోదకమగు

శ్రీపాదమును ఆయాళ్వార్ల తిరుముడియందు జేర్చి, శ్రీసారంగ మహామునిచే వహింపబడిన కారణమువలన మునివాహనుడు అను నామమును వహింపుము అని యనుగ్రహించెను.

ఈలీలావిభూతియం దీయాళ్వార్లు శ్రీమన్నారాయణుని నామసంకీర్తనారూప కైంకర్యముచే నానందింపజేయుచు ఇరువది సంవత్సరముల కాలము వేంచేసియుండిరి.

తిరుప్పాణాళ్వార్ల వైభవము.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

తిరుమంగయాళ్వార్ల వైభవము.

అమృతప్రాయమయిన కావేరిజలముల పారుదలచేత బంగారైనను పండునట్టి దివ్యక్షేత్రములుగల చోళదేశముతోచేరిన ఆవినాడు అనబరగిన దేశమునందు తూర్పుసముద్రపు పడమటిగట్టునందు పూర్వము బిల్వాటవిలో ఘోరమైన తపస్సుచేసిన ప్రియురాలికి శ్రీమన్నారాయణుడు ప్రసన్నుడై పరిరంభసుఖము నొసగినందున పరిరంభ పట్టణమని పేర్కొనబడిన నగరమొకటి కలదు. దానికి సమీపమున తిరుక్కురయిల్లూరు (కమలాపూర్ణపురము) అను ఊరిలో కళ్లర్ అను శూద్రకులమున బుట్టిన నీలుడు అను పుణ్యాత్ముడొకడు కలడు. అతడు చోళరాజువలన నాదేశము నధికారమునుపొంది ఆవినాడుదయార్ అను పేరితో ధనధాన్యసమృద్ధియు గలిగి శైవమత ప్రవర్తకులలో ప్రధానుడై వర్తిల్లుచుండెను. అతనికి పూర్వపుణ్యవశమున శ్రీమన్నారాయణుని పంచాయుధములలోను ప్రధానమయిన శార్ఙ్గాంశమైన శ్రీతిరుమంగయాళ్వార్లు కలియుగమున మున్నూటతొంబది యేడేం

డ్లకు పిమ్మటిదైన నలనామసంవత్సర కార్తికశుక్లపూర్ణిమా గురువాసరమునాడు కృత్తికానక్షత్రమునందు దివ్యతేజోరాశియైన పుత్రుడై యుదయించిరి. అప్పుడు ఆవినాడుదయార్ తన కలిమికి తగినట్లు మహావైభవముతో పుత్రోత్సవము నడపి, ఆ పుత్రునికిని నీలుడు అని తనపేరేపెట్టి ప్రేమమీర పెంచుకొనుచుండెను. తిరుమంగయాళ్వార్లును నానాట వర్ధిల్లుచు ఏడవయేట విద్యాపరిశ్రమముచేయ నారంభించి తమపూర్వపుణ్యవశముచేత పదునొకండేండ్లు నిండునంతలో సమస్త శాస్త్రములు నేర్చి చతుర్విధకావ్యకల్పనా సమర్థులై పిమ్మట ధనుర్విద్యయందును ఆయుధ పరిశ్రమమునందును పూర్ణులై పగవారినెల్ల నదిమి పరకాలుడు అనుపేరువహించి, దొరతనమునకువలయు తెలివియు వయసును గలవారై తండ్రికిని తక్కిన బంధుమిత్రులకును ఆహ్లాదము పుట్టించుచుండిరి. ఆకాలమునందు ఆవినాడుదయార్ మృతినొందగా చోళరాజు అతనికి మారుగా నాదేశమును పాలించుటకు తగినవారెవరైన కలరాయని విచారించి పరకాలుని శౌర్యము, ఔదార్యము, ధైర్యము, సాహసము మొదలుగాగల గుణవిశేషములను విని మెచ్చుకొని తత్క్షణమే యాయాధిపత్యమునిచ్చెను.

పరకాలుడును అట్లు దొరతనమురాగా కేవలము లౌక్యవ్యవహారములచేతనే కాలముగడపక, ఒక్కొకప్పుడు, శ్రీమన్నారాయణుడే పరమదైవతము, ఆయన చరణారవిందములే తమకు ప్రాపకములు, ఆపరమపురుషుని దివ్యమంగళగుణానుభవమే సకలసుఖాస్పదమైన వ్యాపారము, ఆయేలినవానికి నివాసభూతమైన శ్రీవైకుంఠమే తమకు ప్రాప్యస్థానము అని విచారించుచుండును. ఒక్కొకవేళ కేవలప్రాకృతునివలె విషయసుఖానుభవమునందు మునిగి తేలుచుండును.

అట్టియెడ పరిరంభపట్టణమునకు దాపుననుండు తిరువాలి (నాగపట్టణము) లో ధవళపుష్కరిణి అనబడు కొలకునందు శ్రీమన్నారాయణుని యాజ్ఞచొప్పున ఒక తెల్లగలువలో ఒక కన్యక యవతరించెను. ఆపట్టణమునందు వాసముచేయుచు ప్రతిదినము వేకువజామున ఆసరస్సులో స్నానముచేసి వచ్చుచుండు నొక భాగవతోత్తముఁడు కుముదమునందు అవతరించిన ఆకన్యకనుజూచి హర్షించి తాను బిడ్డలులేనివాడైనందున తమకముతో ఎత్తుకొనిపోయి తనభార్యచేత ఇచ్చి పెంపుమని చెప్పెను. ఆకన్యకయు కుముదమునందు బుట్టిన కారణముచే కుముదవల్లియను పేరు వహించి శుక్లపక్ష చంద్రరేఖవలె దినదిన ప్రవర్ధమానయై వయఃపరిపాకమునుపొంది, నవమోహనాంగియగుచు ప్రతిదినము తెల్లవారిలేచి ధవళపుష్కరిణికిపోయి తీర్థమాడి అందలి తామరలు కలువలుకోసికొని, అచ్చట అర్చావతారమున వేంచేసియుండు శ్రీసుందరరాజ పెరుమాళ్లను అర్చించి సేవించి, భక్తియే యిట్లు మూర్తీభవించెనోయన భగవద్గుణానుభవము చేయుచు తిరుమాళిగకు వచ్చుచుండును.

ఆకాలమునందు తిరుక్కురయిల్లూరిలో ప్రభుత్వముచేయుచున్న పరకాలుడు ఏమోపనిగలిగి నాగపట్టణమునకుపోయి అచ్చటివారివల్ల కుముదవల్లి చారిత్రమును విని ఆమెయందు మక్కువపడి తగినరాయబారులను పంపగా, ఆమెను పెంచిన భాగవతుడు అంతకుముందే పరకాలునిసౌందర్య విద్యావివేకములువిని ఆయనయందు మనసుపెట్టియున్న కుముదవల్లి యభిప్రాయమును తెలిసికొని,. పరకాలుడు విడిసియున్న తావునకుపోయి తగిన మర్యాదలతో తమ తిరుమాళిగకు పిలుచుకొనివచ్చి, ఉచితాసనమునందు గూర్చుండబెట్టి, అయ్యా! మీకు మాబిడ్డయందువలె మాబిడ్డకును మీయందు మక్కువకలదు. అయినను అందులకు పెద్ద అడ్డంకి యొకటి కలిగియున్నది. అదియేమియనగా, మాకన్యక

స్వప్నమందైనను వైష్ణవులుకానివారిని కన్నెత్తి చూడనేరదు. నీవో శైవుడవు. అదిగాక మాకుముదవల్లి పిన్ననాడే నాతో నన్నమాట యొకటిగలదు. అదియు వినుము. ‹‹ఏపురుషుడు శంఖచక్రముద్రాధారియై ద్వాదశోర్ధ్వ పుండ్రములు ధరించి, శ్రీమదష్టాక్షరీ మంత్రమును జపించుచు భక్తియుక్తుడై ప్రతిదినము వేయింటికి శ్రీవైష్ణవులకు ఆరగింపుచేయించి, వారి శ్రీపాదతీర్థము పుచ్చుకొని, వారారగింపగా మిగిలిన ప్రసాదమును స్వీకరించునో అట్టి వరునకు నన్ను పెండ్లిచేయుము'' అని చెప్పియున్నది. నేనును అదియె ఓలిగాజేసికొని కన్యనియ్య దలచియున్నాను. నీవు పంచసంస్కారము చేకొని, ఇప్పుడు నేను చెప్పినచొప్పున నడుచుకొనోపిన పక్షమున నీకోరిక కొనసాగుటకు అనుమానములేదు. అని భాగవతుడు నుండలింపగా, పరకాలుడుగారు అయ్యా! మీరానతిచ్చు మాటలు వెట్టికి చెరకునములు మన్నట్టున్నది. ఎట్టి వెట్టివాడుగాని అందుకు సమ్మతింపకపోవునా? ఇంతేకాదు, నేను పూర్వజన్మసంచితమైన పాపలేశముచేత వైష్ణవేతరునింటబుట్టి యీవేషముతో నున్నానుగాని, నాచిత్తము సదా శ్రీమన్నారాయణ స్మరణముతప్ప వేరొకవృత్తి నెరుగదు. దానికి మెరుగుపెట్టినట్టు పంచసంస్కారతప్తతనుడనై సుదర్శనపాంచజన్యాంకనాములతో శ్రీవైష్ణవారాధనమును నడపుమార్గమును మీరుపదేశించితిరి. ఇది నాకు మేలేకదా! అని, అప్పుడే శైవమతచిహ్నములు సర్వము త్యజించి పంచసంస్కారముచేసికొని ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రధారియై తిరుమంత్రముజపించుచు భాగవతుని తిరుమాళిగచేరి, ఆయనయడిగిన ఓలియిచ్చి, అనగా సహస్ర వైష్ణవారాధనము దినముతప్పక చేయునట్లొప్పుకొని కుముదవల్లిని పెండ్లాడి ‘తిరుమంగయాళ్వారు’ అను తిరునామము చాటుకొని సహస్రవైష్ణవారాధనమునకు నారంభించిరి.

ఈవృత్తాంతము కర్ణాకర్ణిగా చోళరాజువిని నగరికి చెల్లింపవలసిన పగిది పైకమంతయు వైష్ణవతదీయారాధనలకు వెచ్చపెట్టుచున్నారని యెంచి కొందరాప్తులను బిలిచి, పరకాలుడు తనమీద రాజొకడున్నాడు అను మాటలేక నగరిధనమంతయు స్వేచ్ఛగా వెచ్చించుచున్నట్లున్నది. మీరుపోయి ప్రతిసంవత్సరము పలినవానికి చెల్లింపవలసిన పైకము క్రమముగా చెల్లింపకున్నావు. ఇందువల్ల నీకు హానికలుగును. ఇంతటనైన నిలువబాకీ పైకము చెల్లించి గౌరవమును కాపాడుకో అని తెలియజెప్పి మనకురావలసిన ధనము రాబట్టుకొనిరండు అనిచెప్పి పంపెను. వారు రాజు నాజ్ఞచొప్పున తిరుక్కురయిల్లూరికివచ్చి పరకాలుని చర్యలెల్లను కన్నులారగజూచి ఆయన ధీరత్వమునకును శ్రీవైష్ణవకైంకర్య పరత్వమునకును మిక్కిలి యాశ్చర్యపడి బహువిధముల నయభయములుచూపి పైక మడుగగా, తిరుమంగయాళ్వార్లు అందులకు శంకింపక వారికితగిన యుత్తరమును చెప్పనివారైరి. అట్లు అవమానితులై వారుపోయి రాజునకు వారి చరిత్రమంతయు విశదపరిచిరి. అంతట రాజు మంచిమాటలచే కార్యము కొనసాగనేరదని నిశ్చయించి, ఒక దళవాయుని క్రూరులైన వీరభటులతో తిరుమంగయాళ్వార్లమీదికి పంపెను. అందులకును ఆళ్వార్లు శంకింపక యథోచితసేనలను గూర్చుకొని యెదిరించి పోరాడగా దళవాయి సరిపోరలేక తనసేనలతోగూడ వెరచి పారిపోయెను. ఆవృత్తాంతము రాజువిని, తొండముదిరి ఊసరవెల్లి యయ్యెనని యాగ్రహించి చతురంగబల సమేతుడై తానే దండు వెడలివచ్చి పరకాలునితో తలపడిపోరాడి వైష్ణవతేజోవిధాజితులైన యాయాళ్వార్లధాటికి నిలువలేక పలాయనము నొందెను. అట్లు ఆళ్వార్లు జయశాలులయ్యు స్వామిద్రోహ పాతక శంకచే మరల రాజుతో సంధిచేయ గోరుచుండిరి. రాజును ఆమడదూరము పారిపోయి, అచ్చటనిలిచి, పరకాలుని ఎదిరించి

జయింప శక్యముకాదయ్యెను. అట్లని యూరక మరలినయెడ లోకమునం దపకీర్తియేగాక, ఇతరులగు నధికారులకును రాజు అను విషయమునందు అలక్ష్యముపుట్టును. అందువలన రాజ్యము చెడును అని విచారించి, తగిన తీర్పరులనుబంపి సంధిమాటలాడించి వంచించి యాతనివంచుకొనుట మంచిదని నిశ్చయించి, నేర్పరులగు తీర్పరులను కొందరిని పరకాలునితో సంధికై పంపెను. వారును తిరుక్కురయిల్లూరికివచ్చి తగుమాటలాడి పరకాలుని రాజున్నచోటికి పిలుకొనిపోయిరి. రాజు పరకాలునిజూచి తక్కిన మాటలేవియు నాడక ఈతనివలన మనకు రావలసిన పైకమును రాబట్టుకొని వదలుడు అని తనమంత్రుల కాజ్ఞాపించి తన రాజధానికిపోయెను. అంతట మంత్రులు పైకమునకై నిర్బంధింపగా తిరుమంగయాళ్వార్లు ధనమువచ్చు మార్గము గానకయు, వైష్ణవారాధనమునకు అంతరాయము కలుగుటచే సాపాటుచేయ సరిపడకయు ఏమిచేయుదమని విచారగ్రస్తులై వస్తుపడియుండిరి. అప్పుడు భక్తరక్షకుడైన పేరరుళాళప్పెరుమాళ్లు (వరదరాజస్వామి) ఆళ్వార్ల స్వప్నములో సేవసాదించి, పరకాలా! అప్పు పైబడెనన్న విచారము నీకు అక్కరలేదు. శ్రీవైష్ణవ కైంకర్యమునకు లోపమునురాదు. నీవు రేపు తెల్లవారి మాయునికి పట్టయిన కాంచీపట్టణమునకు వచ్చితివేని నీకు కావలసిన ధనమిచ్చెదము అని యానతిచ్చెను. అట్లు ఆళ్వార్లు కలగని మేలుకొని నాయేలినవాని కృపకలిగియుండ ఇంతమాత్రమునకు చింతింపనేలయని ధైర్యమును, పేరరుళాళని యనుగ్రహము నాపైనింత యొప్పియుండునాయని యాశ్చర్యమును వహించినవారై లేచి మంత్రులనుజూచి, ఊరక ఇచ్చటపడి మిడుకుచున్న నేమిఫలము. మీరు నాతోగూడ ఇప్పుడే బయలుదేరి తిరుకచ్చికి రండు. మాపితురార్జితమయిన ధనము అపారముగ నచ్చటనున్నదిగాన మీయప్పు నిశ్శేషముగా తీర్చివేసెదను అనెను. అందు

లకు వారు ఒప్పుకొని తమవెంట కంచికిరాగా, ఆళ్వార్లు శ్రీకరిగిరివరదుని సన్నిధికి వేంచేసి భక్తిపురస్సరముగా ధ్యానించి సేవించి స్వామీ దేవరయాజ్ఞచొప్పున వచ్చితిని, ఇక అప్పుతీర్చి అడియని కృతార్థుని గావింపవలసిన భారము దేవరదేయని విన్నవించి, ఆపరమపురుషుడు నీవు నీయప్పులవారితోగూడ వేగవతీతీరమునకుపోయి యుండుము పేరరుళాళదాసుడను రెడ్డినై వచ్చి నీకు ధనమిచ్చెదను అనియానతియ్యగా ఆళ్వార్లును అప్పులవారును వేగవతిగట్టున పోయియుండిరి. అప్పుడు పేరరుళాళదాసుడు అచ్చటికివచ్చి రాజునకు చెల్లింపవలసిన పైకమును మంత్రుల పరముగా చెల్లించి, వైష్ణవగోష్ఠీ తదీయారాధనకు వలసినంతధనమును కొనిపొమ్మని ఆళ్వారులకును ఇచ్చిపోయెను. అంతట శ్రీపరకాలురు మహోత్సాహముతో తమయూరికి వచ్చి కుముదవల్లియు దామును మనసువచ్చినట్లు భగవద్భాగవత కైంకర్యములు నడపుచు సుఖముండిరి.

అక్కడ చోళరాజు పరకాలుని చరిత్రమంతయు మంత్రుల వలన సవిస్తరముగావిని, అయ్యో ఇటువంటి భగవద్భక్తుని మంచి చెబ్బర విచారింపక కేవలద్రవ్యపరుడనై నిర్బంధించితినే నావంటి పామరుడెక్కడనైనగలడా అని చాల నొచ్చుకొని తత్క్షణమే పరకాలుని రప్పించి, తగినసన్మానముచేసి అపరాధక్షమాపణము చేసికొని, అయ్యా! నీమహిమ తెలియక యింతచేసితిని. అది మనసున పెట్టుకొనక యెప్పటి నీయధికారము వహించి వైష్ణవ సహస్రారాధనము చేయుచు సుఖముండుము అని పంపెను. శ్రీవరదరాజస్వామియు తన సేవకుడైన యాళ్వార్ల ఋణము తీరెననిపించి మరునాడే యాధనమంతయు నపహరించుకొనెను. రాజు బొక్కసములోని ధనమంతయు వేసినతాళాలు వేసినట్టే యుండగా మాయమైనదిచూచి, తన మంత్రులతో "పరకాలుడు పరమసాత్వికుడు, అధర్మభీరువు, భాగవతకైంకర్య

పరుడు అని నమ్మి మరల చేరబట్టితిమి. పట్టి విచారింప అతడు ఋణశుద్ధి కాగోరినవానివలె ఏమేమోటక్కులుచేసి తానియ్యవలసిన ధనమంతయు నిచ్చినట్టు మాయపన్నించెను. కాకున్న నిప్పుడాపదార్థము ఏమియు లేక మాయము కానేల? ఇట్టిజాలకాని నెన్నడును నమ్మరాదు. కాబట్టి మనసీతు మనముకట్టుకొని అతని నెక్కడికైన పొమ్మనుట మంచిది" అని చెప్పగా, వారు అది యెప్పుడు ఒనగూడునోయని ఎదురుచూచుచున్న వారు అగుటబట్టి ఆదేసరియని యట్లు కావించిరి.

* అంతట ఆళ్వార్లు చింతాక్రాంతులై కుముదవల్లినిజూచి, ప్రాణనాయకీ! మనము వైష్ణవారాధనకు ప్రారంభించిన దినము మొదలు నేటిదాక వేయింటికి వైష్ణవులకు నారగింపుచేయక సాపడియెరుగము. ఇట్లు మనము ప్రవర్తించుటనుజూచి యోర్వజాలక రాజు ఇచ్చిన సీమను మరల అపహరించుకొన్నాడు. ఎట్లయిన వ్రతము చెరుచుకోరాదుగదా! మరల రాజును ఆశ్రయింతమన్న అతడు ఇక నన్ను అంగీకరింపడు. నేనును ఆతామసుని ఆశ్రయింపనుజాలను. తామసద్రవ్యము సాత్వికారాధనమునకు అర్హమును కాదు. కాబట్టి పూర్వము పరవాసుదేవుడు తన్నుగూర్చిచేయు పాపకృత్యమును పుణ్యఫలమునిచ్చును అని

* ఈఘట్టమునందు ఆళ్వార్లు ద్రవ్యాభావముచే వైష్ణవారాధనము చేయక తమ తిరుమాళిగకురాగా కుముదవల్లి తలుపుమూసి, శ్రీవైష్ణవులకు ఆరగింపుచేయక మీరు ఈయింటిలోపల రాగూడదు. ధనములేని పక్షమున దారులుకట్టిదోచియైన ధనము ఆర్జించి తదీయారాధనము నడపియే నాయొద్దకు రావలసినదని నిర్బంధపెట్టగా, ఆళ్వార్లు అందులకు దగిన పరిజనులను గూర్చుకొని దారులడ్డగించి దోచనారంభించిరని మాత్రకలోనున్నది. అయినను అది యుత్తమస్త్రీ లక్షణముకాదు గనుకను ప్రపన్నామృతము మొదలగు మూలగ్రంథములందట్లులేదు గనుకను ఆమూలగ్రంథానుసారముగానే ఇందు వ్రాయబడెను.

సాధించిన శ్రీసూక్తి ననుసరించి, నేనిక తదీయారాధనమునకై దొంగిలించి సొమ్ముగడింప యత్నించెద. అని పలికి తిరుమంగయాళ్వార్లు చోరవృత్తియందు దృఢనిశ్చయులై అందులకు వలయు సాధనములెల్ల సమకూర్చుకొని, కమలాపూర్ణపురము విడిచి, ఒక మహారణ్యము ఉనికిపట్టుగా జేసికొని అర్ధరాత్రమునందు బయలుదేరి పట్టణములు గ్రామములు పల్లెలు మొదలగు వానియందు ప్రవేశించి వైష్ణవులుగాని ధనవంతులయిండ్లు కన్నము వేసి దోచుచు అనుదినము వైష్ణవార్చన క్రమముగా నడపుచు కొన్ని దినములు గడపి, ఒకనాటిరాత్రి నలుదిక్కులను మబ్బుదట్టముగా కమ్ముకొనగా కన్ను పొడుచుకొన్నను కానరాని చీకటిలో ఒకవైష్ణవుల తిరుమాళిగకుపోయి లోపల దూరుటకు సమయము చూచుచు పంచలో తడికచాటున నిలువబడియుండి, ఆ వైష్ణవునిభార్య పెనిమిటియారగించిన బంగారు పళ్లెమును బయటికి తెచ్చి తోలుచుచుండగా తళతళలాడుచున్న యాపాత్రను అచ్చట పొంచియున్న తిరుమంగయాళ్వార్లుబడిసి పుచ్చుకొనెను. అందులకు ఆయిల్లాలు అదిరి 'అస్మద్గురుభ్యోనమః' అనుచు లోపలికిపోయి ఆసమాచారమును భర్తతో చెప్పెను. అదివిని యావైష్ణవోత్తముడు మనసొత్తు సద్వినియోగమాయెను. అందుకై విచారపడకుము. పళ్లెమును ఒడిసి పుచ్చుకొన్నవాడు పరకాలుడుగాని యితరుడుగాడు. ఆయన యీవిధముగా కటికి చీకటిలో కరచుపామును కొట్టుదయ్యమును ఎరుగక శ్రమపడి ధనమార్జించి శ్రీవైష్ణవారాధనము చేయుచుండును. తిరుమణి ధరించినవారి సొత్తన్న చేతముట్టడు కాబట్టి సందడి చేయకుము. సందడిచేసితివేని శ్రీవైష్ణవ కైంకర్యమునకు భంగముచేసిన దానవగుదువు అని చెప్పెను. ఈమాటలు ఆళ్వార్లువిని అపచారము అపచారము అనుచు తత్తరపడుచు ఆవైష్ణవుని యెదుటికిపోయి ఆయనపాదములపైబడి, స్వామీ! ఇది వైష్ణవుల తిరుమాళిగయని

తెలియకవచ్చితిని. ఈయపరాధమును క్షమింపుడు అని క్షమాపణచేసికొని, ఆవైష్ణవుడు హరిహరీయని తత్తరపడుచు లేచి ప్రతివందనములుచేయగా తగిన యుపచారోక్తులు పలికి ఆయన యనుజ్ఞ పుచ్చుకొని యునికిపట్టువచ్చి చేరిరి. ఇట్లు చౌర్యంబునను వైష్ణవద్రోహంబునకు జొరక నిత్యకైంకర్యమునడపుచు నానాట పెచ్చుపెరిగి తగినమందిని గూర్చుకొని దారులడ్డగించి దోచిదోచి లభించిన పదార్థంబంతయు వైష్ణవారాధనంబున వెచ్చించుచు కుముదవల్లికి ప్రియము పుట్ట తిరుమంగయాళ్వార్లు కాలము గడపుచుండిరి.

ఇట్లు భాగవతకామధేనువై వర్తిల్లుచున్న తిరుమంగయాళ్వార్ల కైంకర్యనిష్ఠకు దివ్యచిత్తమున మెప్పుజనింపగా శ్రీరంగనాథుడు వారిని కృతార్థులనుగా జేయగోరి, ఒకనాడు ఎక్కడను ఎవ్వరును దోపుడుకు దొరకకుండ మాయగావించి, శ్రీరంగనాయకియు దానును పెండ్లికొమార్తయు పెండ్లికొడుకునై వెలలేని రత్నాభరణములను ధరించి, బ్రహ్మపురోహితుడును విష్వక్సేనాది నిత్యసూరుల్తోడ ఇంద్రాదిదేవతలు పెండ్లివారునై వెంటరాగా గుఱ్ఱమైన వైనతేయాళ్వార్లపైనెక్కి తిరుమంగయాళ్వార్లు అడ్డకట్టుకొనియున్న యడవిమార్గమున నడవసాగెను.

అప్పుడు నేడు మూడుజాములు కావచ్చియు బాటసారి యొకడైన చిక్కినవాడుకాడు. పట్టణములు మొదలగుచోట్ల కన్నము వేసి దోచుటయందు సత్తలేక యీపనికి తలపడినందుకు ఇదియు నిట్లయ్యెను. నేటికైంకర్యమునకు మార్గమేమి అని చింతించి, అక్కడ మిక్కిలి పొడుగుగా పెరిగియున్న రావిమ్రానిపైనెక్కి నాలుగుదిక్కులు పారజూచునపుడు ఆరావిమ్రానికెదుట వచ్చుచున్న పెండ్లివారి మూకకనబడెను. అంతట ఆళ్వార్లు అత్యంతము సంతోషించినవారై చెట్టునుండిదిగి ఈలలు వేయుట

మొదలగు సైగలచేత అంతటంతట నక్కియున్న పరిజనుల నెల్ల వారి నాక్రమింపబంపి తాము నట్టహాసముచేయుచు వారిని అడ్డగించి వారు ధరించిన వస్త్రాభరణములతోడ సర్వస్వమును దోచుకొని కడపట పెండ్లికొడుకైన రంగనాథుని వ్రేలియుంగర మొకటి బిగిసి యూడదీయ రాకపోగా, దివ్యమైన యీయుంగరమును విడిచిపెట్టరాదు. ఒకవైష్ణవుని వ్రేలికైననౌను. అని ఆ వ్రేలునలిపినలిపి యూడదీయ ప్రయత్నించి, ఎట్టును అది రాకపోగా ఆగ్రహించి కటుకుక్కున వ్రేలు త్రెగకొరికి ఉంగరమును పుచ్చుకొనిరి. అప్పుడు శ్రీరంగనాథుడు తత్సమయోచితమయిన ద్రావిడభాషతో 'కలియనో' అని పలికెను. అది కారణముగా తిరుమంగయాళ్వార్లకు కలివైరియను నామాంతరము కలిగెను. అట్లు దోచిన పరకాలుడు ఆదోపుడు పదార్థములనెల్లను ఒక పెట్టెలోనుంచి బీగముద్రచేసి ఎత్తుకొనిపోబోగా అది కదలింప రాకపోయెను. అందులకు ఆళ్వార్లు కోపించుకొని, పురోహితవేషముతో ఎదుట నిలుచున్న బ్రహ్మానుజూచి, బాపడా పెట్టెకదలకుండ మంత్రించితివో, ఈమంత్రములకు నేను బెదరువాడను గాను, మరల పెట్టె తేలికయై యెత్తనువుపడునట్లు మంత్రించితివా మంత్రించు, లేనిపక్షమున ఈకత్తితో నీతల తెగనరకెదను అని కత్తిదూసికొని మీదికిదుమికిరి. అందుకు అతడు గడగడలాడుచు, అయ్యా! నేను మంత్రాలు ఎరుగను తంత్రాలు ఎరుగను. ఈమాయలన్నియు చేసినవాడు ఆ పెండ్లికొడుకే. నీవేమిచేసినను అతనినిజేయుము. నీకు లాభముగలుగును. అనెను. ఆమాటవిని పరకాలుడు పెండ్లికొడుకుతట్టుతిరిగి యట్టహాసము చేయగా, ఆమాయకాడు, అయ్యా దీనికై నీకింతకోపమేల ? వలయునేని నీకు ఆమంత్రము నుపదేశించెదను. ఇటురమ్ము అని చేరబిలిచి సర్వలోక శుభంకరమయిన కరకమలమును వారిశిరముజేర్చి, శ్రీమదష్టాక్షర మహామంత్రమును రహస్యముగనుప

దేశించెను. ఇట్లు శ్రీరంగధాముడు తిరుమంగయాళ్వార్లకు తిరుమంత్రమునుపదేశించి, తత్క్షణమే ఆమంత్రముచే ప్రతిపాదింపబడిన దివ్యరూపమునుధరించి సేనముదలియారు మొదలగు నిత్యసూరులును, బ్రహ్మాదిదేవతలును సేవింపగా పెరియపిరాట్టితోడ శ్రీవైనతేయాళ్వార్లమీద వేంచేసి సేవసాధించెను. ఆళ్వార్లును సుదర్శన పాంచజన్య కౌమోదకీనందక శార్ఙ్గనామక పంచాయుధ పరిశోభితమును, దివ్యమణిమయ మంజీర మేఖలోదరబంధ తారహార కేయూర కంకణాంగుళీయక మకరకుండల కిరీటాది భూషణ భూషితమును, నీలమేఘసన్నిహిత విద్యుల్లతాయమాన రమారమణీ సమేతమును, మేరుశిఖరోపమిత సుపర్ణవాహనారూఢమును బ్రహ్మరుద్రాది నిఖిలదేవతాపరిషత్సేవ్యమానమును, విష్వక్సేనపరాంకుశాది నిత్యసూరి పరివార పరివృతమును నైన శ్రీపరవాసుదేవుని దివ్యరూపమును నేత్రోత్సవముగ సేవించి, కన్నుల నానందబాష్పములు జడిగొనికురియ, మేనపులకాంకురములు నిండుకొన నేలసాగిలబడి పునఃపునః ప్రణామములు ఆచరించి, డగ్గుత్తికపడి నోటమాట వెడలకున్నను బ్రయత్నమున నెలుగు దెచ్చుకొని, ఓభక్తవత్సలా! దాసుని కడతేర్పదలచి శ్రీపెరియపిరాట్టితోడ వేంచేసిన నాయేలినవాడవైన నిన్ను ఎఱుగలేక సామాన్యమనుష్యుడని తలచి మహాపరాధినైతినిగదా? పెండ్లికూతురైన మాయమ్మను నిలువబెట్టి తిరుమేననున్న దివ్యాభరణములన్ని ఒలిపింప తెగించితిని. దేవతలకైన సేవింప లభింపని దివ్యసుందర విగ్రహుడైన నాయేలినవాని నిన్ను కత్తియెత్తి నరకసాహసించితిని. లోకములకెల్ల నభయప్రదానముచేసి వాసిగాంచిన పరిశుద్ధహస్తమును చౌర్యపంకమయమయిన యీపాడుచేతితో ఒడిసిపట్టి పాచికంపుతోడి నోటితోకరచి యెంగిలిచేసితిని. ఇట్టి మహాపాతకుడనైన నేను నీదాసవర్గముతోడి కూ

డికను ఎట్లు పాత్రుడనగుదును. అని తాముచేసిన యవజ్ఞతలెల్ల తలచి తలచి ప్రలాపింపనారంభింపగా, శ్రీరంగధాముడు కారుణ్యరసము చిలుకచల్లగ గటాక్షించి, పరకాలా! నీకు వెరవనేల? మాయెడ నీవు నడపినవెల్ల ఉపచారములుగాని అపచారములు గావు. నీకుగల వైష్ణవభక్తియు మాకు నీయందు వాత్సల్యమును ఎల్లవారికి వెల్లడిగావలసి మేము కావించిన లీలగాని యిది వేరు కాదు. నేటితో నీవాచరించు వైష్ణవసహస్రారాధనవ్రతము పరిసమాప్తి నొందెననుకో. అందుల ఫలమును హస్తగతమాయెను. ఇక మారంగధామమునకువచ్చి యచ్చట మాకు సప్తప్రాకారసహితమైన కోవెలకట్టింప యత్నింపుము. మరియు వాస్తవార్థము తెలియక నానామతములందు ప్రవేశించి కాళిదుర్గ మొదలుగాగల చిల్లరదేవతలనెల్ల గొలుచుచు సద్గతిగానక యలయు నాత్మలకు నిత్యవస్తువును ప్రాపింప పట్టుగొమ్మయగు విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును ప్రకటించి, మావిషయముయి ద్రావిడభాషలో ఆశుమధురచిత్రవిస్తారరూపములయిన చతుర్విధ రచనలచేతను శ్రుత్యర్థ ప్రతిపాదకములయిన ప్రబంధములను రచియించి, కుముదవల్లితోడగూడి వివిధక్రీడల వినోదించుచు కొంతకాలము గడపి, కడపట మాదైన పరమపదమునందు వసింపరమ్ము అని యానతిచ్చి యంతర్ధానము నొందెను.

అంతట తిరుమంగయాళ్వార్లు ఆపరమధామునిదివ్య సేవనేతలచుచు, అట్టి దివ్యమంగళవిగ్రహము నింకొకతూరి సేవింప లభించినగదా మేలగుననుచు శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, ఆపరమపురుషుడానతిచ్చినట్లు వేదాంతార్థ ప్రతిపాదకములైన దివ్యప్రబంధములను ఆరింటిని రచియించి సమర్పించి, అందుండి నాగపట్టణమునకువచ్చి శ్రీకుముదవల్లీ సమేతముగ దివ్యదేశయాత్ర వెడలి, ఆయా దివ్యదేశములందు వేంచేసియుండు శ్రీమన్నారాయణుని యర్చావతారములను సేవించి, మరల శ్రీరంగధామ

మునకువచ్చి కోవెలకైంకర్యమునకు సంకల్పించుకొని, తమకు ముఖ్య కింకరులయిన తాళూదువాన్, (తాళాలువీడిపడ నూదు వాడు.) నీర్మేల్ నడప్పాన్, (నీళ్లమీద నడచువాడు.) నిళలిల్ మఱైవాన్, (నీడలోదాగువాడు.) తోరావళక్కన్ (ఓడిపోక జగడమాడువాడు.) అనువారిని పిలువనంపి * తమ సంకల్పము తెలియపరిచి, ఇందులకువలయు ధనమును ఆర్జించు నుపాయము

* ఈఘట్టమునందుండు గ్రంథాంతరములోని విశేషకథ.

అట్లు శ్రీరంగనాథుని యనుగ్రహమువడసిన తిరుమంగయాళ్వార్లు దివ్యదేశయాత్రచేయు తలపున శ్రీవేంకటాచలము కరిగిరి మొదలుగాగల నూటయెనిమిది దివ్యతిరుపతులను సేవించి శ్రీరంగమునకువచ్చి శ్రీరంగధాముని కోవెలకైంకర్యమునడప సంకల్పముచేసి, మూడు ప్రాకారములును పాకశాలయుగట్టించి, నాలుగవ ప్రాకారము జలాంతమును శిలాంతమునుగా స్థలశుద్ధిచేసి రాళ్లతోగట్టింప యత్నించి చుట్టునేల త్రవ్వించుచుండగా ఆభూమిలో ఒకచోట ఒకయోగీశ్వరుడు సమాధినిష్ఠుడై కూర్చుండియుండెను. అప్పుడు పరకాలుడు మనము చేయబూనిన కైంకర్యమునకు భంగముగా ఈయోగి యెక్కడనుండి వచ్చెను. ఈ మహాత్ముని నిచ్చటనుండి లేపునుపాయమేది? అని తలపోసి, వినయ భయభక్తులు ముప్పిరిగొనగా ఆమహాయోగి చేరువకుపోయి, మహాపురుషా మీరీ మట్టిలో పూడుకొని యిట్లుండుటకు కారణమేమి? దాసుడు వినదగునేని యానతిండు. అని యడుగగా, అయోగి తనయోగదృష్టిచే పరకాలుని మహిమయంతయు దెలిసికొని లేచి దండముసమర్పించి, భాగవతోత్తమా! నేనీ భూమండలమున గల దివ్యతిరుపతులెల్ల సేవించుచు నిచ్చటికివచ్చి శ్రీరంగనాథుని సేవించి, ఇందుండి యావలపోను మనసురాక యోగనిష్ఠబూని యిట్లున్నాను. అనగా విని ఆళ్వార్లు, స్వామీ దేవరవారు హిమవత్పర్వత గుహయందు వేంచేసియుండు అష్టభుజ శ్రీనారసింహుని సేవించితిరా? ఆనారసింహుడు తన్ను సేవించు భక్తులతో మాటలాడుచుండును. అని చెప్పిరి. అట్లయిననే నాపురుషసింహుని సేవింపబోయెదనని యోగీశ్వరుడు అందుండి లేచిపోయెను. అంతట కలివైరి నిరంతరాయముగా నాప్రాకారమును కట్టించి,

నాకు దెలుపుడని యడుగగా వారు నాగపట్టణమునందలి ప్రసిద్ధ బుద్ధాలయములో బంగ్గారు ప్రతిమలున్నవి. వానిని గొనివచ్చితిమేని మనకైంకర్యము కొరతపడక నెరవేరును. అందులకువలయు ప్రయత్నముచేయ తిరువుళ్లపట్టుడు అని మందలించిరి. అంతట వారిని వెంటదీసికొని నాగపట్టణమునకుపోయి ఎవరికిని లోపల

అంతలో మునుపు కట్టించిన మూడవప్రాకారము ఖిలమయి పోయినది చూచి, ఇకసర్వము రాళ్లతోనే కట్టింపవలసినదని నిశ్చయించి, ఖిలమైన దానినంతయు నిడియగొట్టి కట్టింపవలెనన్న ధనము అపారము కావలెనని చింతించి, తమప్రియభటులైన దొంగలనెల్ల రావించి యిందులకేమి యుపాయమని యడుగగా భటులు చెప్పుచున్నారు. స్వామీ! దేవరవారు సాకగావర్ధిల్లిన యీభటులలో దొంగతనమునందు నేర్పుచాలనివాడు ఒక్కడునులేడు. అయినను సీమలవెంటదిరిగి దొంగిలించి తెచ్చునప్పుడు చిరకాలమునకుగాని విశేషధనముకూడదు. అట్లుగాక విశేషధనము కూడుటకు ఒక యుపాయమున్నదిగాని యది యసాధ్యము. అదియేమి యందురేని, పూర్వకాలమునందు నాగపట్టణములోని జైనులు తమకులగురువైన బుద్ధుని ప్రతిమను కుందనముకరగి పోయించి, దాని పరులు అపహరింతురనుతలపున అభేద్యమయిన గుడియొకటి కట్టించి అందుంచి యున్నారు. అది మనకులభించినయెడ కైంకర్యము కొరతపడక నెరవేరును. అనగా నామాటలకు కలివైరి చాలహర్షించి మంచిదని వారును తామును జైనవేషములతో నాగపట్టణమునకుపోయి ఆబుద్ధాలయము ప్రవేశించి, దాని కట్టడపు బాగునకు నాశ్చర్యపడుచు మూలమూలజూచి తెలిసికోవలసిన మర్మములన్ని తెలిసికొని, ఎటుచూచినను భేదింపరాక ఒకరాతితోనే నిర్మించినదానివలె గనబడుచు వెలుతురుకొరకు చేయబడిన చిన్నచిన్నరంధ్రములవలని వెలుతురుచేత దగదగవెలుగుచున్న కుందనపు ప్రతిమనుజూచి బయటవచ్చి, దీనిగట్టినశిల్పివలనగాని దీనిమర్మమెరుగరాదని యూహించి, ఆశిల్పి ద్వీపాంతరమునందుండువాడనియు, ఆద్వీపము పలానిదనియు తెలిసికొని తమవారినెల్లను అక్కడనెనిలిపి తామొక్కరే యోడబేరగాండ్రతోడ ఆద్వీపమునకుపోయి, అచ్చటి శిల్పులెల్ల వినుచుండ అప్పుడప్పుడు నాగపట్టణమునందుండు బుద్ధాలయములో దొంగలుచొరబడి యందున్న

చొరరాకుండ తిరుగుచున్న చక్రమును తిరుగకుండ నిలిపివేసి, బుద్ధులగుడిచొచ్చి అందలి స్వర్ణవిగ్రహముల నన్నిటిని ఎత్తుకొని శ్రీరంగమునకువచ్చి, వాని గరగించివిక్రయించి అందువలన లభించినధనముచే సప్తప్రాకారములతోడ కోవెల గట్టించి కైంకర్యము కొనసాగించుకొనిరి. అప్పుడు కొందరు శిల్పులకు కూలియి

కుందనపుప్రతిమను ఎత్తుకొనిపోయిరి. అనిచెప్పిచెప్పి తిరుగుచుండిరి. అట్టియెడ నొకనాడు ఆగుడిగట్టినశిల్పి యీమాటలువిని ముక్కుమీద వ్రేలుపెట్టుకొని. ఔరా దొంగలతండ్రి అనెను. అరదులకు కలివైరి నవ్వుచు దీనికేల ఇంతవింత. లోకములో దొంగయైనవానికి అందులకుదగిననేర్పులేకపోవునా అని యడుగగా, అతడు అదియట్లుగాదు. నేనాగుడిని ఎందును ఐపులేకుండ నిర్మించి దానిపై నొకశిఖరమును నిలుపదలచి అందు ఒక మనుష్యుడు చొరగూడునంతటిగండిచేసి దానిలో శిఖరమును మలిచుట్టు పెట్టి నిలిపియున్నాను. ఇటు ఏడుమారులును అటు ఏడుమారులును త్రిప్పక అది వీడిరాదు. ఆకీలెరిగినవాడెవడో వాడుగాని యితరుడు ఆగుడిలో ప్రవేశింపనేరడు అనిచెప్పెను. అట్లు కలివైరి బుద్ధాలయము జొచ్చునట్టి మార్గమునెరిగి, అందుండికదలి మరల నాగపట్టణమునకువచ్చి తమవారికి ఆవృత్తాంతము తెలియబరిచి, ఒకనాటిరాత్రి చీకటిప్రొద్దున గుడియెక్కి శిఖరమును ఊడదీసి, తమతోడబుట్టినదాని పెనిమిటిని ఆదారిని గుడిలోపలికి దింపగా, అతడు లోపలప్రవేశించి బుద్ధప్రతిమను ఇనుపగొలుసులచే నంటగట్టి పైకి అందిచ్చెను. అప్పుడందరునుగూడి దానిని పైకిచేదుకొని పిమ్మట లోపలదిగిన మనుష్యునిగూడ చేదుకోబోగా, అతడు ముందెట్లుదిగెనోగాని పైకిరాబోవునప్పుడు అతనితలదక్క దక్కినదేహము కొంచెమయిన పట్టకపోయెను. అందులకుశంకించి యేమిచేయవచ్చునని యందరును చింతించుచుండగా, లోపలనున్న పరకాలునిమరది వారితో ఇక నాయాశ మానుకొనుడు. శ్రీరంగధాముని కైంకర్యమునకు సాధనమయిన సొమ్ము దొరకెను. కాబట్టి మీరు నావలని చింతమననునసుంచక నాదేహమును రంగనాథార్పితముజేసి నాతలగోసికొనిపొండు. “సర్వస్యగాత్రస్య శిరఃప్రధానమ్.” అన్నట్లు తలలేక మొండెము మనజాడను గనబరపనేరదు గనుక మీరు నిశ్చింతముగా బుద్ధప్రతిమనుగొని రంగధామమునకు పోయి

చ్చుటకు ధనములేక వారిని పరమపదముచేర్చెదనని యొడబరిచి పడవమీద ఎక్కించికొనిపోయి కావేరీప్రవాహములో ముంచగా వారందరు అప్పుడే దివ్యదేహధారులై చూచువారికి కనుపండు గుగా విమానారూఢులై శ్రీవైకుంఠమునకుబోయి చేరిరి.

అనంతరము నాగపట్టణమునందలి బౌద్ధులు తమ బంగారు విగ్రహమును దొంగిలించినవారు తిరుమంగయాళ్వార్లేయని తెలిసికొని చోళరాజుతో మొరపెట్టుకోగా, అతడు ఆళ్వార్లను

చేరవచ్చును. అనెను. అందులకు అందరును సరిసరి యనగా కలివైరి తమమరది తెలివికిని ధైర్యమునకును మెచ్చుకొనుచు తలగోసి చేతపుచ్చుకొని తక్కినవారు కుందనపుప్రతిమ నెత్తుకొని తమవెంటరాగా నెత్తురు బొట్లుపడి జాడయేర్పడునో యనుసందేహముచే ఆతలను ఒకపొదలో అనువుగాదాచి చనిరి. అది శ్రీరంగనాథు ననుగ్రహమువలన పొలకువగాన రాకపోయెను. అంతట వారుపోయిపోయి వేకువజామునకు కృష్ణపురము అను ఊరికివచ్చి యచ్చట నాటిప్రొద్దుపుచ్చువారై యచ్చటచేడ గట్టియున్నవర్రిమడ్డిలో బయటికిగానరాకుండ బుద్ధప్రతిమనుబూడ్చిపెట్టి యక్కడనె యందరును గుంపుగూడుకొని యుండరాదని ఒక్కొక్క రొక్కొక్క తట్టునకుపోగా తోరావళుక్కాన్ (ఓడనివాడు కాడు) అను సేవకుడును దామును ఆమడిగట్టున గూర్చుండియుండిరి. అంత కొంతసేపటికి ఆగ్రామమునందుండి మడియొడయడైన కాపువాడు నాగేలుమొదలగు నుపకరణములతో అడుగుడుక్కి దున్నవాడై రాగా వానిని మడిలో అడుగుపెట్టనియ్యక, ఓరీ! ఇది యెవరిచేనని దున్నవచ్చితివి. ఇన్నాళ్లదాక మావారెవ్వరును ఊరిలోలేక నీవు తేరకు అనుభవించుచుంటివి. ఇక అట్లుసాగిరాదు. ఇది మాపెద్దలు ఏడుతరాలుగా అనుభవించుచున్నచేను. మాతరాన దీనికి ఇట్టిదశవచ్చెను. అని లేనిపోని సంబంధములు కల్పించుకొని గ్రామములోని పదిమందివచ్చి చెప్పినను వినక వాదుపెంచి నాటిపగలు తుదముట్టించెను. ప్రొద్దుగ్రుంకగానే అన్నివ్యవహారములు రేపువిచారించుకొందమని గ్రామస్థులందరు తమతమ నివాసములకు పోయిరి. పరకాలుడును అచ్చటవేంచేసియుండు పెరుమాళ్లసన్నిధిలో అప్పాలు పాయసము

పిలిపించి ఈబౌద్ధులు కుందనముతోజేసిన తమగురుని విగ్రహమును మీరు దొంగిలించికొనిపోతిరని చెప్పెదరు. అట్టి యకృత్యము చేయవచ్చునా అని యడిగెను. అందులకు ఆళ్వార్లు ఆబుద్ధప్రతిమను మేమెత్తుకొనిపోయినది నిజమే. దానివలన శ్రీరంగధాముని కైంకర్యము నెరవేరినది కాబట్టి అది యకృత్యము కాదు. ఇదిగాక వేదబాహ్యములయిన మతములను పాడుచేయుట పరమధర్మమని పెద్దలు చెప్పుదురు. ఇది యట్టిదే కాబట్టి మేముచేసినపని సర్వవిధములచేతను శ్లాఘ్యమే అగును. అని దొంగతనపుమాట తొలగబెట్టి మతస్వరూపవిచారములో దిగిరి. అంతట బౌద్ధులు

బుచ్చుకొని తమసేవకులును తామును ఆరగించి, అడుసులోని బంగారు ప్రతిమను ఎత్తుకొని మన్నేటి మార్గమున నడచి, తెల్లవారినచోట బుద్ధప్రతిమనుదాచి విశ్రమించుచు, ప్రొద్దుగ్రుంకినతోడనే కదలినడచుచు కొన్నాళ్లకు శ్రీరంగముచేరి, తాముతెచ్చిన కుందనపుప్రతిమను పెక్కుతునుకలుగా గొట్టించి పన్నెపరీక్షకొరకు ఒకచేతి చిటికెనవ్రేలుమాత్రము నిలిపి, తక్కిన బంగారంతయు కరగించి నాణెములుచేయించి శిథిలమయిన మూడవప్రాకారమును గట్టించుటతోడ నిలువక తక్కినప్రాకారములను, పాకశాల కణజములోనుగా సర్వమును కొరతపడక కట్టించి, శిల్పులకూలి పైకము అప్పుపెట్టుకొని వారు అందుకై చేయునిర్బంధమునకు సహింపలేక, నీర్మేల్‌నడప్పాన్ (నీళ్లమీద నడచువాడు) అను సేవకుని నొకపుట్టికట్టుకొని రమ్మని వాడు అట్లేచేయగా, శిల్పులనందరనుబిలిచి, నీపతీర్థమునందు నాధనమున్నది. మీరందరు నేడచ్చటికివత్తురేని మీయప్పతీర్చివేతును అని అందులకు ఒప్పించి పుట్టియెక్కించుకొనిపోయి కావేరినట్టనడుమముంచి, తమభృత్యుని సహాయమువలన తాము దరిజేరిరి. శిల్పులును పరకాలుని ప్రయత్నముచేత కావేరిలోబడి మడిసి శ్రీరంగధాముని కైంకర్యముచేసిన పుణ్యవిశేషమువలన పరమపదముజేరి సుఖించువారైరి.

ఇట్లు కలివైరి అఘ్రగియ మణవాళని కోవెలకైంకర్యము నెరవేర్చి కృతార్థులైన వృత్తాంతము ఎల్లదేశములందును వ్యాపింపగా నాగపట్టణపు జైనులు పరకాలుడే తమగురుని ప్రతిమను గొనిపోయినవాడని నిశ్చయించి

ఘండిపడుచు రాజుతో, ఓయేలినవాఁడా! ఈపాపాత్ముఁడు మా దేవునిప్రతిమను దొంగిలించికొనిపోవుటయేగాక ఇప్పుడు దేవరయెదుటనే మామతమును నిందించి, తాను దొంగిలించినదియే న్యాయమని వాదించుచున్నాఁడు. చిత్తగింపుఁడు. ఈయన తనమతము వేదవిహితమనియు మామతము వేదబాహ్యమనియు నిర్ణయించి తన దొంగతనము సర్వోత్కృష్టకార్యముగా నిరూపించుచున్నాఁడు. ఈవిషయమయి దేవరసన్నిధియందే వాదించెదము. ఈ వాదమునందు మాయుభయులలోను మేము ఓడిపోతిమా మా విగ్రహమును వదలుకొనుటయేగాక దేవరవిధించిన దండనకును పాత్రులమయ్యెదము. అతఁడు ఓడిపోయెనా మాప్రతిమను మాకు ఒప్పించుటతోడ మేము కోరినదండనకు ఆతఁడు పాత్రుఁడు కావలసినది. ఇందులకు దేవరయే మధ్యస్థులు. అని తెగనాడు బౌద్ధుల

శ్రీరంగమునకువచ్చి, వారిని తొందరపెట్టగా, ఆ కలివైరి ఇంచుకయు శంకింపక, మీరు ఇదియొకవేడుక చేయవచ్చితిరా? లేక, మీకు పిచ్చిపట్టినదా? పొమ్ముపోయిన పోకడ తెలియక నన్నుబాధించుచున్నారే ఇదియేమి? త్వరయుడిగి నిదానముగావిందురేని దానిజాడ నాకు తెలిసినంతలో తెలియజేసెదను వినుఁడు. అదియొక గొప్పవానిచేత చిక్కియున్నది. దాని పోబడి తీయవలెనన్న విశేషించి ధనము వెచ్చింపవలసియుండును. అందులకు మీరు ఒప్పుకొన్నపక్షమున కొంతజాడ తీయగలను. అని అందులకై తమకు ఇయ్యవలసినపైకము ఇంతమాత్రమని సంకల్పించుకొని ఆమొత్తము వారికితెలియజేసిరి. వారును మాప్రతిమనుమాకొప్పించినపక్షమున మీరుకోరిన పైకము మీకిచ్చుటకు అనుమానింప బనిలేదు అనిరి. కలివైరి మీప్రతిమలో చిటికెనవ్రేలునుతప్పక మీకొప్పించెదనుగాని పైకము తెండు అని ఒడంబడిక వ్రాసియిచ్చి వారల్లే పైకముతెచ్చియియ్యగా, తాము మచ్చుకై యుంచుకొన్న బుద్ధప్రతిమ చిటికెనవ్రేలుతెచ్చి వారికిచ్చి, చిటికెనవ్రేలిచ్చిన ప్రతిమ యిచ్చినట్టైనాయని వారువాదింపగా, ఒడంబడికచూపి పదిమందిలో మాటనిలుపుకొనిరి. అంతట జైనులందరు చోళరాజునొద్దకు పోయి యావృత్తాంతమంతయుచెప్పి మొరపెట్టుకొనిరి.

మాటలువిని రాజు ఆళ్వార్లనుజూచి ఇందులకేమి యుత్తరము అని యడుగగా, వారు, నాయభిమతమును అదియేయని చెప్పి, ఒకటిరెండు మాటలలోనే వారినోళ్లు కట్టివేసి, నిత్యవస్తుస్వరూప బోధకమగు విశిష్టాద్వైతమత సిద్ధాంతమును స్థాపించిరి.

రాజు అందులకు చాలసంతోషించి బౌద్ధులను శిక్షించి పరకాలుని సన్మానించి వెలలేని వస్త్రాభరణములను అపారమైన ధనమును సమర్పించి, తనపట్టపు ఏనుగుమీద వేంచేయింపజేసి పట్టణము నాలుగువీధులను ఊరేగింపుచేయించి మంగళవాద్యములతోడ తనమంత్రులను పొలిమేర దాటునంతవరకు సాగనంపి రమ్మని యాజ్ఞాపించెను. అట్లు చోళరాజును వాదమునమెప్పించి యతనివలన సన్మానముపడసి, ఆరాజుచే నియ్యబడిన మదపు టేనుగుపైనెక్కి, తమముందర స్తుతిపాఠకులు బిరుదులుగ్గడించుచు, స్వకీయమయిన యాశుమధురచిత్రవిస్తరకవిత్వ సామర్థ్యాతిశయమును విస్తరించుచునడవ శ్రీరంగమార్గమునుగూర్చి వేంచేయునప్పుడు, మధ్యేమార్గమునందు త్రికవియను బిరుదు వహించిన సంబంధుడను శైవాచార్యుని శిష్యులు పరకాలుని బిరుదులనువిని యాక్షేపింపగా నామహానుభావులు తాడాళర్ సన్నిధికి వేంచేసి, ఆయన విషయమై యొక ప్రబంధము రచియించి, సంబంధుని విధేయునిగా జేసికొని, అందుండి కదలి ఎల్ల బిరుదులుచెల్ల మహావైభవముతో శ్రీరంగమునకువేంచేసి శ్రీరంగధాముని సేవించి, తాము చేసినకైంకర్యములవలన తృప్తిలేక రంగనాథునుద్దేశించి, "ఉ॥ అల్పపుబుద్ధితోడ నకటాకలుకోటల మాత్రకేనుసం, కల్పమునున్నొనర్చితిని గాని మణీమయముల్ రచింపసం, కల్పమొనర్చినం దిరముగా నెరవేర్తువె కా యటేలసం, కల్పము సేయలేనయితి గల్గునెయల్పుల కంతభాగ్యముల్ ॥ శా ॥ కైంకర్యంబులు నీకు నేమయినదా గావింతు నంచున్ మదిన్, సంకల్పించినమాత్ర నీవఖిలమున్ సాధించుకోగా వృధా, శంకన్ సాగునొ

సాగదోయనుచు నీచప్రజ్ఞు డుండుఱ్ఱవిని, శ్శంకత్వంబున నిన్ను నమ్మిబుధు డిచ్ఛంజేయు బ్రారంభముఱ్ఱ." అని యీవిధముగా తమమానసులోని కొరతను విన్నవించి, శ్రీశేషశాయి యాకొరత తొలగజేయజాలు తిరువాక్కులు తమచెవి సోకించి తృప్తినొందింపగా, ఆళ్వార్లు తామురచించిన తిరునెడుం దాండకమును గానరూపమున పఠించుచు భక్తిపారవశ్యముచే ఇతరస్పృహ లేక నిలువబడగా శ్రీపెరియపెరుమాళ్లు కరుణించి నీభక్తికి మెచ్చితిని ఏమికావలసినను ఇచ్చెదనడుగుమని యానతిచ్చెను. అందులకు తిరుమంగయాళ్వార్లు హర్షించి, శ్రీశఠగోపులు సాదించిన ద్రవిడవేదములు నాలుగింటిని సన్నిధి తిరువధ్యయనోత్సవమునందు గీర్వాణవేదముతోడ శ్రీవైష్ణవులు అధ్యయనముచేయ ననుగ్రహింపుమని వేడి, పెరియపెరుమాళ్లు అట్లేయగునని యనుగ్రహింపగా, తిరుకుఱుగూరికి శ్రీముఖముపంపి శ్రీనమ్మాళ్వార్లను శ్రీరంగమునకు వేంచేపుచేయించి, వారి యనుగ్రహమును శ్రీరంగధాముని సన్నిధానమునందు పడసి, అధ్యయనోత్సవమునకు ఏకాదశినాడు తొడక్కముచేసి పదిదినములు పగలు గీర్వాణవేదమును, రాత్రి ద్రావిడవేదమును పారాయణము చేయించి, పదియవనాటిరాత్రి తిరువాయిమొఴిసేవచేసి చాతుబడిచేయునపుడు జీవాత్మలు శ్రీరంగనాథుని పాదపద్మకైంకర్యము చేయుమార్గమును అనుసరింప శ్రీశఠారి తిరువుళ్ల పట్టునట్లుచేసి, అది మొదలు ప్రతిసంవత్సరమును అధ్యయనోత్సవమునకు వేంచేయ శఠారిని ప్రార్థించి వారియంగీకారమును పడసిరి. ఇంతేకాదు, శ్రీరంగనాథుని తిరువుళ్లము చొప్పున లోకులెవ్వరేనియు రంగక్షేత్రమునందు కొంతకాలమేని వసింతురేని తమపురాకృత పాతకములవలన విడువబడి పరమపదము నొందుదురని మంగళాశాసనములుచేసి, ఆవల కొన్నాళ్లు శ్రీరంగములోనే వేంచేసియుండి, పిమ్మట తిరుకుఱుంగుడికి వేంచేసి, నిగ్రనంబి, ఇరుందనంబి, కిడందనంబి, తిరుప్పార్కడల్ నంబి, తిరుమలైనంబి అను పంచనంబులను సేవించి, అడియనికి పరమపదము ప్రసాదింపవే యని అఴగియనంబి పొన్నడి నాశ్రయించి, భక్తియే మూర్తీభవించినట్లు ఏకమనస్కులై సేవించి, ఆ అఴగియనంబి యనుగ్రహమువలన సన్నిధి మర్యాదలతోడ శ్రీవైకుంఠమునకు వేంచేసి శ్రీమన్నారాయణునిదైన దివ్యమణిమండపమును అధిష్ఠించిరి.

శ్రీమత్తిరుమంగయాళ్వార్లు సాదించిన దివ్యప్రబంధములు ఆఱు.

అందు—పెరియతిరుమొఴి ...	౧౦౮౪	- పాశురములు.
తిరుక్కుఱుందాండకము.	౨౦	,,
తిరునెడుందాండకము..	౩౦	,,
తిరువెఴుకూత్తిరుక్కై.	౧	,,
సిరియతిరుమడల్	౪౦	,,
పెరియతిరుమడల్	౭౮	,,
మొత్తము	౧౨౫౩	- పాశురములు.

ఇది తిరుమంగయాళ్వార్ల వైభవము.

పన్నిద్దరాళ్వార్ల వైభవము
సంపూర్ణము.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీమదాచార్యుల వైభవము.

శ్రీవైకుంఠమునందు నిత్యముక్తులు సేవింపగా వేంచేసియుండెడు అప్రాకృత దివ్యమంగళ విగ్రహుడైన శ్రీమన్నారాయణుని యనంతకల్యాణ గుణానుభవముచే సర్వదా ఆనందించుచు భగవన్ముఖోల్లాసకములైన దివ్యప్రబంధ ప్రవచనము మొదలుగాగల కైంకర్యములను చేయుచు ఎల్లయాత్మలును ఉజ్జీవింప అనేకాద్భుతములు వెలయ ఆళ్వారులచే రచియింపబడిన దివ్య ప్రబంధములును తిరువధ్యయనోత్సవాది కైంకర్యములును కాల వైషమ్యమువలన జీర్ణములుకాగా, ఆదివ్యప్రబంధములను, వానివలన తెలియబడెడు ప్రపత్తి సంప్రదాయములను యథాపూర్వముగా వెలయజేయ తిరువుళ్లపట్టి శ్రీమన్నారాయణుడు ఆత్మీయ పరిజనములను ఆచార్యులనుగా అవతరింప నియమించెను. అట్టి పరమాచార్యులగు పెరియపెరుమాళ్ల యానతిచొప్పున నవతరించిన శ్రీమన్నాథమునులు మొదలుగాగల పూర్వాచార్యులవైభవములు క్రమముగా ఇందు వ్రాయబడుచున్నవి.

శ్రీమన్నాథమునుల వైభవము.

శ్రీవీరనారాయణ పురమునందు శఠమర్షణ గోత్రోద్భవుడును శొట్టకులతిలకుడునగు ఈశ్వరభట్టు అను బ్రాహ్మణోత్తముడు వాసము చేయుచుండెను. ఆయనకు శ్రీవిష్వక్సేనునిమంత్రియైన గజాననుని యంశమున, కలియుగాబ్దములు మూన్నూట అరువదినాలుగు అగునప్పటి శోభకృన్నామ సంవత్సర జ్యేష్ఠ శుక్లత్రయోదశీ బుధవారమునాడు అనూరాధ నక్షత్రమునందు

ఒకకుమారరత్నము అవతరించెను. అప్పుడు ఈశ్వరభట్టారకుడు ఆకుమారునికి వేదోక్తవిధిని జాతకర్మమునడపి, పిమ్మట 'నాథముని' అని నామకరణముచేసి, అనంతరము క్రమముగా యథోచిత కాలములందు అన్నప్రాశనము, చౌలము, ఉపనయనము మొదలయినవానిని నడపుచు పెంపగా, ఆకుమారుడు వేదశాస్త్ర పురాణాది విద్యలెల్ల నభ్యసించి, యౌవనమును వహించెను. అంతట ఈశ్వరభట్టు 'వంగిపురత్తాచ్చియార్' అను వారికొమార్తెను 'అరవిందప్పావయార్' అను కన్యకను తెచ్చి తనకొమారునకు వివాహము చేయించెను. ఇట్లు గృహస్థాశ్రమమును అవలంబించిన నాథమునులు వేదశాస్త్ర పురాణాది విద్యలయందు మహానిపుణులై సిద్ధాంత ప్రవచనముచేయుచు లోకమునందు మిగుల ప్రసిద్ధికెక్కి వర్తించుచుండగా, వారికి ఒకకుమారుడు అవతరించెను. ఆయనకు ఈశ్వరమునియని నామకరణముచేసి, ఎనిమిదవయేట ఉపనయనముచేసి, వేదశాస్త్రాగమములు నేర్పి, యోగాభ్యాసమును గావించి, నాథమునులు యోగనిష్ఠాపరతంత్రులై వేంచేసియుండిరి.

అనంతరము కొన్నాళ్లు యోగనిష్ఠవదలి తండ్రితోను కొమారునితోను గూడుకొని, ఆ వీరనారాయణ పురమునందు నెలకొనియుండెడు మన్నెనారుకు (శ్రీరాజగోపాల స్వామికి) సదా కైంకర్యము చేయుచునుండి, ఒకనాడు దివ్యదేశ యాత్రచేయ దలచి, శ్రీమన్నెనారును సేవించి యనుజ్ఞపుచ్చుకొని కుటుంబ సమేతముగా బయలుదేరి, ఉత్తరదేశమునందు ప్రసిద్ధములయిన బృందావనము మొదలుగాగల దివ్యదేశములకు వేంచేసి, అందందుగల అర్చామూర్తులను సేవించుచు గోవర్ధన క్షేత్రమునకు వేంచేసి, యమునానదిగట్టునందుండు గోవర్ధనము అను గ్రామమునందు నివసించి, అందలి యమునత్తురైవరు (శ్రీగోవర్ధనకృష్ణుని) కైంకర్యములను నడపుచు కొంతకాలము ఉండిరి.

అట్టియెడ ఒకనాడు వీరనారాయణ పురపతియగు మన్నెనారు నాథమునుల స్వప్నములో సేవసాదించి, "ఇక ఇందుండవలదు వీరనారాయణ పురమునకు రావలసినది" అని యానతిచ్చెను. అంతట నాథమునులు యమునత్తురైవరువలన ఆనతిపుచ్చుకొని అందుండిబయలుదేరి కుటుంబసహితముగా వారణాసి (కాశి) మార్గమున జగన్నాథమునకు వేంచేసి, పురుషోత్తముడైన శ్రీజగన్నాథస్వామిని సేవించి, అందుండికదలి శ్రీఅహోబిలము, శ్రీవేంకటాచలము, శ్రీకాంచీపట్టణము, శ్రీముష్ణము మొదలుగాగల దివ్యదేశములను సేవించుచువచ్చి శ్రీ వీరనారాయణ పురముచేరి మన్నెనారును సేవించి, ఆపెరుమాళ్ల నియమనము చొప్పున ఎప్పటివలె ఆదివ్యదేశమునందే నిత్యనివాసము చేయ సంకల్పించుకొని, పూదోటలువేయించి మన్నెనారు సన్నిథిలో పుష్పకైంకర్యమును తిరుత్తళై కైంకర్యమునుచేయుచు వేంచేసియుండిరి.

అట్లుండగా ఒకనాడు పశ్చిమదేశమునుండి కొందరు భాగవతులు మన్నెనారు సన్నిధికివచ్చి "ఆరావముదే" అను ప్రబంధమునుపఠించి సేవింపగా, శ్రీనాథమునులువిని, ఆవైష్ణవులతో ఈ దివ్యప్రబంధము విన విన నాసపుట్టించుచున్నది. కాబట్టి దాసునియెడల ననుగ్రహించి కడవెళ్ల సేవింపుడు అని ప్రార్థించిరి. అందులకు ఆవైష్ణవులు, స్వామీ మాకు ఈప్రబంధమునందు పది పాశురములే పాఠముయియున్నది. దీనిని కడవెళ్ల సేవించినవారిని ఎవ్వరిని మేముచూచి యెరుగము. ఆ శ్రీకోశమును మాకు చిక్కినదికాదు. అని మందలింపగా నాథమునులు వారివలన ఆ పదిపాశురములను సంగ్రహించి, పాఠముచేసి, ఇది శ్రీశఠగోపులు శార్ఙ్గపాణి విషయమునందు సాధించిన దివ్యస్తవము. ఇది వేయిపాశురములుగలది. ఆళ్వారుల అవతారస్థలమయిన తిరు

నగరిలోగాని ఇది సమగ్రముగా లభింపదు. అని అప్పుడే బయలుదేరి తిరుక్కురుగూరికి వేంచేసి, నమ్మాళ్వార్ల సన్నిధిలోనుండెడు శ్రీమధురకవుల శిష్యులయిన పరాంకుశదాసులను సేవించి, స్వామీ ఇచ్చట తిరువాయ్‌మొళ్రి సమగ్రముగా లభించును గదా అనియడుగగా, వారు తిరువాయ్‌మొళ్రి మాపరమగురువులగు శఠారాతిచే రచియింపబడి చాలకాలమాయెను. దానిని సమగ్రముగా సేవించినవారు సద్యోముక్తులగుచుండగా, దీని జదివినవారు చత్తురు అని యెల్లవారును ఆదివ్యప్రబంధమును సేవింప యత్నింపరైరి. అదికారణముగా పది పాశురములు తప్ప తక్కిన ప్రబంధమంతయు ఖిలమయ్యెను. ఇప్పుడు ఆప్రబంధము కావలయునన్న మాయాచార్యులగు మధురకవులు శఠారివిషయమయి రచియించిన "కణ్ణినుణ్ సిరుత్తాంబు" అను దివ్యప్రబంధమును చింతక్రింది యాళ్వార్ల సన్నిధిలో పంన్రెండువేలమార్లు అచంచలభక్తియుక్తులై అనుసంధించిన పక్షమున నమ్మాళ్వార్లు ప్రసన్నులై ఇష్టార్థసిద్ధి కావింతురు. అని పరాంకుశదాసులు ఆనతియ్యగా, నాథమునులు వారివలన "కణ్ణినుణ్ సిరుత్తాంబు" ఉపదేశపూర్వకముగా పరిగ్రహించి, అచంచలులై పంన్రెండువేలమార్లు అనుసంధించి నమ్మాళ్వార్లను సన్నిహితులనుగా జేసికొని, వారి దివ్యచరణారవిందములు తమ నొసలు సోకదండములు పెక్కులు సమర్పించి వారివలన "తిరువాయ్‌మొళ్రి" మొదలగు నాలుగువేల దివ్యప్రబంధములను దివ్యదృష్టిపూర్వకముగాపడసి, ఆప్రబంధములను దేవగానఫక్కిని అనుసంధించుచు అచ్చటనే నివాసముగానుండిరి.

అంతట ఒకనాడు శ్రీవీరనారాయణస్వామి నాథమునుల కలలో సేవసాదించి, ఆళ్వార్లు సాదించిన దివ్యప్రబంధములను మాసన్నిధిలో అనుసంధించి మమ్ము ఆనందింపజేయుమని ఆనతిచ్చెను. అంతలో తెల్లవారగా నాథమునులు మేలుకొని ఆవృత్తాం

తమును చింతక్రింది శఠారాతి సన్నిధిలో విన్నవించి, శఠారాతియు ఈదివ్యప్రబంధమును శ్రీవైష్ణవులకెల్లను జెప్పి అనుసంధింపజేయుమని యానతిచ్చి వీడుకొలుపగా, అందుండి కదలి, మార్గస్థములయిన దివ్యతిరుపతులలో వేంచేసియుండు అర్చామూర్తులను దివ్యప్రబంధానుసంధానపూర్వకముగా సేవించుచు వీరనారాయణపురమునకు వేంచేసి మన్నెనారును సేవించి, ఆసన్నిధిలో సదాదేవగాన పద్ధతిని దివ్యప్రబంధమును అనుసంధింప, తమ మేనల్లురైన 'కీళ్రగత్తాళ్వార్' (ప్రాగ్గృహవాసి) 'మేలగత్తాళ్వార్' (పశ్చాద్గృహవాసి) అను వారినిద్దరిని సిద్ధపరిచి నియమించిరి.

ఆకాలమునందు దేవగానమునందు నేర్పుగలదియు, మనుష్యగానమునందు నేర్పుగలదియునైన యిద్దరు వేశ్యలు చోళరాజునొద్ద తమ విద్యాప్రావీణ్యమును చూపగా, మనుష్యగాన రసజ్ఞుండైన ఆరాజు దేవగానముచేయు దానిని ఆదరింపక, మనుష్యగానముచేయు దానిని మాత్రము మిగుల ఆదరించి గౌరవించి పంపెను. అంతట ఆవేశ్య తన గానమునువిని హర్షింపగలవారు దేవతలేగాని యితరులుకారని నిశ్చయించి, ఈభూలోకమునందు ప్రసిద్ధి వహించిన దివ్యదేశములకెల్ల పోయి, ఆయా దివ్యదేశములలో వేంచేసియుండు శ్రీమన్నారాయణుని అర్చామూర్తుల సన్నిధులలో గానముచేయుచు యాత్రచేయునది మార్గవశమున వీరనారాయణపురమునకువచ్చి మన్నెనారు సన్నిధిలో గానముచేసెను. అప్పుడు అచ్చట వేంచేసియున్న నాథమునులు ఆగానసారస్యమునకు మెచ్చుకొని, ఆవేశ్యను తీర్థప్రసాదాదులు ఇప్పించి మన్నించిరి.

అట్లు మన్ననపొందిన ఆవేశ్య అంతటితో ఊరకుండక మరల చోళరాజు సముఖమునకుపోయి తన వృత్తాంతమంతయు సవిస్తరముగా చెప్పుకోగా, అతడు ఆశ్చర్యపడి, తగిన మర్యాదలతో

నాథమునులను తనసముఖమునకు రప్పించుకొని, సముచితముగా పూజించి నమస్కరించి, స్వామీ ఈ వెలయాలిపాట దేవర వారువింటిరా? అందలి సారస్యము ఎటువంటిది? అని అడిగెను. అందులకు నాథమునులు దీనిపాట వింటిమి. అందుల సారస్యమును గ్రహించితిమి. అది దేవతలకే వేద్యము. అని ఆయిరువురు వేశ్యలను మరల రాజు నాస్థానములో పాడించి, "మీరు మనుష్య గానము నెరిగినవారు గనుక మీకు అదియింపుగా తోచినది. మేము రెండును ఎరిగినవారముగనుక మాకు దేవగానమే శ్లాఘ్యముగా తోచుచున్నది" అని ఆనతిచ్చిరి. ఆమాటలువిని, రాజు, దేవరవారు దేవగానము నెరిగి యానతిచ్చినందుకు మాకు ఏదైన ఒక నిదర్శనముచూపిన మేలుగానుండును అనెను. అంతట నాథమునులు, అనేకములను తాళములను తెప్పించి అన్నిటిని ఏక కాలమునందు వాయింప నియమించి, ఆతాళముల శబ్దములను ఆలకించి, దీని మ్రోతను అనుసరించి యిది యింతయెత్తుగలది, దీని మ్రోతను అనుసరించి యిది యింతయెత్తుగలది అని ఆయా తాళముల ధ్వనిచేతనే వానివాని యెత్తును ప్రత్యేకప్రత్యేకముగ విభజించి నిర్ణయించి చెప్పి, వీనిని తూచి పరిశోధించి నీసందేహమును తీర్చుకొమ్మని ఆనతిచ్చిరి. రాజు ఆతాళములన్నిటిని తూపించిచూచి, నాథమునుల మహిమకు హర్షించి, మహావిధేయుడై ప్రదక్షిణ పూర్వకముగా దండములు సమర్పించి, మేరలేని ధనమును సమర్పింపగా, వారు పరమవిరక్తులు గనుక ఆధనమును అంగీకరింపక రాజునకు మంగళాశాసనము సాధించి మరల వీరనారాయణ పురమునకు వేంచేసిరి.

అనంతరము శ్రీపుండరీకాక్షులు, కురుగైకావలప్పన్, (కురుకానాథులు) నంబికరుణాకరదాసర్, ఏరు తిరువుడయార్, తిరుకణ్ణమంగైయాండాన్, (శ్రీకృష్ణలక్ష్మీనాథార్యులు) వానమాదేవియాండాన్, ఉరుప్పట్టూరాచ్చాంబిళ్లై, శొక్కత్తూరాళ్వాన్ అనువారు శ్రీనాథమునుల తిరువడినాశ్రయించిరి. అప్పుడు వారు వేదశాస్త్రార్థములను, దివ్యప్రబంధములను, తామురచియించిన న్యాయస్తవము, యోగరహస్యము అనువానిని ప్రసాదించుచుండి, ఒకనాడు పుండరీకాక్షులను, తమదేవులను పుట్టినింటికి పిలుచుకొనిపోయి విడిచిరా నియమించిరి. ఆ నియమముచొప్పున పుండరీకాక్షులాయమ్మగారిని వెంటబెట్టుకొనిపోయి వారితిరుమాళిగలో విడిచి, అచ్చట తళిగచేయు స్వాములు తమయందు నీచతారోపముచేసి పరిమారిన పర్యుషితమును "తదుచ్ఛిష్టంపావనమ్" అనునట్లు భాగవతభుక్తశేషములభించెనని హర్షించుచు పరమభక్తిపరులై యారగించి, నాథమునుల సన్నిధానమునకు రాగా, వారు వీరిముఖవికాసమును వీక్షించి యేమివిశేషము అని యడిగి జరగిన వర్తమానము తెలిసికొని "నమ్మై ఉయ్యక్కొండీరో" (నన్ను రక్షింపకైకొంటిరో) అని యానతిచ్చి సన్మానించిరి. ఆకారణముచే పుండరీకాక్షులకు ఉయ్యక్కొండారు అను తిరునామము ప్రకటమాయెను. ఇట్లు పరమభక్తిపరులైన శిష్యులు సేవింపగా కాలక్షేపము సాధించుచున్న నాథమునులు ఒకానొకనాడు ప్రసంగవశమున మునుపు శ్రీరంగములో తిరుమంగయాళ్వార్లు నడపించుచువచ్చిన తిరువధ్యయనోత్సవ ప్రస్తావము వచ్చెను. అప్పుడు నాథమునులు ఆతిరువధ్యయనోత్సవ మర్యాదలు చెడిపోయియుండుట తెలిసికొని వానిని మరలనుద్ధరించువారై తత్క్షణమే శ్రీరంగమునకు వేంచేసి యథాపూర్వముగా ఆయుత్సవమును చేయించి, మరికొన్ని శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయములను కలుగజేసి, అక్కడ కొన్నాళ్లు ఉండి, పిమ్మట అందుండి వెడలి తిరుక్కుడందకు (కుంభకోణమునకు) వేంచేసి,

అచ్చటి ఆరావముదని (అపర్యాప్తామృతుని) సన్నిధిలో నమ్మాళ్వార్లను ప్రతిష్ఠచేయించి, అచ్చటను తిరువధ్యయనోత్సవము జరగించి, ఆదివ్యప్రబంధ సంస్థాపకుడగుటబట్టి శార్ఙ్గపాణికి ఆరావముదాళ్వారు అని తిరునామము చాతి, ఈసిద్ధాంతమును ప్రవర్తింపజేసిన పెరుమాళ్లు వీరేయని సాగిలబడి దండము సమర్పించి, శ్రియఃపతియైన ఆయారావముదాళ్వారు చల్లగా కటాక్షించి తీర్థశఠగోపాదులు ప్రసాదింపగా స్వీకరించి, మరల వీరనారాయణ పురమునకు వేంచేసి, అచ్చట కొన్నాళ్లు యోగనిష్ఠయందుండి, పిమ్మట కొన్నాళ్లు శిష్యగోష్ఠితో శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయ ప్రవచనముచేయుచు వర్తించి, గురుకైకావలప్పనికి యోగక్రమము ననుగ్రహించి, ఉయ్యకొండారును సంప్రదాయప్రవచనముచేయ నియమించి, తమకొమారుడైన యీశ్వరమునులతో "నీకు శీఘ్రకాలములో ఒక సుకుమారుడుదయించును. ఆకుమారునికి యామునాచార్యులని పేరుపెట్టుము" అని యాజ్ఞాపించి, ఉయ్యకొండారును, కురుకైకావలప్పనిని ఆయామునులకు సంప్రదాయక్రమములను యోగక్రమమును ఉపదేశింపుడని యానతిచ్చి యథారీతిని యోగనిష్ఠయందు వేంచేసియుండిరి.

అంతట ఒకనాడు తన భార్యలతోడ మన్నెనారును సేవింప వచ్చిన చోళరాజు యోగనిష్ఠాపరులైయున్న నాథమునులను సేవించి మరల తనపట్టణమునకుపోవుచుండగా, నాథమునులు అతడు శ్రీకృష్ణభగవానులని, అతనిభార్యలు గోపికాస్త్రీలని తలచి, వారివెంటనే బయలుదేరి అతని నగరద్వార పర్యంతము పోయి, ఇంతలో శిష్యులు మొదలగువారు పరుగెత్తివచ్చి స్వామీ ఏల యీరాజువెంట ఇంతప్రయాసపడి నడచిపోయెదరని యడుగగా, కళదెలిసి గోపికాస్త్రీలతోగూడ శ్రీకృష్ణభగవానులు పోవుచుం

డగా వారిని సేవించుచు ఇంతదూరము వచ్చితినని చెప్పిరి. అది విని పుండరీకాక్షులు మొదలగు వారందరు వారి యధ్యవసాయమునకు నాశ్చర్యపడుచు యథాస్థానమునకు వేంచేపు చేసికొని వచ్చిరి.

అనంతరము మరియొకనాడు ఇద్దరు వేటకాండ్రు ఒక ఆడుదానిని ఒకకోతిని వెంటదీసికొని నాథమునుల తిరుమాళిగకువచ్చి నాథమునులు ఉన్నారా అని అడిగి, యోగనిష్ఠయందున్నారని అచ్చటివారు చెప్పగా అక్కడ నిలువక బయలుదేరి పోయిరి. ఆవృత్తాంతమును వెంటనే నాథమునుల కొమార్తలు వారు నిష్ఠలో వేంచేసియుండు తావునకుపోయి విన్నవించిరి. అదివిని నాథమునులు ఆబోయవాడు చక్రవర్తి త్తిరుమగన్ (శ్రీరాముడు) అనియు, వానివెంటవచ్చిన మరియొకడు ఇళయపెరుమాళ్లు (లక్ష్మణుడు) అనియు, ఆయాడుది సీతాపిరాట్టి అనియు, వానరము సిరియతిరువడి (హనుమంతుడు) అనియు నిశ్చయించి, భక్తియు సంభ్రమమును అంతకంతకు హెచ్చుచుండ అందుండిలేచి, ఎదుటవచ్చువారినెల్ల ఒక వానరమును వెంటదీసికొని యిద్దరు మగవారును ఒక ఆడుదియు ఈదారిని పోయిరా అని అడుగుచు, వారువారు మేముకానము మేముకానము అని చెప్పుచుండగా వినివిని చింతించుచు, కన్నులనీళ్లు జడిగొనికారగా అడవిలో బడిపోయిపోయి తుదకు ఒకచోట కళతప్పిపడగా, శ్రీమచ్చక్రవర్తి త్తిరుమగన్ సీతాపిరాట్టితోను ఇళయపెరుమాళ్లతోను సిరియతిరువడితోను సేవసాదించి యాదరించెను. అప్పుడు నాథమునులు భక్తిరసము ఒలుక దివ్యప్రబంధగానముచేయుచు నాయమృతమూర్తినిజూచిన కన్నులతో తక్కిన ప్రాకృతమూర్తులను జూడనేరనని, ఆచక్రవర్తి త్తిరుమగనారు సేవసాదించినచోటనే దేహమును విసర్జించి నిత్యవిభూతికి వేంచేసినవారలైరి. వీరు

లీలావిభూతియందు వేంచేసియున్న తిరునక్షత్రములు. (౩౪౦) మున్నూట నలువది.

ఇట్లు నాథమునులు పరమపదమునకు వేంచేసినచోటు తిరునగరికి దాపుననుండు ఆదినాథుని సన్నిధియే అయినందున అచ్చటివారివలన ఆవృత్తాంతము ఉయ్యకొండారు, కురుగైకావలప్పన్ మొదలగువారు విని శోకాక్రాంతులై యీశ్వరమునులతోడ అచ్చటికివచ్చి బ్రహ్మమేధవిధిని సంస్కారము చేయించి, అందుండి వీరనారాయణ పురమునకు వేంచేసి యథావిధిగా చరమక్రియయును నడపిరి.

శ్రీమన్నాథమునులకు ప్రియశిష్యులయిన ఉయ్యకొండార్ కార్తికమాసమున చిత్రానక్షత్రమున నవతరించిరి. వీరు శ్రీజయత్సేనాంశమున జనించినవారు. వీరి తిరువడి నాశ్రయించినవారు మణక్కాల్ నంబి (రామమిశ్రులు) తిరువల్లిక్కేణి పాణ్ పెరుమాళరయర్, శొట్టైప్పూచ్చెండలంకారర్, శ్రీపుండరీకాక్షదాసులు, ఉలగుపెరుమాళ్ (లోకాచార్యులు) అను వారు అయిదుగురు. వీరిలో మొదటివారైన మణక్కాల్ నంబి, తమ ఆచార్య తిరుమాళిగలో కైంకర్యము చేయుచుండి, ఆయాచార్యులైన ఉయ్యకొండార్ పరమపదమునకు వేంచేయునపుడు వారిని ఇకను దర్శనప్రవర్తకులు కాగలవారు ఎవరు అని అడుగగా, ఉయ్యకొండారు నీవే అని సాదించి, ఇక కొన్నాళ్లకు శ్రీమన్నాథమునుల పుత్రులగు ఈశ్వరమునులకు ఒక పుత్రుడు అవతరింపగలడు. అతనికి నీవు యామునాచార్యులు అని నామకరణము చేయించి, సకల రహస్యములు ఉపదేశించి, దర్శనప్రవర్తకుడు అగునట్లు చేయుము. ఆయన దర్శనప్రవర్తకుడు అగును అని ఇంతకు మునుపే శ్రీమన్నాథమునులు సాదించియున్నారు. నీకు పరమా

చార్యులగు నాథమునుల నియమనమును కొనసాగించుట పరమోపాదేయము అనియు నియమించి తిరునాటికి వేంచేసిరి.

అంతట రామమిశ్రులు తమ యాచార్యులయిన ఉయ్యకొండారుకు బ్రహ్మమేధవిధి సంస్కారము మొదలయిన చరమకైంకర్యములను నడపి, గురూపదిష్టములయిన రహస్యార్థములను అనుసంధానము చేయుచు, దర్శనప్రవర్తకులై వేంచేసియుండిరి. వీరి తిరునక్షత్రము మఘ. వీరు కుముదాంశ సంభూతులు.

ఇది నాథమునుల వైభవము.

శ్రీమన్నాథమునయే నమః.

శ్రీ యాళవందారు వైభవము.

వీరనారాయణపుర నివాసులును శ్రీమన్నాథమునుల తనయులునైన యీశ్వరమునులకు కలియుగాబ్దములు నాలుగువేల నూట పదునేడు కడచుకాలమున ధాతునామ సంవత్సరము ఆషాఢశుక్లపూర్ణిమా బుధవాసరమునాడు ఉత్తరాషాఢ నక్షత్రమునందు శ్రీసింహాసనాంశమున నొక్కకుమారు డుదయించెను. అప్పుడు ఆవృత్తాంతమును మణక్కాల్ నంబి (శ్రీరామమిశ్రులు) విని వీరనారాయణ పురమునకు వేంచేసి, ఆకాలమునందు జరపవలసిన క్రియలెల్ల ఈశ్వరమునులవలన జరగించి, ఆ పుత్రరత్నమునకు యామునాచార్యులు అని నామకరణము చేయించి మరల తమనివాసమునకు విజయంచేసిరి.

ఇచ్చట ఈశ్వరమునులును దినదిన ప్రవర్ధమానులగుచున్న యామునాచార్యులకు అన్నప్రాశన చౌలోపనయనములను ఆయా కాలములయందు యథావిధిని కావించి మహాభాష్యభట్టరు అను వారియొద్ద వేదశాస్త్రాదులు అభ్యసింపబంపగా యామునా

చార్యులు తొలునాడు చెప్పినదానిని చదివి, మరునాడును గురువులు దానినే చెప్పగా, ఇదియేమి వీరు చెప్పినదానినే చెప్పెదరు. ఈచర్విత చర్వణమువలన ఫలమేమి అని మరునాడు గురువుల యింటికిపోక పోయిరి. ఈశ్వరమునులు చూచి ఆటలాడమరిగి చదువబోకున్నావుగదా యని యదలించిరి. అందులకు బెదరక యామునాచార్యులు పాడినపదమే పాడునట్టివారియొద్దపోయి ఏమి చదువవచ్చును. ఆచదువునందు ఎవరికైనను ఎట్లు రుచిపుట్టును. ఉపాధ్యాయులు మొన్నచెప్పినదానినే నిన్నను చెప్ప నారంభించిరిగనుక ఆచదువునందు నాకురుచిపుట్టక యింటనేయుండి వేడుకగా ప్రొద్దుపుచ్చుచున్నాను. అని అట్లయిన నీవు చదివినదాని నిప్పుడు చెప్పు చూతము అని ఘర్షించియడుగుచున్న తండ్రి యాశ్చర్యపడునట్లు తాము తొలునాడు చదివినదంతయు గడగడ యొప్పజెప్పి యూరకుండిరి.

అంతట ఈశ్వరమునులు తమ కొమారుని యొక్క సంతగ్రాహిత్వశక్తిని తెలిసికొని ఆసంగతిని మహాభాష్యభట్టరుకు శ్రుతపరచిరి. అందులకు వారు చాలసంతోషించి చెప్పినదానిని మరల చెప్పకయే సర్వశాస్త్రములు చదివింపసాగిరి. అట్లు యామునాచార్యులు వేదశాస్త్రాదులు అభ్యసించుచుండగా వారికి * తిరుకల్యాణమును ఆయెను. పిమ్మట కొన్నాళ్లకు, ఆదేశము నేలు రాజునింటిపురోహితుడైన అక్కియాళ్వాన్ అనునతడు శాస్త్రవాదమునందు అనేకులను విద్వాంసులను జయించి 'విద్వత్కోలాహలుడు' అను బిరుదుపేరువహించి ఆదేశములో వాసము చేయు విద్వాంసులందరు తనకు అరిపెట్టునట్లు రాజువలన అధికారపత్రమును పొందియుండువాడు తనకు వాడుకగా చెల్లుచు వచ్చినపన్ను తండుకొని రాగలందులకై ఒకతరువుకానిని మహా

గ్రంథాంతరమునందు రాజ్యపదస్థులు అయినపిమ్మట ఆళవందారుకు తిరుక్కల్యాణము అయినట్లు చెప్పబడియున్నది.

భాష్యభట్టరువద్దకుపంపెను. అప్పుడు ద్రవ్యము లేమినిబట్టి వారు చాలవ్యాకులము నొందసాగిరి. ఆసంగతి యామునాచార్యులు తెలిసికొని, ఆతరువుకానిచేతిచీటి యిటుదెమ్మని చించిపారవైచి “'మేము కేవలముకవులమయి సిద్ధాంతప్రవచనముచేయువారము కాము, ప్రతివాదులను మదపుటేనుగులనుపడగొట్టజాలిన విద్వత్సింహులము.'' అను అర్థముగల శ్లోకమొకటివ్రాసి, దీనిగొని పోయి మీయేలినవానికి ఇమ్మనిచెప్పి, ఆతరువుకానిచేత ఇచ్చి పంపిరి. తరువుకాడు దానిదీసికొనిపోయి అక్కియాళ్వాన్‌చేత ఇచ్చి జరగిన వృత్తాంతమంతయు చెప్పగా, ఆరాజపురోహితుడును దానిజదువుకొని, అందలియర్థమును రాజునకుశ్రుతపరచి, రాజే యామునాచార్యులను తనసముఖమునకు వచ్చునట్లు ఆహ్వానపత్రిక పంపునట్లుచేసెను. దానినిగూడ యామునాచార్యులు లక్ష్యపెట్టక చించిపారవేసిరి. అది రాజువిని మహావిద్వాంసుల గౌరవమునకు దగిన పల్లకీనిపంపి ఇందు ఆరూఢులై వేంచేయవలసినది అని విన్నపము వ్రాసికొనెను. ఆవిన్నపమును తిరువుళ్లపట్టి యామునాచార్యులు పల్లకీయెక్కి రాజు నాస్థానమునకు వేంచేసి, “ఆసేతుసీతాచలపర్యంతమైన యీభూమండలములో నన్నుమీరజాలిన విద్వాంసుడు కూడకలడా?'' అను అర్థముగల ఒకశ్లోకమును పఠించిరి. అదివిని రాజపురోహితుడు వీరితోడి వాదమునకు సిద్ధపడినవాడాయెను.

అప్పుడు భగవద్భాగవతభక్తియుక్తురాలయిన రాజభార్య తనభర్తనుజూచి, ఓ యేలినవాడా! ఈయిరువురిలోను వాదమునందు గెలువగలవారు ఎవరు అగుదురో ఊహించితిరా? అనగా, రాజు పురోహితుడు గెలుచును అని చెప్పెను. రాణి పురోహితుడు గెలువనేరడు చూడుడు అనెను. ఇట్లు ఇరువురకును కొంతసేపు వాదుకాగా, కడపట రాజు, యామునాచార్యులే జయించినపక్షమున నారాజ్యములో సగము నీకుపంచి

యిచ్చెదను. పురోహితుడు జయించినయెడల నీవు నేనుచేసిన యాజ్ఞకు లోబడవలసినదానవు అనిచెప్పెను. అందులకు రాణి సమ్మతించెను. ఇట్లు రాజును రాణియు పరస్పరము పందెములు వేసికొని తమ్ము పురికొలుపగా వాదమునకు ఆరంభించి ఒకటి రెండు యుక్తులలోనే యామునాచార్యులు అక్కియాళ్వానుని ఓడించిరి. అందులకు రాణి పరమానందభరితచిత్తయై "నమ్మె ఆళవందీరో" (నమ్ము ఏలుకోవచ్చితిరో) అని ద్రావిడ భాషతో పలుకుచువచ్చి, ఆస్థానమునందు జ్యోతిస్స్వరూపులై తేజరిల్లుచున్న యామునాచార్యులను ఎత్తి కౌగిలించి ముద్దుపెట్టుకొనెను. అది యాదిగా యామునాచార్యులు ఆళవందారు (రక్షాగతగురువు) అనబరగిరి. అంతట, రాజు అతిసంభ్రమముతో ఆళవందారును ప్రదక్షిణనమస్కార పూర్వకముగా బ్రహ్మరథమునందు వేంచేపుచేసి పట్టణము నాలుగువీధులను ఊరేగింపుచేయించి, భార్యకు ఇయ్యనొప్పుకొన్న అర్ధరాజ్యమును ఆమె యిష్టముచొప్పున ఆళవందారుకు సమర్పించెను. అట్లు యామునాచార్యులు రాజ్యపదస్థులై యిష్టసుఖముల ననుభవించుచుండగా, వీరిజనకులయిన యీశ్వరమునులు తిరునాటికి వేంచేసిరి. అంతట వారికి బ్రహ్మమేధవిధిని సంస్కారముకావించి, యథావిధిగా చరమక్రియ యునడపి సుఖముండిరి. పిమ్మట *తిరువరంగప్పెరుమాళరయర్ (వరరంగాచార్యులు) శొట్టనంబి (శొట్టపూర్ణులు), దైవత్తుక్కరశునంబి, పిళ్లయరశునంబి అను నలుగురుకొమారులు అవతరింపగా, ఆళవందారు రాజ్యసంపదచేతను, పుత్రసంపదచేతను అసదృశులై వర్తించుచుండిరి.

తరువాత ఈవృత్తాంతమంతయు మణక్కాల్‌నంబి (రామమిశ్రులు) విని మిగుల హర్షించినవారై యామునాచార్యులను

* గ్రంథాంతరమునందు మొదటివారు ఇరువురే ఆళవందారుకు పుత్రులని వ్రాయబడియున్నది.

చూచి మాటలాడవలెనని వారిపట్టణమునకువచ్చి, వాకిటి కావలి వారి నిర్బంధముచే నగరు ప్రవేశింప ననువుపడక, అంతటంతట నివసించియుండి, మతప్పళి కైంకర్యము (తళిగ) చేయు శ్రీవైష్ణవుల నాశ్రయించి ఆళవందారుకు ముండ్లముస్తె కూరయందు మిక్కిలి ప్రీతియని తెలిసికొని, ఆరునెలలకాలము ప్రతిదినము తప్పక ఆకూరకోసితెచ్చి యిచ్చుచువచ్చి, పిమ్మట ఒకనాడు ఎన్నాళ్లకును ఆళవందారుసన్నిధానము లభింపకపోయెనేయను విచారముచేత నాలుగుదినములదాక దేహస్మృతిలేక ఉన్నతావునుండి కదలకయుండిరి. అందువల్ల ఆకూర లేకపోయెనుకనుక ఆళవందారు ఆరగింపు సమయములో ప్రతిదినము తళిగచేయుచున్న ముండ్లముస్తెకూర యేల ఇప్పుడు లేకపోయెనని తళిగచేయు వైష్ణవులను అడుగగా, వారు, ఇన్నాళ్లును ఒకవృద్ధవైష్ణవుడు తెచ్చియిచ్చుచుండగా తళిగచేసి యుంచుచుంటిమి. ఇప్పుడు ఏకారణముచేతనో నాలుగుదినములుగా ఆయనతెచ్చి యియ్యగానము. అని చెప్పిరి. ఆళవందారు ఆమాటలువిని ఇకమీద ఆవైష్ణవుడువచ్చిన పక్షమున మాయొద్దకు పిలుచుకొనిరావలసినది అని తళిగ వైష్ణవులకు ఆజ్ఞాపించిరి. అటుపిమ్మట మణక్కాల్‌నంబి కొంత కలకడేరి యెప్పటివలె ముండ్లముస్తెకూర కోసికొనివచ్చి తళిగవైష్ణవులచేతికియ్యగా, వారు ఆవర్తమానము ఆళవందారుతో విజ్ఞాపనముచేసిరి. ఆళవందారు ఆమాటవినుచునే నంబినియెదురుకొని పోయి సాగిలబడి దండములు సమర్పించి, స్వామీ దేవరవారు ఇంతకాలము దాసునికి కరియముదు సాదించుచురాను ఏమికారణము. ధనాపేక్షచేనని యూహింతునన్న దేవరవారుపరమవిరక్తులుగ దోచుచున్నారు. కాబట్టి దేవరవారికిగల కోరికను అడియడు తెలియ గోరుచున్నాడు. ఆనతియిండు అని విన్నవింపగా, మణక్కాల్‌నంబి నాకు ఏకోరికయు లేదు. అయినను మీపెద్దలు సంపాదించిన నిక్షేపము ఒకటి నాయధీనముగ

నున్నది. దానిని మీకునివేదించిపోవలయునన్న కోరిక ఒకటిమాత్రము బాధించుచున్నది. అని యానతియ్యగా, యామునాచార్యులు మిక్కిలి సంతోషించి బహువిధములవారిని కొనియాడి సర్వదా వారు తమ తిరుమాళిగకు వేంచేసి మంగళాశాసనము సాదించి విచ్చేయుచుండునట్లు ఒప్పించుకొనిరి. అది మొదలు రామమిశ్రులు యామునాచార్యుల తిరుమాళిగకు ప్రతిదినము వేంచేసి శ్రీగీతార్థోపన్యాసము చేయుచురాగా యామునాచార్యులు ఎడతెగక శ్రవణముచేసి దివ్యజ్ఞాన సంపన్నులయి వైరాగ్యమును వహించి, ఆరామమిశ్రులవల్లనే పంచ సంస్కారాదులయిన వైష్ణవాంశములనెల్లను పరిగ్రహించి కృతకృత్యులయి యుండగా, ఒకనాడు నంబెరుమాళ్లను సేవించువారై ఉభయులు శ్రీరంగమునకు వేంచేసిరి. అప్పుడు శ్రీరామమిశ్రులు యామునాచార్యులకు శ్రీరంగనాథునిజూపి నేను ముందు మీపెద్దలు నావశమునందు ఉంచియున్నారన్న నిక్షేపము ఇదేయని యానతిచ్చి, అప్పుడే తిరుమంత్రార్థ చరమార్థములను ఉపదేశించిరి. ఆళవందారును దుర్లభములయిన రహస్యార్థములనెల్ల పరిగ్రహించి, అనిత్యమయిన యిహసుఖమువలన నిరాశులై సన్న్యాసాశ్రమమును స్వీకరించి సర్వదా రంగనాథుని సేవించి యానందించుచుండిరి.

వీరు రచియించిన ప్రబంధములు,—ఆత్మసిద్ధి, సంవిత్సిద్ధి, ఈశ్వరసిద్ధి, ఆగమప్రామాణ్యము, పురుషనిర్ణయము, చతుశ్శ్లోకి, గీతార్థసంగ్రహము, స్తోత్రరత్నము, మాయావాద ఖండనము మొదలగునవి.

వీరిశిష్యులు,—పెరియనంబి, (మహాపూర్ణులు) తిరుక్కోట్టియూర్ నంబి, (శ్రీగోష్ఠీపూర్ణులు) పెరియతిరుమలనంబి, (శ్రీశైలపూర్ణులు) తిరుక్కచ్చినంబి, (కాంచీపూర్ణులు) తిరుమాలై యాండాన్ (మాలాధరులు) మొదలుగాగలవారు. వీరిలో

పెరియనంబి కుముదాక్షాంశమునను, పెరియ తిరుమలైనంబి సుముఖాంశమునను, తిరుక్కచ్చినంబి శంఖకర్ణాంశమునను, తిరుకోట్టియూరునంబి పుండరీకాంశమునను, తిరుమాలై యాండాన్ వామనాంశమునను అవతరించినవారు. వీరైదుగురును ఆళవందారు పుత్రులయిన తిరువరంగప్పెరుమాళరయరును, భవిష్యదాచార్యులగు శ్రీభాష్యకారులకు ఆచార్యులుకాగలవారు. ఇందు పెరియనంబి (మహాపూర్ణులు) ఆళవందారు నియమనము చొప్పున శ్రీభాష్యకారులకు పంచ సంస్కారాదులు సాదించిరి. ఈపెరియనంబి తిరునక్షత్రము మార్గశిరమాసమున జ్యేష్ఠనక్షత్రము.

ఇట్లిశిష్య పరంపరతో సిద్ధాంత ప్రవచనము చేయుచు శ్రీరంగమునందు ఆళవందారు వేంచేసి యుండగా, ఒకనాడు మణక్కాల్ నంబి యచ్చటికి వేంచేసి అళవందారుచే సేవింపబడినవారై యేకాంతమునందు మీతాతగారగు నాథమునులు తమ శిష్యులలో ముఖ్యులైన కురుగైకావలప్పనికి యోగశాస్త్రము నుపదేశించి దీని నామనుమనికి నొసగుమని యాజ్ఞాపించి యుండిరి. కాబట్టి మీరిప్పుడు వారి సన్నిధికిపోయి సేవచేసి దానిని పరిగ్రహింప యత్నింపుడు. వారు గంగైకొండ పురమునందు (గంగాహరపురమునందు) యోగనిష్ఠతో వేంచేసి యున్నారు. అని యానతిచ్చిరి. అంతట ఆళవందారు అచ్చటికి వేంచేసి మిక్కిలి శిథిలమైన యొకయాకుటింటిలో కన్నులు మూసికొని యోగనిష్ఠాపరులైయున్న కురుకేశమహా యోగీశ్వరులను సేవించి వారియెదుట నిలిచియున్న సమాధికి భంగమగునేమో యను శంకచే శిష్యజనసహితముగ వారికి వెనుకప్రక్క గుక్కమిక్కమనక కూర్చుండిరి. అనంతరము ఆమహాత్ములు తమ యోగనిష్ఠమాని కనులుదెరచి శొట్టకుల సంభవులైన ధన్యులెవ్వరైనను ఇచటవచ్చియున్నారా అని యడుగగా, ఆళవందారు

ఆశ్చర్యపడుచు తటాలున ఎదుటికివచ్చి సాగిలబడి దండము సమర్పించి, స్వామీ వెనుకతట్టు ఉండిన అడియనిని దేవరవారు ఎట్లు తెలిసికొంటిరో, ఇది మిగుల వింతగానున్నది అనిరి. అందులకు కురుకేశులు నాహృదయమునందు సదావసించి సేవసాదించుచున్న తిరుక్కణ్ణక్ తెలుపగా తెలిసికొంటిని. నీవువచ్చిన పనియేమి తెలియజేయుమని, ఆళవందారు యోగవిద్యకొరకు అని మందలింపగా, నాచరమావస్థకువచ్చి యడిగితివేని నీయభీష్టము నెరవేర్చెదనని యానతిచ్చి, ఆకాలమును ఒకపత్రికలో వ్రాయించి యిప్పించిరి. అంతట యామునులు సంతోషచిత్తులై మరల శ్రీరంగమునకువచ్చి కొన్నాళ్లు అందుండి, పిమ్మట అనంతపద్మనాభుని సేవించువారై తిరువనంతపురమునకు వేంచేసి, అందు కొంతకాలముగడపి ఒకనాడు కురుకేశులు సా[illegible]న పత్రిక చదువుకొని వారి పరమపదయాత్రా ముహూర్తము అదియెయగుట తెలిసికొని, యోగోపదేశమునకు అవకాశము లేమికి ఖేదము నొందుచు మరల శ్రీరంగమునకువచ్చి తిరుమల, తిరుకోట్టియూరు మొదలుగాగల దివ్యదేశములలో సిద్ధాంత ప్రవచనము చేయను తిరుమాలనంబి మొదలయిన శిష్యులను నిలిపి, భవిషత్కాలంబున దర్శనోద్ధరణ సమర్థులెవ్వరగుదురోయని విచారించుచు శ్రీమన్నారాయణ దివ్యమంగళ గుణానుభవము చేయుచు వేంచేసియుండిరి. వీరు ఈలీలావిభూతియందు వేంచేసియున్న తిరునక్షత్రములు నూటయిరువది.

అట్టి కాలమునందు శ్రీమన్నారాయణుని యానతిచొప్పున శ్రీయనంతాళ్వార్లు శ్రీభాష్యాదివివరణగ్రంథ ముఖమున వేదాంత ప్రతిపాదక నిత్యవస్తు ప్రదర్శనముచేయుటకై యీభూమండలమున నవతరించిరి.

ఇది శ్రీయాళవందారు వైభవము.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీ భాష్యకారుల వైభవము.

శ్రియఃపతియైన శ్రీమన్నారాయణుని నియమనము చొప్పున నాలుగు సముద్రములు మేరగాగల యీభూమండలములోని దివ్యదేశములలో ఉత్కృష్టతమ మయిన శ్రీపెరుంబూదూరు అను దివ్యదేశమునందు వసించి సదాభగవద్గుణానుభవముచే కాలక్షేపము చేయుచున్న శ్రీహారీతగోత్ర పవిత్రులగు ఆసూరి కేశవాచార్యులకు శ్రీభూపిరాట్టితో పోల్పదగిన సుగుణవతియగు కాంతిమతీదేవియందు, ఇజ్జగమునందలి చేతనులనెల్లను ఉజ్జీవింపజేయుటకై కృతయుగమునందు శేషుడును, త్రేతాయుగమునందు లక్ష్మణుడును, ద్వాపరమున బలరాముడునై, అవతరించి జీవకోటుల నుజ్జీవింపజేసిన శ్రీయనంతాళ్వార్లు, కలియుగమునందు నాలుగు వేల నూటపదునెనిమిదియేండ్లకు పిమ్మటిదయిన పింగళనామ సంవత్సర చైత్రశుక్లపంచమీ శుక్రవారమునాడు ఆర్ద్రానక్షత్రమున నవతరించిరి. అట్లు అవతరించి యిట్టిదట్టిదనరాని మహిమకు ఉనికిపట్టై కోటిసూర్యులు ఉదయించి వెలుగునట్లు వెలుగుచున్న యాపుత్రరత్నమునుజూచి శ్రీకేశవాచార్యులు కన్నులయందానంద బాష్పములు జడిగొనికురియగా మేరమీరిన సంతోషమునుపొంది మహావైభవముతో జాతకర్మమహోత్సవమును నడపిరి.

ఈవృత్తాంతమును శ్రీకాంతిమతీ సహోదరులగు పెరియతిరుమలనంబి (శ్రీశైలపూర్ణులు) విని పరమానంద భరితులై కేశవాచార్యుల తిరుమాళిగకు వేంచేసి శ్రీమన్నారాయణుని యనుగ్రహము మూర్తీభవించెనో యనునట్లు ప్రసన్నమూర్తియై వెలు

గుచున్న బిడ్డను కన్నుల కరవుదీర కటాక్షించి, అవతరించిన పదునెకండవనాడు సకల శుభగుణములకు నాస్పదమగు నొక శుభ ముహూర్తమునందు ఇళయాళ్వారు (శ్రీరామానుజులు) అని నామకరణముచేయించి వేంచేసిరి.

అనంతరము ఇళయాళ్వార్లు తల్లిదండ్రులు ఎంతో గారాబముగా పెంపగా పెరుగుచు, గర్భాష్టమ సంవత్సరమున ఉపనీతులై వేదములు వేదాంగములు నభ్యసించి యౌవనావిర్భావముతోడ సర్వశాస్త్రప్రవీణతయును పొంది, తమకుతగిన రూపవయశ్శీలములుగల కన్యకను వివాహమై, పిమ్మట వేదాంతశాస్త్రవ్యాసంగముచేయువారై తిరుకచ్చికి వేంచేసి, అరుళాళప్పెరుమాళ్లను (శ్రీవరదరాజస్వామిని) సేవించి, తిరుప్పుట్కుళి అను స్థలమునందు యాదవప్రకాశుడు అను ఏకదండ సన్యాసియొద్ద పూర్వపక్షము చదువుచుండిరి. ఆకాలమునందు వీరితల్లి తోడబుట్టువయిన పెరియపిరాట్టిగారికి క్రోధననామసంవత్సర పుష్య శుద్ధపూర్ణిమా సోమవారమునాడు పునర్వసు నక్షత్రమునందు వైనతేయాంశమున పుత్రులై యుదయించి, పెరియ తిరుమల నంబిగారిచేతనే నామకరణము చేయబడిన గోవింధభట్టరు బ్రహ్మచర్యమునందే శాస్త్రాభ్యాసముచేయ నారంభించి, తరువాత గృహస్థాశ్రమమును అవలంబించి, యాదవప్రకాశునియొద్ద ఇళయాళ్వార్లు పూర్వపక్షము చదువుచున్నారన్న వర్తమానమువిని తామును వారితోడ పూర్వపక్షము చదువువారైవచ్చి యాదవప్రకాశునొద్ద చేరిరి.

అటుపిమ్మట ఒకనాడు ఇళయాళ్వార్లు యాదవప్రకాశునికి తలయంటుచు, అతడు శ్రుతివాక్యములకు చెప్పిన యపార్థములనువిని సహింపలేక కన్నీళ్లువిడువగా అందు ఒక బిందువు యాదవప్రకాశుని తొడమీదపడి తెర్లుచున్న నూనెబొట్టు పడ్డట్లు

చుఱ్ఱుమనగా యాదవప్రకాశుడు ఇదియేమియని యదిరిపడి తలయెత్తిచూచి యిళయాళ్వార్లు కన్నీళ్లు పెట్టుకొనుటనుజూచి, నీకు ఇంతదుఃఖము పొందనేలయని యడుగగా, భగవద్విషయికములయిన శ్రుతివాక్యములకు తత్వార్థమునువదలి విపరీతార్థములను చెప్పితిరి. అందులకు నామనసుతపించి కన్నులనుండి శోకబాష్పములు వెడలనయ్యెను అని ప్రత్యుత్తరముచెప్పిరి. అందుకు అతడు కోపించి నేనుచెప్పిన యర్థము సరిపడనివాడవు నాయొద్ద నెట్లు చదివెదవు. ఇక నీకునాకు సరిపడదు పొమ్మని చెప్పెను. అంతట ఇళయాళ్వార్లు అతనితో చదువుటమానిరి. అంతటితో ఊరకుండక యాదవప్రకాశుడు ఇళయాళ్వారులను కపటస్నేహమున చేరదీసి చెరుపదలసినదని తన శిష్యులతో దురాలోచనచేసి గోవిందభట్టరుగుండ రామానుజులను పిలిపించి అప్పటికి తగిన మంచిమాటలుచెప్పి ఆదరించి, నేను శిష్యులతోగూడ గంగాయాత్రపోబోయెదను. నీవును రమ్మని వెంటదీసికొని బయలుదేరిపోవుచు మార్గములో గోవిందభట్టరును రామానుజులను పరస్పరముకూడి యుండకుండ చేయుచువచ్చెను. ఇట్లు పోవుచుండగా, వింధ్యారణ్యములో ఇళయాళ్వారు జలస్పర్శమునకై నిలిచి వెనుకచిక్కిరి. అప్పుడు అదేపనిగా నిలిచిన గోవిందభట్టరువారితో కలిసికొని యాదవప్రకాశుని కపటప్రయత్నము నెరిగించిరి. అంతట ఇళయాళ్వార్లు మిగుల వ్యాకులమునొంది కంచికి మరలిపోవువారై యాదారి వెంబడి ఒక మ్రానినీడను గూర్చుండి యేమితోచక చింతించుచుండిరి. అప్పుడు పెరుమాళ్లను పిరాట్టియు కిరాతదంపతులై యచటికివచ్చి, అయ్యా మీరెవరు? ఎక్కడికి పోయెదరు? మేము సత్యవ్రతక్షేత్రమునకు పోయెదము. మీరును వత్తురేని మా వెంటరండు. ఒకరికొకరు తోడుగా పోవుదము అని పిలిచిరి. అందులకు ఇళయాళ్వార్లు నిర్మానుష్యమయిన యామహారణ్యములో భగవత్కటాక్షమున

నింతమాత్రము తోడు దొరకెనుగదాయని సంతోషించి వారి వెంట బయలుదేరి నాటిసాయంకాలమునకు వింధ్యారణ్యమును దాటి ఆవెంబడి యొకవృక్షమునిక్రింద నాటిరాత్రి ముగ్గురును పస్తు పండుకొనిరి. అంతట కొంతసేపటికి బోయత బోయవానినిజూచి నాకు మిక్కిలి దాహమగుచున్నది. ఇక్కడ ఎక్కడను మంచి నీళ్లు దిక్కవా అని యడుగగా, బోయవాడు ఇక్కడికి దాపు ననే యొక మంచినీళ్లబావి యున్నదిగాని యీచీకటిలో ఆబా వికిపోను సరిపడదు. తెల్లవారనీ, కావలసినన్ని నీళ్లు త్రాగుదువు గాని అనెను. ఆమాటలువినుచున్న ఇళయాళ్వార్లు, అయ్యో పాపము ఆయిల్లాలికి ఎంతదప్పిగానున్నదోకదా? నేను పరదే శస్థుడనగుటచేత ఈసమయములో మంచినీళ్లు ఈమెకు తెచ్చి యియ్య సమర్థుడనుకాక యున్నాను. ఏమిచేయుదును. అని తమలోతాము విచారపడుకొనుచు నిద్రించి, తెల్లవారినిద్రనుండి మేలుకొని చూచునపుడు ఆయాలుమగ లిద్దరును కానరారైరి. వారు ఏతట్టుపోయిరోయని వెదకుచు కొంచెము ఇవతలికిరాగా, ఒకతోపును బావియు బావిచుట్టు కొందరు జనులును కానబడిరి. ఇళయాళ్వారు వారినిజూచి, ఓపుణ్యాత్ములారా! మీరుఎవరు? ఈతోపు ఎవరిది? ఇచ్చటికి దాపున ఏదేనియూరుకలదా? అని యడుగగా, వారు, ఇది కంచివెంబడి సాలబావితోపు, అదిగో ఆకనబడునదియే పేరరుళాళనికోవెల, అని చెప్పిరి. అదివిని శ్రీరామానుజులు మేరలేని యానందమును ఆశ్చర్యమును పొంది, తొలునాడు తమ్ము వింధ్యాటవినుండి పిలుచుకొనివచ్చిన బోయ వాడును బోయతయు శ్రీవరదరాజస్వామియు పెరుందేవితా యారును అగుదురు అని యూహించి, అయ్యో చేతికిచిక్కిన కల్పవృక్షములను తెలివిమాలి జారవిడిచితినే, నాకంటె మూఢు లెవ్వరగుదురని తమ్ముతాము నిందించుకొనుచు పెరుమాళ్లకోవె లకు వేంచేసి పేరరుళాళనిని పెరుందేవిని సేవించి, తొలునాటి

రాత్రి మంచితీర్థమడుగుటను తలచుకొని, అది సాలబావితీర్థము తెచ్చి తిరుమంజనమునకును తిరువారాధనమునకును సమర్పింపు మని తమ్ము ఆజ్ఞాపించుటగా భావించి, నాడు మొదలు ప్రతిదిన మును సాలబావితీర్థము తెచ్చి వరదుని తిరుమంజన కైంకర్యము నకై సమర్పించుచువచ్చిరి.

అక్కడ యాదవప్రకాశుడును తనవెంటవచ్చు శిష్యవర్గ ములో ఇళయాళ్వార్లు కానరాకపోగా వింధ్యారణ్యమార్గము నందు అచ్చటచ్చట వెదకి కానక వ్యాకులితచిత్తుడై గోవింద భట్టరుతోడ వారణాశికిపోయి గంగాస్నానము చేయునపుడు గోవిందభట్టరుచేతిలో ఒక లింగమువచ్చి యంటుకొనునట్లు ఒక మాయను కల్పించెను. అందువల్ల భట్టరు ఉళ్లంగైకొండనయ నార్ అను పేరితో శైవాచారము నవలంబించి యాదవప్రకా శుని యనుమతిచొప్పున అందుండి మరలివచ్చునపుడు మళ్లై మంగలం అనబడు తమగ్రామమునందు గంగలోలభించిన లింగ మును ప్రతిష్ఠచేసి, కాళహస్తీశ్వరుడు కలలో కనబడి కాళహ స్తికి రమ్మని చెప్పెనని యచ్చటికిపోయి ముద్రాకర్తృత్వమును వహించి నివసించియుండిరి. యాదవప్రకాశుడు కాంచీపట్టణము వచ్చిచేరి, అచ్చట తిరుమంజన కైంకర్యముచేయుచు వేంచేసి యున్న ఇళయాళ్వారులనుజూచి, మిక్కిలి యాశ్చర్యపడి, తన యత్నము ఫలింపకపోయెనను మెరమెర మనసున నెలకొనగా, ఆచిహ్నమేమియు మొగమున తోచనియ్యక వారినిచేరదీసి పె క్కులు ఉపచారములుచెప్పి యూరడించి మరలచదివింప నారం భించెను.

ఈవృత్తాంతమంతయు శ్రీరంగములో వేంచేసియున్న యా మునాచార్యులు విని, అట్టి మహనీయులనుచూచి రావలసినది యని నిశ్చయించి, శ్రీరంగమునుండి బయలుదేరి తిరుకచ్చికి వేంచేసి తిరుకచ్చినంబి తమ్ముజూచి సేవించి పిలుచుకొనిపోగా,

కోవెలకు వేంచేసి పేరరుళాళప్పెరుమాళ్లను పెరుందేవిత్తాయారును సేవించి, కోవెలకు ప్రదక్షిణముగావచ్చుచు తమకెదుట యాదవప్రకాశునివెంట వచ్చుచున్న విద్యార్థులమూటమిని కటాక్షించి వీరిలో శ్రీరామానుజులు ఎవరని తిరుక్కచ్చినంబిని అడిగిరి. అప్పుడు తిరుక్కచ్చినంబి పుటముదీరిన బంగారుచాయ గలతిరుమేనుతో బాలసూర్యునివలె వెలుగుచు, శాస్త్రప్రసిద్ధమయిన పురుషప్రమాణోన్నతిగలిగి నక్షత్రమధ్యమున వెలుగునట్టి చంద్రుడోయనదగిన ఆయాజానుబాహువు రామానుజులని వ్రేలితో చూపిచెప్పగా, శ్రీయాళవందారు ఇళయాళ్వారులనుజూచి తెలిసికొని కన్నుల నానందబాష్పములు వర్షింపగా కొలదికిమీరిన సంతోషమును వహించి, ఈమహాపురుషుడు మదర్శనము నుద్ధరింపజాలువాడు అగునుగాకయని యనుగ్రహించి, ఇప్పుడు మనము ఈయనతో సంభాషించునెడల పూర్వపక్ష పఠనమునకు అంతరాయము కలుగునను విచారముచేత రామానుజులతో సంభాషింపక యందుండికదలి నిజశిష్యులయిన భాగవతులును దామును శ్రీరంగమునకు వేంచేసిరి.

పిమ్మట యాదవప్రకాశుడు కాంచీపట్టణము నేలుచున్న చోళరాజుచే ప్రార్థింపబడి అతనికొమార్తను సోకిన బ్రహ్మరక్షస్సును విడిపించువాడై, ఒకశిష్యునిబిలిచి ఆబ్రహ్మరాక్షసునితో యాదవప్రకాశులు నిన్ను పొమ్మన్నారు అనిచెప్పి రమ్మని చెప్పి పంపెను. ఆశిష్యుడు అట్లేచేయగా, బ్రహ్మరాక్షసుడు నేను యాదవప్రకాశుని పొమ్మన్నానని చెప్పుమని బదులుచెప్పి పంపెను. అందులకు యాదవప్రకాశుడు కోపించుకొని తానచ్చటికిపోయి ఉచ్చాటనమంత్రములను పునశ్చరణచేయగా, బ్రహ్మరాక్షసుడు ఈమంత్రములకు మామిడికాయలు రాలవు. నేనింతకంటె గొప్పమంత్రముల నెరుగుదును. నీపుట్టుపూర్వోత్తరములెల్ల నాకు విశదముగా తెలియును. వలయునన్న చెప్పెదనువినుము.

నీవు పూర్వజన్మమునందు మధురాంతకపు చెరువులోని పొదలో వాసముచేయుచున్న ఉడుమవు. ఒకానొకప్పుడు కొందరు శ్రీవైష్ణవులు ఆచెరువునకువచ్చి నీరాడి పెరుమాళ్లకు ఆరగింపుచేసిన ప్రసాదమును సాపడిపోయిరి. వారు సాపడునప్పుడు కొన్ని మెతుకులు రాలగా వానిని నీవు భుజించితివి. భగవన్నివేదితమయిన యాభాగవతోచ్ఛిష్టమును భుజించిన పుణ్యవిశేషముచే ఈయుత్తమమయిన బ్రాహ్మణజన్మమెత్తి విద్వాంసుడవును అయితివి. నేనన్ననో పూర్వజన్మమునందు చతుర్వేద వేదాంగపారంగతుడైన బ్రాహ్మణోత్తముడను. ఒకయాగముచేయ నుపక్రమించి, అందు సంభవించిన మంత్రలోపక్రియాలోపముల వలని దోషముచే బ్రహ్మరాక్షసుడనైతిని. ఇటువంటి నన్ను నీవేమిచేయగలవు. ఇంక నేమయిన నేర్పులు చూపవత్తువేని నిన్నేమిచేయుదునో చూడుము. అని యట్టహాసముచేసి యదలించెను. అందులకు యాదవప్రకాశుడు కొంచెము జంకినవాడై, అట్లయిన నీవు ఎవరుపొమ్మన్న పోదువు అని యడుగగా, నీశిష్యగణములోపల సర్వశుభలక్షణలక్షితులై వేంచేసియుండు శ్రీరామానుజులు ఆనతిచ్చిరేని నేను పోదును అనెను. అదివిని యాదవప్రకాశుడు ఇళయాళ్వారులనుజూచి వింటిరా బ్రహ్మరక్షస్సు మాటలు అనెను. ఇళయాళ్వార్లు అతనియభిప్రాయము తెలిసికొని, బ్రహ్మరాక్షసు నుద్దేశించి నీయిష్టముచొప్పున నేనేపొమ్మనెదనుపో అని యదలించిరి. అంతట బ్రహ్మరాక్షసుడు, స్వామీ దేవరవారి తిరువడి నాశిరస్సు సోకించినపక్షమున క్షణకాలమయినను ఇందునిలువక తొలగిపోదును అని, వారు అట్లేచేయగా, ఆచరణారవిందములను కన్నుల నొత్తుకొనుచు మారుమాటాడక తత్క్షణమే తాను వెడలిపోవుటకు గురుతుగా రాజద్వారమున కెదుటనుండిన రావిచెట్టును విరుగద్రోసి రాచకొమార్తను విడిచిపోయెను. అందువల్ల యాదవప్రకాశుడు తనమనసున ముందు

కలిగియున్న యసూయ యుబ్బడింపగా మిక్కిలి సంతోషించినవానివలెనే యభినయించి ఇళయాళ్వారుల మహిమను శ్లాఘించెను.

అనంతరము ఒకనాడు యాదవప్రకాశుడు ఒకశ్రుతివాక్యమునకు అపార్థకల్పనముచేయగా రామానుజులు ఆయర్థము సరికాదని యాక్షేపించి యందులవాస్తవార్థమును వివరించిరి. అందుకు అతడుకోపించి నీవు నాయొద్దచదువుటకు అర్హుడవు కావు పొమ్మనిచెప్పెను. అంతట ఇళయాళ్వార్లు అతనితోడి చదువుమాని తమతల్లిగారి యానతిచొప్పున తిరుకచ్చినంబిని (కాంచీపూర్ణులను) ఆశ్రయించి, వారినియమనమువలన యథాపూర్వముగా పేరరుళాళనికి తిరుమంజన కైంకర్యము చేయుచుండిరి.

ఇట్లు ఇళయాళ్వారు యాదవప్రకాశునితోడి చదువుమానుకొన్న వృత్తాంతము శ్రీయాళవందారువిని పేరరుళాళప్పెరుమాళ్లయెడల తాముచేసిన ప్రపత్తి సఫలమయ్యెనని హర్షించి, తాము రచియించిన స్తోత్రరత్నమును పెరియనంబి (మహాపూర్ణుల) చేత ఇచ్చి, నీవుదీనిగుండ ఇళయాళ్వారులను మాయొద్దకు వచ్చునట్లు చేయవలసినదని నియమించి, అదిమొదలు తిరుమేననలకువచాతుకొని వేంచేసియుండిరి. మహాపూర్ణులును ఆచార్యనియమనమును శిరసావహించి కాంచీపట్టణమునకు వేంచేసి హస్తిగిరియందు నెలకొనియున్న శ్రీవరదస్వామిని సేవించి, అచ్చట ఆళవందారు సాదించిన స్తోత్రరత్నమును అనుసంధించి, సన్నిధిలో తీర్థప్రసాదములు స్వీకరించి, అందుండిపోయి ఇళయాళ్వార్లు సాలబావినుండి వేంచేయుమార్గములో స్తోత్రరత్నమును అనుసంధించుచు నివసించియుండిరి. అప్పుడు ఇళయాళ్వార్లు తిరుమంజనతీర్థముతీసికొని యామార్గముననే వచ్చుచు "స్వాభావికానవధికాతిశయేశితృత్వం నారాయణత్వయినమ్యృతివైదికఃకః । బ్రహ్మాశివశ్శతమఖః పరమస్స్వరాడి త్యేతేపి యస్య మహిమార్ణవవిప్రుషస్తే." అను నీశ్లోకమునువిని పరమాశ్చర్యమగ్నులై మహాపూర్ణుల పాదారవిందములపై సాగిలబడి దండములు సమర్పించి స్వామీ యీశ్లోకమును రచియించిన మహనీయు లెవరనియడుగగా వారు శ్రీవైష్ణవదర్శనోద్ధారకులగు ఆళవందారని యానతిచ్చిరి. మరల ఇళయాళ్వార్లుస్వామీ ఆమహనీయులు దాసునికి సేవనీయ లెట్లగుదురు ఆనతిండు అని యడిగి, వారు తమవెంటవచ్చిన సేవింపవచ్చునని చెప్పగా, వెంటనే ప్రయాణమై పెరియనంబిగారితోడ శ్రీరంగమునకు వేంచేయువారు కావేరిచేరువ తిరుకరంబనూరిరేవులో గుంపుగూడియున్న శ్రీవైష్ణవసంఘమువలన శ్రీయాళవందారు తిరునాటికి వేంచేసి నారనువర్తమానము తెలియరాగా, ఆయామునులను లీలావిభూతియందు వేంచేసియుండగా సేవింపగానమైతిమే యను విచారమును లోవల ఆపుకోలేక పెద్దపెట్టున నేడ్చుచుపోయి ఆళవందారు తిరుమేనును సేవించి, వారిశ్రీహస్తమునందు మూడుప్రేళ్లు ముడిగియుండుటనుజూచి, ఇదియేమియని యచ్చటి శ్రీవైష్ణవులనడిగి, వారు ఈప్రేళ్లు ఇప్పుడే యిట్లుముడుగుకొన్నవి. కారణమేమో తెలియరాదు అనగా, ఇళయాళ్వార్లు వీరు తమ తిరువుళ్లమునం దేమోసంకల్పించుకొని యిట్లు ప్రేళ్లు ముడుచుకొనియుందురని నిశ్చయించి, అచ్చటిపెద్దలను అడుగగా, వారు సకలతత్వార్థ ప్రకాశకులగు శ్రీపరాశరుల తిరునామము నీలోకమునందు ఊర్జితపరుపవలెననియు, శ్రీవ్యాససూత్రములకు విశిష్టాద్వైతపరముగా భాష్యము రచియింపవలెననియు, తిరుమంత్రార్థమును ప్రతిపాదించునట్టి తిరువాయ్మొళ్లికి వ్యాఖ్యానము చేయవలయుననియు ఆళవందారు సంకల్పించియుండిరని చెప్పిరి. అందుకు ఇళయాళ్వారు ఆచార్యకృప సంపూర్ణముగా కలిగియుండునేని అడియనివలన నీమూడును నెరవేరును అనగా ఆ

మూడువ్రేళ్లును చక్కగాచాగెను. అదిచూచి అక్కడ వేంచేసి యున్న భాగవతోత్తములందరు ఆశ్చర్యమునుపొందుటయేగాక, ఇకను దేవరవారే దర్శనప్రవర్తకులుకాగలవారలు అని రామానుజులను మంగళాశాసనముచేసిరి.

అనంతరము ఇళయాళ్వారులు పెరియనంబిగారిని దండము సమర్పించి, ఆళవందారుసేవ తమకులభింప ననుగ్రహింపకపోయె నేయను సంతాపముచే శ్రీరంగనాథుని సేవింపబోక మరల తిరుక్కచ్చికి వేంచేసి తిరుక్కచ్చినంబిని సేవించి సర్వవృత్తాంతమును వారికి శ్రుతపరుపగా, వారును ఆచార్యవియోగమునకు కొంత సంతాపము నొందినవారై శ్రీచూర్ణపరిపాలనమును తిరువధ్యయనమును యథావిధిగా నడపిరి. ఇళయాళ్వార్లును తిరుక్కచ్చినంబిగారి చరణారవిందములయందు అత్యంతభక్తియుంచి వారినాశ్రయించువారై యొకనాడు వారిని తమ తిరుమాళిగకు ఆరగింపరమ్మని ప్రార్థించి, అందులకు వారు అంగీకరింపగా బహువిధములయిన భక్ష్యములతో తళిగచేయించి, తిరువారాధనము చేసి తిరుక్కచ్చినంబిని పిలుచుకొని వచ్చుటకై దక్షిణపుమాడ వీథిని బయలుదేరిరి. అచ్చటనంబియు వేగవతిలోనీరాడి యెల్ల యనుష్ఠానములు తీర్చుకొని యుత్తరపుమాడవీథిని ఇళయాళ్వార్ల తిరుమాళిగకు వేంచేసి 'యారగించి తిరువాలవట్టకైంకర్యమునకై పోవలయునని యతిత్వరితముగ శ్రీవరదుని సన్నిధికి వేంచేసిరి. అంతట ఇళయాళ్వారులదేవిగారు నంబియారగించిన ఆకును కఱ్ఱతోగ్రుచ్చియెత్తి వెలుపలపారవేసి, ఆస్థలమును గోమయముతో అలికి శుద్ధిచేసి స్నానముచేయుచుండగా నంబిని వెదకబోయిన ఇళయాళ్వార్లు వారినికానక యెక్కడపోయిరోయని విచారించుచు తిరుమాళిగకువచ్చి భార్యనుజూచి యేలస్నానము చేసెదవు, అని యడుగగా, ఆమె తిరుక్కచ్చినంబివచ్చి యారగించి ఆలవట్టపు కైంకర్యమునకై వేంచేయుటయు, తాను

వారారగించిన ఆకును కఱ్ఱతోయెత్తి పారవేసి, శూద్రుని యెంగిలాకుతాకినమైలకై స్నానముచేయుటయు విన్నపముచేసెను. అదివిని రామానుజులు ఆమెపై కోపించుకొని యిష్టసిద్ధికాకపోయినందులకు తిరువుళ్లము తపింపగా నంబిసన్నిధానమునకు వేంచేసి, స్వామీ అడియడు కొన్నిసంకల్పములు కలవాడై యున్నాడు, అవి నెరవేరునట్లు అనుగ్రహింపగలందులకై దేవర వారు పేరరుళాళనితో విన్నపముచేసి, అందులకాయేలినవాడు సాదించు విషయములను అడియనికి శ్రుతపరుపవలయునని తమ మనోగతమును వారితో విన్నపించిరి. నంబి అందులకు హర్షించి నాటిరాత్రి యేకాంతసేవాసమయమునందు శ్రీమన్నారాయణుని దివ్యమంగళగుణాను సంధానముచేసి ప్రార్థింపగా, ఆయేలినవాడు, మేమే పరతత్త్వము, భేదమేదర్శనము, ప్రపత్తియే ఉపాయము, అంత్యకాలమునందే తలపవలెనను నియమము లేదు. దేహత్యాగమాత్రమున మోక్షము స్వతస్సిద్ధము. పెరియ నంబి (మహాపూర్ణుల) తిరువడినాశ్రయించి ప్రపత్తిచేయుము అని ఇళయాళ్వారులకు శ్రుతపరుపుమని ఆనతిచ్చెను. తిరుక్కచ్చి నంబి కృతార్థోస్మియనుచు నాదివ్యసూక్తులు తెల్లవారగానే ఇళయాళ్వారులతో ఆనతిచ్చిరి. వారును ఆయారు రహస్యములను భగవన్నియమనము చొప్పున పరిగ్రహించి హర్షించి తిరుక్కచ్చినంబి తిరువడుగులకు దండము సమర్పించి నిలిచిరి. నంబియు పేరరుళాళప్పెరుమాళ్ల (శ్రీవరదరాజుల) తిరువుళ్లమును, ఇళయాళ్వార్లయొక్క అభిప్రాయమును ఏకీభవించియున్నవని యెంతయు నాశ్చర్యము నొందినవారలైరి.

ఇక్కడ ఇట్లుండగా అక్కడ శ్రీరంగములో శ్రీయాళవందారు తిరువడినాశ్రయించిన శ్రీవైష్ణవశిఖామణు లందరునుగూడి పెరియనంబిగారిని ఇక మనదర్శనమునకు ప్రవర్తకులుకాగల వారు ఎవరు అని యడుగగా, పెరియనంబిగారు, శ్రీయాళ

వందారు చరమదశయందు ముడుచుకొన్న వ్రేళ్లను చాచునట్లు చేసిన మహానుభావులు ఇళయాళ్వార్లు ఉండగా ఎవరని సందేహింపనేలయని యానతిచ్చిరి. అదివిని యావైష్ణవోత్తములు దేవరవారే వారిని కటాక్షించి దర్శనప్రవర్తకత్వమునకు పాత్రులనుగాజేసి యిచ్చటికిరప్పింప తిరువుళ్లపట్టవలెను అని ప్రార్థించిరి. పెరియనంబివారి ప్రార్థన నంగీకరించి, అప్పుడే కుటుంబ సహితముగా బయలుదేరి కాంచీపట్టణమునకు వేంచేయుచు మధ్యేమార్గమునందుగల మధురాంతకము అను దివ్యదేశములో ఏరికాత్తపెరుమాళ్ల కోవెలలోదిగి యుండగా, తిరుకచ్చినంబి వారిసేవార్థము వేంచేయుచున్న ఇళయాళ్వార్లును అచ్చటికి వచ్చి పెరియనంబిగారిని సేవించి, ఆడబోయిన తీర్థ మెదురయ్యెనని పరమానందము వహించిరి. పెరియనంబిగారును ఇదియేమి వెదకబోయినతీగ కాళ్లపెనగొన్నట్టు ఈవైష్ణవశిఖామణి మనలను ఎదురుకొని వచ్చెనని యరుదంది యత్యంత సంతుష్టులగుచు తమకు దండములు సమర్పించిన ఇళయాళ్వార్లను గ్రుచ్చియెత్తి రొమ్మున నొత్తుకొనిరి. అంతట శ్రీరామానుజులు పేరరుళాళని నియమనమున తమరాకను ఆమహాపూర్ణులకు ప్రకటపరిచి, స్వామీ అడియనిని కృతార్థునిజేయ తిరువుళ్లపట్టుడు అని ప్రార్థింపగా వారు పేరరుళాళని సన్నిధికివచ్చి తిరుమంత్రము నుపదేశించెద మని యానతిచ్చిరి. అందులకు ఇళయాళ్వార్లు గురురాయా దేవరవారు అట్లు సాదించుట దాసునివల నివాత్సల్యమును కొరత పరుచుట. "ఆలస్యామమృతంవిషమ్" అన్నట్టు వృథాకాలయాపనమువలన కార్యము చెడును. మునుపు శ్రీయాళవందారు సన్నిధిని దేవరవారు గ్రహించిన పరమార్థమును దాసునకు సద్యోనుభూతంబుగా ననుగ్రహింపుడు. అని ప్రార్థించిరి. ఆప్రార్థన నంగీకరించి యాకోవెలలోనున్న వకుళవృక్షమునొద్దను ఇళయాళ్వార్లను పిలుచుకొనిపోయి పెరియనంబిగారు వారికి పంచ

సంస్కారమును తిరుమంత్రమును ప్రసాదించి నాడెల్లనందుండి, మరునాడు తెల్లవారి ఇళయాళ్వార్లను వెంటరాగా తిరుకచ్చికివేంచేసి శ్రీహస్తిగిరియందు నెలకొనియుండు పేరరుళాళప్పెరుమాళ్లను సేవించి, ఇళయాళ్వారుల తిరుమాళిగలోనే యునికిచేసికొని ద్రావిడవేదము, వ్యాససూత్రములు, దర్శనరహస్యములును శ్రీరామానుజులకు కాలక్షేపము సాదించుచు వేంచేసియుండిరి.

అట్లు కాలక్షేపము జరగుచుండగా ఒకనాడు శ్రీరామానుజులు తమకు అభ్యంగముచేసిన యొకశ్రీవైష్ణవునకు పురాతనమేయిన నుండిన కొంచెము పెట్టుమని తమదేవులకు ఆజ్ఞాపింపగా ఆమె రాత్రిప్రసాదమే మిగులలేదు అని ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. అప్పుడు ఇళయాళ్వార్లు ఆవిషయమునందు సంశయించి తామే లోపలపోయి పాత్రమును శోధింపగా ఇద్దరైనను సాపడుటకు చాలునంత ప్రసాదము ఉండెను. అదియెత్తి ఆమెకుచూపి యది యాదిగా ఆమె విషయమునందు మిక్కిలి కోపముగలవారై యుండిరి. మరియొక నాడు మంచితీర్థమునకు పోయినప్పుడు బావి యొద్ద పెరియనంబిగారి దేవులకును ఇళయాళ్వారు దేవులకును తీర్థము చేదునపుడు చేదలుతాకినందులకై గొప్ప కలహమాయెను. అది తెలిసి మహాపూర్ణులు తమదేవులపై కోపించుకొని ఇళయాళ్వార్లు నీరాటమునకు వేంచేసియున్న సమయమునందు వారికి తెలియకుండ బయలుదేరి శ్రీరంగమునకు వేంచేసిరి. ఇళయాళ్వార్లును అనుష్ఠానము తీర్చుకొని తిరుమాళిగకు వేంచేసి పెరియనంబిగారిని సేవింపబోగా వారు సేవసాదింపరైరి. అందులకేమి కారణమని విచారించి, వారు శ్రీరంగమునకు వేంచేసిన వృత్తాంతము తెలిసి, తిరువుళ్లముకలగి తమదేవులను జూచి [తొలుత తిరుకచ్చినంబిగారి విషయమునను, పిమ్మట తైలమంటిన శ్రీవైష్ణవుని విషయమునను, ఇప్పుడు ఆచార్యపత్ని

విషయమునను! అపచారపడితివి కాబట్టి నీతోడి సాంగత్యము మాకు కొరగాదనిచెప్పి, తత్క్షణమే ఆమెను పుట్టినింటికిపంపి వేసి, అంతట పేరరుళాళని సన్నిధికిపోయి ఆయేలినవానిని ఆచార్యులుగావరించి త్రిదండసన్యాసమును స్వీకరించి, అర్చకముఖమున పేరరుళాళనివలన యతిరాజు అను తిరునామమును పడసి, తిరుకచ్చినంబి నియమనముచొప్పున మఠమును కల్పించుకొని పేరరుళాళని కటాక్షమునకు పాత్రులయి ఆమఠమునందు వేంచేసియుండిరి.

తరువాత కొన్నాళ్లకు యతిరాజులు ఆళవందారు తిరువుళ్లముచొప్పున దర్శనోద్ధరణము చేయుటకు సాధకముగా సర్వశాస్త్రనిపుణులగు ఉళ్లంగైకొండ నయనారును (గోవింద భట్టరును) దిద్దదలచి, ఆయభిప్రాయమును పెరియతిరుమలనంబి (శ్రీశైలపూర్ణుల) సన్నిధికి చెప్పిపంపి శ్రీమన్నారాయణ దివ్యమంగళగుణానుభవముచేయుచు కాలయాపనము చేయుచుండిరి.

ఇట్లు శ్రీరామానుజులు ఆశ్రమస్వీకారముచేసి భగవద్గుణానుభవలోలురై వేంచేసియుండు వృత్తాంతము వారిభాగినేయుడైన మొదలియాండాన్ (దాశరథి) విని, కూరత్తాళ్వార్లకు ఆసంగతి శ్రుతపరిచి వారును తామును పెరుమాళ్లకోవెలకువచ్చి యతిరాజులనుసేవించి వారిసన్నిధిలో పంచసంస్కార తిరుమంత్రోపదేశములనుపడసి సేవచేయుచుండిరి. ఇందు మొదలియాండాన్ చైత్రమాసము పునర్వసు నక్షత్రమునందవతరించినవారు. అవతారస్థలము పచ్చెవణ్ణప్పెరుమాళ్లకోవెల అనబడు పురుషమంగలము. వీరికి వాధూలదేశికులు, శ్రీవైష్ణవదాసులు, శ్రీరామానుజపాదుక అను పర్యాయ తిరునామములును గలవు. కూరత్తాళ్వారు (కూరేశులు) పుష్యమాసము హస్త నక్షత్రమునందవతరించినవారు. వీరి అవతారస్థలము కూరము. వీరి తండ్రిగారు రామసోమయాజులు. వీరు శ్రీరామాంశ సంభ

వులు. వీరికి శ్రీవత్సచిహ్నులు, నడయాడుపతంజలి, యతీంద్రచరణులు, అనుపర్యాయ తిరునామములుగలవు. ఇట్టి యీకూరేశదాశరథులు యతిరాజుల నెడబాయక పరిచర్యచేసి సేవించుచుండగా, శ్రీవరదరాజుయొక్క నిత్యసేవవలన యతిరాజులయందు భక్తియుదయించిన యాదవప్రకాశుని తల్లి శ్రీరామానుజదర్శనమునందు రుచిగలదై తనకొమారుడును ఈదర్శనమును అవలంబించినపక్షమున కృతార్థుడు అగునని తలచుచు శ్రీహస్తిగిరిసోపానము లెక్కునపుడు 'అదిమేలు' అని యుపశ్రుతియు విననయ్యెను. అంతట నావృద్ధురాలు తన కుమారునియొద్దకుపోయి అతనితో తనతలపును తానువిన్న యుపశ్రుతియు తెలియజేసి, నాయనా నీవును యతిరాజుల నాశ్రయించి వారివలెనే శిఖాయజ్ఞోపవీతములను ధరించి త్రిదండసన్యాసివి అగుము. అని యొత్తిచెప్పగా విని యాదవప్రకాశుడు ఇళయాళ్వార్లు తనయొద్ద చదువునపుడు వివరించిన మంచియర్థములు మనసుననాటి యున్నందునను, గంగాయాత్ర పోవునప్పుడు తనవంచన తెలిసి వెనుకకు మరలినప్పుడు ఇళయాళ్వార్లను శ్రీవరదరాజు పెరుందేవీ సహితుడై కిరాతరూపమున సాక్షాత్కరించి అనుగ్రహించిన సంగతివిని యున్నందునను, బ్రహ్మరాక్షసునివలన శ్రీరామానుజ ప్రభావమును తనపూర్వ వృత్తాంతమును విన్నవాడైనందునను మాతృవాక్యమును ఆదరించి, అమ్మా నీవుచెప్పినచొప్పున ఆయుత్తమాశ్రమమును అవలంబించుటకును, శ్రీయతిరాజులను భక్తిపూర్వకముగ సేవించుటకును, ఇప్పటి యీయాశ్రమస్వీకారమువలని దోషము పరిహారమగునట్లు భూప్రదక్షిణము చేసి వచ్చినగాని యనువుపడదు. అందులకు సామర్థ్యముచాలని వార్ధకావస్థ నాకు సంప్రాప్తమగుచున్నది. ఇందులకు నేనేమిచేయుదును. అని తల్లితో చెప్పి మహావిచారముతో నుండెను. అది తెలిసి శ్రీవరదరాజు నాటిరాత్రి అతనికలలో సేవసాదించి, నీకీ

విచారమేల భూప్రదక్షిణమునకు మారుగా మన ఇళయాళ్వారులను ప్రదక్షిణముచేసి, ఆయన యనుగ్రహమునకు పాత్రుడవై ముక్కోల మొదలగువానిని పరిగ్రహింపుము. అని యానతిచ్చెను. ఆయానతియందు అతనికి ప్రత్యయముపుట్టక తిరుక్కచ్చినంబిగారి సన్నిధికిపోయి తనయభిప్రాయమును విన్నవించి, ఈవిషయమునందు పేరరుళాళని తిరువుళ్లము ఎట్లున్నదో తెలిసికొని, అడియనికి తెలుపవలయునని ప్రార్థింపగా, నంబియు యాదవప్రకాశుని విజ్ఞాపనమును పేరరుళాళని సన్నిధిలో నివేదించి, అందులకు పెరుమాళ్లు తాము తొలునాడు కలలో సేవసాదించి నియమించిన విషయము నేమరల నానతియ్యగా, మరునాడు నంబి ఆసంగతి యాదవప్రకాశునికి తెలియజేసిరి. అంతట అతడు అది పేరరుళాళని నియమనమేయను నమ్మికగలవాడై రామానుజుల సన్నిధానమునకుపోయి వారి తిరువడుగులపై సాగిలబడి దండము సమర్పించి తానుగన్నకలయు తిరుక్కచ్చినంబిగారు ఆనతిచ్చిన విషయమును విన్నవించి, వారికి ప్రదక్షిణముచేసి, వారి యనుగ్రహముపడసి త్రిదండశిఖాయజ్ఞోపవీతములను పరిగ్రహించి త్రిదండసన్యాసియయ్యెను. అప్పుడు యతిరాజజియ్యరు ఆయనకు గోవిందజియ్యరు అని పేరుపెట్టి పంచసంస్కారాదులచే పరిశుద్ధునిజేసి, ఆయనచే రచియింపబడిన (యతిధర్మసముచ్చయము) అను గ్రంథమును తిరువుళ్లపట్టిరి. ఇట్లు కృతార్థతను పొందిన గోవిందజియ్యరు కొంతకాలము భగవద్గుణానుభవము చేయుచు ఆచార్యసన్నిధిలోనే నివసించియుండి అనంతరము పరమపదమును పొందెను. ఇట్లు యతిరాజులు తిరుక్కచ్చిలో లీలావిభూతియందు వేంచేసియుండగా, వారిని తమ సన్నిధికి రప్పించుకోదలచి శ్రీపెరియపెరుమాళ్లు (రంగనాయకులు) పేరరుళాళని సన్నిధికి శ్రీముఖముపంపగా శ్రీవరదరాజులు ప్రియవస్తువునందలి యపేక్ష యెల్లవారికి నొక్కటిగానే యుండును

కాబట్టి మీవలెనే రామానుజుల సాన్నిధ్యసేవ మేమును అపేక్షించినవారమయి యున్నారము అని ప్రత్యుత్తరము పంపెను. ఈసంగతి రంగనాథుని సన్నిధిలో వేంచేసియుండు పెరియనంబి మొదలగువారువిని ఔరా యతిరాజులపై పేరరుళాళనికిగల కరుణ అని ఆశ్చర్యపడి, యతిరాజులను పెరియపెరుమాళ్ల సన్నిధికి రప్పించు నుపాయము ఏదియని విచారించి హస్తిగిరీశుడు గానలోలుడు, గానవిద్యావిశారదులగు మన తిరువరంగప్పెరుమాళరయరు అచ్చటికివేంచేసి పేరరుళాళని సన్నిధిలో దేవగానసరణిని భజనచేసి, ఆయేలినవాని యనుగ్రహముపడసి యతిరాజులను అంపించుకొని రావలసినవారు, అని నిశ్చయించి, తమ యభిప్రాయమును తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుతో విన్నవించిరి. అంతట అరయరు శ్రీరంగమునుండి వెడలి తిరుక్కచ్చికి వేంచేయగా కాంచీపురములో వేంచేసియుండెడు వీరి బంధువులగు వరందరుం పెరుమాళరయరు ఎదురుకొనివచ్చి తమ తిరుమాళిగకు వేంచేపుచేసికొనిపోయి ఆరగింపజేసి పేరరుళాళని సన్నిధికి పిలుచుకొనిపోగా, వారువరదుని తిరువడుగులను సేవించి దేవగానపద్ధతిని పాడనారంభించిరి. ఆగానసారస్యమునకు శ్రీదేవరాజు హర్షించి చల్లగకటాక్షించి భాగవతోత్తమా నీగానమునకు మెచ్చితి నీవు ఏమికోరినను కాదనక యిచ్చెదను అడుగుము అని యానతిచ్చి, అరయరు ఓయేలినవాడా శ్రీరామానుజులను దాసునివెంట పంపునట్లు తిరువుళ్లపట్టవలెననగా, తమకు సమ్మతిలేకయుండియు ముందు ఏమికోరినను ఇత్తునన్నమాటను బట్టి శ్రీదేవప్పెరుమాళ్లు అట్లే యిచ్చితిమని యానతిచ్చి యతిరాజులకు తిరువరంగప్పెరుమాళరయరుతో గూడ తిరువరంగమునకు వేంచేయ నియమించెను. ఇట్లు అరయరు యతిరాజులను తమ సన్నిధానమునకు వేంచేపుచేసికొనివచ్చు వృత్తాంతము పెరియపెరుమాళ్లు తెలిసికొని సేనమొదలియాండాన్ పెరియ

నంబి మొదలగువారిని పరిజనసహితముగా వారికి ఎదుర్కోలు పంపి తాము ముఖమండపమున వేంచేసియుండిరి. రామానుజ యతీంద్రులును తమకెదురువచ్చిన పెరియనంబి మొదలుగాగల వారికి పెక్కులు దండప్రణామములుచేసి, పరమానంద భరితు లగుచు కన్నులనుండి యానందబాష్పములు వర్షింపగా సన్నిధికి వేంచేసి శ్రీరంగనాథుని సేవించి, తిరుప్పరివట్టము శ్రీశఠగోపము మొదలగు మర్యాదలనుపడసి, అదిమొదలు శ్రీరంగనాథుని నియమనముచొప్పున కోవెలయధికారమును వహించి, అకళంకనాట్టాళ్వారు అనువారిని తమతిరువడి నాశ్రయింపజేసి వారిని కోవెల కావలియందునియమించి, ఏలోపమును లేకుండ శ్రీరంగనాథుని నిత్య కైంకర్యమును నడపుచు అందులకు కావలసిన యుపకరణద్రవ్య ములను సేకరించుటయందు బద్ధశ్రద్ధతో ప్రవర్తించుచుండిరి.

అట్టికాలమునందు శ్రీగోవిందభట్టరు పెరియ తిరుమలనంబి గారివలన దిద్దుబాటుచేయబడి వారివల్లనే పంచసంస్కారాది శ్రీవైష్ణవచిహ్నములనుపడసి విశిష్టాద్వైతమే వేదవిహితమయిన మతమనియు శ్రీమన్నారాయణుడే నిత్యవస్తువనియు, అందులకు ప్రాపకము ఆచార్యతిరువడియేయనియు తెలిసి ద్వయానుసంధా నముచేయుచు వేంచేసియుండిరి. ఆవృత్తాంతమునువిని యతిరా జులు పరమానందభరిత చిత్తులైరి. అంతట ఒకనాడు శ్రీయతి రాజులు పెరియనంబిగారిని సేవించి స్వామీ దేవరవారు ఆళ వందారువలన పడసిన రహస్యములనెల్లను అడియనికి నుపదే శించి కృతార్థుని జేయరేయని ప్రార్థింప, వారు కొన్ని రహస్య ములను తెలిపి, తక్కినవాని నుపదేశింప తిరుక్కోట్టియూరు నంబి (గోష్ఠీపూర్ణులు) కర్తలు అని యానతిచ్చిరి. అంతట యతి రాజులు తిరుక్కోట్టియూరికి వేంచేసి నంబిగారికి దండములు సమర్పించి, తమకోరికను విన్నవింపగా, వారును వీరియధ్యవ సాయము నెరుగవలయునని మొగమిచ్చి మాటాడకపోయిరి.

అందుల కారణము తెలియకయే రామానుజులు మరల శ్రీరంగ మునకు వచ్చిరి.

అనంతరము ఒకానొకప్పుడు తిరుక్కోట్టియూరునంబి ఉత్స వము సేవింపవలెనని శ్రీరంగమునకు వేంచేయగా, శ్రీరంగనా థుడు మనరామానుజులకు రహస్యార్థములను ఉపదేశింపుమని నియమించెను. అందులకు నంబి, ఒకసంవత్సరకాలమయిన శో ధింపక యుపదేశింపగూడదని శాస్త్రముఖమున సాధించిన దేవర వారి నియమనమును ఎట్లు మీరుదును అనగా పెరియపెరు మాళ్లు ఆనియమము శిష్యలక్షణములన్ని పూర్తిగా లేనివారి విష యమునందు అవలంబింపవలసినదేకాని సర్వలక్షణ సమన్వితు లయిన యిట్టివారి విషయమున అవలంబింపవలసినదికాదు. అని యానతిచ్చెను. అందుమీద గోష్ఠీపూర్ణులు రామానుజులను గోష్ఠీపురమునకురమ్మని నియమించి తమంతటతాము వేంచేసిరి. పిమ్మట రామానుజులు తిరుక్కోట్టియూరికి వేంచేసి నంబిగా రిని సేవించి నిలువగా, వారు ఇదిసమయముకాదు ఇంకొకవేళ రమ్మని నియమించిరి. రామానుజులు అదియు నొక యనుగ్రహ చిహ్నముగా గ్రహించి మరల శ్రీరంగమునకువచ్చిరి. పిమ్మట ఇట్లే పదునెనిమిది పర్యాయములు ఇళయాళ్వార్లు తిరుక్కోట్టి యూరికిని శ్రీరంగమునకును పోకరాకలు చేసిరి.

అటుపిమ్మట ఒక సమయమునందు పెరియపెరుమాళ్లను సేవింపవచ్చిన గోష్ఠీపూర్ణుల శిష్యులను కొందరనుజూచి, ఇళ యాళ్వారు వారికి దండములు సమర్పించి మిక్కిలి యార్తితో తమకోరికను విన్నవించిరి. వారును నంబిగారిసన్నిధిలో వీరి యార్తిని విన్నపముచేసిరి. అందులకు నంబిగారు హర్షించి త్రిదండపవిత్రములతో తామువాత్రము రావలసినదని రామాను జులకు వర్తమానముపంపిరి. అందులకు ఇళయాళ్వారు సంతో షించినవారై కూరత్తాళ్వార్లను మొదలియాండానును వెంట

శాగా తిరుక్కోట్టియూరికి వేంచేసి, నంబిగారిసన్నిధిని పొంది, దండములు సమర్పించి బద్ధాంజలులై నిలువగా, నంబిగారు ఇది యేమి ఈరాక అని భావగర్భముగా పలికి యూరకుండిరి. ఇళయాళ్వారు అందుల భావమును గ్రహించి, దేవరవారు దండపవిత్రములతో రావలసినదని నియమించితిరి నియమనముచొప్పున దండమును పవిత్రమునైన యీయిరువురితోడ దాసుడు వచ్చినాడు. అని విన్నవించిరి. నంబిగారు అట్లయిన ఇందు, దండమెవరు, పవిత్రమెవరు అని అడిగి, ఇళయాళ్వారు దండము మొదలియాండాను అనియు, పవిత్రము కూరత్తాళ్వారు అనియు వివరింపగా, ఈరహస్యములను వీరుతప్ప ఇతరులకెవరికిని ఉపదేశింపవలదు అని నియమించి చరమార్థము తప్ప తక్కిన రహస్యములన్నియు నుపదేశించిరి.

ఇట్లు ఇళయాళ్వారు తిరుక్కోట్టియూరు నంబిగారివలన సకల రహస్యార్థములను పరిగ్రహించి, ఇతరులు బోధించునట్టి యనర్థములే పరమార్థమనియెంచి చెడిపోవుచున్న చేతనులను కడతేర్పగోరినవారు గనుక తమ యాస్థానమునందు సేవచేయుచున్న శ్రీవైష్ణవులకు అందరకును ఆరహస్యార్థములను ప్రసాదించిరి. ఈవృత్తాంతమును తిరుక్కోట్టియూరు నంబిగారు విని కలుషించి, రామానుజులను తమ సన్నిధానమునకు రప్పించి, ఆచార్యనియమనమును ఉల్లంఘించువారు పొందగలగతియేదో తెలియునా? అనగా, దుర్గతియే అని ప్రత్యుత్తరము చెప్పిరి. అందులకు నంబిగారు, ఎవరయిన తెలిసి తెలియక యేమేనితప్పు చేసినను చేయుదురుగాని, ఇట్లు తెలిసితెలిసి యపచారమునకు ఒడిగట్టుదురా అనిరి. ఆమాటవిని ఇళయాళ్వారు ఈయపచారమువలన దేవరవారి తిరువడిసంబంధముగలిగి యనేకులుచేతను లుజ్జీవింతురుగాన అడియడు ఒకడు నరకమును పొందుట హెచ్చుకాదు అనుకొంటిని. అనగా నంబిగారు ఆయుక్తియుక్త

మయిన యభిప్రాయమునకు మెచ్చుకొని మన్నాథా అను నర్థముగల ద్రావిడోక్తిచే 'ఎంబెరుమానారే' అని యతిరాజులను చేరదీసి గాఢాలింగనము చేసికొని, ఇక మీకు తక్కినరహస్యములను సయితము తెలిపెదను ఇప్పుడు పోయిరండు అని నియమింపగా, ఎంబెరుమానారు, వారి నియమనముచొప్పున అప్పుడు శ్రీరంగమునకు వచ్చి, పిమ్మట తగిన సమయమునందు ఏకాంతముగా తిరుక్కోట్టియూరికి వేంచేయగా నంబిగారు పరతత్త్వప్రతిపాదకమయిన చరమశ్లోకార్థమును సైతము ప్రసాదించి పంపిరి. పిమ్మట ఎంబెరుమానారు గోష్ఠీపూర్ణుల నియమనముపడసి మాసోపవాస నియమముచే పరిశుద్ధులయిన కూరత్తాళ్వార్లకును ఆయర్థము నుపదేశించిరి. అది తెలిసి మొదలియాండాన్ తమకును ఆయర్థమును ప్రసాదింపగోరగా నంబిగారి నియమనము కూరత్తాళ్వారుతప్ప ఇతరులకు ఉపదేశింపగూడదని కనుక నీవు వారి సన్నిధికిపోయి అనుమతినిపడసి రమ్మనిచెప్పిరి. మొదలియాండాను ఆయానతి శిరసావహించి, ఆరునెలలు నంబిగారి సన్నిధి నాశ్రయించి సేవచేసి, వారిచే నీయందు మూఢులోపములు గలవు. అవితొలగినయెడ ఎంబెరుమానారు తామే యారహస్యమును నీకు ప్రసాదింతురు అని యానతిచ్చి, తమ చరణారవిందములచే మొదలియాండాన్ తిరుముడి నలంకరించి పంపినంతట, ఎంబెరుమానారు ఆరహస్యమును మొదలియాండానుకును ఉపదేశించి, ఇప్పటికిగదా మీరు నాపవిత్రమును దండమును ననుట్లకు తగినవారైతిరి అని కూరత్తాళ్వార్లను దాశరథిని ప్రశంసించిరి.

పిమ్మట కొన్నాళ్లకు తిరుక్కోట్టియూరునంబి శ్రీరంగమునకు వేంచేసి యెంబెరుమానారునుజూచి తిరుమాలెయాండాన్ (శ్రీమాలాధరుల) వద్ద తిరువాయ్మొళికి అర్థవిచారము చేయవలసినదని నియమించిరి. అంతట ఎంబెరుమానారు తిరుమాలె

యాండాళ్వద్ద తిరువాయ్మొళి అర్థము వినుచుండి కొన్ని పాశురములకు కొన్ని సూక్ష్మార్థములను చెప్పగా, తిరుమాలెయాండాళ్ ఈయర్థములు ఆళవందారు సాదించినవికావు. ఇట్టి లేనిపోని యర్థములను కల్పించుట సంప్రదాయ విరుద్ధము. అని తిరస్కరించి, నాటితో కాలక్షేపము నిలిపివేసి యూరకుండిరి. ఈవృత్తాంతము తిరుకోట్టియూరునంబివిని శ్రీరంగమునకు వేంచేసి తిరుమాలెయాండానును కాలక్షేపము యథావిధిగా జరగుచున్నదాయని యడుగగా, వారుజరగిన వర్తమానమును విన్నవించిరి. అదివిని తిరుకోట్టియూరునంబి ఎంబెరుమానారు చెప్పిన యర్థములేవియని యడిగి తెలిసికొని, ఈయర్థములు ఆళవందారు సాదింపగా నేనువిని యుంటిని. వానిని పరిహరించుట సరికాదు అనిచెప్పి, వారును తామును ఎంబెరుమానారు మఠమునకు వేంచేసి యెప్పటివలె కాలక్షేపము జరగునట్లు నియమించి తిరుకోట్టియూరికి వేంచేసిరి. పిమ్మట కాలక్షేపము జరగునప్పుడును యతిరాజులు ఒకపాశురము నర్థమువిని, ఈపాశురమునకు ఆళవందారు ఈయర్థమును సాదించియుండరు అనగా, తిరుమాలెయాండాళ్ ఆళవందారు హృదయము వారిసన్నిధిలో పఠించినవారికంటె విశేషముగా తెలిసినట్లు చెప్పెదరే ఇదియేమియనగా, గురుసన్నిధి యెరుగని [యేకలవ్యునికి గురుభక్తివలన దివ్యాస్త్రముల ప్రయోగోపసంహార మంత్రములు గోచరించినట్లు దాసునికి ఆళవందారు అనుగ్రహబలము వలన వారిసన్నిధిలో పఠింపకున్నను వారుసాదించిన యర్థము లిట్టివని తోచుచున్నవి} అని ప్రత్యుత్తరముచెప్పిరి. అందులకు తిరుమాలెయాండాళ్ మెచ్చుకొని కొన్నాళ్ళలోపల తిరువాయ్మొళి కాలక్షేపము నిరంతరాయముగా నెరవేర్చిరి. అప్పుడు పెరియనంబి శ్రీరామానుజులను ఇక తిరువరంగప్పెరుమాళరయరువలన తెలిసికోవలసిన రహస్యమొకటికలదు. దానిని వారి

నాశ్రయించి పరిగ్రహింపుడు అనగా, ఎంబెరుమానారు అరయరుసన్నిధిలో ఆరుమాసములు కనిపెట్టియుండి, వారివలన చరమార్థములను పడసిరి.

అటుపిమ్మట శ్రీరంగనాథుని సన్నిధిలో పరిచారకులు కొందరిదోషములను కనిపెట్టి దండించినందులకై అందొకడుక్రోధించి, ఒకనాడు ఎంబెరుమానారు మాధుకరము చేయునప్పుడు వారికి విషమిశ్రమైన సాదమును సమర్పింప తనభార్యకు కట్టడ చేయగా వారు అదితెలిసికొని నాడు ఉపవాసముండిరి. ఈవృత్తాంతముతిరుకోట్టియూరునంబివిని శ్రీరంగమునకు వేంచేయునపుడు వారిరాకవిని ఎంబెరుమానారు శిష్యసంఘముతోడ ఎదురుకొనిపోయి కావేరినడుమ నిప్పులుగురియుచున్న యెండచే చుఱ్ఱుమనుచున్న యిసుకలో నిలిచియున్న నంబిగారి తిరువడుగులు తమతిరుముడిసోక సాగిలబడి దండముసమర్పించి లేవకుండిరి. నంబియు లెమ్మనిచెప్పరైరి. అప్పుడు కిడాంబియాచ్చాన్ గోష్ఠిపూర్ణులనుజూచి స్వామీ! ఇదియేమిటి శిష్యమర్యాద? చక్కగా వికసించి పరిమళించు పుష్పహారమును నిప్పులలో పొరలింతురా? అనిపలికి ఎంబెరుమానారును గ్రుచ్చియెత్తి నిలువబెట్టిరి. అది చూచి, గోష్ఠిపూర్ణులు ఇంతసేపు మిమ్మే మేము వెదకుచుంటిమి. ఇది మొదలుకొని, ప్రతిదినము మీరు తళిగచేసి యేకమాధుకరముగా వీరిని ఆరగింప జేయుంచుచుండుడు అని నియమింపగా, కిడాంబియాచ్చాన్ ఆనియమనము చొప్పుననే కైంకర్యముచేయుచువచ్చిరి.

అనంతరము ఒక సమయమునందు యజ్ఞమూర్తియనునొకయేకదండ సన్యాసి దిగ్విజయముచేయగోరి యెల్ల దేశములు తిరిగి ఆయాదేశముల విద్వాంసులను జయించుచు కాశీదేశమునకుపోయి గంగాస్నానము చేసికొని అచ్చటి విద్వాంసులను సైతము వాదమునజయించి, అందుండికదలి దక్షిణదేశయాత్ర

చేయుచు శ్రీరంగక్షేత్రమునకువచ్చి విద్యచేతను శిష్యసంపత్తిచే తను తన్నుమీరినవారు లోకములోలేరని యహంకరించియున్న వాడు కాబట్టి ఎంబెరుమానారు వైభవమువిని వారిని వాదమునకురమ్మని పిలువగా, యతిరాజులు ఊరక వాదించుట మాకు సమ్మతిలేదు. ఏదేని యొకపందెము వేసికొని వాదముచేయు పక్షమున మేము నీతో వాదింతుము అనిరి. అందులకు యజ్ఞమూర్తి హర్షించి నేను ఓడిపోయినయెడ మీపేరును మీసిద్ధాంతమును అవలంబించి, స్వధర్మపరిత్యాగముచేయ గలవాడను అనెను. ఎంబెరుమానారు సరే. మేము ఓడిపోయినయెడ తత్క్షణమే గ్రంథసన్యాసముచేసి పలువురువిన మేము ఓడిపోయితిమని చెప్పెదము అనిరి.

అంతట వారిరువురకు వాదమారంభమాయెను. అందు పదునేడుదినములదాక యజ్ఞమూర్తికోటియే హెచ్చుచువచ్చెను. పదునేడవనాడు వాదమునిలిపి మఠమునకు వేంచేయునపుడు ఎంబెరుమానారువీని నెట్లు జయింపవచ్చునను విచారముచేత తిరుముఖమండలము కళాహీనతను వహింపగా మనసు చిన్నపుచ్చుకొని పేరరుళాళని స్మరించుచు వేంచేసి సాయంసమయానుష్ఠానములునడపి పేరరుళాళని నారాధించి శ్రీపాదతీర్థమును పుచ్చుకొని నిరాహారులై శయనించిరి. నాటిరాత్రి నాలవజామునందు శ్రీకరిగిరీశ్వరుడు ఎంబెరుమానారు కలలో సేవసాధించి యతిరాజా! ఏల యీవలవనివిచారము. నీకు మహావిద్వాంసుడైన శిష్యుడు లభించెను. ఇది హర్షింపదగిన సమయముగాని చింతింపదగిన సమయముగాదు. ఆళవందారు సాధించిన మాయావాదఖండనము నీహస్తగతమయి యుండగా ఈమాయావాదిని జయించుట నీకొకవిషయమా? అని యానతిచ్చి యాశ్రీకోశమునుచేత ఇయ్యగా మేలుకొని, యతిరాజులు తత్కాలానుష్ఠానములు తీర్చుకొని పేరరుళాళనిసేవించి వాదస్థానమునకు

వేంచేసిరి అప్పుడు యజ్ఞమూర్తి వారిముఖవికాసాదులనుజూచి శంకించి, నేడు నాకోటి హెచ్చబోదు. వీరు నేడు నన్నుజయింపకమానరు. అని విచారించుచు తానున్నతావుననుండక యతిరాజులకు ఎదురుకోలుచేసి, స్వామీ నేను అకించనుడను, దేవరవారితో వాదింప సమర్థుడను కాను. పరాజితుని నన్ను శిష్యునిగా పరిగ్రహింపుడు. అనివారితిరువడుగులు తనశిరస్సుసోక చాగిలబడి మ్రొక్కగా, యతీంద్రులు, యజ్ఞమూర్తీ! ఇదియేమి? ఎప్పటివలె వాదము ప్రారంభింపుము. వాదమున మాకు గెలుపుకలిగిన పిమ్మటగదా మనము తొలుతచేసికొన్న నిబంధనచొప్పున కాగల కార్యము అగును అనిరి. అదివిని యజ్ఞమూర్తి, స్వామీ! కొండతో ఢీకొనదలచిన తగరువలె శ్రీయనంతాళ్వారుల యపరావతారమగు మీతో వాదింపబూనితిని. నేడు మీమూర్తి నాకన్నులకు శ్రీవరదరాజులమూర్తిగా తోచుచున్నది. కనుక ఇకమీయెదుట నోరుతెరవనేరను. అనగా ఎంబెరుమానారు ఇది యంతయు శ్రీయాళవందారు అనుగ్రహమే యనుకొనుచు పేరరుళాళని యానతిచొప్పున యజ్ఞమూర్తికి మాయావాదఖండనకోశమును ఉపన్యాసరూపమున నుపదేశించిరి. అంతట ఏకదండసన్యాసియైయున్న యజ్ఞమూర్తి ఆదండమును పరిహరించి, ఎంబెరుమానారు, శిఖాయజ్ఞోపవీత త్రిదండములను, పేరరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు అను తిరునామమును, పంచసంస్కార తిరుమంత్రోపదేశ పూర్వకముగా అనుగ్రహింపగా, పరిగ్రహించి, యతిరాజుల తిరువారాధనమయిన పేరరుళాళని సేవించి, శ్రీపాదతీర్థమును స్వీకరించి, అనంతరము క్రమముగా పన్నిద్దరాళ్వార్లు సాధించిన దివ్యప్రబంధములన్ని యనుసంధించి, అటుపిమ్మట తిరుమంత్రార్థము మొదలగు కొన్నిరహస్యములను సయితము ప్రాపించెను.

అంతట ఎంబెరుమానారు అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారుకు తమకువలె ఒకమఠముకట్టించి యిప్పించి, అనంతాళ్వారును, మరుదూరునంబిని, వారి తిరువడినాశ్రయింప నియమించి, అనంతాళ్వారును తిరుమలకుబంపి, తరువాత శ్రీరంగము నుండి బయలుదేరి తిరుక్కోవలూరికి వేంచేసి, ఆయనారును సేవించి, అందుండి సత్యవ్రతక్షేత్రమునకు వేంచేసి, తిరుక్కచ్చి నంబిని సేవించి, వారినిముందుపెట్టుకొని పేరరుళాళని సన్నిధికి వేంచేసి, దండములుసమర్పించి, తీర్థప్రసాదములను శ్రీశఠగోపమునుస్వీకరించి, అందుండికదలి తిరుమలకు వేంచేయుచు, త్రోవతప్పి, త్రోవజూపిన తలమెత్తువానిని అనుగ్రహించి, తిరుమలలో వేంచేసియుండు పరాంకుశపరకాలాదులైన పన్నిద్దరాళ్వారుల సన్నిధుల జీర్ణోద్ధరణముచేయించి, తిరుపతిలో కొన్నాళ్లువేంచేసియుండి, విఠలదేవరాజును శిష్యునిగాజేసికొని, తమశిష్యులైన వైష్ణవులను ముప్పదితిరునామములను అచ్చట చిరవాసముచేయ నియమించి, ఇళమండియము అనుగ్రామమును స్వవశముచేసికొని, అచ్చటిశ్రీవైష్ణవుల వేడికోలువలన తిరుమలయెక్కి తిరువేంగడముడయని (శ్రీవేంకటాచలపతిని) సేవించి, కొండనుండిదిగి, పెరియతిరుమలనంబి (శ్రీశైలపూర్ణుల) సన్నిధిలో శ్రీమద్రామాయణ కాలక్షేపముచేయుచు సంవత్సరకాలము వేంచేసియుండి, వారిసన్నిధిలో కైంకర్యముచేయుచున్న గోవిందభట్టరును వెంటబెట్టుకొని తిరుప్పుకుళిదారిని తిరుకచ్చికి వేంచేసి పేరరుళాళనిసేవించి, తిరుకచ్చినంబి సన్నిధిలో కొంతకాలము వేంచేసియుండిరి.

అట్టియెడ గోవిందభట్టరు పెరియతిరుమలనంబిగారిని ఎడబాయుటవలని క్లేశముచేత నానాటతిరుమేనుకృశించుచురాగా, యతిరాజులు వారు కృశించుటకు కారణముతెలిసికొని మరల పెరియతిరుమలనంబిగారి సన్నిధికి పంపిరి, అట్లు యతిరాజుల

యనుజ్ఞపడసి గోవిందభట్టరు పెరియతిరుమల నంబిగారి సన్నిధికివేంచేసి దండముసమర్పింపగా వారుగోవిందభట్టరును దగ్గర చేర్పక మరల ఎంబెరుమానారు సన్నిధికిపొమ్మని నియమించిరి. అనంతరము ఎంబెరుమానారు గోవిందభట్టరును మిక్కిలియాదరించి తమతిరువడుగులందు అచంచలభక్తికలుగ ననుగ్రహించి, వారిని వెంటబెట్టుకొని శ్రీరంగమునకు వేంచేసిరి. అటుపిమ్మట గోవిందభట్టరు పరమవిరక్తులై యెంబెరుమానారు సన్నిధిలో సముచిత కైంకర్యపరులై వేంచేసియుండిరి. అంతట ఎంబెరుమానారు వారివైరాగ్యమునకు అనుగుణముగా సన్యాసాశ్రమము నుస్వీకరింపజేసి, తమతిరునామమునే చాతగా, వారు తిరుమేను గడగడవడకగా స్వామీ అడియడు దేవరవారితిరు నామమునువహింప నర్హుడనగుదునా, ఈయచేతనునియెడలకటాక్షించి తగినపేరుసాదించి కడతేర్పవలయునని ప్రార్థించిరి. అంతట శ్రీరామానుజయతీంద్రులు ఎంబెరుమానారు అను తిరునామమునందు ఆద్యంతవర్ణములను సంగ్రహించి ఎంబారు అని తిరునామముచాతిరి.

పిమ్మట ఒకనాడు కొందరు దేశాంతరులగు భాగవతులు వచ్చి యెంబెరుమానారుమఠము ఏదియని యచ్చటి శ్రీవైష్ణవులను అడుగగా వారు ఏ యెంబెరుమానారు మఠమని అడిగిరి. అందులకు ఆభాగవతులు ఇదియేమి వింతమాట వింటిమి. ఎంబెరుమానారు ఒకరుగాక మరియెందరున్నారు. అని సంశయించుచుండగా, అచ్చటి శ్రీవైష్ణవులు అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు ఒకరు ఉన్నారుగనుక ఏయెంబెరుమానారని అడిగితిమని మఠమునుచూపిరి. ఈవృత్తాంతము అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారువిని మనమును ఒకమఠము కల్పించుకొనియుండుటచేతగదా ఈయపచారము సిద్ధించెను అని, తమమఠమును

పడగొట్టి నేల చదరముచేయించి, ఎంబెరుమానారుల మఠము నందే వారిని సేవించుచు వేంచేసియుండి, జ్ఞానసారము, ప్రమేయసారము అను గ్రంథములను రెంటిని రచియించిరి. పిమ్మట ఎంబెరుమానారు అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు, కూరత్తాళ్వారు, మొదలియాండాను అను నీ మువ్వురను ముందట నుంచుకొని శ్రీభాష్యమునురచించువారై, అందులకు బోధాయనవృత్తి గ్రంథముకావలసి విచారింపగా, ఆగ్రంథము ఉత్తరదేశమునం దున్నదనువర్తమానము తెలియవచ్చెను. అంతట యతిరాజులు కూరత్తాళ్వార్లను వెంటదీసికొని అచ్చటికివేంచేసి, ఆగ్రంథమును ఉపాయముగా సంగ్రహించుకొని, ఒకసారి యుభయులును చదివిచూచి, దానినితీసికొనిరానుయత్నింపగా, అచ్చటి మాయావాదులు కొందరు దానిని అపహరించుకొని పోయిరి. అప్పుడు యతిరాజులు ఎంతోప్రయాసపడి సంపాదించిన గ్రంథము కోలుపోయెనే ఇక ఏమిచేయవచ్చును అని విచారింపసాగిరి. అదిచూచి కూరత్తాళ్వార్లు స్వామీ దేవరవారి కటాక్షవిశేషము వలన ఆగ్రంథము దాసునిమనస్సనెడు పలకలో స్ఫుటముగాలిఖింపబడినదయ్యెను. ఇకను ఆవిషయమయి విచారము అక్కరలేదని విన్నవించిరి. ఆదివ్యవాక్కు శ్రవణగోచరముకాగానే ఎంబెరుమానారు అత్యంతము సంతోషించి, కూరత్తాళ్వార్లును తామును శ్రీరంగమునకువచ్చిచేరి, మునుపు సంకల్పించుకొన్న చొప్పున శ్రీభాష్యమును రచియించి, శ్రీయాళవందారు మనోరథములు మూడింటిలోను మొదటిదానిని నెరవేర్చినవారైరి.

అనంతరము అచ్చటిభాగవతులందరు భాష్యకారులను దండముసమర్పించి, స్వామీ! దేవరవారు దిగ్విజయయాత్ర వెడలి, అచ్చటచ్చట గల కుమతములనుఖండించి, అందందుగలదివ్యదేశములనుద్ధరింప తిరువుళ్లపట్టగోరెదము అని విన్నపముచేయగా, వారు దానిని అంగీకరించి, నంబెరుమాళ్లను సేవించి, ఆయేలిన

వానిచే అనుమతులై శ్రీవైష్ణవగోష్ఠితోడ బయలువెడలి చోళమండలమునందలి కుంభకోణము మొదలుగాగల దివ్యదేశములకు విజయముచేసి, అందందు అర్చారూపమున వేంచేసియున్న శ్రీమన్నారాయణుని మూర్తులను సేవించుచు, అచ్చటచ్చటిబాహ్యమతప్రవర్తకులనుజయించి, అందుండి దక్షిణదిశాభిముఖులై, అళగర్ తిరుమల మొదలుగాగల దివ్యతిరుపతులను సేవించి, ఆళ్వారు తిరునగరికివేంచేసి, నమ్మాళ్వార్లను సేవించి, అచ్చటియేలినవాడగు ఆదినాథుని దండముసమర్పించి, అచ్చటికి చుట్టుపట్టులనుండు దివ్యదేశములకువేంచేసి, ఆయా తిరుపతులందున్న యన్యమతములవారిని జయించి, తిరుక్కురుంగుడికి వేంచేసి నంబిని సేవించి, ఆనంబి తిరువుళ్లముచొప్పున వారిచెవిలో తిరుమంత్రమును అనుసంధించి, వారిచే ఉడయవరు అనుతిరునామమును చాతుకొని, వారికి శ్రీవైష్ణవనంబియనిదాస్యనామముచాతి, అందుండి కదలి తిరువనంతపురమునకు వేంచేసి, అచ్చటి యర్చామూర్తిని సేవించి, అచ్చట నొకమఠముకట్టించి, దానికి శ్రీరామానుజమఠము అనిపేరుపెట్టి, అందుగల యన్యమతములనుఖండించి, అచ్చటినుండి పశ్చిమసముద్రతీర మార్గమున ఉత్తరదేశమునకు వేంచేసి, ఉత్తరమధుర, సాలగ్రామము, ద్వారక, బదరికాశ్రమము, నైమిశారణ్యము, పుష్కరము, గోకులము, గోవర్ధనము, బృందావనము, శ్రీగంగాతీరఖండము మొదలయిన దివ్యదేశములను సేవించుచు, ఆయాదేశములందలి యన్యమతములను జయించి, అంతట సరస్వతీపీఠమునకు వేంచేసిరి. అప్పుడు సరస్వతి మనుష్యస్త్రీరూపమున శ్రీరామానుజయతీంద్రులను ఎదుర్కొని సముచితములైన మర్యాదలుచేసి, ఒకశ్రుతివాక్యమునకు అర్థము అడిగెను. అందులకు ఉడయవరు వివరముగా అర్థముచెప్పి, సరస్వతికి సంతోషముకలుగజేసిరి. అంతట సరస్వతి ఉడయ

వరు సాదించిన శ్రీభాష్యమును తనతలనుధరించి, వారికి శ్రీభాష్యకారులని తిరునామముచాతి, శ్రీహయగ్రీవారాధనమును సమర్పించి, మునుపు మీవలెనే శంకరులును ఇచ్చటికివచ్చిరిగాని వారీ శ్రుతికి సంప్రదాయము తెలిసి యిట్లు అర్థముచెప్పలేక పోయిరి. ఇప్పుడు మీవల్ల నీరహస్యార్థమువిని కృతార్థురాలనైతిని. అని మిక్కిలి శ్లాఘించెను. అనంతరము భాష్యకారులు అచ్చటి బాహ్య మతములనెల్లను ఖండించి, ఆదేశపురాజును శిష్యునిజేసికొని, అందులకై కలుషించి తమపై ప్రయోగములుచేసిన ఆయాస్థానపు పండితులను పిచ్చిపట్టితిరుగునట్లుచేసి, పిదప ఆరాజువేడికోలున వారిపిచ్చి కుదిర్చి, తమ యనుగ్రహమునకు పాత్రులనుగావించి, అందుండికదలి, వారణాసిమార్గమున శ్రీజగన్నాథమునకువేంచేసి, జగన్నాథునిసేవించి, ఆదివ్యదేశమునందు తమపేరనొకమఠమును స్థాపించి, అందుండివెడలి శ్రీకూర్మమునకువేంచేసి, ఆదివ్యదేశము నుద్ధరించి, శ్రీసింహాచలమును సేవించి, అందుండి అహోబలమునకు వేంచేసి శ్రీనారసింహుని సేవించి, అచ్చటినుండి తిరుమలకువేంచేసిరి. అప్పుడు కొందరు శైవులు జతగూడి స్వరూపచిహ్నములను ధరింపక సేవసాదించుచున్న శ్రీనివాసుని తమయేలినవాడగు స్కందుడు అని శ్రీవైష్ణవులతో కలహింపసాగిరి. శ్రీభాష్యకారులు వారి యాటోపమునుజూచి, దానినణచుటకు తగినయుపాయమును విచారించి, వారిలో ముఖ్యులను బిలిచి, మనలోమనకు కలతపనిలేదు. మాదేవునిచిహ్నములు శంఖచక్రములు, మీదేవుని చిహ్నములు డమరు త్రిశూలములు. ఉభయచిహ్నములను తెప్పించి యేలినవాని సన్నిధిలో నుంచుదము. వానిలో ఏవి యా యేలినవానిచే ధరింపబడునో వారిదేవుడని అనుకొందము. అని యాశైవులను సమాధానపరిచి, అనుకొన్నచొప్పున ఉభయచిహ్నములను తెప్పించి సన్ని

ధిలోనుంపించి, కోవెల తలుపులుమూసి బీగముద్రలు చేయించి, యిరుదెగలవారును తమతమ నివాసములకు పోయిరి. మరునాడు తెల్లవారివచ్చి తలుపులు తీయించి చూడగా శ్రీవేంకటాచలపతి శంఖచక్రధారియై సేవసాదించెను. అంతట శైవులు విఫలప్రయత్నులై వంచినతలలు ఎత్తక వచ్చినదారి పట్టుకొని పోయిరి. ఇట్లు శ్రీరామానుజయతీంద్రులు శ్రీనివాసునికి శంఖచక్రధారణము చేయించి, అప్పనికి తిరువిలచ్చనై సాదించిన పెరుమాళ్లు అను తిరునామమును చాతుకొని, నన్నేలిన శ్రీనివాసా నీసేవకులకు ఆచంద్రార్కస్థాయిగా నిట్లు సేవసాదించుచుండుము అని మంగళాశాసనముచేసి, అచ్చటనుండి కదలి మార్గస్థములగు దివ్యతిరుపతులను సేవించుచు తమకు నిత్యనివాసమయిన శ్రీరంగమునకువేంచేసి, శిష్యగణపరివేష్టితులై మఠమునందు నెలకొనియుండిరి. అంతట వర్షాకాలమునువచ్చెను.

అట్టియెడ ఉంఛవృత్తివల్లనే దేహయాత్రనడపుచున్న కూరత్తాళ్వారు ఒకనాడు వాన యెడతెరపిలేక జడిపట్టి కురియుచుండగా బయట తలవెళ్లబెట్టకూడక నీరాటము మొదలగు అనుష్ఠానములు తిరుమాళిగలోనే చేసికొని తిరువారాధనముచేసి శ్రీపాదతీర్థమును స్వీకరించి శ్రీశఠారిసాదించిన దివ్యప్రబంధములను అనుసంధానము చేయుచు వేంచేసియుండిరి. వారిదేవులు నాటితళిగకుకూడ తండులము లేమికి క్లేశమునొందుచుండి రాత్రి శ్రీరంగనాథుడు ఆరగించు సమయమున మ్రోగుచున్న ఘంటాధ్వనివిని, స్వామీ రంగనాథా! భక్తపరాధీనులగు దేవరవారు భక్తులను పస్తుపెట్టి యారగించుట భావ్యమా? అని తమలో తాము అనుకొనిరి. అదియంతర్యామియగు శ్రీరంగనాథుడు విని తమకు ఆరగింపుచేయవచ్చిన ఉత్తమనంబిని (ఉత్తమపూర్ణులను.) తామారగించిన ప్రసాదమును తీసికొనిపోయి కూరత్తాళ్వార్లకు

సమర్పించిరా నియమించెను. వారు అట్లేచేసిరి. అందులకు కూరత్తాళ్వార్లు చాలహర్షించి, అడియనియెడల నంబెరుమాళ్లకు ఎంతటివాత్సల్యమో యనుకొనుచు ధర్మపత్నీసమేతముగా ఆప్రసాదమును ఆరగించిరి. కూరత్తాండాళు ఆప్రసాద స్వీకార మహిమవలన వెంటనే గర్భముధరించి పదినెలలునిండగా, కలియుగ గతాబ్దములు నాలుగువేల నూట యిరువదిమూడు అగు శుభకృన్నామ సంవత్సరము వైయాశి (వైశాఖ) శుక్లపూర్ణిమా తిథియందు అనూరాధనక్షత్రమున అమడబిడ్డలనుకనియెను. ఆవృత్తాంతము భాష్యకారులువిని ఎంబారును తామును కూరత్తాళ్వారుల తిరుమాళిగకువేంచేసి, ఎంబారువలన నాశిశువులను తమసన్నిధికి తెప్పించుకొని చల్లగ గటాక్షించి, తమ శ్రీహస్తములతో తిరుమేనులునిమిరి, పంచాయుధాభరణములను సాదించి, అందు పెద్దశిశువునకు శ్రీపరాశరభట్టరు అనియు, చిన్నశిశువునకు శ్రీవ్యాసభట్టరు అనియు తిరునామములుచాతి, ఎంబారునుజూచి, మీరే యీబాలకులకు ఆచార్యులని వారిచేసమాశ్రయణమును చేయించి, శ్రీయాళవందారుయొక్క రెండవ మనోరథమును పూరించిరి.

తరువాత శ్రీపరాశరభట్టరు, పెరియపెరుమాళ్లు హరిద్రాస్నాన పూర్వకముగా పుత్రస్వీకారము చేసికొని సన్నిధిలోనే స్వర్ణమయమైన యుయ్యాలలోనుంచి పెంచుకొనగా శ్రీరంగనాచ్చియారుయొక్క హస్తకమలములయందు పొదుగబడుచు పెరుగుచుండిరి. అట్టియెడ నొకనాడు శిశుత్వచాపలముచే పరాశరభట్టరు రంగనాథునికి ఆరగింపుచేయ సన్నిధిలోనుంచియున్న ప్రసాదమును లేతచిగుళ్లనుబోలిన తమ చిరుచేతులతో ముట్టి కొంచెము ప్రసాదము స్వీకరించిరి. అది లోపముగా గ్రహింపక పెరుమాళ్లును ప్రీతితో నాప్రసాదము నారగించిరి. మరి యొకనాడు వైష్ణవగోష్ఠితోడ భాష్యకారులు కోవెలకువేంచేసి, అచ్చట వర్ధిల్లుచున్న పరాశరభట్టరుచేత ఒకశ్లోకమును వ్రాసియిచ్చి చదువనియమింపగా భట్టరుచూచువారు ఆశ్చర్యపడునట్లు గడగడ చదివిరి. అందులకు ఉడయవరు మెచ్చుకొని తమ్ముపరివేష్టించియున్న శ్రీవైష్ణవగోష్ఠితో మీరు మాయందు ఎటువంటి గౌరవము ఉంచియున్నారో అటువంటిగౌరవమును ఈయనయందును ఉంచియుండవలెను అని నియమించిరి. పిమ్మట భట్టరు విద్యాభ్యాసము చేయుచుండగా ఒకనాడు వారు చదువురీతిని భాష్యకారులు కటాక్షించి, ఈయన మనదర్శనమునకు గౌరవము తేగలవాడు అగునని చెప్పి సంతోషించిరి. అటుపిమ్మట మరియొకనాడు కూరత్తాళ్వారు తిరువాయ్మొழி అను సంధానము చేయుచుండగా "సిరుమామనిశర్" అను పాశురమును విని అయిదేండ్లప్రాయముగల భట్టరు "సిరుమెయుమ్ పెరిమెయుమ్ ఒఱరులే కూడుమో" (చిన్నతనమును పెత్తనమును ఒకదానియందే కూడునా) అని ప్రశ్నచేసిరి. అందులకు కూరత్తాళ్వారు హర్షాశ్చర్యధుర్యమానసులై, సిరియాచ్చాన్, అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు ఈ రెండు తిరునామములనుజూపి, వీరే అందులకు నిదర్శకులు. ఇట్టి రహస్యార్థములు అనుపనీతుడవగుటచే నీకుచెప్ప నర్హములుకావు అని యానతిచ్చిరి. అనంతరము ఒకనాడు భట్టరు నడివీధిలో దుమ్మునపొరలాడుచు ఆహ్లాదముకొనుచుండి, సర్వజ్ఞ భట్టరు అను నొకవిద్వాంసుడు తనపేరుచెప్పి తుతారలు ఊదుచు ముందునడచుచున్న సేవకులతో పల్లకీయెక్కి రాగాజూచి, ఉడయవరు మొదలుగాగల దర్శనస్థాపకాచార్యులు నెలకొనియుండెడి యీతిరువీధిని ఇట్టిబిరుదులతో వచ్చుటకు ఇతడెవ్వడు అనుచు, పిడికెడుమట్టిచేత పుచ్చుకొని అతనికెదురుగాపోయి, నీవు సర్వజ్ఞుడవుగదా? ఇదియెంతయో చెప్పుము అని పిడికిలిచూపి అడిగిరి. అందుకు అతడు భ్రమపడి ప్రత్యు

త్తరముతోచక యూరకుండెను. అది తెలిసి భట్టరు చిరునవ్వు నవ్వుచు, ఇంతేనా నీ సర్వజ్ఞత్వము? ఇందుకు ఉత్తరముచెప్పి బిరుదు నిలుపుకోనేరవైతివిగా? ఇదిపిడికెడు. ఇకనైన తెలిసికో. అనిచెప్పి పరిహసించి, తమ వెంబడినున్నవారితో ఏమి తెలియని యీతనికి తుతారలు కొన్ని కావలెనా ముందువెనుక చూడక పెరుకుకొనుడు అని ప్రౌఢముగా నియమించిరి. అంతట సర్వజ్ఞభట్టు వింతయు వెరపునుగలవాడై యిరుగుపొరుగుల ప్రజలవలన వీరు కూరత్తాళ్వారుల కొమారులని తెలిసికొని, సింహమునకు పరాక్రమము పుట్టుకయందేగాక నడుమంత్రముననా వచ్చును? అనుచు, సంభ్రమముతో భట్టరును ఎత్తి తనపల్లకిలో నుంచుకొని వారి తిరుమాళిగ మోసలకు తీసికొనిపోయెను. అప్పుడు హేమాంబయను నాచ్చియారు ఎదురుగావచ్చి పల్లకిలోనున్న భట్టరును ఎత్తుకొని ముద్దాడుచు కొనిపోయి కూరత్తాండాలుచేత సమర్పించెను. అంతట ఆమె దృష్టిదోషపరిహారముగా శ్రీపాద తీర్థము బిడ్డనిపై ప్రోక్షించి, కన్నులుకడిగి, తిరుమేనిదుమ్ముతుడిచి గారవించెను.

పిమ్మట భట్టరు ఉపనీతులై తండ్రిచే వేదాధ్యయనముచేయింపబడి, ఒకనాడు మాత్రము అధ్యయనముచేసి మరునాడు వీధులవెంబడి ఆటలాడుచు మెలగసాగిరి. అది తెలిసితండ్రియగు కూరత్తాళ్వారు నాయనా అధ్యయనము చేయవలసిన సమయమునందు అదిమాని ఆట్లాడవచ్చునా? అని యడుగగా, భట్టరు నిన్నచెప్పినదానినే నేడును ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థులకుచెప్పుచున్నారు. అది నాకువచ్చునుగనుక ఆడుకొనుచున్నాను అనిరి. అందుకు ఆళ్వారు ఏదీ నిన్నటిపాఠము ఒప్పింపుము. అనియడిగి, భట్టరు నిరాఘాటముగా ఒప్పింపగా, మిక్కిలి యాశ్చర్యపడి, ఆసంగతి తమదేవులకును తెలియజేసి, అది మొదలు కుమారుడు చదువకపోయెనను విచారములేక భగవద్గుణానుభవము చేసికొ

నుచు హాయిగానుండిరి. భట్టరును ఉడయవరు నియమనముచొప్పున ఎంబారునాశ్రయించి సర్వరహస్యములు తెలిసికొని సదా శాస్త్రసిద్ధాంత ప్రవచనపరులై వేంచేసియుండిరి.

ఇట్లు భట్టరు సకలవిద్యాసంపన్నులును యౌవనసంపన్నులునైయుండగా జూచి, కూరత్తాళ్వారు వారికి తిరుక్కల్యాణముచేయువారై తగినకులవయశ్శీలములుగల కన్యక యెక్కడ లభించునోయని విచారించుచుండగా, ఆసడి తెలిసి ఉడయవరు పెరియనంబిగారి దాయాదులైన బృహచ్చరణమువారి తిరుమాళిగలో ఒకకన్యకయున్నది. ఆకన్యక మనభట్టరుకు తగియుండునని సాదించిరి. అందులకు అనుగుణముగా శ్రీరంగనాథుడు కన్యక తల్లిదండ్రులకు స్వప్నములో సేవసాదించి మీకొమార్తెను కూరత్తాళ్వారు కొమారుడైన పరాశరభట్టరుకు ఇచ్చి వివాహము చేయుదురేని మీరు కృతార్థులగుదురని యానతిచ్చెను. అనంతరము క్రమముగా తగినపురుషకారులవలన ఆకన్యయే భట్టరుకు దేవులుగాజేయ నిర్ణయింపబడి తిరుక్కల్యాణ మహోత్సవమును మహావైభవముతో జరగెను. ఇట్లు భట్టరు గృహస్థాశ్రమమును స్వీకరించి తదనుగుణప్రవర్తనమున వర్తించుచుండిరి.

ఈప్రకారము ఉడయవరు పరమాచార్య మనోరథసిద్ధి కావించి కృతార్థంమన్యమానులై యొకనాడు గోష్ఠీసమయమునందు మేము ముదలియాండాన్ తప్ప తక్కినవారితోడి సంగమును నేటితో పరిత్యజించితిమి, అని యానతిచ్చిరి. అందులకు తక్కినవారు దేవరవారివంటివారు ఇట్లు సాదింపవచ్చునా? అని విన్నవింపగా, ఉడయవరు ఈ యాశ్రమమునందుండి త్రిదండమును పరిత్యజింపరాదు కాబట్టి ముదలియాండానుదక్క తక్కిన వారిని పరిత్యజించితిమని చెప్పితిమని ఆనతిచ్చి, కేవలభగవద్గుణానుభవపరులై వేంచేసియుండిరి.

అట్టికాలమునందు చోళదేశపురాజు కొందరు బాహ్యమత ప్రవర్తకులచే బోధింపబడినవాడై శివుడే పరదైవమని నిశ్చయముచేసికొని, ఒకపత్రికయందు "శివాత్పరతరంనాస్తి" అని వ్రాయించి దానియడుగున సర్వమతములవారిని సంతకముచేయుడని నిర్బంధించునట్టును, కొందరు పిరికిపోతులు రాజాజ్ఞమీర వెరచి సంతకములుచేసినట్టును, విశిష్టాద్వైత ప్రతిష్ఠాతలగు ఉడయవరుచేత బలాత్కారముగా చేవ్రాలుచేయింప యత్నించుచున్నట్టును ఒకవృత్తాంతము ప్రకటమాయెను. అప్పుడు ఉడయవరు కారణాంతరవ్యవస్థచే ఆరాజును నిరాకరింపనెల్లక, పెరియపెరుమాళ్ల నియమనమువలన కూరత్తాళ్వారులచే కాషాయధారణము చేయించి, తాము ధవళవస్త్రధారులై ముదలియాండార్ మొదలగు అంతరంగశిష్యులను కొందరిని వెంటదీసికొని పశ్చిమదేశమునుగూర్చి వెడలిరి. అది తెలిసి రాజభటులును వెంబడించిరి. అంతట భాష్యకారులు తమవెంటవచ్చు శ్రీవైష్ణవ పరివారముచే ఇసుకచల్లించి రాజభటులను మరలించి, నల్లాన్ శిష్యులయిన బోయలపల్లె ప్రవేశించి, అందు నాలుగునాళ్లునివసించి, మరల కాషాయధారులై 'వన్నిపురక్కరణై' అను గ్రామమునకు వేంచేసి, అచ్చట కొంతకాలముగడపి, అచ్చటనుండి మిథిలాసాలగ్రామమునకు వేంచేసి, అచ్చటి మతాంతరప్రవిష్టులను శ్రీముదలియాండార్ చరణారవిందవైభవముచేతనే దిద్దుబాటు చేయించి, వారందరు శిష్యులై సేవింపగా, వడుగనంబిని కటాక్షించి, సింగరికోవెలకు వేంచేసి, అందుండి శ్రీవైష్ణవ విరోధియయినచోళరాజు క్రిమికంఠుడై నశించునట్లు మంత్రోచ్చాటనముగావించి, తొండనూరికి వేంచేసి, అచ్చటి యేలికయయిన దేవరాజు అనువాని కొమార్తను సోకియున్న పిశాచమును శ్రీపాదతీర్థప్రదానముచే నివర్తింపజేసి, దేవరాజును శిష్యునిగావించుకొని, అచ్చట వాదముచేయవచ్చిన శ్రమణులనేడు ప్రత్యర్థులను

తెరచాటుననుండి శ్రీయనంతాళ్వారై సహస్ర ఫణాముఖములతోను వాదించి జయించి, వారిమతము ననుసరించిన కొందరను తమతిరువడి నాశ్రయింపజేసి, దేవరాజువలన సత్కృతులై, ఆ తొండనూరికి అభిమానియగు శ్రీమన్నారాయణుని అర్చామూర్తికి నంబితంబిరాన్ అని తిరునామముచాత్తి, మరలసింగరికోవెలకువచ్చి, అచ్చట వేంచేసియుండి, ఒకనాడు తిరుమణి చిక్కక చాల ఆయాసపడి, నాటిరాత్రి ఇక తిరుమణికై యేమిచేయవచ్చును అని విచారించుచు శయనించిరి. వేగుజామున వారిస్వప్నములో యదుగిరినిలయుడగు తిరునారాయణస్వామి సాక్షాత్కరించి, మేము యదుగిరిలో నీరాకను కోరుచు వసించియున్నాము. అచ్చటికి వచ్చితివేని కావలసినంత తిరుమణిదొరకును. మాకు కోవెలకట్టించుట మొదలయిన కైంకర్యములును చేయనెదవును. అని యానతిచ్చెను. అంతట భాష్యకారులు మేలుకొని తత్క్షణమేబయలుదేరి యదుగిరి ప్రాంతదేశమునకు వేంచేసి, తమశిష్యుడును విష్ణువర్ధనుడు అను నామాంతరముగలవాడునైన దేవరాజుచే అచ్చటి యడవియంతయు నరకించి, బహుధాన్యనామసంవత్సర పుష్యమాసమునందు యాదవాద్రినెక్కి, దానిపైని తులసీవృక్షముక్రింది పుట్టలో మునుపు స్వప్నములో సేవసాదించినట్టే సేవసాదించుచున్న తిరునారాయణస్వామిని సేవించి, ఆనెలలోనే శుక్లపక్షచతుర్దశీ గురువారమునాడు పునర్వసు నక్షత్రమునందు క్షీరముచే తిరుమంజనమును తిరువారాధనమునుచేసి, "ఒరునాయకమ్" అను తిరువాయ్మొళ్రి అనుసంధించుచు చాటుబడిచేసి, సన్నిధికి వాయవ్య భాగమునందు త్రిదండముతో త్రవ్వి తిరుమణిగనిని కనిపట్టి, హర్షించి కావలసిన తిరుమణి తిరువుళ్లపట్టి, తిరునారాయణప్పెరుమాళ్లకు మూన్నాళ్లు తామేయారాధనచేసి, అనంతరము తగిన యారాధకులను

నియమించి, వెంటనే కోవెలయు పట్టణమునుగట్టించి, ఆపట్టణమునకు తిరునారాయణపురము అని పేరుపెట్టి, పిమ్మట పెరుమాళ్లను కోవెలలో వేంచేయింపజేసి, పాంచరాత్రవిధిని సంప్రోక్షణాదులు నడపించి, ఉత్సవరు ఏమయిరోయని చింతించుచుండగా, ఒకనాటికలలో తిరునారాయణుడు సేవసాదించి, రామప్రియుడు అను పేరితో ఉత్సవరు ఢిల్లీలో వేంచేసియున్నారు అని యానతిచ్చెను. భాష్యకార్లును ఆయానతిని ఢిల్లీకిపోయి రామప్రియుని వేంచేపుచేసికొని రమ్మనుటగా భావించి, తత్క్షణముబయలుదేరి ఢిల్లీకి వేంచేసి, తమప్రార్థనచే ఢిల్లీపాదుషా కూతురైన బీబినాచ్చారు పడకటింటనున్న రామప్రియుడు గజ్జెలు మువ్వలు మ్రోగగా ఎల్లవారుచూచుచుండ పాదచారమున వేంచేసి తమ యొడిలోవచ్చి కూర్చుండునట్లుచేసి, పరమానంద భరిత చిత్తులై "ఎన్ చెల్వప్పిళ్లయో" (నాసంపత్పుత్రుడో) అనియెత్తి చంకను బెట్టుకొనిరి. అదికారణముగా రామప్రియుడు చెల్వపిళ్లరాయడు అన బరగెను. అట్లు కృతకృత్యులై భాష్యకారులు చెల్వపిళ్లరాయనిని యదుగిరికి వేంచేపుచేసికొనివచ్చి కోవెలలో నెలకొలిపి, ఆదివ్యదేశమునందు తమపేరట ఒకమఠమును స్థాపించి, అందు తమప్రతిరూపమును అర్చావతారముగా కల్పించియుంచి, ఏబదియిరువురు కైంకర్యపరులను కోవెలలో నియమించి, సకల కైంకర్యములును యథావిధిగా జరగునట్లుచేసిరి. ఇదియంతయు నగునంతలో పండ్రెండు సంవత్సరములాయెను. అప్పటికి కూరత్తాళ్వారు చోళరాజు నిర్బంధమునకు లోబడక "శివాత్పరతరం నాస్తి" అను దానిక్రింద "ద్రోణమస్తితతఃపరమ్" అని వ్రాయుటయు, అందులకు వాడుకోపించి నేత్రోత్పాటనముచేయ యత్నింపగా, నీవంటిపాతకునిజూచిన కన్నులనుధరించుట మాకునర్హము కాదని తామే తమనేత్రములను ఉత్పాటించుకొనిరి అనియు, అనంతరము ఆయపచారబాహుళ్యముచే వాడు నోటపురుగులు

పడి చనిపోయెననియు వర్తమానములు తెలియరాగా, ఆళ్వార్ల విషయమై విచారమును, చోళునినాశమునుగూర్చి సంతోషమును పొందినవారై తిరునారాయణ పెరుమాళ్లయానతిపడసి, యదుగిరినుండి కదలి శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, శ్రీవరదరాజ స్తవమువలన కూరత్తాళ్వార్లకు పునర్నేత్రప్రాప్తికా ననుగ్రహించి, అంతట కూరత్తాళ్వార్లు, మొదలియాండాన్ మొదలగువారితోడ తిరుక్కచ్చికి వేంచేసి పేరరుళాళని సేవించి, అందుండి తిరుపతికి వేంచేసి, ఆదివ్యదేశమునందు తిల్లగోవిందరాయని ప్రతిష్ఠచేసి తిరువేంగడముడయని సేవించి, మరల నంబెరుమాళ్ల సన్నిధికి వేంచేసి, శిష్యకోటికి కాలక్షేపముసాదించుచు నివసించియుండి, నాచ్చియార్ తిరుమొళి ప్రస్తావములో అళగరు (సుందరభుజుని) తిరుమలకు వేంచేయు వేడుకజనింపగా అచ్చటికి వేంచేసి అళగరుకు నాచ్చియారు సాదించినచొప్పున నూరుతళిగలు అక్కారవడిసలు (క్షీరాద్యనేక సంయుక్తగుడాన్నము.) ఆరగింపుచేయించి, అచ్చటినుండి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి, శ్రీవటపత్రశాయిని సేవించి, గోదాదేవి సన్నిధికి వేంచేసి, ఆ నాచ్చియారువలన నాత్మోద్దేశపూర్తిచేసినందులకు ప్రతినిధిగా, నన్గోయిలణ్ణన్ (గోదాగ్రజుడు) అను తిరునామముచాతుకొని, తీర్థప్రసాదములను స్వీకరించి, అందుండి తిరునగరికి వేంచేసి, శ్రీశఠారాతిని, ఆదినాథుని సేవించి, తీర్థప్రసాదములను స్వీకరించి, అచ్చటవిశ్రమించి, చింతక్రిందిశఠారిని సేవించి, శేషాంశసంభూతమయి చిరంజీవియై యొప్పుచున్న తిరుప్పుళియాళ్వారును (తింత్రిణీవృక్షమును) సేవించి, పిమ్మట అచ్చటజరిగెడు మహాద్భుతమయిన నమ్మాళ్వార్ల తిరుమజ్జనోత్సవమును సేవించి, అమానుషమును అత్యద్భుతమునైన యాళ్వార్ల ప్రభావమునకు పరమాశ్చర్యమును వహించి, అచ్చట వేంచేసియున్న వైష్ణవకోటితో, అనాదిసిద్ధమును అసమానమునైనను, మతాంతరవిజృంభణముచే ఎక్కడనో అడగి

యుండిన యీ శ్రీవైష్ణవదర్శనమును ఉద్ధరించి, ఆస్మదాదులకు నుపకారములై యుండ దేవతలకు సైతము అగమ్యములై అతిగోప్యములై యొప్పినట్టి వేదరహస్యార్థములు వెల్లడియగునట్లు ద్రావిడభాషా రూపమున ప్రబంధములను రచియించి, సర్వలోక పాలకులై వెలసిన ప్రపన్నజనకూటస్థులయిన యాళ్వారుల విషయమై నేనుచేయగల కైంకర్యము ఏదియు గానరాదే. పుత్రుడున్నయెడల పేరైన పెట్టుకోవచ్చును. సన్యాసి యగువానికి పుత్రోత్పత్తియు అసంభావితమెకదా? అని ఆనతిచ్చి, ఏమియు తోచక విచారించుచుండగా, పెరియతిరుమలనంబిగారి కుమారులయిన, తిరుమలనంబియనువారు, భాష్యకారులను దండము సమర్పించి, దాసుడు అర్హుడగునేని పుత్రుడుగా తిరువుళ్లపట్టి మనోరథసిద్ధి పొందుదురుగాక అనిరి. అందులకుభాష్యకారులు చాలహర్షించి, వారిని పుత్రస్వీకారముచేసికొని, తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లాన్ (శ్రీకురుకేశులు) అని తిరునామముచాతి ఆళవందారుయొక్క మూడవ మనోరథమును నెరవేర్చి, కృతార్థంమన్యమానులైరి. అప్పుడు ఆళ్వార్లు ఉడయవరులయందు వాత్సల్యము పొదుకొలిపి, తమతిరువడి నెలవును ప్రసాదించిరి. అంతట ఉడయవరు పరమహర్షమాణ మానసులగుచు నేటికాలమునకు ఏలినవారి తిరువడి నెలవుకనంగాంచితిమి అనుకొనుచు, ఆళ్వార్లు లీలావిభూతియందు వేంచేసియున్న భావముతో నెక యర్చావిగ్రహమును వేంచేయింపజేసి, మహావైభవముతో తిరుమజ్జనోత్సవమునునడపి, తిరుమంగ యాళ్వారు మునుపు వేంచేయింపజేసి యున్నచొప్పున శ్రీయాండాళును, తక్కినయాళ్వారులను తిరుమంగయాళ్వార్లను అర్చావిగ్రహరూపమున వేంచేపుచేసి, అందుండి శ్రీరంగమునకువచ్చి యెప్పటివలె శిష్యసంఘమునకు కాలక్షేపముసాదించుచు మఠములో నెలకొనియుండిరి.

ఇట్లు భాష్యకారులు శ్రీవైష్ణవదర్శనమును సర్వత్రవ్యాపింపజేసి, తమతిరువడినాశ్రయించిన ప్రపన్నులలో కొందరకు ఆచార్యపదమును సాదింపకున్నయెడల గురుపరంపరా గతమయిన యీ దర్శనప్రవృత్తి యవిచ్ఛిన్నముగా నేర్పడనేరదని, డెబ్బదినాలుగు సుదర్శన పాంచజన్యములనుచేయించి, వానిని శ్రీభాష్యకోశములను నాలుగింటిని తమతిరువారాధనమయిన పేరరుళాళని సన్నిధిలోనుంచి, ఎల్లప్రపన్నులను సన్నిధికిరప్పించి, తమతిరువుళ్లముచొప్పున డెబ్బదినాలుగు తిరునామములకును డెబ్బదినాలుగు సుదర్శనపాంచజన్యములను సాదించి, అందు నలువురకు శ్రీభాష్యకోశములు నాలుగింటిని అనుగ్రహించి, ఇంకొకరికి భగవద్విషయకోశమును ప్రసాదించి, ఇదిమొదలు శిష్యకోటికి సమాశ్రయణము మొదలగువాని ననుగ్రహింపను, ఉభయవేదాంతోపదేశములు చేయను మీరు స్వతంత్రులు అని యానతిచ్చి, డెబ్బది నలువురకు ఆచార్య పురుష సింహాసనాధి పత్యమును, నలువురకు దానితోడ భాష్యసింహాసనాధి పత్యమును, బిరుదులతోడ ప్రసాదించిరి.

వీరుగాక ఏళ్నూరుగురు జియ్యంగార్లును, పంన్రెండువేల పరమైకాంతులును, అనేకులు భగవత్కైంకర్యపరులును, కొందరు అమ్మంగార్లును, కొందరు దాసనంబులును ఉడయవరు తిరువడినాశ్రయించి వారిచేనియమితములైన కైంకర్యములను కావించుచుండిరి. అందు మొట్టమొదట యతిరాజులనాశ్రయించినవారును వయోవృద్ధులునైన కూరత్తాళ్వార్లు, నడాదూరాళ్వాన్, మొదలియాండాన్, కిడాంబియాచ్చాన్ మొదలగువారును, పిమ్మట భాష్యకారులచే జ్ఞానపుత్రుడుగా స్వీకరింపబడిన తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లానును, శ్రీపరాశరభట్టరును ముఖ్యులైయుండిరి. ఉడయవరు శాస్త్రానుమతమును, తమ తిరువుళ్లమునకు సరిపడినదియునైన వారియునికికి చాలనాహ్లాదమును వహించిరి.

చతుస్సప్తతి సింహాసనాధిపతులయిన యాచార్యపురుషుల తిరునామములు.

---

౧. శ్రీయామునాచార్యపుత్రులైన శొట్టనంబిగారు.
౨. పెరియనంబి కొమారులయిన పుండరీకాక్షులు.
౩. తిరుక్కోట్టియూరు నంబి కొమారులు తెర్కాళ్వాన్.
౪. తిరుమాలెయాండాన్ కొమారులు సుందరత్తోళుడయార్.
౫. పెరియతిరుమలనంబి కొమారులు తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లాన్.
౬. పిళ్లైత్తిరుమలనంబి.
౭. కూరత్తాళ్వారులు.
౮. కూరత్తాళ్వార్ల కుమారులయిన పరాశరభట్టరు.
౯. సీరామపిళ్లై (లేక) వ్యాసభట్టరు.
౧౦. మొదలియాండాన్.
౧౧. నడాదూరాళ్వాన్.
౧౨. ఎంగళాళ్వాన్.
౧౩. నడువిలాళ్వాన్.
౧౪. గోమడత్తాళ్వాన్.
౧౫. తిరుక్కోవలూరాళ్వాన్.
౧౬. తిరుమోగూరాళ్వాన్.
౧౭. పిళ్లయాళ్వాన్.
౧౮. అనంతాళ్వాన్.
౧౯. మిళగాళ్వాన్.
౨౦. నెయ్యుండాళ్వాన్.
౨౧. శేట్టలూరుసిరియాళ్వాన్.
౨౨. వేదాంతియాళ్వాన్.
౨౩. కోయిలాళ్వాన్.
౨౪. ఉక్కలాళ్వాన్.
౨౫. అరణపురత్తాళ్వాన్.
౨౬. ఎంబారు.
౨౭. కిడాంబియాచ్చాన్.
౨౮. కణియనూరుసిరియాచ్చాన్.
౨౯. కొంగిలాచ్చాన్.
౩౦. ఈచ్చంబాడియాచ్చాన్.
౩౧. తిరుమలైనల్లాన్.
౩౨. వంగిప్పురత్తాచ్చాన్.
౩౩. తిరుక్కణ్ణపురత్తాచ్చాన్.
౩౪. సిరియగోవిందపెరుమాళ్.
౩౫. కిడాంబిపెరుమాళ్.
౩౬. అమ్మంగిపెరుమాళ్.
౩౭. ఆసూరిప్పెరుమాళ్.
౩౮. పిళ్లయప్పన్.
౩౯. వంగిప్పురత్తునంబి.
౪౦. ముడుంబైనంబి.
౪౧. పరాంకుశనంబి.
౪౨. తిరుక్కురుంగుడినంబి.
౪౩. తొండనూర్నంబి.
౪౪. అరుణపురత్తునంబి.

౪౫. మరుదూర్నంబి.
౪౬. మళయూర్నంబి.
౪౭. వడుగనంబి.
౪౮. కురవినంబి.
౪౯. కందాడైయాండాన్.
౫౦. సోమాసియాండాన్.
౫౧. జియ్యరాండాన్.
౫౨. ఈశాండాన్.
౫౩. పెరియాండాన్.
౫౪. సిరియాండాన్.
౫౫. అమ్మంగియాండాన్.
౫౬. ఆళవందారాండాన్.
౫౭. ఉక్కలమ్మాళ్.
౫౮. పరిత్తికొల్లైయమ్మాళ్.
౫౯. వైత్తమానిదియార్.
౬౦. సిరుప్పళ్లి దేవరాజభట్టర్.
౬౧. పిళ్లైయురందయుడయార్.
౬౨. పిళ్లై త్తిరువాయ్మొళి యరయర్.
౬౩. పిళ్లైత్తిరునరయూరరయర్.
౬౪. పిళ్లై రాజమహేంద్రప్పెరుమాళరయర్.
౬౫. అధికారిప్పిళ్లై.
౬౬. తిరునగరిప్పిళ్లై.
౬౭. ఆర్కాట్టుప్పిళ్లాన్.
౬౮. కొమాండూరుపిళ్లై.
౬౯. అనంతసోమయాజియార్.
౭౦. కాంచిసోమయాజియార్.
౭౧. అలంకారవేంగడవర్.
౭౨. కుంజిపూర్సిరియాండాన్.
౭౩. కొమాండూరు ఇళయవల్లి.
౭౪. మారొన్రిల్లా మారుతియాండాన్.

ఈ చెప్పబడిన సింహాసనాధిపతులలో తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లాన్, నడదూరాళ్వాన్, కిడాంబియాచ్చాన్, మొదలియాండాన్ అనునీ నలుగురును శ్రీభాష్యప్రవచన సింహాసనాధిపతులు. ఇందును తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లాన్ పిమ్మట శ్రీభాష్యభగద్విషయోభయ సింహాసనాధిపత్యమునుగూడ వహించిరి.

మరియు శ్రీరంగనారాయణ జియ్యరు, ఈచ్చంబాడి జియ్యరు, గోవిందజియ్యరు, శట్టైప్పళ్లిజియ్యరు, తిరుమశ్రీశజియ్యరు, తిరువెళ్లరజియ్యరు, తిరుప్పుడుక్కుడిజియ్యరు, ఆడొక్కొండవిల్లి

ఈ తిరునామములలో కొన్ని ప్రత్యంతరములలో భేదపడి యున్నవి. అవి వారినామాంతరములుగా నుండుననితోచెడిని.

జియ్యరు, తిరుమాలిరుంజోలై జియ్యరు మొదలుగాగల పన్నారుగురు జియ్యంగార్లును, నంబి గురుదేవర్ మొదలుగాగల పండ్రెండువేలమంది పరమైకాంతులును, తూయముని వేళ్ళవర్ మొదలుగాగల కైంకర్యపరులనేకులును, తిరువరంగమాయ్యోర్ మొదలుగాగల కావలిప్రజలును, పిళ్లయురుంగావల్లిదాసులు మొదలుగాగల దాసనంబులును, తిరువనందపురత్తమ్మై మొదలుగాగల అమ్మంగార్లును శ్రీభాష్యకారుల చరణారవిందములందు ప్రవణులయి తమతమ కైంకర్యములందేమరక వర్తించుచుండిరి. ఉడయవరు తిరువడి నాశ్రయించినవారిలో కూరత్తాళ్వార్లు, మొదలియాండాన్, నడాదూరాళ్వాన్, గోవిందభట్టరును శ్రీభాష్యరచనకు తోడుపడినవారైరి. అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు ఉడయవరునియమనముచొప్పున శ్రీగజేంద్రవరదు నారాధించువారైరి. కిడాంబియాచ్చాన్ తిరుమఠప్పళ్లి కైంకర్యమునందు నియమితులైయుండిరి. మరియు పిళ్లయురంగవల్లిదాసులు బొక్కసదారులును, అమ్మంగియాండాన్ పాలుకాగబెట్టువారును, ఉక్కలమ్మాళ్ ఆలవట్టముపట్టువారును, మారుతిప్పెరియాండాన్ చేతిచెంబుపట్టువారును, మత్తొనిల్లా మారుతిచ్చిరియాండాన్ మఠమునందు తండులశాకాదివస్తువులు సంగ్రహించియుంచువారును, తూయముని వేళ్ళవర్ తిరుమజ్జనకైంకర్యము చేయువారును, తిరువరంగమాళిగయరయర్ బొక్కసము నధికారులును, వండర్, శండర్ అను వారు రాజునొద్ద వేలికి వేయివరాలు పుచ్చుకొని మఠమునందు చిల్లరపనులు చేయువారును, రామానుజసేవకులు తిరుమేనికావలివారును, అకలంక నాట్టాళ్వారు ప్రతిపక్ష నిరసనముచేయువారునై యుండిరి. వడుగనంబి శ్రీరామానుజ చరణారవిందయుగ్మమే ఉపాదేయమనినమ్మి, తిరువారాధనము చేయుచువచ్చిరి. అనంతాళ్వారు భాష్యకారులచే నియమితులై తిరుమలలో పూదోటకైంకర్యము చేయుచువచ్చిరి.

ఇట్లు ప్రపన్నులగు శ్రీవైష్ణవశిఖామణులందరు ఉడయవరు సేవయందు బద్ధానురాగులై వర్తించుచుండగా, ఒకనాడు కొందరు శ్రీవైష్ణవులు ఉడయవరుజ్ఞానపుత్రులగు తిరుక్కురుగూర్ పిరాన్ పిళ్లాన్ గారిని, అనువర్తించి, ఆళ్వారుసాదించిన శ్రీసూక్తుల రహస్యార్థములు తెలియబడునట్టి వ్యాఖ్యానమొకటి కావలెనని ఉడయవరుతో విజ్ఞాపనముచేయుడని విన్నవింపగా, వారు అట్లే కావించిరి. అందులకు భాష్యకార్లు హర్షించినవారై, ఆపిళ్లాన్ నమ్మాళ్వార్లనుండి వచ్చినయవిచ్ఛిన్నగురుపరంపరకు నాథులైన నాథమునుల వంశమునందు ప్రభవించిన ఆళవందారు నియమనమును తప్పక నడపువారైన పెరియ తిరుమలనంబిగారి కుమారులుగనుకను, స్వభావజన్యమైన ప్రబంధవిషయ గౌరవముగలవారుగనుకను, తిరువాయ్మొళ్లియొక్క అర్థానుసంధాన క్రమము నెరిగిన మీరే నాలాయిరమునందును ప్రధానమైన తిరువాయ్మొళ్లికితగినట్టు ఆరాయిరప్పడిగా ఒకవ్యాఖ్యానమును కావింపుడని వారికి ఆజ్ఞాపించిరి. ఆయాజ్ఞననుసరించి పిళ్లాన్, ఆరాయిరప్పడి రచియించి, ఉడయవరుల సన్నిధిలో సమర్పించిరి. దానిని భాష్యకార్లుకటాక్షించి, ఆళవందారుల నియమనముచొప్పున మీకు తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లాన్ అని నామకరణము చేసినందులకు తగినఫలము లభించెనని శ్లాఘించి, ఆయారాయిరప్పడికి భగవద్విషయమని పేరుపెట్టి, కాలక్షేపముల యందు మాసూత్రభాష్యము ఎట్లో అట్లు ఇదియును ఉపాసింప దగినది అని నియమించి, షిమ్మట తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లానికి ఉభవేదాంత ప్రవచన సింహాసనాధిపత్యమును ప్రసాదించిరి. ఈయర్థములనెల్లను సంగ్రహించి వడుగనంబిగారు యతిరాజవిభవమునందు ఆనతిచ్చిరి. ఇదిగాక శ్రీభాష్యకారులు తాము రచియించిన గీతాభాష్యము, వేదాంతసారము, వేదాంతదీపము, వేదార్థసంగ్రహము, శరణాగతిగద్యము, శ్రీరంగగద్యము, వైకుంఠగద్య

ము అను గ్రంథములను సయితము సన్నిధి నాశ్రయించినవారికి నిత్యము కాలక్షేపము సాదించుచువచ్చిరి.

అటుపిమ్మట కొన్నాళ్లకు కూరత్తాళ్వార్లు నిశ్శ్రేయసాపేక్షులై పెరియపెరుమాళ్లను సేవించి ఆమేలినవాడు తిరుమాలలు మొదలగువానినిసాదింపగా ఉడయవరుల శ్రీపాదతీర్థమును స్వీకరించి ద్వయానుసంధానము చేయుచు నిత్యవిభూతికి వేంచేసిరి.

అప్పుడు ఉడయవరు నాథమునుల నియమనానుసారముగా శ్రీచూర్ణ పరిపాలనముచేసి, బ్రహ్మమేధవిధిని సంస్కారముచేయుట మొదలుగాగల ద్వాదశాహకర్మములను యథావిధిగా భట్టరువలన చేయించి, తరువాత గౌతమోక్తప్రకారమున సంహితా పారాయణమును, తిరువాయ్మొళ్రి అనుసంధానమును చేయించి, తమవిషయమునందు అముదనార్ సాదించిన నూత్తందాది ననుసంధించుచు ఇయల్ నడుచునట్లుచేసి, నమ్మాళ్వార్లకు సంభావన సమర్పింప నియమించి, అదియంతయు నైనపిమ్మట సన్నిధి శిష్యులందరుచేరి తమకు సంభావనసమర్పింపగా దానినంగీకరించి, ఇదిమొదలు శ్రీవైష్ణవులందరు చరమ కైంకర్యము నిట్లేనడపవలసినదని సిద్ధాంతస్థాపనమును చేసిరి.

పిమ్మట ఉడయవరు భట్టరుతోగూడ మఠమునకు వేంచేసి తాముసు నిత్యవిభూతికి వేంచేయువారై, పడమటిదేశమునందు వేదాంతియని యొకగొప్పవిద్వాంసు డున్నాడు వానిని సన్మార్గమునకుత్రిప్పి శ్రీవైష్ణదర్శన ప్రవర్తకుడు అగునట్లుచేయుమని భట్టరునునియమించి, సన్నిధివైష్ణవులనుకటాక్షించి, మీరుచేయుకైంకర్యము-శ్రీభాష్యమును అధికరించుట,ఒకరిచేఅధికరింపించుట,దివ్యప్రబంధార్థములను వినుట, వినిపించుట, దివ్యదేశములలో అముదుపడి చాతుపడి మొదలగువాని నడపుట, తిరునారాయణ పురములో గుడిసెయైనకట్టుకొని కొన్నాళ్లు వాసముచేయుట, అర్థముతోడ ద్వయానుసంధానముచేయుట, చేయించుట, ఒకభాగ

వతుని యభిమతమునకు భంగము కలుగజేయకుండుట అను నీయారుప్రకారములు గలదైయుండును. ఇందు లభించినమాత్రము కైకొనుచు మూడువిధములయిన అపచారములును పొసగకుండునట్లు ఎచ్చరికకలిగి ప్రవర్తింపుడు అని యానతిచ్చి, నడాదూరాళ్వానుకు శ్రీభాష్యపరిజ్ఞానమును ప్రసాదించి, ప్రపత్తిపరమయిన ఆళ్వార్ల ముఖ్యశ్రీసూక్తులయందలి సుజ్ఞానమును భట్టరుకు అనుగ్రహించి, తమకు చరమకైంకర్యము చేయను, తమయవతారస్థానమయిన శ్రీపెరుంబూదూరునందు తమ యర్చావిగ్రహమును ప్రతిష్ఠచేయను పిళ్లానికి ఆజ్ఞాపించి, పిళ్లాన్ మొదలైన సన్నిధి శిష్యుల నందరను భట్టరువిషయమునందు భక్తి శ్రద్ధలుగలిగి మెలగనియమించి, మరియు చేయవలసిన నిబంధనలు అన్నిచేసి, చెప్పవలసిన బుద్ధులెల్లనుచెప్పి, పెరియపెరుమాళ్ల శ్రీపాదతీర్థమును ప్రసాదమును స్వీకరించి, ఆళవందారు చరణపంకజములను అచంచలనిష్ఠాగరిష్ఠులై ధ్యానింపసాగిరి. అంతట మొదలియాండాన్ పిళ్లాన్ ఆచ్చాన్ మొదలయిన శిష్యులు భాష్యకారుల తిరువుళ్లము వికాసమువహించునట్లు, వారియవతారస్థలమైన శ్రీపెరుంబూదూరిలోను, దర్శనప్రతిష్ఠచేసిన శ్రీరంగములోను, జీర్ణోద్ధరణము కావించిన తిరునారాయణపురములోను, పన్నిద్దరాళ్వార్లతోపాటు తమదివ్యవిగ్రహ ప్రతిష్ఠచేయ నియమనమును పడసినవారై, ఒకవిగ్రహమును అప్పుడే కావింపించి, మునుపు నమ్మాళ్వారు భవిష్యద్రామానుజ విగ్రహమిదియని శ్రీమన్నాథమునులకు సాదింపగా వారును, ఆనాథమునులవలన ఉయ్యక్కొండారును, వారివలన మణక్కాలనంబియు, వారివలన ఆళవందారును, వారివలన తిరుక్కోట్టియూరునంబియు, వారివలన వారికొమార్తయయిన అత్తుళాయమ్మయు పరిగ్రహించి యారాధించుచున్న దివ్యమంగళవిగ్రహము సన్నిధిలో వేంచేపుచేయించి తిరువుళ్లపట్టవలెనని ప్రార్థింపగా, ఆవిగ్రహములను తాము కౌగి

లించుకొని, ఆండాళ్, పిళ్లాన్ ఈయిరువురినికటాక్షించి, ఇందు ఒక విగ్రహమును శ్రీపెరుంబూదూరిలోను, మరియొక దానిని పెరియపెరుమాళ్ల సన్నిధిలోను ప్రతిష్ఠచేయుడు అనినియమించి, ఆచ్చానుతో మేము ఏబది యిరువురి కొరకు ప్రసాదించిన మాయర్చావిగ్రహమును తిరునారాయణపురములో ప్రతిష్ఠచేయింపుమని యానతిచ్చి, తక్కిన దివ్యదేశములందు తమయర్చావిగ్రహమును ప్రతిష్ఠచేయ నడాదూరాళ్వాన్ మొదలుగాగల శిష్యులకు ఆజ్ఞాపించి, తమతిరువారాధనమయిన పేరరుళాళనిని, శ్రీహయగ్రీవునిని పిళ్లానికి ప్రసాదించి, భట్టరు మొదలియాండాన్ మొదలగువారికి విశేషార్థముల నెల్ల ననుగ్రహించి, పెరియనంబి తిరువడి తిరువుళ్లమునందు నిలిపి ధ్యానించుచు, పెరియ పెరుమాళ్ల సన్నిధికి వేంచేసి తామురచియించిన గద్యమునందు దోచు రీతిని శ్రీరంగనాథుని మంగళాశాసనముచేసి, తమకునిత్యవిభూతి ప్రసాదింప ప్రార్థింపగా, శ్రీరంగనాథుడును తిరుమాలెలు మొదలగు మర్యాదలనుప్రసాదించి, తిరుముఖ మండలమునందు విచారచిహ్నముకనబడ సేవసాదింపగా, ఉడయవరును పెరియపెరుమాళ్ల నియమనమునుపొంది మరల మఠమునకువేంచేసి, ఆళవందారు శ్రీపాదతీర్థముస్వీకరించి,భట్టరు మొదలగు వారుపరమభక్తిపరులై యుపనిషత్తులను, తిరువాయ్మొళ్రిని అనుసంధించుచుండగా, బ్రహ్మరంధ్రమువిచ్చి అభిజిన్ముహూర్తమునందు శ్రీభాష్యకారులు నిత్యవిభూతిపరులై శ్రీవైకుంఠమందిరమునకు వేంచేసిరి.

వీరు నిత్యవిభూతికి వేంచేసినది పింగళ సంవత్సర మాఘ శుక్లదశమీ యుక్తమయిన ఆర్ద్రానక్షత్రమునందు.

వీరు లీలావిభూతియందు వేంచేసియుండినది నూట యిరువది తిరునక్షత్రములు.

ఇది శ్రీభాష్యకారుల వైభవము.

శ్రీమతే రామానుజాయనమః.

శ్రీపరాశరభట్టరు వైభవము.

అనంతరము పిళ్లాన్ భట్టరు మొదలగువారు చాలపరితాపమును పొందినవారై కొంతసేపు స్మృతితప్పి పడియుండి పిమ్మట కళదెలుపుకొని శ్రీరంగనాథుని నియమనముచొప్పున ఉడయవరులను ఒకయావరణములో వేంచేయింపజేయగా శ్రీరంగనాథుడు ఉభయనాచ్చిమారులతో అచ్చటికి వేంచేసియుండెను. అంతట ఉడయవరులకు తిరుమంజనమును, పిమ్మట తక్కిన చరమకైంకర్యములును శ్రీయాళవందారుకు ఎట్లో అట్లు యథావిధిగా నడపనయ్యెను. అటుపిమ్మట ఉడయవరుల నియమనముచొప్పున భట్టరు మొదలగువారు తిరువధ్యయనమును ఇయలును నడపి శ్రీపాదతీర్థమును స్వీకరించిరి. అదిమొదలు శ్రీభాష్యకారుల నియమనముచొప్పున ఎల్లవారును పిళ్లాన్ భట్టరు ఈ యిరువురి సన్నిధిని ప్రవృత్తిచేయుచువచ్చిరి. మొదలియాండాన్ వలన శ్రీపెరుంబూదూరిలోను, పిళ్లాన్ వలన శ్రీరంగములో శయనస్థానమునందును, కిడాంబియాచ్చాన్ నల్లాన్ మొదలుగాగల కొందరివలన తిరునారాయణపురములోను శ్రీయతిరాజ దివ్యమంగళవిగ్రహములు ప్రతిష్ఠింపబడెను. కుంభకోణము మొదలయిన తక్కిన దివ్యదేశములలోను అందందుగల కైంకర్యపరులచే శ్రీయతిరాజ దివ్యమంగళ విగ్రహప్రతిష్ఠచేయబడెను. ఇట్లు శ్రీభాష్యకారులవైభవము శ్రీభగవదర్చావతార వైభవమునుబోలి సర్వత్ర నిరంతరాయముగా ప్రవర్తిల్లెను. భట్టరు నియమనమువలన శ్రీభాష్యకారుల తిరునక్షత్రమగు ఆర్ద్రయందు మహావైభవముతో ప్రతిదివ్యదేశమునందును నెలనెల తప్పక మహావైభవముతో ఉత్సవములు జరగసాగెను.

తరువాత తిరుమలనుండి పిళ్లై తిరుమలనంబి (అనంతాళ్వార్) మొదలగువారును, తూర్పుదేశమునుండి ఎచ్చాన్ మొదలగువారును, పడమటిదేశమునుండి సోమాసియాండాన్ మరుదూరునంబి తొండనూర్నంబి మొదలగువారును, మరియు దక్షిణ దేశాంతరములనుండు శ్రీవైష్ణవులు అందందుండియు సంఘములు సంఘములుగాగూడి శ్రీరంగమునకువచ్చి ఉడయవరుల వియోగమునకు చాలదుఃఖితులై, పిమ్మట భట్టరు వారిని సేవించి, కొంతకొంత మనఃపరితాపము చల్లపడగా వీరేమనపాలికి ఎంబెరుమానారు అని భట్టరు వారివలన తమయిష్టార్థములను అడిగి తెలిసికొని, “ప్రత్యక్షము అనుమానము శాస్త్రము అను త్రివిధ ప్రమాణములచేతను, అన్యమతస్థులనెడి యేనుగుల కుంభస్థలములను భేదించునట్టి శ్రీపరాశరభట్టరు అను సింహము వెలుగొందుచున్నది” అను నర్థముగల శ్లోకములు మొదలగువానిచే భట్టరు వారిని కొనియాడి వారి యనుమతిపడసి తమతమ నివాసదేశములకునరిగిరి.

తదనంతరము పరాశరభట్టరు శ్రీయతిరాజుల నియమనము చొప్పున దిగ్విజయ యాత్రవెడలి యనేకదేశములందు జయ ధ్వజములను నాటుచు శారదాపీఠమునకుబోయి అందు శారదా దేవిని ప్రత్యక్షము చేసికొని, ఆమహాదేవివలన శ్లాఘింపబడి, అందుండి మరలి శ్రీవేంకటాచలమునకు వేంచేసి, అందు శ్రీనివాసుని సేవించి శ్రీరంగమునకు వచ్చుచు మధ్యేమార్గమునందు ఒక గొల్లచిన్నదానికి పరమపదము కలుగ ననుగ్రహించి శ్రీరంగనాధుని సన్నిధికివచ్చి, అర్చారూపమున వేంచేసియుండు శ్రీభాష్యకారులను సేవించి, చేతులు జోడించుకొని సన్నిధిలో నిలువబడి ధ్యానింపనారంభింపగా, భాష్యకారులు చాలహర్షించి,

అర్చక ముఖమున వేదాంతోదయనాచార్యుడు అని తిరునామముచాతిరి.

పిమ్మట పరాశరభట్టరు కిడాంబియాచ్చానుకు శ్రీయాళవందారు స్తోత్రములో ఒకశ్లోకము నర్థము విశదముగా ఆనతియ్యగా వారు విని సంతోషించి భట్టరుగారివద్ద ప్రపత్తిచేసిరి. అంతట వారిశిష్యులు మహానుభావులగు మీరు ఇట్లు చేయనేలయని విన్నపముచేయగా కిడాంబియాచ్చాన్ ఆశిష్యులతో శ్రీభాష్యకారుల నియమనముచేతను దర్శన ప్రవర్తకులని తెలియబడుటచేతను నేను వీరియెడల ప్రపత్తిచేయుచున్నాను అని యానతిచ్చిరి.

మరియొకనాడు భట్టరు తిరునెడుందాండకమునందు ఒక పాశురమునకు యుక్తమయిన అర్థమును కల్పించిచెప్పిరి. అది విని తిరువరంగప్పెరుమాళరయరు మునుపు అడియని యాచార్యులవద్ద నిట్టియర్థమును విన్నవాడనుగాను. ఇప్పుడు భట్టరు సన్నిధిలో వింటిని. ఏమి వీరివిద్యామహిమయని చాల ప్రతిపత్తి చేసిరి.

ఆవల నొకనాడు కొందరు విద్వాంసులు భట్టరుతో వాదముచేయరాగా వారినందరను వాదమునందు జయించిరి. అంతట వారు భట్టరువారి సర్వజ్ఞత్వమును పరీక్షింపగోరి, ఒకబుంగలో పాము నొకదానిని విడిచి నోరుకప్పి బిగగట్టితెచ్చి దీనిలోనేమి యున్నది చెప్పుడని యడుగగా, భట్టరు శ్రీరంగనాధుని శ్వేతచ్ఛత్రముకాదా అనిరి. అందులకువారు, ఓరా సర్వజ్ఞత్వము అని పరిహాసము చేయుచు బుంగనోటి మూతవిప్పి, అందుండి పాము బయలువెడలగా చూచితిరా పెరుమాళ్లగొడుగు అనిరి. అప్పుడు భట్టరు [“నివాస శయ్యాసన పాదుకాంశుకోపధాన వర్షాతపవారణాదిభిః”] అని శ్రీయాళవందారు సాదించియున్నారుకాబట్టి యిది శ్రీశ్రియఃపతియొక్క గొడుగు అనుటకు ఆక్షేపమే

లేదని వారియాక్షేపమును నిరసించిరి. అంతట వారు భట్టరు వారి సర్వజ్ఞత్వమును ఒప్పుకొని, వారిసమయోచితస్ఫురణకు ఆశ్చర్యపడి పొగడుచు పోయిరి.

పిమ్మట కొందరు కుత్సితులు భట్టరుయొక్క విషయ విరక్తిని పరీక్షింపదలచి వారు ఆరగించునపుడు నెయ్యముదుకుమారుగా వేపచమురు పరిమారిరి. భట్టరు ఆవిషయమునందు వెగటు లేక నిర్విచారముగా నారగించిరి. అప్పుడు ఆకృత్యమునకు పాలు పడినవారందరు వీరు జితేంద్రియులు వీరియెడల తెలివిమాలి యప చారపడితిమని యనుకొనిరి.

అటుపిమ్మట ఒకనాడు శ్రీపరాశరభట్టరు తిరువడిసంబంధులయిన శ్రీవైష్ణవులతో గోష్ఠిగావేంచేసి దర్శన నిర్వాహము చేయుచుండగా, తీర్థవాసియైన యొకబ్రాహ్మణుడువచ్చి భట్టరును సేవించి, వారు కాలక్షేపముసాధించు చాతుర్యమును, గోష్ఠి వైభవమును చూచి యాశ్చర్యపడి, స్వామీ! దేవరవారి విద్యా మహిమయు గోష్ఠివైభవమును జూడగా, పశ్చిమ దేశమునందుండు వేదాంతియను విద్వాంసుని విద్యావిశేషమును గోష్ఠివైభవమును స్మరణకు వచ్చుచున్నది. అని విన్నవించెను. అందులకు భట్టరు ఏమేమీ? అంతటి గొప్పవిద్వాంసుడొకడు పశ్చిమ దేశమునందున్నాడా? అనగా, ఔను. ఉన్నాడు అని చెప్పి, భట్టరుచే ఆనతిపుచ్చుకొని ఆబ్రాహ్మణుడు మరల పశ్చిమదేశమునకుపోయి, వేదాంతినిజూచి, విద్యచేతను గోష్ఠివైభవముచేతను మీతోపోల్పదగినవారి నొకరిని శ్రీరంగములోసేవించినాను. వారి పేరు పరాశరభట్టరు. అనిచెప్పెను. అదివిని వేదాంతి యాశ్చర్యపడి, ఆభట్టరు నిజముగా నన్నుబోలుదురా? అనగా, బ్రాహ్మణుడు, వారు మిమ్ముబోలినవారేకారు. మీకంటె అధికులును అగుదురు. అనెను. అందుకువేదాంతి, సరే, వారికి ఏశాస్త్రమునందు విశేష ప్రవీణతకలదు. అనియడుగగా, బ్రాహ్మణుడు,

ఇది అది అననేల? తర్క-వ్యాకరణాదులు అన్నిటియందును వారు ప్రవీణులే. అని ప్రత్యుత్తరముచెప్పెను. అందులకు వేదాంతి కొంచెముశంకించి, ఈలోకములో శాస్త్రపరిచయమునందు మనమే అధికులము. మనకు ఎదురు ఎవరునులేరు అని, ఆరుశాస్త్రములను పరిశీలించినవారము అని బిరుదొకటిపెట్టుకొనియున్నాము. ఇట్టిమనలను మించినవారును ఒకరున్నారని యీబ్రాహ్మణుని మాటివలన తెలియవచ్చుచున్నది. ఇది విచారింపదగినది అని తనలోతాను ఆలోచించుకొనుచుండెను. ఆబ్రాహ్మణుడు అంతటితో ఊరకయుండక మరల శ్రీరంగమునకువచ్చి భట్టరుసన్నిధిలో, స్వామీ! మీవైభవములన్నియు పశ్చిమదేశవాసియైన వేదాంతికి శ్రుతపరిచి వచ్చితిని, అనగా భట్టరు బ్రాహ్మణుని కటాక్షించి, అతడు ఏమియుత్తరము చెప్పెనని యడిగిరి. వేదాంతి, వారు ఏవిషయమునందు సమర్థులనియడిగెను. నేను తర్క-వ్యాకరణాదులయిన యారుశాస్త్రములందును ప్రవీణులేయని చెప్పితినని బ్రాహ్మణుడు చెప్పెను. అందులకు భట్టరు, అయ్యా! నీవు ఇంకనొకటికొరతపెట్టితివి. తిరునెడుందాండకము వచ్చుననియు చెప్పవలసియుండెను. అనగా బ్రాహ్మణుడు మహాప్రసాదమని అప్పుడే బయిలుదేరి పడమటిదేశమునకుపోయి వేదాంతితో భట్టరుకు తిరునెడుందాండకమును దెలియునట అనెను. అప్పుడు వేదాంతి తిరునెడుందాండకము అను మాటకు అర్థము తెలియక అదియేమివిషయమో, ఆవిషయము నెరిగినవారు ఎటువంటి మహాత్ములో అని విచారించుచుండెను.

పిమ్మట భట్టరు ఉడయవరు ఆనతినితలచుకొని వేదాంతిని దిద్దువారై పెరియ పెరుమాళ్ల సన్నిధిలో తమ యభిప్రాయమును నివేదింపగా, పెరుమాళ్లు భట్టరు తమకుమారులను మాట వెల్లడియగునట్లు వస్త్రభూషణాది సంపత్తిని పరిపూర్తిగా నను గ్రహించి, యాత్రకువలయుపరికరములను సయితము ఒడగూర్చి,

సుఖముగాపోయి వేదాంతినిదిద్ది పిలుచుకరమ్మని యానతిచ్చెను. అట్లు సకలపరికర సమేతులయి భట్టరు శ్రీరంగమునుండి వెడలి పశ్చిమదేశమునకు వేంచేయుచుండగా, తిరుక్కావేరివరిని సిరుప్పుత్తూరియొద్ద నాయూరిలో నివసించియున్న అనంతాళ్వారు వీరిరాకయెరిగి కావేరీతీరమునకు ఎదుర్కొనివచ్చి సేవించి, స్వామీ మహారాజపుత్రులగు దేవరవారు రాళ్లు ముండ్లు నిండుకొనియుండు నీయడవిమార్గమున నిట్లు శ్రమపడి రానేలయని మిగుల పరితాపముతో అడుగగా, భట్టరు అనంతాళ్వారి తిరువడుగులను సేవించి, ఉడయవరుల నియమనముచొప్పున నంబెరుమాళ్ల యానతియు పుచ్చుకొని వేదాంతినిదిద్దుటకై వెడలిన వర్తమానమును విన్నవించిరి. అనంతాళ్వారును అందులకు మహానందమునొంది మాకులము నేలికా! అని భట్టరును అట్టెకౌగిలించుకొని "ఎంగళ్ కుడిక్కరసు" అని తిరునామము చాతిరి. అనంతరము భట్టరు అనంతాళ్వారును తమవెంట వెడలిరాగా యదుగిరికి వేంచేసి తిరుక్కల్యాణియను పుష్కరిణిలో నీరాడి నిత్యకర్మములు నడపుకొనుచుండగా, అచ్చట యేబదియిరువురు కైంకర్యపరులు మొదలుగాగల సన్నిధి వైష్ణవులందరు శ్రీశఠగోపము మొదలగు మర్యాదలతోవచ్చి కోవెలలోనికి వేంచేపు చేసికొని పోయిరి. అట్లు కోవెలప్రవేశించి, ఎంబెరుమానారును ఆళ్వారులను సేవించి, గర్భగృహముచొచ్చి తిరునారాయణుని సేవించి, ఎల్ల మర్యాదలతోడను ఆపెరుమాళ్ల యనుగ్రహముపడసి, అందుండి కదలి కూరత్తాళ్వారులతనయులు, శ్రీరంగనాథునిప్రియపుత్రులు, వేదాంతాచార్యులు, బ్రహ్మణ్యశిరోమణులు, పరవాదిమదహస్తి పంచాననులు, శ్రీపరాశరభట్టరు వచ్చెదరు వచ్చెదరు అని బిరుదులు ఉగ్గడించుచు దాసజనులు మోసలనడవగా, తిరుచ్చిన్నములు, తుత్తారలు, పెద్దనగారాలు, డంకాలు మొదలగు వాద్యములు బోరుకలగగా, వేదాంతియుండు ఊరిచేరువకు వేంచేసిరి.

ఆకోలాహలమువిని అందలి బ్రాహ్మణోత్తము లిరువురువచ్చి, భట్టరును సేవించి, స్వామీ! దేవరవారు ఈ యాడంబరముతో వేంచేసిన పక్షమున వేదాంతి మీకు గోచరింపనేరడు. ఆయన యిల్లువిడిచి బయట వచ్చువాడు, బయటిపనులు ఏమియున్నను అతనిశిష్యులే నిర్వహించుకొని పోవుచుందురు. ఎవరేని విద్వాంసులు శాస్త్రవాదము నపేక్షించివత్తురేని, వారిని అతనిశిష్యులు కువాదములుచేసి తలవాకిటనుండియే వెళ్లగొట్టుచుందురు. అని విన్నవింపగా, భట్టరు మరియేవిధమున మేము వేదాంతిని చూడవచ్చును అని యడిగిరి. అందుకు బ్రాహ్మణులు అతడు ఎడతెగక బ్రాహ్మణసంఘములకు సంతర్పణ చేయుచుండును కాబట్టి భోజనార్థము పోవువారు అతనియింటికి ధారాళముగా పోవుచువచ్చుచుందురు. మీరును ఆబ్రాహ్మణ భోజన సమయమునకు, అందుకు తగినవేషముతో పోయినపక్షమున వేదాంతిని సులభముగాచూచి మాటలాడవచ్చును. అని చెప్పిరి. అంతట భట్టరు ఇదియే యిందులకు దగినయుపాయము. ఇట్టి మంచియుపాయమును దెలిపిన మీకు ఏమియిచ్చినను చెల్లును అని యథోచితముగా వారిని సన్మానించిపంపి, తమ పరిభవముంతయు ఊరివెలుపలనే యుండ నియమించి, అలంకారమును తొలగించి, కాషాయవస్త్రధారులు, ఉదకపూరితకమండలు కరులునునై, అనంతాళ్వారును వెంటబెట్టుకొనిపోయి వేదాంతియిల్లుచొచ్చి, ఒకమండపములో ఉన్నత పీఠమునందు గూర్చుండి, భోజనార్థులై యెడతెగకవచ్చుబ్రాహ్మణోత్తములనుజూచి హర్షించుచున్న వేదాంతినిజూచి, అందరితో పాటుతామును భోజనశాలకుపోక వేదాంతియున్న మండపమునందు నిలుచుండగా, అతడు మీరెవరు? ఇచ్చటికేలవచ్చితిరి. అని యడిగెను. భట్టరు భిక్షకై వచ్చితిమి అనిరి. అందులకు వేదాంతి భిక్షకువచ్చినవారికి ఇక్కడ పనియేమి? భోజనశాలకు పొండు అనెను. అంతట భట్టరు మేము అన్నభిక్షకు వచ్చినవారము కాము

కాబట్టి మాకు భోజనశాలకుపో నక్కఱలేదు. మేమపేక్షించిన భిక్ష లభించుచోటు ఇదేకనుక ఇచ్చటపనిగలదని నిలిచితిమి అనిరి. ఆమాటలకు వేదాంతి యించుకశంకించియు ధీరుడు కాబట్టి మీరు అన్నభిక్షకు రాకున్న మరియేభిక్షకు వచ్చితిరి. అని యడిగి వాద భిక్షకని భట్టరు ఆనతియ్యగా, మునుపటి తీర్థవాసిమాటలుతలచుకొని మీరు శ్రీరంగవాస్తవ్యులగు పరాశరభట్టరా యేమి? అని యడిగెను. భట్టరు ఔను అనిచెప్పి, తత్క్షణమే యతివేషమును తొలగించి, గృహస్థవేషముధరించి వస్త్రభూషణాలంకృతులై కొంచెమయిన జంకులేక వాదమునకు సిద్ధపడిరి. వేదాంతి యంతకు మునుపే వారిప్రభావమును వినియుండియు చక్కగా విమర్శింపగోరి వాదింప బూనుకొనెను. అట్లు ఇరువురును వాదమునందు అభినివేశముగలవారై సింహములవలె గర్జిల్లుచు తొమ్మిది దినములు వాదింపగా, పదియవనాడు భట్టరు మాయావాదియైన వేదాంతిని మీరి, అతని సిద్ధాంతమును ఖండించి, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతమును స్థాపించిరి. అంతట వేదాంతి వికలుడై యేమియు తోచక లేచి శ్రీరంగనాథుడే దేవరవారు అనుచు భట్టరుకు ముమ్మారు ప్రదక్షిణములుచేసి వారి పాదారవిందములు తనతలసోక సాష్టాంగదండముసమర్పించి దాసుని నేరమును సహించి మన్నింపవలయునని వినయముతో వేడుకొనెను.

అప్పుడు భట్టరు తమసంకల్పసిద్ధియైనందులకు నుప్పొంగుచు ప్రేమరసము ఉట్టిపడ వేదాంతినిగ్రుచ్చి కౌగిలించుకొని ప్రియములుపలికి అతనికిని అతని శిష్యకోటికిని పంచసంస్కారముచేసి, ప్రపత్తి తలకొలిపి, వేదాంతినిజూచి, అయ్యా! నీవు సర్వజ్ఞుడవు. నీకు నావలన దెలిసికోవలసిన యంశములు ఏవియు నుండవు. కాబట్టి విశిష్టాద్వైతమే సర్వోత్తమమయిన మతమని తెలిసికొని మునుపటి మాయావాదవాసననునిరసించి, శ్రీమన్నారాయణుని పాదపద్మములను ఆశ్రయించి, శ్రీరామానుజ సిద్ధాంత

మును అనుసరించి, శ్రీయాళ్వారులు సాదించిన నాలుగువేల దివ్యప్రబంధములను పఠించి యనుసంధించి ప్రపత్తినిష్ఠను వహింపుము. అని యానతిచ్చి, ఊరిముందరనున్న తమ పరివారమంతయువచ్చి పరివేష్టింపగా మహావైభవముతో శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, తమజయవార్త శ్రీరంగనాథుని సన్నిధిలో నివేదించి సేవించి, శ్రీశఠగోపాది సన్నిధి మర్యాదలెల్లను పరిగ్రహించి తిరుమాళిగకు వేంచేసి, దర్శననిర్వహణ నిశ్చితచిత్తులై నివసించియుండిరి. మాయావాద నిరసనముచేసి, అట్టియన్యమత ప్రవర్తకులనెల్లను విశిష్టాద్వైత ప్రవర్తకులుగాదిద్ది దర్శననిర్వాహము చేయు మహిమ శ్రీభాష్యకారులందును శ్రీపరాశరభట్టరు వారియందునేగాని ఇతరులయందు గానరాదను జనశ్రుతి యెల్లదేశములందును అల్లుకొనెను.

తరువాత పశ్చిమదేశమునందు తెక్కాగలై అను గ్రామమునందు శ్రీవైష్ణవ తదీయారాధనచేయుచు భగవద్భాగవతసేవాపరాయణుడైయుండు వేదాంతియొక్క తిరుమాళిగకు ఒకానొకప్పుడు ఇరువురు శ్రీవైష్ణవులువేంచేసి కొంచెము ప్రసాదము సాదింపుడని యడుగగా, వేదాంతి భార్యలు ఇరువురును ఇంటి యజమానులు నీరాటమునకు వేంచేసియున్నారు. వారుతప్ప మిమ్ము ఆదరించువారు ఇచ్చట ఎవరును లేరు. అని యనాదరము చేసిరి. అంతట ఆ శ్రీవైష్ణవులు వేదాంతి యనుష్ఠానముచేసికొనుచున్న తావునకువేంచేసి తమస్థితిని విన్నవింపగా, వారు కలతనొందిన చిత్తముతో తిరుమాళిగకువచ్చి తమదేవులను కోపించి, ఇక ఇట్టివారితోడి సాంగత్యముకొరగాదని మితిలేనితమయాస్తియంతయు మూడుభాగములుగా విభాగించి, అందు రెండుభాగములయాస్తిని ఇరువురుభార్యలకును సమభాగముగాపంచిపెట్టి, మూడవ భాగమును తమ యాచార్యులకు సమర్పించువారైపుచ్చుకొని, ఉత్తమాశ్రమమునుస్వీకరించి, కావేరి తీరమునందలి

సిరుప్పత్తూరికివచ్చి శ్రీయనంతాళ్వారును సేవించి, వారుసాదించిన ప్రబంధములను అనుసంధించుచు శ్రీరంగమునకువచ్చి, భట్టరు సన్నిధిలో తనసర్వస్వమును సమర్పించి నిలువగా, వారును వీరివైరాగ్య సంపత్తికి మెచ్చుకొని మనజియ్యరు వచ్చిరియని మహాహర్షముతో బిగ్గకౌగిలించుకొని సన్మానించిరి. అదిమొదలు వేదాంతిగారికి ద్రావిడమున మనజియ్యరు అనునర్థముగల 'నంజియ్యరు' అను తిరునామము వ్యవహరింపబడనాయెను. వీరికి తొలుత మాధవాచార్యులు అనియు, తరువాత వేదాంతియనియు, కడపట నంజియ్యరు అనియు తిరునామములు. ఇట్టి నామత్రయ విశిష్టులయిన నంజియ్యరు భట్టరువారిసన్నిధిచేరి, వారి నెడబాయక సేవించుచు, వారుసాదించు దర్శన ప్రవచనార్థములను వినుచు భక్తిప్రపత్తులు వెలయవేంచేసియుండిరి.

అటుపిమ్మట ఒకానొకప్పుడు భట్టరు నంజియ్యరు మొదలుగాగల ప్రపన్నులతోగూడ బయలుదేరి తిరువణకు (సేతువునకు) వేంచేసి, సేతుస్నానముచేసి మరల శ్రీరంగమునకు వచ్చునపుడు పాదిరి అనుగ్రామమునొద్ద సూర్యాస్తమయముకాగా, ఆయూరిలో ఒకబోయవానియింట నాటిరాత్రి నివసించి యథోచిత సల్లాపములుచేయుచు భట్టరు ఆబోయవానిని ఇచ్చట నేమయిన విశేషముగలదాయని యడుగగా, వాడు, స్వామీ! నేనీయూరివెంబడి యడవిలో వేటాడబోయి ఒకచోట తారాడుచున్న కుందేటిపిల్లనుజూచి పట్టుకొంటిని. అప్పుడు దానితల్లి నాయెదుటికివచ్చినిలిచి కన్నులనీరుగార్చుచు మ్రొక్కసాగెను. అందువల్ల నామనసున కనికరముపుట్టి, అయ్యోపాపము బ్రతికిపోనీ, అని యాకుందేటిపిల్లను విడిచిపెట్టివచ్చితిని. ఇంతకంటె విశేష వర్తమానములు ఏవియు నిచ్చటగానరావు. అని విన్నవించెను. భట్టరు ఆమాటలు తిరువుళ్లపట్టి మృగములనుచంపి జీవించునట్టి యీ వేటకానికే శరణాగతరక్షణ, బుద్ధిపుట్టినప్పుడు సర్వజీవ

దయాపరుడయిన శ్రీయఃపతికి శరణాగతరక్షణమునందు మక్కువ కలిగియుండుననుటకు అనుమానమేమి? ఇందులకు శాస్త్రప్రమాణమేల? అని యందరుపిన నానతిచ్చి, తెల్లవారగానే అందుండి వెడలి శ్రీరంగమునకు విజయముచేసిరి.

తరువాత నొకనాడు భట్టరు నంజియ్యరునుజూచి తిరువాయిమొళిలో ఒకపాశురమును గానరూపమున అనుసంధింపుడు అనగా, వారు ద్రావిడులును, ద్రావిడభాషయందు లక్ష్యలక్షణజ్ఞానముగలవారును కాబట్టి భట్టరుసాదించిన మేరకు ఒక పాశురమును గానరూపమున అనుసంధింప నారంభించిరి. ఆ గానసారస్యమునకును, అందువలని భగవద్గుణానుభవ విశేషమునకును చొక్కి భట్టరుజ్ఞప్తితప్పి నేలకొరగిరి. అదిగని నంజియ్యరు జాలినొంది గానమునిలిపి భట్టరుకు కళదెలిపి, ఇంతటిపారవశ్యమునకు నాస్పదమయిన తిరువుళ్లము పలువంకలవ్యాపింపు పాటనువిని యెట్లు నిర్వహించును? అని విన్నవించిరి. మరియొకనాడు, ఆకాలమునందు కోవెలకు ప్రాకారముకట్టించుచున్న వీరసుందర బ్రహ్మరాయడు అను రాజు తానుకట్టించు ప్రాకారపు చాలునకు అడ్డముగానున్నదని కూరత్తాళ్వారు శిష్యులగు పిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్ అనువారి తిరుమాళిగను ఇడియగొట్ట యత్నింపగా, ఆరాజును భట్టరు తమసన్నిధికి బిలిపించి, ఏమహానుభావుల మంగళాశాసనము పెరుమాళ్లకు సంరక్షకమో ఆపిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్ తిరుమాళిగకు అపాయము కలుగజేయ దలచితివట, నీమనసున మబ్బుకమ్ముకొనెనా ఏమి? పూర్వము పరమకైంకర్యపరులయిన తిరుమంగయాళ్వార్లు ప్రాకారము కట్టించునపుడు అడ్డముగానున్న తొండరడిప్పొడి యాళ్వార్ల తిరుమాళిగను ఒదిగించి కట్టించినట్టు నీవును పిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్ తిరుమాళిగను ఒదిగించి ప్రాకామును కట్టింపుము. అని నియమింప

గా, వాడు భాగవతాపచారమునకు జంకక భట్టరు తిరువాక్కు నుల్లంఘించి తనయిష్టముచొప్పున ప్రాకారమునుకట్టించి ముగించుటయేగాక భట్టరును శ్రీరంగమునందు ఉండనీక పలుసంకటములు కలుగజేయగా, భట్టరు ఇది వీని నిరాకరింపదగిన సమయము కాదనియెంచి నంజీయ్యరుతోడ శ్రీరంగమునుండి వెడలి తిరుక్కోట్టియూరికి వేంచేసిరి. అప్పుడు ఒకశ్రీవైష్ణవుడు భట్టరు సన్నిధికివచ్చి 'తిరువిరుత్తము' అను దివ్యప్రబంధమునకు అర్థము సాదింపవలెనని ప్రార్థించెను. అందుకు భట్టరు నంజీయ్యరును జూచి, శ్రీరంగక్షేత్రమును శ్రీరంగనాథుని ఎడబాసినందున నాచిత్తము క్లేశము వహించియున్నది. కనుక నోరుతెరచి యొకమాటయైన చెప్పుటకు శక్తుడనుగాకయున్నాను. మీరు ఈయనకు న్యామారుగా తిరువిరుత్తము నర్థమునుజెప్పుడు అని యానతియ్యగా, నంజీయ్యరును వారినియమనము నంగీకరించి నడపువారైరి. భట్టరు తిరువుళ్లమును క్లేశపెట్టిన వీరసుందర బ్రహ్మరాయడు ఆయపచార దోషమువలన స్వల్పకాలములోనే రోగపీడితుడై మృతినొందెను. అంతట పిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్ తిరుక్కోట్టియూరికి వేంచేసి భట్టరునుజూచి మీవిషయమునం దపచారపడిన నీచుడు మరణించెను. ఇక నిశ్శంకముగా శ్రీరంగమునకు వేంచేయవచ్చునని నుందలింపగా, భట్టరు పరమానందభరితచిత్తులై పిళ్లైప్పిళ్లయాళ్వాన్ తిరువడుగులపై సాగిలబడి దండములు సమర్పించి, అప్పుడే తిరుక్కోట్టియూరినుండి బయలువెడలి శ్రీరంగమునకువచ్చి నంబెరుమాళ్లసేవచేసికొని తిరుమాళిగ ప్రవేశించి యథాపూర్వముగా దర్శనమును నిర్వహించుచు వేంచేసియుండిరి.

పిమ్మట ఒకనాడు భట్టరు నంబెరుమాళ్లను సేవింపబోయినప్పుడు, ఆపెరుమాళ్లు భట్టరుకు అరుళప్పాడిడి ఉడయవరు శ్రీభాష్యమును, గీతాభాష్యమును కావించిరిగదా? మీరు సహస్రనామమునకు భాష్యముచేసి ప్రపత్తిపరులగు వైష్ణవశిరోమణులకెల్ల మేలు సమకూర్పుడు అని యానతియ్యగా, భట్టరు ఆయానతిని శిరసావహించి సహస్రనామమునకు నొకభాష్యమును రచియించిరి. మరియు ఉడయవరుకు పిమ్మటి పూర్వాచార్యుల కందరకును తామే ఆచార్యులయి విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంతము నుద్ధరించువారైనందున తిరుమంత్రవ్యాఖ్యానమయిన అష్టశ్లోకిని సయితము పిమ్మట రచియించిరి. ఆయష్టశ్లోకియే తిరుమంత్రవ్యాఖ్యానము లన్నిటిలోను మొట్టమొదటిది. ఇదివీరికి ఉడయవరు చాతియుండిన వేదాంతాచార్యులు అను తిరునామమును సార్థకము చేయుచున్నది. ఇంతేకాక వీరికి పిమ్మటివారిలో తూప్పిల్ పిళ్ల వీరిచాయను పొందియున్నందున వారికిని పెరియ పెరుమాళ్లు వేదాంతాచార్యులు అనుతిరునామము కలుగజేసెను. తూప్పిల్ పిళ్ల భట్టరుచాయను అనుసరించినవారు అనుటకు తూప్పిల్ పిళ్ల విషయమయిన వేదాంతదేశికోదయము అను డెబ్బదిశ్లోకములు గల గ్రంథమునందు తూప్పిల్ పిళ్లయైన వేదాంతాచార్యులు కూరత్తాళ్వారు పుత్రులయిన భట్టరు పోలికగలవారై యున్నారు అని చెప్పబడియుండుటయే ప్రమాణము. ఇట్లు పూర్వాచార్యుల కందరి కంటెను మహిమగల శ్రీపరాశర భట్టరు సాదించిన గ్రంథములు:—

౧. శ్రీసహస్రనామభాష్యము.
౨. తిరుమంత్రవ్యాఖ్యానమైన అష్టశ్లోకి.
౩. తత్త్వరత్నాకరము.
౪. ప్రణవవివరణము.
౫. శ్రీగుణరత్నకోశము.

౬. శ్రీరంగరాజస్తవము.
౭. క్రియాదీపము.
౮. తత్త్వత్రయశ్లోకములు.

ఇత్యాది దర్శన నిరూపక గ్రంథములను రచించి మించిన శ్రీపరాశరభట్టరు వైభవము పాలసముద్రమువలె స్వచ్ఛముగా నెల్లయెడల వ్యాపించి వెలయుచున్నదే అయినను కొన్నివిషయములు ఇందు ఉదహరింపబడెను.

ఇట్లు భట్టరు దర్శనోద్ధరణము చేయుచు నంజీయ్యరుకు పిళ్లాన్ ఆరాయిరప్పడి సాకల్యముగా నుపదేశించిరి. నంజీయ్యరును దానిని క్రమముగా అధికరించి భట్టరు నియమనమునువడసి, ఆయారాయిరప్పడికి వివరణరూపమయిన ఒన్బదునాయిరప్పడి అను వ్యాఖ్యానమొకటిచేసిరి. పిమ్మట ఒకనాడు భట్టరు వరాహపురాణమునందలి కౌశిక మాహాత్మ్యమయిన యధ్యాయమును పఠించుచుండి యాభాగమునకు తక్కిన భాగములకువలెగాక ఒక్కొక పదమునకు బహువిధముల యర్థములను కల్పించి చెవులపండుగుగా సాదింపసాగిరి. అందులకు పెరియపెరుమాళ్లు చాల హర్షించి తాము చాతుకొనియున్న తిరుమాల తిరుప్పరివట్టము తిరువాభరణములు మొదలయినవానిని సాదించి, తమదివ్యసింహాసనమును ప్రసాదింపగోరి, భట్టరూ! మీకు ఉత్తమపదమును ఇచ్చితిమి అని యానతియ్యగా, భట్టరు ఓగా, ఎంతఘునతను వహింపనాయెను అనియత్యంతము సంతోషించిరి. శ్రీవైష్ణవగోష్ఠియంతయు కలతపడి భ్రమించి నిలిచెను. వెంటనే భట్టరు మహానందపరవశులగుచు శ్రీరంగనాథుని సేవించి, సకలమర్యాదలతోను కోవెలపరిచారకులును తక్కిన శ్రీవైష్ణవసంఘమును పరివేష్టించి సేవింపగా బ్రహ్మరథమున రంగనాథునిసన్నిధినుండి తిరుమాళిగకు వేంచేసి, తల్లిగారగు ఆండాళుగారిని సేవించి, వారు "నలమందమిల్లా దోర్ నాడుపుగువీర్" అని యాశీర్వదింపగా, అమ్మా ఇదేమిమ్ము

సేవించుదినములలో కడపటిది అని విన్నవించి, ఆదివ్యదేశమునందలి శ్రీవైష్ణవులందరు తమతమ తిరుమాళిగలలో యథావిధిగా తిరువారాధనచేసి ఆరగించివచ్చి తమ్ము ఆవరించుకొని తిరునెడుందాండకమును అర్థసహితముగా అనుసంధించుచుండగా, పెరియతిరువడిపై వేంచేసి సేవసాదించిన శ్రీవైకుంఠనాథుని సేవించుచు కపాలమార్గమున లీలావిభూతినుండి వెడలి నిత్యవిభూతికి వేంచేసిరి.

అంతట సన్నిధివైష్ణవులు ఆవర్తమానము ఆండాళమ్మగారికి శ్రుతపరిచిరి. అదివిని యాయమ్మగారు హృదయము భేదిల్లగా ఆదివ్యమంగళ విగ్రహమును కదియవచ్చి గ్రుచ్చియెత్తి రొమ్మునమెత్తుకొని, మనోవికారమును, ముఖవికారమును తొలగించి కన్నులనీళ్లు విడువక సొమ్మగలవారు సొమ్ముగొనిపోయిరి. పరుల సొమ్మునకు పలవింపమనకేలయని యానతియ్యగా, శ్రీరంగవాసులందరు దుఃఖసాగరమునందు మునిగి తేలుచుండగా, నంజీయ్యరు వేరుతెగినమ్రానిపోలిక కళతప్పి నేలకొరగగా, పెరియపెరుమాళ్లు ఉభయనాచ్చిమారులతో వేంచేసి, వింజామరలు, ఆలవట్టము, తెల్లగొడుగు, ముత్యాలకలశము, ముత్యాలహారములు మొదలగు తమపరికరములెల్ల ప్రసాదించి, తమయవభృథోత్సవము నడపునట్లు భట్టరుకును అవభృథమును నడపనియమించి, తిరుముఖమునందు దైన్యచిహ్నమును తోపించుచు, నాచ్చిమారులతో తిరుమంజనము తిరువుళ్లపట్టి, పుత్రవియోగము నొందినవారి చిహ్నమును సూచించుచు సన్నిధికి వేంచేసెను.

భట్టరు లీలావిభూతియందు వేంచేసియున్న తిరునక్షత్రములు ఇరువదియెనిమిది. వీరు నిత్యవిభూతికి వేంచేసినది కార్తిక శుక్లద్వాదశి.

ఇది శ్రీపరాశరభట్టరు వైభవము.

నంజియ్యరు వైభవము.

పిమ్మట నంజియ్యరు మొదలుగాగల ప్రపన్నులందరుగూడి భట్టరువారికి శ్రీరామప్పిళ్లగారిగుండ చరమ కైంకర్యము నడపించిరి. అనంతరము శ్రీరామప్పిళ్లగారు శ్రీరంగనాథుని సన్నిధికివేంచేసి సేవింపగా నంబెరుమాళ్లు వారినాదరించి కృపయా సేవసాదించి నాయనా మనము భట్టరును పోగొట్టుకొంటిమిగా, అయినను నీవు అందులకై చింతిల్లకుము. నీపాలిట ఆయనమారుగా మేము ఉన్నాము అని నమ్ముము. ఎందులకును నీవు క్లేశమునొంద నక్కరలేదు. అని యానతిచ్చి, మునుపు భట్టరుకు నడుచుచువచ్చిన సన్నిధి మర్యాదలన్నియు శ్రీరామప్పిళ్లగారికిని నడచునట్లు అనుగ్రహించి బ్రహ్మరథముపై నుంచితిరుమాళిగకు పంపెను. అట్లు శ్రీరామప్పిళ్లగారు రంగనాథుననుగ్రహముపడసి బ్రహ్మరథమునందు నెలకొని తిరుమాళిగకు వేంచేసి క్లేశరహితమానసులై దర్శనమును నిర్వహించుకొనుచు వేంచేసియుండిరి.

అప్పుడు నంజియ్యరు భట్టరు వారి యానతిచొప్పున శ్రీభాష్య సంఖ్యానుసారముగా కావింపబడిన ఒంబదునాయిరప్పడి వ్రాయింప తిరువుళ్లపట్టి అలేఖమును తెప్పించి తాము ద్రవిడలేఖనమునందు నిపుణులయ్యును తమకంటె నిపుణులగు వారివలన వ్రాయింపగోరి తిరువడిసంబంధులగు ప్రపన్నుల నందరను తమ సన్నిధికి రప్పించి ద్రవిడలేఖనమునందు నిపుణతగలవారెవ్వరైన గలరాయని యడిగిరి. అందుకు వారు తిరుకావేరితీరమునందు వాసముచేయునట్టి నంబూరు వరదరాజు దేవరవారు ఆనతిచ్చిన పనికి తగును. ఆయనను రేపుప్రొద్దున ఇచ్చటికిరప్పించెదము. అని విన్నవించిరి. జియ్యరు సరేయని యావిన్నపమునుతిరువుళ్లపట్టిరి. మరునాడు తెల్లవారి నంబూరివరదరాజులు తమసన్నిధికిరాగా కటాక్షించి, వారు పంచసంస్కార పరులుకాక తిరుపలచ్చనై

లేకయుండుటబట్టి తిరువాయిమొళ్రి వ్యాఖ్యానమును వ్రాయను అర్హులుకారనియెంచి, ఆయభిప్రాయమును సూచింపగా, వరదరాజుగారు స్వామీ అడియని పరిశుద్ధునిగావించి పనిగొన తిరువుళ్లపట్టరాదాయని విన్నవించిరి. అందులకు జియ్యరు హర్షించి, అప్పుడే వారికి పంచసంస్కారమును సాదించి, ఆరాయిరప్పడియు, ఒంబెదునాయిరప్పడియు ఆనతిచ్చి, ఒంబెదునాయిరప్పడి వ్రాయుమని నియమింపగా, వారు ఆగ్రంథమును చేతబుచ్చుకొని జియ్యరు నియమనముచొప్పున తమ తిరుమాళిగకుపోయి వ్రాసి తెచ్చువారై వెడలి కావేరిలోదిగి పోవుచుండగా, పూర్ణప్రవాహమువచ్చి దరిచేరుటయే దుస్తరమయ్యెను. అట్లు బహుప్రయాసమున ఈదుకొనిపోయి యావలిగట్టెక్కి, తాము ఎంతో పదిలముగా పట్టుకవచ్చియు ఒంబెదునాయిరప్పడిగ్రంథము వెల్లువలో కొట్టుకొనిపోయినందున చాలవ్యాకులపడి, వల్లదప్పినప్పుడు ఏమిచేయవచ్చునని మరల ధైర్యము తెచ్చుకొని జియ్యరు తిరువడినే ధ్యానించుచు తిరుమాళిగకు వేంచేసి, ముందు తాము చూచియున్న చొప్పున ఒకయక్షరమేనియు తప్పకుండ ఆగ్రంథమును పూర్తిగవ్రాయుటయేగాక ద్రావిడభాషయందు తమకుగల నిపుణత వెల్లడియగునట్లు వలసినచోట్ల అర్థవివరణముచేసి తీసికొనిపోయి జియ్యరు సన్నిధిలో సమర్పించిరి. జియ్యరుకటాక్షించి ఇది మునుపటికంటె ఇప్పుడు విశేషించినది. ఏదేనిచేసిన పని ఇట్లుగదా ఉండవలెను ! అని ఆనతిచ్చిరి. అందులకు వరదరాజులు అర్థాంతరమును కల్పించుకొని భయభ్రాంతులై అడియని యపరాధమును క్షమింపవలెను. ఇందు దాసుడు మనసెరిగిచేసిన యపరాధము అందందుగల యర్థవివరణమే. అని తిరుకావేరిలో తాముపడిన సంకటమును మూలప్రతిప్రవాహగతమయిన వృత్తాంతమును శ్రుతపరిచిరి. అంతట జియ్యరు పరమానంద భరితచిత్తులై వరదరాజులను చేరబిలిచి బిగ్గర కౌగిలించు

కొని, వారిసామర్థ్యమునకు మెచ్చుకొనుచు "నంబిళ్ళయో" (నాబిడ్డయో) ఈతిరుక్కలి కన్నిదాసుడు (ఈవిద్దెలగని యగు దాసుడు) అని యానతిచ్చిరి. అదికారణముగా నంబూరి వరద రాజులు నంబిళ్ళ అను తిరునామమును చాతుకొనిరి. ఇట్లు నంబిళ్ళగారు జియ్యరు సన్నిధిజేరి యెడతెగక పరిచర్య చేయుటచే జియ్యరు తిరువాయిమొళ్రి అర్థమును నూరుమారులు నిర్వహించి చాతుబడిచేయగా వారికినంబిళ్ళ సదా అభిషేకోత్సవము కావించిరి.

ఆనంబిళ్ళగారి తిరువడిని పెరియవాచ్చాంబిళ్ళ, వడక్కుత్తిరువీధిప్పిళ్ళ, పిళ్ఱబళ్ళగియ పెరుమాళ్ జియ్యరు, ఇయ్యుణ్ణి మాధవ పెరుమాళ్లు మొదలగువారు అనేకులు ఆశ్రయించిరి. ఒకనాడు నంబిళ్ళగారు కాలక్షేపముసాదించి గోష్ఠికలసిపోగా వేంచేయుచున్న శ్రీవైష్ణవ సంఘమును శ్రీవైష్ణవుడైన యొక రాజుచూచి, ఈకలసివచ్చుగోష్ఠి నంబెరుమాళ్లదో నంబిళ్ళగారిదోయని యాశ్చర్యమునొంది నిలిచెను. మరియొకనాడు మొదలియాండాళ్ మనుములును కందాడయాండాళ్ కుమారులునగు కందాడై తోళ్ళప్పరు నంబిళ్ళయెడల కొంచెము అసూయగలవారై కొన్నియపచారవాక్కులుపలికి, ఉత్తమవంశ సంభూతులును మహావిద్వాంసులును గనుక పిమ్మట తమదోషమును తామే తెలిసికొని నంబిళ్ళతిరువడి నాశ్రయించి వారికి లోకాచార్యులని తిరునామమునుచాతిరి. ఇంకొకనాడు కూరత్తాళ్వారుల మనుమలును శ్రీరామపిళ్ళగారి కుమారులునగు నడుత్తిరువీధిప్పిళ్ళ భట్టరు విద్యావివేకములచేత అధికులుగానుండియు నంబిళ్ళగారి విద్యావిశేషమునకు వెగటుపడుచుండువారు రాజునాస్థానమునకు వేంచేయుచు నంబిళ్ళగారి శిష్యులయిన పిళ్ఱబళ్ళగియ పెరుమాళ్ జియ్యరునుజూచి, జియ్యరూ, మనము రాజునగరికి పోయి వత్తము రమ్మని పిలువగా, వారు, భట్టరును తమయాచార్యులతో తుల్యులు అను అధ్యవసాయముచేత వారివెంట రాజసభకు వేంచేసిరి. అప్పుడు రాజు వీరినిజూచి, ఆస్థానమునుండి లేచి యెదుర్కోలుచేసి, తగిన పీఠములందు వేంచేయింపజేసి, తాను పెద్దల గోష్ఠియందు విశేషపరిశ్రమచేసినవాడు కాబట్టి భట్టరువైభవమును పరిశోధింపదలచి శ్రీరామాయణములో ఒకయాక్షేపఘట్టమును ఎత్తి విన్నవింపగా భట్టరు ఆప్రశ్నమునకు తగిన యుత్తరముతోచక విచారించుచుండి అంతలో రాజు విషయాంతర విచారమునందున్నందున అది సందుచేసికొని జియ్యరును నంబిళ్ళగారు ఈఘట్టమునందు ఎట్లు అర్థము నిర్వహించిరి అనియడుగగా, వారు నంబిళ్ళగారి నిర్వాహమును సంగ్రహముగా శ్రుతపరిచిరి. అంతట భట్టరు అదియె రాజునకు నుత్తరముగా సాదించిరి. *అందులకు రాజు పరమానందము నొంది వెలలేని రత్నాభరణములును అపరిమిత ధనమును భట్టరు తిరువడియందు సమర్పించి సేవించి తగినమర్యాదలతో తిరుమాళిగకు వేంచేపు చేసెను.

అంతట భట్టరు పిళ్ఱబళ్ళగియ పెరుమాళ్ జియ్యరు శ్రీహస్తములను గట్టిగాపట్టుకొని స్వామీ ఈ యాభరణములును ధనమును నంబిళ్ళగారి సన్నిధిని జేరవలసినదిగాని దాసునికి గ్రహింపదగినదికాదు. అని, వారును తామును జతగూడి నంబిళ్ళగారి సన్నిధికిపోయి, వారు తమయాచార్య సంతతియను గౌరముచేత ఎదురువచ్చి సేవించి యాదరింపగా హర్షించి, స్వామీ దేవరవారు సాదించిన శ్రీసూక్తులలో చెదరిపోయిన యొకదివ్యసూక్తి పొందినకానుక ఇది. అడియనితోడ ఈకానుకను దేవరవారు పరిగ్రహింపవలెను అని నంబిళ్ళగారి తిరువడికి సాగిలబడి దండముసమర్పించిరి. అందులకు నంబిళ్ళగారు సమ్మతింపరైరి. అంతట భట్టరు కన్నులనీళ్లురాల్చుచు మరల సాగిలబడి సేవించి లేవకపోగా నంబిళ్ళగారు వారినిగ్రుచ్చియెత్తి బిగ్గర కౌగిలించు

కొని వారివిజ్ఞాపనమును ఆదరించి వారికి ఎల్లయర్థవిశేషములను పాదించిరి. పిమ్మట మరియొకనాడు నంబిళ్లగారు శ్రీవైష్ణవ గోష్ఠితోడ తిరువెళ్లరై నాచ్చియారును సేవింపవలెనని కోవెలకు వేంచేయునప్పుడు తిరుకావేరి యిరుదరులు మునిగి ప్రవహించుచున్నందున ఇద్దరిద్దరు తెప్పమీదదాటిపోవలసివచ్చెను. అందువల్ల క్రమముగా అందరుదాటునంతలో ప్రొద్దుగ్రుంకి చీకటిదట్టముగా కమ్ముకొనెను. వానయునుకురియ మొదలుపెట్టెను. అప్పుడు నంబిళ్లగారు కావేరియావలి దరినుండెడు తమకుటీరమునొద్ద నుండి ఒక అమ్మంగారుతోగూడ తెప్పయెక్కివచ్చుచుండిరి. చీకటియైనందున దారితెలియక తెప్ప యొకసుడిలో తగులుపడి గిరగిరతిరుగసాగెను. అప్పుడు తెప్పవాడు అయ్యో అపాయము వచ్చునట్లున్నది. ఇప్పుడు ఈతెప్పపైనుండు వారిలో ఒకరైన దిగనియెడల దరిజేరలేము అని కూతలుపెట్టసాగెను. అదివిని యాతెప్పపైనున్న అమ్మంగారు నాయనా నీవు నాయాయుస్సును పోసికొని చిరకాలము జీవింతువుగాని, ఎట్లయిన ఈలోకమునకు ప్రాణమయిన నంబిళ్లగారినిమాత్రము దరిజేర్పుము. అని చెప్పి తెప్పవానిని బహువిధముల దీవించుచు ఆప్రవాహములో దుమికెను. అందులకు నంబిళ్లగారు వ్యాకులపడుచుండగా తెప్ప దరిజేరెను. ఆయమ్మగారును నంబిళ్ల తిరువడియందలి ప్రతిపత్తిబలమువలన ఆవెల్లువలో కొట్టుకొనిపోక అనాయాసముగా గట్టెక్కి తమపోకడకు చింతిల్లుచున్న నంబిళ్లగారి సన్నిధికివచ్చి, దేవరవారి యనుగ్రహమునేడు తెప్పకలుగగా ఈప్రవాహమును దాటుట దాసురాలికి అసాధ్యమా అనివిన్నవించి సేవించినిలిచెను. అందులకు నంబిళ్లగారు హర్షించిరి. ఈవృత్తాంతము విన్నవారందరు ఆశ్చర్యపడి నంబిళ్లగారి ప్రభావమును గొనియాడిరి.

తరువాత ఒకనాడు ఒకశ్రీవైష్ణవుడు నంబిళ్లగారు వేంచేసియుండు కుటీరమును పెద్దతిరుమాళిగగా కట్టింపవలెనని ఆ వెం

బడినున్న ఒక అమ్మగారి నివేశమునుజూచి, అమ్మా, నంబిళ్లగారు వసించు తిరుమాళిగ మిక్కిలి యిరుకటముగా నున్నది. మీరు ఈనివేశనమును ఆచార్య తిరువడియందు సమర్పించినపక్షమున శ్రీవైష్ణవగోష్ఠి విశాలముగా వేంచేసి కాలక్షేపముచేయును అని మందలింపగా, ఆయమ్మగారు, శ్రీరంగనాథుని సన్నిధిలో ఇంతమాత్రపునివేశనము ఎవరికి దిక్కును. ఇట్టిదుర్లభప్రదేశమును నాదేహమున్నంతవరకు నొకరికి సమర్పింప నాకు ఎట్లు మనసు వచ్చును. దేవరవారు ఇట్లు నియమించుట యుక్తముకాదు. ఊరక వేంచేయుడు అని ప్రత్యుత్తరము చెప్పెను. ఆశ్రీవైష్ణవుడు అంతట ఊరకుండక ఆయమ్మగారిని పదేపదేతగినమాటలుచెప్పి అడుగుచువచ్చెను. అందులకు ఆమెమనసుకరగి దేవరవారి తిరువుళ్లము చొప్పున నడపెదనుగాని దాసురాలికి ఈపాటినివేశనము పరమపదమునందు లభింప ననుగ్రహించెదరా! అని యడిగెను. ఆవర్తమానము ఆవైష్ణవునివలన నంబిళ్లగారువిని, శ్రీపరమపద నాథుడు మనకు పరమాప్తుడు కాబట్టి ఆయేలినవానితో ఈవిషయమును విన్నవించి ఆమెయిష్టముచొప్పున ఈపాటి నివేనశనము ఇప్పించెదమని చెప్పుమనిరి. అంతట వైష్ణవుడు ఆవృత్తాంతమును, ఆమెకు తెలియజేసి, ఆమెయందులకు పత్రమువ్రాసి యిప్పింపవలయుననగా, ఔరా అమ్మగారి నమ్మికయని శ్లాఘించి నంబిళ్లగారు పత్రమును వ్రాయించి యిప్పించిరి. అమ్మగారు ఆపత్రమును పుచ్చుకొని తననివేశనమును నంబిళ్లగారికి సమర్పించి, వారి సన్నిధిలో నాడును మరునాడును సేవచేయుచుండి, మూడవనాడు అచ్చటి శ్రీవైష్ణవులందరు చూచుచుండగా పరమపదమునకు చనియెను. అప్పుడు ఆశ్రీవైష్ణవులందరును శ్రీపరమపద నాథుడు ఆయమ్మగారికి చోటిచ్చునను విషయమునందు నమ్మిక కలిగి పత్రమువ్రాసియిచ్చిన నంబిళ్లగారి అంతరంగశుద్ధికి మిక్కిలి యాశ్చర్యమునొందిరి.

అటుపిమ్మట ఒకనాడు మహాగోష్ఠిలో తిరువాయ్మొఴికి అర్థము సాదించుచున్న నంబిళ్లగారిని నంబెరుమాళ్లు కటాక్షించి, తిరువాయిమొఴి అర్థమును మాతిరుముడి ప్రక్కనుండి నిర్వహింపుము అని నియమింపగా, ఓయేలినవాడా దేవరవారిచే నియమింపబడినచోటు మునుపు దుర్యోధనుడు ఉండినది కాబట్టి, అడియనికి నిలువదగినది కాదని తోచుచున్నదేయని నంబిళ్లగారు విన్నవించిరి. అందులకు పెరుమాళ్లు హర్షించి యెప్పటివలె తిరువడితట్టేయుండి కాలక్షేపము సాదింప నియమించెను.

మరియొకనాడు నంబిళ్లగారు తమ మహాగోష్ఠితో తిరువాయిమొఴి నిర్వహించుచుండగా కొందరు వైష్ణవులు నిత్యపురప్పాట్టులో గోష్ఠినుండి వేరుపడి పోవునట్లు నాడును పోయిరి. అది గోష్ఠికలయుటగా తిరువుళ్లపట్టి నంబెరుమాళ్లు ఈగోష్ఠి కలసి పోయినపిమ్మట పురప్పాట్టు అక్కర లేదని వెనుకకు మరలెను. అది కారణముగా నాడుమొదలు అట్లే నడపబడుచు వచ్చెను.

ఇంకొకనాడు నంబిళ్లగారు తిరువాయిమొఴి పఠించుచుండగా నంబెరుమాళ్లు ఆస్థానమునుండి లేచివచ్చి సన్నిధిదారబందమును పట్టుకొని నిలువబడి లోపలనుండియే నంబిళ్లగారిని తొంగిచూచుచుండెను. అప్పుడు తిరువిళక్కుపిచ్చన్ అను నతడు తిరువిళక్కు చక్కబెట్టవచ్చి నంబెరుమాళ్లను సేవించి తనకుగల భక్తిపారవశ్యముచేత ఆయేలినవాడు నిలువబడియుండుటకు సహింపక స్వామీ దేవరవారు ఆస్థానమునందు వేంచేసియుండక యిట్లు సేవసాదించుట యుక్తమాయని తత్తరిల్లుచు విన్నవింపగా, అతని వేడుకోలు అంగీకారముగా నున్నట్టు అభినయించి, నీవు చెప్పినట్టు ఈమాయునికి సరికాదుగాని నంబిళ్ల మహాగోష్ఠిని జూచుటయందలి వేడుక నన్ను ఇచ్చటికి తెచ్చినందులకు నీవు సహించుకొమ్ము అని యానతిచ్చి యెప్పటివలె ఆస్థానమునందు

నెలకొనెను. ఆవృత్తాంతము క్రమముగా అచ్చటి గోష్ఠీ స్వాములకు అందరకు తెలియనయ్యెను. అది కారణముగా నంబిళ్లగారి కాలక్షేప గౌరవమును తిరువిళక్కుపిచ్చన్ భక్తివిశేషమును, నంబెరుమాళ్లకు వారియెడలగల కృపావిశేషమును వెల్లడియై యెల్లవారిని సంతోషపెట్టెను.

ఇట్లు నంబిళ్లగారు మహావైభవముతో వేంచేసియుండగా నంజీయ్యరు నూరు తిరునక్షత్రములు అయి తిరుమేనున నొప్పి చాతుకొని, తెక్కాళ్వానును భట్టరును తమ్ము సేవించి ఇప్పుడు దేవరవారి విషయమై నడపవలసిన కార్యము లేవియనియడిగి, అందులకు నంజీయ్యరు మాకు పెరుమాళ్ల తిరుమేనును సాక్షాత్కారముగా సేవింపవలయు. అది కోవెలయధికారులగు మీచేనొనగూడవలసినదిగదా అని యానతియ్యగా, వారు ఇరువురును పెరుమాళ్ల సన్నిధిలో నంజీయ్యరు కోరికను విన్నవించి, పెరుమాళ్లను నంజీయ్యరు మఠద్వారమునకు వేంచేపుచేసుకవచ్చి, ఆయేలినవాని దివ్యమంగళ విగ్రహమును ఆపాదమస్తకమును సావధానముగా సేవింపజేసిరి. అంతట నంజీయ్యరు తెక్కాళ్వాన్ భట్టరు మొదలగువారికి కొన్నిరహస్యార్థముల నుపదేశించి, నంబిళ్లగారిని చల్లగాకటాక్షించి వారికి ఆనతియ్యగల యర్థములెల్లను ఆనతిచ్చి శ్రీపరాశరభట్టరు తిరువడినను సంధించుచు తిరునాటికి వేంచేసిరి. వీరితిరునక్షత్రము పంగునియుత్తరము. వీరురచించిన ప్రబంధములు. ౧, తిరువాయిమొఴికి ఒన్బదునాయిరప్పడి యను వ్యాఖ్యానము. ౨, తిరుప్పావకును, కణ్ణినుణ్ సిరుత్తాంబునకును వ్యాఖ్యానము. ౩, శ్రీసూక్తభాష్యము. వీరితిరునామములు వేదాంతవేద్యులు, మాధవాచార్యులు, నంజీయ్యరు అనునవి. వీరు ఈలీలావిభూతియందు వేంచేసియుండినది నూరుతిరునక్షత్రములు.

ఇది నంజీయ్యరు వైభవము.

నంబిళ్లగారి వైభవము.

ఇట్లు నంజియ్యరు తిరునాటికి వేంచేయగా నంబిళ్లగారు వారికి చేయవలసిన చరమకైంకర్యములన్ని యథావిధిగా జేయించి, తిరువాయిమొళ్రి నిర్వహించుచు వేంచేసియుండగా, నడుత్తిరువీధిప్పిళ్లభట్టరు సన్నిధిలో నంబిళ్లసాదించిన తిరువాయిమొళ్రి ప్రబంధములనన్నిటిని చదివి ఒకటితప్పక రాత్రులెల్ల వ్రాసివ్రాసి ముగించి తీసికొనిపోయి నంబిళ్లగారి సన్నిధిలో సమర్పించెను. నంబిళ్లగారు ఆకోశమును విప్పిచూచి, ఇది లక్షయు ఇరువదియైదు వేల గ్రంథముగా పర్వడుచున్నది. ఇంతవిపులముగా తిరువాయిమొళ్రికి అర్థమువ్రాసి ప్రచురింపవచ్చునా? ఇందువల్ల శిష్యాచార్య క్రమముచెడునే అని వ్యాకులపడి, ఆ ప్రతిని అప్పుడే నీళ్లలోతడిపి చెదలుపుట్టలో పెట్టించి మట్టిలో కలిపివేసిరి. పిమ్మట పెరియవాచ్చాంబిళ్ల తమయాచార్యులయిన నంబిళ్లగారి నియమనమునుపడసి, తిరువాయిమొళ్రికి ఇరువత్తునాలాయిరప్పడి అను వ్యాఖ్యానమును రచియించిరి. పిమ్మట నంబిళ్లగారికి అంతరంగశిష్యులయిన వడక్కుత్తిరువీధిపిళ్లయు నంబిళ్లగారు సాయించు విషయములను పగలెల్లవినుచు ఏదినము విన్నవిషయమును ఆదినమురాత్రి వ్రాసిపెట్టుచువచ్చి కడపట ప్రబంధపరిపూర్తికాగానే తీసికొనిపోయి ఆచార్యసన్నిధిలో ఉంచిరి. వారుదానిని కడవెళ్లగటాక్షించి, ఇది అతివిపులమును అతిసంగ్రహమును గాక మిక్కిలి యుక్తముగానున్నది. అయినను, మాయనుమతిలేక వ్రాయబడినందున దీనియంగీకారమునకు కొంత వ్యవధికావలసియుండును అని ఆగ్రంథమును తీసి దాచియుంచిరి. దీనికి పెరియపెరుమాళ్ల నియమనముచేత శిష్టపరిగ్రహముకలిగి యెల్లదేశములలోను వ్యాపించునంతటి స్థితివచ్చునని యెంచి, నంబిళ్లగారి ముఖ్యశిష్యులగు ఇయ్యుణ్ణిమాధవపెరు

మాళ్లు పెక్కునాళ్లు పెరియపెరుమాళ్ల సేవచేసి ప్రార్థింపగా, పెరియపెరుమాళ్లు వారియెడల ననుగ్రహించి నీకోరిక యేమి చెప్పుమని యడుగగా, స్వామీ మాయాచార్యులసన్నిధిలో ముప్పత్తారాయిరప్పడియను తిరువాయిమొళ్రి వ్యాఖ్యానము ఉన్నది. ఆకోశమును అడియనకి అనుగ్రహించునట్లు వారికి నియమింపవలయునని ప్రార్థించెను. ఆప్రార్థనమును తిరువుళ్లపట్టి యటుపిమ్మట నొకనాడు నంబిళ్లగారు సన్నిధికి వేంచేయగా వారికి సన్నిధిమర్యాదలన్ని నడపననుగ్రహించి, అర్చకముఖమున ఇయ్యుణ్ణిమాధవపెరుమాళ్ల యభిమతము నానతిచ్చి, దీని నెరవేర్చుమని నియమించెను. అందులకు నంబిళ్లగారు హర్షించి మాధవపెరుమాళ్లకు ముప్పత్తారాయిరప్పడిని ప్రసాదించిరి. నంబిళ్లగారి తిరునక్షత్రము కార్తికమాసమున కృత్తిక. వీరియవతారస్థలము తిరుక్కావేరి గట్టుననుండెడి నంబూరు. వీరి తిరునామములు- వరదరాజులు, తిరుకలికన్నిదాసులు, కలివైరిదాసులు, లోకాచార్యులు, శ్రీసూక్తిసాగరులు అనునవి. వీరురచియించిన ప్రబంధములు. ౧, నంబిళ్లరహస్యము. ౨, తిరువిరుత్తవ్యాఖ్యానము మొదలగునవి. వీరు కలియుగాది ౪౩౦౯-అగు ప్రభవనామసంవత్సర కార్తికమాసమునందు కృత్తికానక్షత్రమునందు అవతరించినవారు.

ఇది నంబిళ్లగారి వైభవము.

పెరియవాచ్చాంబిళ్ల వైభవము.

పెరియవాచ్చాంబిళ్ల కలియుగాది ౪౩౨౯-అగు సర్వజిన్నామసంవత్సర శ్రావణమాసమున రోహిణీ నక్షత్రమునందు అవతరించినవారు. వీరుమతసిద్ధాంత విషయమునందె ప్రసిద్ధినొంది,

పిమ్మట నంబిళ్లగారి నియమనమునుపొంది, తిరువాయిమొళ్రి తప్ప తక్కినయిరువదిమూడు ప్రబంధములకును వ్యాఖ్యానములను, మంత్రవ్యాఖ్యానమైన రహస్యము మొదలగువానిని రచియించిరి. ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలగు వ్యాఖ్యానములు పిళ్లాన్ సాదించిన ఆరాయిరప్పడికి మిగుల అనుకూలములయి దానినిమూలగ్రంథముగా జేసికొని అందలి పదములను అర్థములను అనువర్తించుకొని దానియర్థము నే వివరించియున్నవి. వీనికన్నిటికి భట్టరు సాదించిన అష్టశ్లోకియను తిరుమంత్రవ్యాఖ్యానమును, సహస్రనామభాష్యమును మూలములుగానుండును. పెరియవాచ్చాంబిళ్ల తిరునామము శ్రీకృష్ణపాదులు. వీరు ఒకానొకప్పుడు పెరియపెరుమాళ్ల సన్నిధికి వేంచేసి, సేవించి నిలువబడి, ఓయేలినవాడా దేవరవారు పరమకారుణికులు అను బిరుదును వహించినవారు కాబట్టి సకలచేతనులును ఉజ్జీవించునట్లు తిరువాయిమొళ్రి మొదలగు దివ్యప్రబంధములను బయలుపరిచి, సంప్రదాయము చెడకుండ నమ్మాళ్వార్లగుండ నాథమునులకును వారిగుండ తదీయశిష్య పరంపరకును లభింప ననుగ్రహించితిరి. ఇట్టి యీదర్శన విషయమయి తూప్పిల్ పిళ్ల అను నతడు పూర్వాచార్య సంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగా కొన్నినవీనమార్గములను పర్పరుచుకొని, ఇవి ఉపాసనా బలముచే లభించినవియని అపచారపడి, ఆమార్గములనే వృద్ధినొందించుచున్నాడు. ఇప్పుడు దేవరవారు ఈ లోపమును తిరువుళ్లపట్టి పూర్వాచార్యసంప్రదాయముచొప్పున నడచుకొనునట్లు ఆయననుదిద్ది యనుగ్రహింపవలెనని విన్నపము చేసికొనిరి. ఆవిన్నపమును పెరియపెరుమాళ్లు తిరువుళ్లపట్టి తూప్పిల్ పిళ్ల స్వప్నములో శ్రీరంగదివ్యనగరము పచ్చలతోరణములచేతను పన్నీటికలయంపులచేతను ముత్యాల ముగ్గులచేతను అలంకరింపబడియుండగా, తిరుచ్చిన్నములు మొదలగు మంగళవాద్యములు ఘోషింపగా, పువ్వులవానలు కురియగా, మం

గళాశాసనములు చేయుచును ధూపదీపాద్యుపచార ద్రవ్యములతో జియ్యంగార్లును శ్రీవైష్ణవులును గోపురద్వారమునకు వేంచేయగా, పెరియపెరుమాళ్లు ఉభయనాచ్చిమారులతోను నిత్యముక్తులతోను వారిని ఎదుర్కొని, పెరియవాచ్చాంబిళ్లను లోపల పిలుచుకొనిపోయినట్టును, వారివెంట తక్కిన శ్రీవైష్ణవులును లోపల ప్రవేశించుచున్నట్టును, వారితోపాటు తూప్పిల్ పిళ్ల తానును ప్రవేశింపబోగా ద్వారపాలకులుచూచి నీవు పెరియపెరుమాళ్లు ప్రవర్తింపజేసిన ప్రపన్నదర్శనము విషయమున అపచారపడితివి కాబట్టి నీరాక యేలినవారికి ప్రియముకాదు ఇక్కడనుండి వెనుకకు మరలుము అన్నట్టును తోచునట్లు చేయగా, తూప్పిల్ పిళ్ల మేలుకొని మనసున కలవరపడుచు ఈస్వప్నమునకు కారణము ఏమియని విచారించుచుండి, అంతలో తెల్లవారినంమన నిత్యకర్మానుష్ఠానములు చేసికొని, అప్పుడు తిరుమేనున నొప్పు చాతుకొనియున్న పెరియవాచ్చాంబిళ్ల సన్నిధికిపోయి వారినిసేవించి దేహస్థితిని విచారింపగా, వారు తూప్పిల్ పిళ్లను కటాక్షించి దగ్గరకురమ్మని కదియబిల్చి, మాలీలావిభూతిలో అర్చావతారానుభవము లన్నియు నయ్యెను. ఇక మేము నిత్యవిభూతికి పోయెదము అని యానతిచ్చిరి. అందులకు తూప్పిల్ పిళ్ల కొంచెముచింతించి తాను కలగన్న వర్తమానమును విన్నవించెను. ఆవృత్తాంతము చెవిసోకగానే పెరియవాచ్చాంబిళ్ల అత్యంతముహర్షించి దేహస్మృతిలేనివారై సర్వావయవములు గగుర్పొడువగా తూప్పిల్ పిళ్లను బిగ్గరకౌగిలించుకొని, ఈశుభవార్త నాచెవిసోకించినందులకు నేనుచేయగల యుపకారము యేదియగును. అనగా, ద్వారపాలకులు దాసుని నడ్డగించుటను దేవరవారు ఏమిగా తిరువుళ్లపట్టితిరి అని తూప్పిల్ పిళ్ల యడిగెను. పెరియవాచ్చాంబిళ్ల వారి తిరుమొగమున తమచల్లనికడగంటిచూపులు వ్యాపింపజేసి, అందులకు కారణము పలానిదియని

చెప్పిన మీామనసు చిన్నపోదుగదా అని యడిగి, తూప్పిల్ పిళ్లె
దేవరవారు సాదించు విషయమునందుగూడ అట్టిది కలుగునా
యని ప్రత్యుత్తరముచెప్పగా, మీరు బహువిషయ పరిశోధకులు
గానుండియు అనుకూల సహవాసమునుమాని, అహంకారా
దులచే ఇతరసహవాసము చేయుచు, ప్రయోజనాంతరపరులై
విద్యాపేక్షచే ఇతరులవలన మంత్రాంతరముల నుపదేశింపించు
కొని శ్రీహయగ్రీవోపాసనచేసి, అందువలన లభించిన విద్యావిశే
షముచే గర్వమును పొందియున్నారు. ఉపాసనా విశేషము
వలన లభించినవిద్యకు ఇతరమత నిరసనమును పూర్వాచార్య
సంప్రదాయ పరిపాలనమును ఫలములగునో? పూర్వాచార్య
సంప్రదాయ సిద్ధములయిన వర్తనములనుఖండించి, అర్థాంతర
వివక్షచే నూతనాచారములను ప్రవర్తింపజేయుట ఫలమగునో?
చెప్పుడు. మీారుకలుగచేసిన నవీన సంప్రదాయములవలన మహాప
చారము సంప్రాప్తమయ్యెను కాబట్టి పెరియపెరుమాళ్ల తిరువు
ళ్లమునకెక్క ప్రవర్తించినవారు కాకపోయితిరి. మీరీమార్గమును
పరిహరింపుడు అని యానతిచ్చిరి. అందుకు తూప్పిల్ పిళ్లె, అడి
యడు శ్రీభాష్యాదిగ్రంథములనే ప్రవచనముచేయుచు వానినను
సరించి కొన్నిగ్రంథములను కావించి లోకములో ప్రవర్తింపజే
యుచున్నాడుగాని యితరమేమియు నెరుగడే అని విన్నవింపగా,
పెరియవాచ్చాంబిళ్లె మేముచెప్పినది భాష్యాది గ్రంథవిషయము
కాదు. కాకపోయినను ఆవిషయమునందుగూడ కొన్నియాక్షే
పములున్నవి. శ్రీభాష్యగ్రంథములో అచ్చటచ్చట కొన్నిలోపము
లున్నవని మీరు దిద్దివ్రాయనారంభించి శ్రీభాష్యకారులు కలలో
సేవసాదించి దండించినందుమీదగదా మీారు అనుతాపమునొంది
భయభక్తులతో ప్రవర్తించితిరి. ఆయపరాధక్షమకై యతిరాజ
సప్తతియను రామానుజ స్తోత్రమునుగూడ రచియించితిరే. అది
యటుండనిండు నమ్మాళ్వార్లు శ్రీనాథమునులకు దివ్యప్రబంధవిష

యముగాను రహస్యవిషయముగాను ప్రసాదించిన యర్థవిశేష
ములను పూర్వపక్షముచేసి కొన్ని నవీనార్థములను కల్పించి
వ్యాఖ్యానములను పెంచితిరే అది యపచారముకాదా? వానిని
మేమిప్పుడు త్రోసివేయుచున్నాము అని యానతిచ్చిరి. అదివిని
తూప్పిల్ పిళ్లె నమ్మాళ్వార్లు రహస్యములకును దివ్య ప్రబంధ
ములకును అర్థవివరణము చేసియుండిగదా దాసుడు పూర్వపక్ష
ముచేసిన క్లేశపడవలెను. వారు అట్టిది యేమియుచేయకుండగా
దాసునికి ఈనిందయేల! భాష్యకారులకు పిమ్మటివారగు భట్టరు
మొదలగువారు చేసిన యర్థవిశేషములుకలవు. అందు కొన్ని
ప్రామాణికములుగా నుండకపోవుటనుబట్టి దాసుడు పూర్వపక్ష
ముచేసినదియు కలదు. అనివిన్నపముచేసిరి. పెరియవాచ్చాం
బిళ్లె ఆలాగా, కలియుగాదిని నమ్మాళ్వార్లు మధురకవియా
ళ్వార్లగుండ ప్రవర్తింపజేసిన తిరువాయిమొళ్రి మొదలగునవి
జీర్ణములయిపోగా పెరియపెరుమాళ్ల యనుగ్రహము వడసిన
నాథమునులకు అర్చావతారము నొందిన నమ్మాళ్వార్లు సాక్షా
త్కారముగా ప్రసాదించిన యర్థవిశేషములు అవి. వానిని తరు
వాతివారు మందమతులగు చేతనులకు తెలియునట్లు వివరించిరి.
అట్టివానిని నవీనవ్యాఖ్యానములుగా నెంచి మీారట్లుచేయుట పరి
హరణీయము. అని యానతియ్యగా తూప్పిల్ పిళ్లె ఎవరైనసరే
బ్రాహ్మణ ప్రవర్తనమునకు విరుద్ధముగా అర్థము నిర్వహింప
వచ్చునా? అని, అందుకు పెరియవాచ్చాంబిళ్లె, ఆళ్వార్లు తమ
ముక్తిదశలో అన్నిటినివిమర్శించియున్నవారు కాబట్టి తమయను
భవార్థములనెల్ల నాథమునులమూలముగ లోకమున ప్రవర్తింప
జేసిరి కాబట్టి వానికి సరిపడియుండునవియే ప్రమాణములు.
తక్కినవి ప్రమాణములుకావని గ్రహింపవలెను. దొరకినదాని
గ్రహించి దొరకనిదానిని వెదకిచూడవలసినదేగాని మనకు గోచ
రములుకానివన్నియును అప్రమాణములని పరిహరింపరాదు. ఆళ

వందారు, ఎంబెరుమానారు, తిరుక్కురుగైప్పిరాన్ పిళ్లాన్, కిడాంబియాచ్చాన్, అరుళాళప్పెరుమాళెంబెరుమానారు, శ్రీపరాశరభట్టరు, నంజీయ్యరు మొదలుగాగలయాచార్యుల ప్రభావములను మీరు విన్నవారుకారా? వారికెల్ల తెలియని ప్రమాణములును అనుభవములును మీకాతెలిసెను? పూర్వాచార్యులు శాస్త్రార్థవిమర్శనముచేసి, ఆళ్వార్లనియమనమునకు సరిపడియుండు శాస్త్రములు బలీయములని, తత్త్వమునందును అనుష్ఠానమందును నాథమునుల మూలముగ ఆళ్వార్లు ప్రవర్తింపజేసిన నియమనములచొప్పున నుపదేశించుచువచ్చిరి. అటుపిమ్మట తక్కినవారును అవియెసత్యములని నిర్ణయించి, అందులకు సరిపడనివచనములను కపిలాదులవచనములుగా పూర్వపక్షముచేసి, పూర్వాచార్య సంప్రదాయార్థములనే తమతమ తిరువడిసంబంధులకు ఉపదేశించుచువచ్చిరి. అందువల్ల శిష్టాచారము చెడకయుండెను. కనుక మీరును పూర్వాచార్య సంప్రదాయములకు సరిపడిన ప్రమాణములనేకైకొని అర్థవిచారముచేయుచు నవీనమార్గమును పరిహరించి వర్తింపవలసినది అని యానతిచ్చిరి.

అంతట తూప్పిల్ పిళ్లె స్వయంసర్వజ్ఞులుకావున స్వప్నానుభవమును పెరియవాచ్చాంబిళ్లగారి యుపదేశమును మనసునందు అనుతాపమును కలుగజేయగా పూర్వాచార్యుల వ్యాఖ్యానములను అన్నిటిని ఆళ్వార్లవలన ప్రత్యక్షముగావచ్చిన యుపదేశపరంపరయని తెలియక తక్కినకావ్యనాటకాదుల వ్యాఖ్యానములవలె వారివారి విద్యావైశద్యముకొలదిని చేయబడినవనియెంచియుంటిని. ఇప్పుడు స్వప్నానుభవమువల్లను దేవరవారి యనుగ్రహమువల్లను అడియనికి వాస్తవార్థము తెలియనాయెను. అని పెరియవాచ్చాంబిళ్ల సన్నిధిలో విన్నపముచేసి, తాము రచియించిన నూతనమార్గబోధక గ్రంథములను ఎవ్వరును పఠింపగూడదని యొట్టుపెట్టి, అంతకుమునుపు తమవలన దేశాంతరములలో

అనుష్ఠింప జేయబడిన నవీనార్థప్రవచనమునకై తమలో నొచ్చుకొనుచు పెరియవాచ్చాంబిళ్లను ఆశ్రయించినవారయిరి.

అంతట పెరియవాచ్చాంబిళ్ల తూప్పిల్ పిళ్లెను కౌగిలించుకొని మీమనసున అనుతాపము పుట్టినప్పుడే యెల్లయపచారములును పరిసిపోయెను. పెరియపెరుమాళ్లసన్నిధిని, నమ్మాళ్వార్లసన్నిధిని, ఎంబెరుమానారు సన్నిధిని సత్కాలక్షేపములుచేసి అందువలని దోషలేశమును మాన్పుకొనుడు. అని యానతియ్యగా, తూప్పిల్ పిళ్లె అట్లేచేసి, కడపట ఆళ్వార్లవిషయమయి యొక ప్రబంధమునుగావించి పెరియవాచ్చాంబిళ్ల సన్నిధిలో పఠింపగా వారి తిరువుళ్లముచల్లబడి తూప్పిల్ పిళ్లెకు సకలరహస్యార్థములను ప్రసాదించిరి. తూప్పిల్ పిళ్లె యట్లుకృతకృత్యులై అడియనికి తిరువారాధనమును సాదింపవలెనని విన్నవింపగా, పెరియవాచ్చాంబిళ్ల తమకోవిలాళ్వారు తిరుక్కాప్పువూడ్చి మీరుకన్నులుమూసికొనిపోయి యొక పెరుమాళ్లను వేంచేపుచేసికొనుడు అని నియమించి, వారుసన్నిధిలో దండముసమర్పించి నియమనముచొప్పున వేంచేపుచేసికొని యీవలవచ్చిచూడగా ఆమూర్తి తిరుప్పాణాళ్వారుగానుండెను. అదిచూచి పెరియవాచ్చాంబిళ్ల, పెరుమాళ్లు మీచిత్తశోధనముచేయువారై యిట్లు అనుగ్రహించిరి. వీరినేశ్రీయఃపతిగానెంచి నిత్యము నారాధించుచు వీరుసాదించిన అమలనాదిప్పిరాన్ అనుప్రబంధమునకు ఒకవ్యాఖ్యానమును చేయుడు అని యానతిచ్చి, తమపాదుకలను సైతము సాదించిరి. తూప్పిల్ పిళ్లెయు ఆపరమవస్తువులను బడసి, అమలనాదిప్పిరాన్ అనుప్రబంధమునకు వ్యాఖ్యానమునుచేసి పెరియవాచ్చాంబిళ్ల సన్నిధిలో విన్నవించి వారిని సంతోషింపజేసిరి ఇట్లు తూప్పిల్ పిళ్లె పెరియవాచ్చాంబిళ్ల యనుగ్రహమునుపడసి పూర్వాచార్యసంప్రదాయమునను సరించి కాలక్షేపముచేయుచు వేంచేసియుండగా, పెరియవాచ్చాంబిళ్ల తిరునాటికి వేంచేసిరి.

అప్పుడు వారి తిరువడిసంబంధులవలన తూప్పిల్ పిళ్లయే వారికి చరమకైంకర్యములను యథావిధిగా చేయించిరి.

విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతమునుబట్టి శ్రీవైష్ణవులకు తిరుప్పల్లాండు మొదలయిన దివ్యప్రబంధములకంటె వేరుగతి లేకపోవుటయే గాక పూర్వాచార్య పరంపరా సంప్రదాయమునుండి వచ్చిన దివ్య ప్రబంధ తాత్పర్యములను తెలిసికొనుటకు పెరియవాచ్చాంబిళ్ల సాధించిన వ్యాఖ్యానములకంటె అన్యమయినగతి లేదు. కాబట్టి శ్రీవైష్ణవులందరు పెరియవాచ్చాంబిళ్ల తిరువడి సంబంధమును పొంది వారికి శిష్యులైయుందురు. ఈ పెరియవాచ్చాంబిళ్ల రచియించిన గ్రంథములు. ౧, తనిశ్లోకి. ౨, పరందపడి. ౩, త్రిమతసిద్ధాంతసారసంగ్రహము. ౪, కలియనరుళిప్పాడు. మొదలగునవి.

ఇది. పెరియవాచ్చాంబిళ్ల వైభవము.

పిళ్లలోకాచార్యుల వైభవము.

నంబిళ్లగారి శిష్యులైన వడక్కుత్తిరువీధిపిళ్లకు కలియుగము ౪౩౬౭ అగు క్రోధననామ సంవత్సరమున ఆశ్వయుజమాసమునందు శ్రవణనక్షత్రమున ఒక కుమారరత్నమవతరించెను. ఆకుమారశిరోమణికి వారు తమయాచార్యులైన లోకాచార్యులు అను తిరునామమును చాతిరి. బిడ్డయగు లోకాచార్యులు గాన వీరుపిళ్లలోకాచార్యులు అనబరగిరి. ఈవృత్తాంతమును నంబిళ్లగారు తిరువుళ్లపట్టి తమమనోరథము సిద్ధింపదయ్యెనని వడక్కుత్తిరువీధిపిళ్లకు ఇంకొక కుమారుడుకలుగ ననుగ్రహించిరి. ఆ రెండవపుత్రుని జననకాలమునందు వారితిరుమాళిగకు నంబిళ్లగారు వేంచేసియుండి అళగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారు అని ఆశిశువునకు తిరునామముచాతిరి. అట్లు జనించి పెరు

గుచున్న యిరువురు బాలకులును దినదినప్రవర్ధమానులై యెల్ల శాస్త్రములు నభ్యసించి, శ్రీభాష్యము మొదలగు సంప్రదాయ గ్రంథములనెల్లను తమతండ్రిగారి సన్నిధినే సేవించి, ఉపదేశ పరంపరచే లభించిన యర్థవిశేషములెల్ల ప్రబంధరూపమున విస్తరిల్లజేసి లోకములోని యాత్మలు ఉజ్జీవింప ననువైన సులభమార్గమును గల్పించిరి.

అందు పిళ్లలోకాచార్యులు సాధించిన ప్రబంధములు. ౧, రహస్యత్రయము. ౨, తత్వత్రయము. ౩, సారసంగ్రహము. ౪, శ్రీవచనభూషణము. ౫, తత్వత్రయమునకు సిరియపడి పెరియపడియను రెండువ్యాఖ్యానములు మొదలగునవి. అళగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారు సాధించినవి. శ్రీవచనభూషణస్థాపనా రూపకమయిన ఆచార్య హృదయము మొదలయినవి. ఇవిగాక వీరిచే శ్రీనాథమునులు మొదలుగాగల పూర్వాచార్య పరంపరవలన ఉపదేశింపబడుచువచ్చు రహస్యార్థములును దివ్య ప్రబంధార్థములును స్థాపింపబడినవి.

ఒకనాడు నంబెరుమాళ్ల పురప్పాట్టు సమయములో తూప్పిల్ పిళ్లకును అళగియమణవాళ ప్పెరుమాళ్ నయనారుకును శ్రీవచనభూషణ విషయమయిన వాదము సంభవించి, నయనారు ఉపన్యసించిన యర్థములను నంబెరుమాళ్లు తిరువుళ్లపట్టిన పక్షమున తూప్పిల్ పిళ్ల శ్రీరంగమునువిడిచి పెరుమాళ్లసేవకు దూరస్థులయి పోవునట్లును, తిరువుళ్లపట్టని పక్షమున నయనారు గ్రంథసన్యాసము చేయునట్లునుగా పరస్పరము ప్రతిజ్ఞలు చేసికొని పెరుమాళ్లు వేంచేసెడు తిరువీధులు నాలుగింటను నాలుగు ప్రకరణములను నయనారు ఉపన్యసింపగా పెరుమాళ్లు చాతుకొనియున్న నాలుగు తిరుమాలలును ఒక్కొక్క ప్రకరణము ముగిసినప్పుడు ఒక్కొక్కటిగా వీడిపడియెను. అందువల్ల నయనార

చేసిన ఆచార్యహృదయమునే నంబెరుమాళ్లు తిరువుళ్లపట్టినట్టు ఏర్పడెను. అంతట తూప్పిల్ పిళ్ల తమ ప్రతిజ్ఞచొప్పున నంబెరుమాళ్ల సేవకు దూరస్థులై దేశాంతరవాసముచేయ బోయిరి. పిమ్మట నయనారును పరమవిరక్తులై నైష్ఠికబ్రహ్మచర్యమునందు వర్తించుచుండి యుత్తమాశ్రమ స్వీకారముచేసి ఆచార్యహృదయము మొదలగు సంప్రదాయ గ్రంథములను ధౌతవస్త్రకులోద్భవులగు పెత్తార్ అను వారికి ప్రసాదించిరి. వారు తిరునారాయణపురత్తాయికి అనుగ్రహించిరి. మరియు అఴగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారు సన్నిధిలో కిడాంబియాచ్చాన్ మేనల్లుడైన కిడాంబి తిరుమలై నయనారు శ్రీభాష్యాది గ్రంథములనెల్లను అధికరించిరి. పిమ్మట శీఘ్రకాలములోనే నయనారు తిరునాటికి వేంచేసిరి.

సర్వజ్ఞులైనపిళ్ల లోకాచార్యులును అనేకులు ప్రపన్నులు తమతిరువడి నాశ్రయింపగా దర్శనప్రవచనముచేయుచు వేంచేసియుండిరి. వారితిరువడినాశ్రయించిన వారిలో కూరకులోత్తమదాసులు, మణప్పాకపునంబి, కొల్లికావల్ దాసులు, కోడియిలణ్ణన్, తిరువాయిమొళిప్పిళ్లై, వారి తండ్రియైన అణ్ణన్, వారి తల్లి, విళాంజోలైప్పిళ్ల అనువారు ముఖ్యులు. అందు మణప్పాకపునంబికి తేవప్పెరుమాళ్లు కొన్ని రహస్యార్థములు ఆనతిచ్చి, ఇంకను కొన్ని చెప్పవలసిన యర్థములుకలవు వానిని కోవెలలో ఆనతిచ్చెదము అచ్చటికివచ్చి నివసించియుండుమని నియమింపగా, నంబియు కోవెలకు వేంచేసి అచ్చట ఉనికిచేసికొని తేవప్పెరుమాళ్లు ప్రసాదించిన యర్థములను రహస్యస్థానమునందుండి మననము చేయుచుండిరి. ఒకనాడు పిళ్లలోకాచార్యులు తమతిరువడి సంబంధులైన శ్రీవైష్ణవులును తామునుగాపోయి ఒకతావున విశ్రమించి, పొరుగున మణప్పాకపునంబి యుండుట తెలియక రహస్యార్థముల నుపన్యసించుచుండిరి. అది నంబివిని

తమకు మునుపు తేవప్పెరుమాళ్లు సాదించిన యర్థములును అప్పుడు పిళ్ల లోకాచార్యులు ఆనతిచ్చినట్టి యర్థములును ఒక్కటిగా నున్నవని మీరేకదా తేవప్పెరుమాళ్లు అనుచు పిళ్ల లోకాచార్యులను సేవించి వారిసన్నిధిలో నిలువబడిరి. వారును నంబిగారిని ఆదరించి మీరెవరని యడుగగా వారు తమవృత్తాంతము సర్వమును విన్నవించిరి. అందులకు పిళ్ల లోకాచార్యులు చాల హర్షించి వారిని తమకు అంతరంగ శిష్యులనుగా పరిగ్రహించి తేవప్పెరుమాళ్లు కోవెలలో ఆనతిచ్చెదమన్న యర్థములను ఆనతిచ్చుచుండిరి. పిమ్మట పెరుమాళ్లు నంబిగారి కలలో సేవసాదించి యీయర్థములనెల్ల జేర్చి యొకనిబంధన గ్రంథముగా రచియింప పిళ్ల లోకాచార్యులను ప్రార్థింపుము అని నియమించి వేంచేసెను.

అంతట నంబిగారు పిళ్లలోకాచార్యులతో ఆవిషయము విన్నపముచేసిరి. ఆపెరుమాళ్ల నియమనమును శిరసావహించి ఉపదేశపరంపర ననుసరించి నాథమునులు మొదలయిన పూర్వాచార్యుల శ్రీసూక్తులనెల్ల సంగ్రహించి యెల్లయర్థములను ప్రతిపాదించునట్టి ప్రబంధమునుగాజేసి దానికి శ్రీవచనభూషణము అని తిరునామము చాతిరి. ఈనిబంధనగ్రంథ స్థాపనార్థమే ఆచార్యహృదయము పుట్టెనను విషయముమీద చెప్పబడియున్నది.

ఇట్లు విశేషవైభవముతో పెరియపెరుమాళ్లకు ప్రాణభూతులైన పిళ్లలోకాచార్యులు వేంచేసియుండు కాలమునందు తురుష్కులవలని యుపద్రవము అనివార్యమైనందున కోవెలలోని యునికి సరిపడక నంబెరుమాళ్లు నాచ్చిమారులతోగూడ బయట వెడలిరి. పిళ్లలోకాచార్యులును పలినవాని యెడబాటునకు సహింపక పెరుమాళ్లను వెంబడించి యంగరక్షకులై వేంచేసిరి. అట్లు జ్యోతిష్కుడి అను గ్రామముచేరగా, అచ్చట పిళ్లలోకాచా

ర్యులు తిరుమేనుననోవు చాతుకొని తమ్ము నాశ్రయించివచ్చిన విళాంజోలై పిళ్లను తిరువనంతపురములో నిత్యనివాసముచేయించి శ్రావణశుక్లదశమినాడు తిరునాటికి వేంచేసిరి.

ఇది పిళ్లలోకాచార్యుల వైభవము.

తిరువాయిమొళ్రిప్పిళ్ల వైభవము

~~~

అంతట నంబెరుమాళ్లు పుత్రవియోగము నొందినట్లు మహాక్లేశముతో జ్యోతిషకుడియందు నిలువక తిరుమాలిరుంజోలై అను దివ్యదేశముచేరి అచ్చట కొన్నాళ్లు వేంచేసియుండి "అళ్రగియమణవాళన్ కిణర్" అని తనపేరనొక బావిని కల్పించి, అందుండికదలి కోళ్రికోట్టు అను గ్రామమునకు వేంచేసెను. అప్పుడు తక్కిన దివ్యదేశముల పెరుమాళ్లును నమ్మాళ్వార్లును కోళ్రికోట్టునకు వెలుపలితట్టువచ్చి వేంచేసియుండిరి. అందు వేంచేసియున్న తేవప్పెరుమాళ్లు తమసన్నిధికివేంచేసిన నమ్మాళ్వార్లను మిక్కిలి యాదరించి తమ దివ్య సింహాసనమయిన వస్త్రువగద్దెను, ముత్యాలకవచమును, తీర్థపడిగమును ప్రసాదించెను. కాబట్టి నాడుమొదలు తేవప్పెరుమాళ్లకు వస్త్రువగద్దె మొదలగునవి లేవు. నంబెరుమాళ్లు అందుండి వెడలి పశ్చిమదేశమునందలి దివ్యదేశమగు తిరునారాయణపురమునకు వేంచేసి, అందునునిలువక తిరుమలకువచ్చి, అక్కడ కొన్నాళ్లు నివసించెను.

ఇట్లు నంబెరుమాళ్లు కోవెలనుండి బయటవెడలగానే వివేకశూన్యులగు మ్లేచ్ఛులు కోవెలనాక్రమించి, ఒక ప్రాకారమును ఇడియగొట్టి ఆప్రాకారపు రాళ్లను గొనిపోయి కన్ననూరిలో ఒకనగరు కట్టించుకొనుటయేగాక బహువిధములయిన యుపద్రవములను చేయసాగిరి ఆకాలమునందు పెరుమాళ్లకు ముఖ్య

స్థానమయిన అళ్రగియమణవాళన్ అను గ్రామమునందున్న స్థానికులలో సింగప్పిరాన్ అను ముఖ్యబ్రాహ్మణుడు ఆమ్లేచ్ఛులకు కార్యకర్తగానేర్పడి వారికి అనుకూలునివలెనే నటించుచు వారి యిష్టముచొప్పున సర్వధ్వంసము చేయనియ్యక ప్రాకారములు తిరుమాళిగలు గోపురములు తిరుమామణిమండపము మొదలగు వానిని మూలవరగు పెరియపెరుమాళ్లను వారి యుపద్రవము వలననుండి తప్పించెను. అది తెలిసి యచ్చటి శ్రీవైష్ణవులందరు ఆసింగప్పిరానును ప్రియములుచెప్పి యుపచరించుచు వచ్చిరి.

అనంతరము తిరువాయిమొళ్రిప్పిళ్ల తల్లిగారు మనయాచార్యులగు పిళ్లలోకాచార్యుల నెడబాసియుండుట యెట్లని పరమపదమునకు వేంచేసిరి. తిరుమలెయాళ్వాన్ అను నామాంతరముగల తిరువాయిమొళ్రిప్పిళ్లను వారి పినతల్లిగారు పోషించుచుండిరి. ఆతిరుమలెయాళ్వాన్ ఉగ్గడెలిసియు ద్రావిడమునందు విగాగము గలిగియుండిరి. అట్టియెడ పిళ్లలోకాచార్యుల శిష్యులును విశేషవైభవము గలవారునైన కూరకులోత్తమదాసులు శ్రీరంగనివాసులకు అందరకు మంత్రవ్యాఖ్యానమును ఉపన్యసించి దర్శనప్రవర్తనమును వృద్ధిపొందింపదలచి, తిరుమలెయాళ్వాన్ చెవి సోకునట్లు తిరువిరుత్తమును అనుసంధించిరి. అదివిని తిరుమలెయాళ్వాన్ స్వామీ దానికి అర్థమేమి అని యడుగగా, కూరకులోత్తమదాసులు దీని యర్థమును మీకు చెప్పరాదు అనిరి. ఆవర్తమానము తిరుమలెయాళ్వాన్ తమ పినతల్లిగారితో చెప్పి, ఆమె నీవు పిళ్లలోకాచార్యుల వారితిరువడి అతిబాల్యమున నాశ్రయించినవాడవు కాబట్టి యిప్పుడు ఆయర్థమును వినుటకు అర్హుడవు కావైతివి. అని లోకాచార్యుల సంబంధమును తలపించెను. అంతట వారు ఆచార్యవరణమునందు ఆభిముఖ్యముగలవారై యుండిరి. ఆకాలమునందు ముందుచెప్పిన సింగప్పిరాన్‌చేయు నుపకారమునకు అచ్చటి యాచార్యులందరు ప్రీతినొందినవారై
~~~

ఆయనకు తిరుమణత్తూణ్ నంబియని తిరునామముచాతి, వారి వారికి తెలిసిన యర్థవిశేషములను తలా ఒకటిగా చెప్పుచువచ్చిరి. సింగప్పిరాన్ పలువురివలన గ్రహించునట్టి యర్థవిశేషములు పరస్పరము అభిప్రాయభేదములు గలవియగుటవలన ఆయన ఇట్లు పలువురి యుపదేశములచేత నిశ్చయజ్ఞానము పట్టుపడుట దుర్లభమని యెంచి, అడియనికి ఉపదేశకర్తలు మీలో నెవరైన ఒకరుగా నుండవలెనని వేడగా, నలువురును ఏకీభవించి తిరుమలైయాళ్వానును నియమించిరి. అట్లు నియమితులైన తిరుమలైయాళ్వాన్ సింగప్పిరానికి అర్థప్రవచనము చేయుచుండునపుడు కూరకులోత్తమదాసులు అందు సంప్రదాయ విరుద్ధములయిన యర్థములు కలవని తెలిసి, తిరుమలైయాళ్వానికి ఆలోపములను కనబరిచి పిమ్మట పిళ్లలోకాచార్యులు ఆనతిచ్చిన శ్రీవచనభూషణమునందు నిర్దేశింపబడిన చొప్పున సకలసంప్రదాయార్థములను వివరించి యానతిచ్చి వారిని దర్శనప్రవర్తకులుగా జేసిరి. అది కారణముగా కూరకులోత్తమదాసులు ఉదారులు అను తిరునామమును చాతుకొనిరి. అనంతరము కూరకులోత్తమదాసులు తమకు అంత్యదశ ప్రాప్తింపగా తిరుమలైయాళ్వానును పిలిచి, మీరు విళాంజోలైప్పిళ్లవలనను, తిరుక్కణ్ణంగుడి పిళ్లవలనను కొన్ని రహస్యములను తిరువాయిమొళిని పరిగ్రహింపుడని నియమించి తిరునాటికి వేంచేసిరి. పిమ్మట తిరుమలైయాళ్వాన్ తిరుక్కణ్ణంగుడిపిళ్ల సన్నిధిని తిరువాయిమొళి సేవించుచు వారు ఆనతిచ్చు ముఖ్యతాత్పర్యమునువిని తృప్తినొందక మరియొకతూరి పదార్థవివరణముతోడ ఆనతియ్యవలయునని విన్నపముచేయగా, వారు అందులకు తిరుప్పుట్కుడిజియ్యరు సన్నిధికిపొమ్మని నియమించిరి. ఆనియమనముచొప్పున తిరుప్పుట్కుడికి వేంచేసి జియ్యరు తిరునాటికి వేంచేసి అప్పటికి పండ్రెండునాళ్లు ఆయెనన్న వార్తవినిచింతిల్లుచుండగా, నంబిళ్ల శిష్యులైన యియ్యుణ్ణి మాధవాచార్యుల

శిష్యులు నయనారాచ్చాంబిళ్ల సేవసాదించిరి. వారిని సేవించి వారితో తమ యుద్దేశ్యమునువిన్నవించి వారిసన్నిధినాశ్రయించి తిరువాయిమొళిని పదార్థవివరణముతోడ సేవించుచుండిరి.

ఈవృత్తాంతము తిరునారాయణపురపు ఆయిప్పిళ్ల మొదలగువారువిని నైనారాచ్చాంబిళ్లను తిరునారాయణపురమునకు వేంచేయవలసినదిగా ఎంబెరుమానారు శ్రీముఖమును వ్రాసి పంపగా, ఆశ్రీముఖమును శిరసావహించి తిరుమలైయాళ్వానుతోడ అచ్చటికివేంచేసి భాష్యకారులకు తృప్తిగా ఆయిప్పిళ్ల మొదలగువారికి ఈడు ముప్పత్తారాయిరప్పడి సొంతముగా ప్రసాదించి, తిరుమలైయాళ్వానికి తమ తిరువారాధనమైన కణ్ణనిని ఇచ్చిరి. తిరుమలైయాళ్వాన్ ముప్పత్తారాయిరప్పడిని తిరువారాధనమును పడసి కృతకృత్యులగుచు నమ్మాళ్వార్లను సేవించువారై తిరునారాయణపురమునుండి వెడలి తిరుక్కణాంబియను ఊరిలో వేంచేసియుండు నమ్మాళ్వార్లను సేవించి, అందుండి తిరునగరికివచ్చి, అచ్చట పట్టణము పాడుపడిపోగా దట్టముగా పెరిగియున్న యడవియంతయునరకించి, వాసయోగ్యస్థలముగా జేసి, అచ్చట కొన్ని కుటుంబముల వైష్ణవులను కాపురముంచి, మరల తిరుక్కణాంబికివేంచేసి, అందుండి ఆళ్వార్లను వేంచేపుచేసుకవచ్చి యథాపూర్వముగా తిరునగరిలో ప్రతిష్ఠచేయించి, కోవెలగోపురము మొదలగువానిని కట్టించి, నిత్యోత్సవము మొదలగువానిని నడపిరి.

అందులకు నమ్మాళ్వార్లు చాలహర్షించి శఠగోపదాసులు అను తిరునామమును చాతగా, పరమానంద భరితచిత్తులై అందుండి తిరువనంతపురమునకు వేంచేసి, అందు విళాంజోలైప్పిళ్లను సేవించి, వారివలన విశేషార్థములనుపడసి, వారివిషయమైత్తనియనొకటి విన్నపముచేసి మరల తిరునగరికి వేంచేసిరి.

అంతట కొన్నాళ్లకు విళాంజోలై పిళ్లయు తిరునాటికి వేంచేసిరను వర్తమానము వచ్చెను. అందులకు తిరుమలైయాళ్వార్ కొంచెము చింతించి వారికి శిష్యసంబంధమువలన తాము చేయవలసిన కృత్యములన్ని చేసినవారై, మరికొన్నాళ్లకు తమ మేనల్లుని పుత్రస్వీకారము చేసికొని తేవప్పెరుమాళ్లు అని నాలూరాచ్చాంబిళ్ల తిరునామమును చాతిరి. పిళ్లలోకాచార్యుల శిష్యులయి కొల్లికావల్ దాసులు అనబరగిన కోట్టూరఴగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ పిళ్లయు లోకాచార్యుల సన్నిధిని తాము వడసిన అర్థవిశేషములను అనుసంధించుచు సిక్కిల్ కెడారమను ఊరిలో నుండగా, డెబ్బదినలుగురు సింహాసనాధిపతులలో నొకరగు గోమఠత్తాళ్వార్ వంశస్థులయిన తిరునావుడయపిరాన్ దాసులు కొల్లికావలిదాసుల కొమార్తను పెండ్లాడి సిక్కిల్ కెడారములో వారి తిరుమాళిగలోనే నివసించి, వారివలన సకలరహస్యములను అధికరించి వారిని లోకాచార్యులే యని సేవించుచుండిరి.

పిమ్మట కొల్లికావల్ దాసులును తిరునాటికి వేంచేయగా తిరునావుడయపిరాన్ దాసులు తమ దేవులను బిలుచుకొని తిరునగరికి వేంచేసి అచ్చట నివాసముగానుండిరి. ఆకాలమునందు నమ్మాళ్వార్ల సన్నిధినుండి అనుస్యూతముగావచ్చిన ప్రపత్తి సంప్రదాయము తగ్గుచువచ్చుటను తిరువుళ్లపట్టి పెరియపెరుమాళ్లు ఎంబెరుమానారువలె ఆత్మలను ఉజ్జీవింపజేయగల యొక ప్రపన్నశిరోమణిని అవతరింపజేయదలచి శ్రీయనంతాళ్వార్లను కటాక్షించి నీవు నీయంశావతారమయిన తిరుప్పుళియాళ్వారుడు నివాసమున్న తిరునగరిలో తిరునావుడయపిరాన్ దాసరణ్ణన్ అను శ్రీవైష్ణవోత్తమునికి పుత్రుడవై యవతరించి నిఖిలచేతనులను ఉజ్జీవింపజేయుము అని యానతియ్యగా, అనంతాళ్వార్లును

మహాభాగ్యమని తిరునావుడయపిరాన్ దాసరణ్ణన్ దేవులగర్భమునందు ఆవేశించెను.

మణవాళమహామునుల అవతారాదికథనము.

శ్రీమన్నారాయణుని నియమనముచొప్పున కలియుగమున నాలుగువేలనన్నూట డెబ్బదిరెండవదియగు సాధారణనామ సంవత్సరమునందు ఆశ్వయుజశుక్ల చతుర్దశీ గురువారమునాడు మూలానక్షత్రమున, తిరునావుడయపిరాన్ దాసరణ్ణన్ గారికి శ్రీయనంతాళ్వారు కుమారులై యవతరించిరి. అణ్ణన్ గారును ఆకుమారశిరోమణికి జాతకర్మమునడపి పన్నెండవనాడు తిరువిలచ్చనయును సాధించి, ఆకుమారుల మూర్తివైభవమును అఴగియమణవాళన్ మూర్తివైభవమును నొక్కటిగా నుండుటబట్టి ఆపెరుమాళ్ల తిరునామము నేచాతి వారియందు పుత్రసామాన్యబుద్ధితో నుండక పరమాదరపరులై యుండిరి.

పిమ్మట ఆకుమారులు సిక్కిల్ కెడారములో మేనమామగారి తిరుమాళిగలో పెరుగుచు జనకులయిన అణ్ణన్ గారు శాస్త్రమునందు చెప్పబడినచొప్పున అన్నప్రాశనము చౌలము ఉపనయనము మొదలగు వైదికక్రియలు యథాకాలములయందు కావింపగా, యుక్తకాలమునందు అక్షరాభ్యాసమును చేయబడినవారై వేదశాస్త్రములను అధికరించుచు తాము శ్రీయనంతాళ్వారే యనుటకు సూచనగా ఎల్లవారికి వింతపుట్టించునట్టి మహామేధయు, పాలసముద్రమును చంద్రమండలమును స్వచ్ఛతచేత క్రిందుపరుచునట్టి తేజస్సును, మహాపురుష చిహ్నములయిన ముప్పదిరెండు లక్షణములచేతను పొందుపడియుండు నందమును, అందులకుదగిన సౌశీల్యమును గలవారై వేంచేసియుండిరి.

ఆకాలమునందు చెంజిరాజధానిలో ప్రధానిగానుండిన గోపణార్యులు అనువతడు తమ రాజుననుమతి పుచ్చుకొని తిరుమలలో

నున్న నంబెరుమాళ్లను చెంజికి వేంచేపుచేయించుకొనివచ్చి అచ్చట కొన్నాళ్లు ఆరాధనచేయుచుండి శ్రీరంగమును ఆక్రమించుకొనియున్న తురకలను తరుమగొట్టి అఴగియమణవాళర్గారు అవతరించిన మూడవసంవత్సరము అనగా పరీధావి నామసంవత్సరము వైయాశినెల పదియేడవ తిథినాడు. చెంజి నుండి నంబెరుమాళ్లను శ్రీరంగమునకు వేంచేపుచేయించుకొని వచ్చి కోవెలలో యథాపూర్వముగా ప్రతిష్ఠచేయించెను. అది మొదలు నంబెరుమాళ్లు తమకెదుట సిక్కల్ కెడారమునందు వర్ధిల్లుచున్న అఴగియమణవాళర్గారిని కటాక్షించుచు, పరమానందభరితులై వేంచేసియుండిరి.

పిమ్మట అణ్ణర్గారు తమకొమారులకు తిరుకల్యాణమహోత్సవమును నడపినవారై కొన్నాళ్లకు పరమపదమునకు వేంచేసిరి. అంతట వారికి కొమారులైన అఴగియమణవాళప్పెరుమాళ్లు చరమకైంకర్యములన్ని యథావిధిగా నడపి, తమ జన్మదేశమయిన తిరునగరికి వేంచేసి, అక్కడ ఇకదర్శన ప్రవర్తకులుకాగలవారు ఎవరు అని విచారించుచు వేంచేసియుండు తిరుమలెయాళ్వార్ తిరువడినాశ్రయించి, వారి సన్నిధిలో ద్రావిడ వేదార్థములనెల్లను అధికరించి, అందు నిర్వాహకులై యుండిరి. తిరుమలెయాళ్వార్గారు తిరువాయిమొఴిరసానుభవమునందు గౌరవముగలవారయి యున్నందున వారికి తిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల అనియు తిరునామము కలిగియుండెను. అట్టి యాతిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల పిమ్మట కొన్నాళ్లకు అఴగియమణవాళప్పెరుమాళ్ల నిష్ఠావిశేషమునకు మిగుల హర్షించి వారికి ఉడయవరు తిరువడి సయితము ప్రసాదించిరి. అఴగియమణవాళప్పెరుమాళ్లును అట్లు పరమగురు తిరువడినిపడసి కృతార్థులయి వేంచేసియుండిరి. పదపడి తిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల తిరునగరిలో ఉడయవరుకు ప్రత్యేకముగా ఒకకోవెలకట్టించి, ఆకోవెలకు నాలుగుప్రక్కలను శ్రీరామానుజ చతుర్వేదమంగళము అని నాలుగు తిరువీథులేర్పడ నొక యగ్రహారమును కట్టించి, అందు సత్సంప్రదాయ ప్రవర్తకులగు భాగవతోత్తములను కాపురముంచిరి.

అటుపిమ్మట అఴగియమణవాళప్పెరుమాళ్లు ఆయుడయవరు తిరువడుగులందు ఎడతెగని భక్తిగలవారై వారి విషయమున యతిరాజవింశతియను స్తోత్రమును విన్నవించిరి. దానిచే అఴగియమణవాళప్పెరుమాళ్లకు యతీంద్రప్రవణులు అను తిరునామము కలిగెను. అయినను ఈయతిరాజవింశతి ఆళ్వారు తిరునగరియందలి చతుర్వేదమంగళ అగ్రహారమునందు వేంచేసియుండు ఎంబెరుమానారును సేవించి వారివిషయమయి చేయబడిన గ్రంథముగాని ఉడయవరుయొక్క అవతారస్థలమగు శ్రీపెరుంబూదూరికి వేంచేసి అచ్చటి యుడయవరు సన్నిధిలో రచియించినదికాదు. మరియు ఈయతిరాజవింశతిని తిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల తిరువుళ్లపట్టి హర్షించి తిరువ్వళియాళ్వార్లక్రింద తాము సేవించిన యుడయవరు నారాధించుచుండునట్లు నియమించి, ఒకరహస్యప్రదేశమునందు భగవద్గుణానుభవము చేయుచు వేంచేసియుండిరి. అప్పుడు తిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల తిరువడి సంబంధులు కొందరు యతీంద్రప్రవణులయెడ అసూయకలవారు కాగా, అది సర్వజ్ఞులయిన తిరువాయిమొఴిప్పిళ్లగారు తెలిసికొని, వీరు శేషావతారముకాబట్టి వీరియెడల అసూయచేసి అపచారపడకుడు అని వారికి దృష్టాంతములతోడ కనబరిచి యతీంద్రప్రవణులయెడల భక్తివిశ్వాసములు కలుగజేసిరి. ఇట్లుండగా యతీంద్రప్రవణులకు కుమారులొకరు అవతరించిరి. వారికి వారు తిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల నియమనము చొప్పున రామానుజజియ్యరు అని తిరునామము చాతిరి.

అనంతరము తిరువాయిమొఴిప్పిళ్ల తమ తిరువారాధనమగు కణ్ణనునందు అత్యంతభక్తిగలవారుగనుక ఆకణ్ణను చరిత్ర

మును ప్రతిపాదించుచున్నట్టి పెరియాళ్వార్ తిరుమొழிకి విపులముగా వ్యాఖ్యానము ఒకటి యానతిచ్చి, ఆవల కొన్నాళ్లకు తిరుమేనునందు నొప్పి చాతుకొనియుండిరి. అప్పుడు యతీంద్రప్రవణులు మొదలగువారు సన్నిధికివచ్చి సేవించి నిలిచిరి. అందు యతీంద్రప్రవణులు వారి తిరుముఖమండలము వికాసము తప్పియుండుటను తిరువుళ్లపట్టి దేవరవారికిగల కొరతయేమియని యడుగగా తాము రచియించిన తిరుమొழி వ్యాఖ్యానమును కనబరిచి, ఇది కలికాలము, ఇక ఆళ్వార్ల శ్రీసూక్తులను విశ్వాసముతో సేవించి లోకమునందు ప్రవర్తింపజేయువారు ఎవరు అని మామనసు క్లేశపడుచున్నది. ఈకొరతను తీర్చువారు ఎవరు అని యానతిచ్చిరి. అందులకు యతీంద్రప్రవణులు అడియేను ఉండగా దేవరవారికి ఈవిచారమేల అని విన్నపము చేయగా తిరువాయిమొழிప్పిళ్లై యీవిషయమునందు ఇంతమాత్రముతో నమ్మకము పుట్టదు. అని యానతిచ్చి, యతీంద్రప్రవణులు తిరువడి పట్టి దాసుడు ఈతిరువడిసాక్షిగా ఆళ్వార్ల శ్రీసూక్తులతోనే యుజ్జీవింపగలవాడు అని విన్నపము చేయగా విశ్వసించి, మీరు గీర్వాణశాస్త్రములలో భాష్యకారుల ముఖోల్లాసార్థముగా శ్రీభాష్యమును మాత్రము ఒక పర్యాయము సేవించి, సర్వదా ఆళ్వార్ల శ్రీసూక్తులనే అనుసంధానము చేయుచు, ఇతరులను అనుసంధింపజేయుచు మాకును ఉడయవరులకును ప్రీతిపుట్టింపవలసినది అని నియమించి, తమతిరువడి నాశ్రయించిన శ్రీవైష్ణవోత్తములనెల్ల యతీంద్రప్రవణులకు ఒప్పించి, వారలతో యతీంద్రప్రవణులు అవతారపురుషులుగాని సామాన్యులుకారు గనుక మీరు మేమే వీరుగా భావించి సేవింపవలసినది అని నియమనము చేసి, పిళ్లలోకాచార్యుల తిరువడిని అనుసంధానము చేయుచు వైశాఖబహుళ అష్టమినాడు పరమపదమునకు వేంచేసిరి. వీరు అవతరించిన తిరునక్షత్రము వైశాఖవిశాఖము. వీరి యవతార

స్థలము కుంతినగరము. తిరునామములు తిరుమలైయాళ్వార్, శ్రీశైలేశులు, తిరువాయిమొழிప్పిళ్లై, శ్రీశఠగోపదాసులు, కాడుకెట్టియయ్యర్, అనునవి. వీరు సాధించిన ప్రబంధములు. పెరియాళ్వార్ తిరుమొழி వ్యాఖ్యానము. శ్రీవచనభూషణ వ్యాఖ్యానము. వ్యాఖ్యాను సంధానము మొదలగునవి.

ఇది తిరువాయిమొழிప్పిళ్లై వైభవము.

మణవాళమహామునుల వైభవము.

అనంతరము యతీంద్రప్రవణులు తిరువాయిమొழிప్పిళ్లైకు మహావైభవముతో చరమకైంకర్యము నడపి తిరునగరిలోనే దర్శనము నిర్వహించుచు వేంచేసియుండిరి. అప్పుడు అழகియ వరదర్ గోష్ఠి ముదలియాండాన్ మొదలగువారు వీరి వైభవమును వినివచ్చి సేవించి వీరి తిరువడినాశ్రయించిరి. అందు అழகియవరదర్ అనువారు సన్యాసాశ్రమ స్వీకారము చేసి రామానుజజీయ్యరు అను తిరునామముతో యతీంద్రప్రవణులకు ఎడతెగక పాదసేవ చేయుచుండిరి. అట్టియెడ యతీంద్రప్రవణులు నంబెరుమాళ్లకు మంగళాశాసనము చేయ తిరువుళ్లపట్టి, ఆళ్వార్ల సన్నిధికి వేంచేసి వారి తిరువడినారాధించి, నంబెరుమాళ్లు విరోధులనెల్ల నాశము చేసి తిరువరంగ తిరుపతిలో యథాపూర్వముగా వేంచేసియున్నారు. దాసునికి వారిని సేవింప నమజ్ఞ సాదింపవలెనని విన్నపము చేసికొనగా, ఆళ్వార్లును అట్లే అనుగ్రహించిరి. అంతట యతీంద్రప్రవణులు భాగవతగోష్ఠితోడ తిరునగరినుండి వెడలి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి ఆండాళును, పెరియాళ్వార్లను, శ్రీవటపత్రశాయిని సేవించి, అందుండి తిరుమాలిరుంజోలై అను దివ్యతిరుపతికి వేంచేసి అచ్చట సుందరరాజును (అழகరును) సేవించి, అక్కడనుండి వెడలి తిరువరంగం పెరియ

గోవెలకు వేంచేసి, సన్నిధి యధికారులు సపరివారముగా ఎదురువచ్చి సేవించి యెల్లమర్యాదలతోను సన్నిధికి వేంచేపుచేసికొనిపోగా, పెద్ద తిరువీధులనువలగొని, పిళ్లైలోకాచార్యులవారి శిష్యులగు కోడియిలణ్ణర్ అనువారు శ్రీరంగనాథుడు కోవెల వదలి బయట వేంచేసియున్నప్పుడు తాము బయలుదేరి తిరుమెయ్యత్తను గ్రామమునందు నివసించి ఇరుపత్తునాలాయిరప్పడి ప్రవచనము చేయుచుండి, పెరుమాళ్లు కోవెలకు వేంచేయగానే తాము వేంచేసినవారుగనుక వారు మహనీయులని వారి తిరుమాళిగకు వేంచేసిరి. వారును యతీంద్రప్రవణులయెడల అవతారవిశేషులు అని అత్యంతము గౌరవముగలవారై, కోవెలకు ముఖ్యాధికారులగు తిరుమాలైతంద పెరుమాళ్ భట్టరు తిరుమాళిగకు వేంచేపుచేసికొనిపోయిరి. అప్పుడు భట్టరును యతీంద్రప్రవణులకు యథాయోగ్యముగా మర్యాదచేసి, తగినపీఠమునందు వేంచేయింపజేసి, తిరువాయిమొళియర్థము నానతిమ్మని ప్రార్థింపగా, అందులకు హర్షించి ప్రతిపాశురమునకును విమర్శముగా అర్థము ఆనతిచ్చిరి. ఆయర్థవిమర్శనమునకు భట్టరు సంతోషించి వారికి ముప్పత్తారాయిరప్పెరుక్కు అని తిరునామముచాటి, నంబెరుమాళ్ల మంగళాశాసనమునకై సన్నిధి వైష్ణవులతోడ నంబెరుమాళ్ల సన్నిధికి బంపిరి.

అప్పుడు యతీంద్రప్రవణులు సేవాక్రమముచొప్పున నంబెరుమాళ్ల తిరువడియందు దండము సమర్పించి మిక్కిలి యగునానందముతో మంగళాశాసనము చేసి, ఆయేలినవాని సన్నిధినుండి వెడలి కోడియిలణ్ణరుతోడ వారి తిరుమాళిగకు వేంచేసి, వారు పిళ్లైలోకాచార్యులు మొదలగు పూర్వాచార్యుల వైభవములను ఉపన్యసింపగా విని, ఆపూర్వాచార్యులు వేంచేసియున్న తిరుమాళిగలతట్టుతిరిగి సేవించి వారిదివ్యగుణానుభవమునే చేయుచునుండిరి.

అంతట ఒకనాడు యతీంద్రప్రవణులు సేవార్థము నంబెరుమాళ్లసన్నిధికి వేంచేసినప్పుడు నంబెరుమాళ్ల ప్రవాళవర్ణమగు తిరుముఖద్వారమునుండి యొక తిరువాక్కు వినబడెను. అదియేమియనగా, మీరు మాయుడయవరువలె మాకోవెల కార్యములను నడపుచు, దర్శమును నిర్వహించుచు ఈశరీరావసానపర్యంతము మాసన్నిధియందే నివసింపవలసినది. అను తిరువాక్కు చెవిసోకగానే, అది శ్రీరంగనాథుడు తమకుచేసిన నియమనమని తిరువుళ్లపట్టి శ్రీరంగమునందే నిత్యనివాసము చేయునట్లు సంకల్పించుకొని, పూర్వాచార్యులు ఆనతిచ్చిన ప్రబంధములనన్నిటిని విమర్శించిచూచి, తిరుప్పణి తిరువారాధనములను విమర్శముగా నడపగలందులకై ఉత్తమనంబి యనబరగిన వరాదాళ్వార్లను తాముమాత్రముగాక పెరుమాళ్లు సయితము నియమించునట్లుచేసి, తిరుమల్ల మొదలగు ఉత్తరదేశపు దివ్యతిరుపతులను సేవింపవలెనను తిరువుళ్లముతో, నంబెరుమాళ్ల యానతియుపడసి మహాగోష్ఠిసమేతులై శ్రీరంగమునుండి వెడలిరి.

అట్లు యతీంద్రప్రవణులు దివ్యదేశయాత్ర వెడలి తిరువెళ్లరై మొదలగు దివ్యదేశములను సేవించుచు తిరుమలకు వేంచేసి తిరువేంగడముడయాని సేవించి, అందుండి తిరుక్కచ్చికి వేంచేసి, తిరువనంత సరస్సునందు నీరాడి, ఆళ్వారాదులను, కరియమాణిక్యస్వామిని, అళగియసింగరిని, శ్రీపెరుందేవితాయారును సేవించి, శ్రీహస్తిగిరియెక్కి పేరరుళాళని తిరువడిని సేవించి, ధ్యానించుచుండగా, ఆపెరుమాళ్లును తిరుప్పవళవాయి తెరచి మనరామానుజులవలె దర్శనస్థాపకాచార్యులై యుండుడని యానతిచ్చి, ఎల్లమర్యాదలను ప్రసాదించి వీడుకొలిపెను. అట్లు పేరరుళాళని యనుగ్రహమునుపడసి, అచ్చటునుండెడి తక్కిన తిరుపతుల పెరుమాళ్ల నెల్ల సేవించి, అందుండికదలి శ్రీపెరుంబూదూరికి వేంచేసి శ్రీభాష్యకార్లను సేవించి, వారివలన శ్రీభాష్యకాలక్షేపమునకు

అనుజ్ఞపడసి, మరల పెరుమాళ్లకో వెలకు వేంచేసి కిడాంబి యాచ్చాన్ తిరువంశసంజాతులయిన బ్రహ్మతంత్ర జీయ్యరు సన్నిధిలో శ్రీభాష్యకాలక్షేపము చేసి, శ్రీలోకాచార్యుల యనుజులైన అళగియమణవాళ ప్పెరుమాళ్ నయనారు సన్నిధిలో సకలరహస్యములతోడ ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలగు సంప్రదాయ గ్రంథములను అన్నిటిని అధికరించి, తమతిరువడి నాశ్రయించిన ప్రపన్నులకెల్లను ఉభయవేదాంతములను సాధించుచు యథోక్తకారి సన్నిధిలో కొంతకాలము వేంచేసియుండి, అనంతరము శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, శ్రీరంగనాథుని నియమనముచొప్పున నచ్చటనే నిత్యనివాసముగా వేంచేసియుండగా, ఒకనాడు ఒక యాశౌచ వృత్తాంతము వచ్చినందున నంబెరుమాళ్ల సేవకు అంతరాయము పొసగెను అందులకు యతీంద్రప్రవణులు చాల క్లేశము నొందినవారై, వెంటనే తమ యాచార్యులయిన తిరుమలైయాళ్వార్ల శిష్యులైన శఠగోపజీయ్యరు సన్నిధికి వేంచేసి, వారి యనుగ్రహమువలన ఆశ్రమస్వీకారమును చేసి, శఠగోప జీయ్యరు అను తిరునామము చాతుకొని, నంబెరుమాళ్ల సన్నిధియందు దండము సమర్పించి నిలువగా, నంబెరుమాళ్లు మును పటిదైన తమతిరునామమునే వారికి ముఖ్యనామముగా నియమించి, అళగియమణవాళ జీయ్యరని ఎల్లవారు వ్యవహరించునట్లుచేసి, సకల మర్యాదలతోను పల్లవరాయని మఠమునకు వేంచేయుడని, ఉత్తమముని మొదలగు పరిజనులనుగూర్చి పంపెను.

అటుపిమ్మట అళగియమణవాళ జీయ్యరు రామానుజ జీయ్యరు మొదలుగాగల వారివలన మఠమును బాగుచేయించి, తిరువాయిమొళిప్పిళ్ల తిరునామముతో తిరుమలైయాళ్వార్లని యొక వ్యాఖ్యానమండపమును ప్రతిష్ఠచేసి, ఎల్లరహస్యములకు పుట్టినచోటయిన లోకాచార్యులవారి తిరుమాళిగల ముంగిళ్ల లోని మట్టితో ఆమండపమును పెత్తించి, అందు నివసించుటకు

తమకు గురుకులవాసముగా నిర్ణయించుకొని తిరువాయిమొళిప్పిళ్ల తిరువడిచాయలో కాలక్షేపము చేయుచు, పెరియపెరుమాళ్ల మంగళాశాసనమును నిర్వహించుచు పెరియజీయ్యరు అను తిరునామముతో భాగవతోత్తములగు శ్రీవైష్ణవుల కందరకును ఆశ్రయులై వేంచేసియుండిరి. శ్రీగోవిందరాజభట్టరు జీయ్యరును పెరియజీయ్యరు నాశ్రయించి వారి సేవయందు అప్రమత్తులై వర్తించుచుండిరి. పెరియజీయ్యరును పెరియపెరుమాళ్ల నియమనముచొప్పున ఆశ్వయుజ శ్రవణమునందు శ్రీరంగనాథుని తమకు తిరువారాధనముగా వేంచేపుచేసి నిరంతరమును ఆరాధించుచు తమయాచార్యస్థితికి అనుగుణమయిన వర్తనముతో వేంచేసియుండిరి. అప్పుడు దేశములోని వారందరు వీరివైభవమును నేత్రానందముగా చూచియు వినియు గుంపులవెంబడి గుంపులుగావచ్చి వీరితిరువడి నాశ్రయింపసాగిరి. మరియును శ్రీరంగము చుట్టుపట్టుల వేంచేసియుండు వైష్ణవశిఖామణులందరకు పెరియపెరుమాళ్లు కలలో సాక్షాత్కరించి పెరియజీయ్యరే నేను నాకును వారికిని భేదము లేదుకాబట్టి వారి నాశ్రయించి తరింపుడు అని ఆనతియ్యగా, ఆనియమనమును శిరసావహించి కందాడ యాండాన్ మొదలుగాగల ఆచార్యపురుషులును పెరియజీయ్యరు విషయమున మేరలేని ప్రీతిగలవారై వీరి నాశ్రయించి వర్తించుచుండిరి.

ఆకాలమునందు కృష్ణానందులు అను ఏకదండి శ్రీరంగమునకువచ్చి పెరియజీయ్యరుతో శాస్త్రవాదము చేయగోరినట్టు వారికి సమాచారమంపెను. అప్పుడు పెరియజీయ్యరు అతనితో వాదముచేయునెడల రంగనాథుని మంగళాశాసనమునకు భంగము వచ్చును. వాదముచేయనియెడల విరోధి నిరసనమునకు అవకాశము కలుగదు. ఇందుకు ఏమిచేయవచ్చునని విచారించుచుండగా, పెరియపెరుమాళ్లు పెరియజీయ్యరు పంపినట్టుగా

ఒక శ్రీముఖమును వేడలప్ప అను వారికి పంపెను. అంతట మొదలియాండాన్ వంశస్థులయిన యావేడలప్పగారు ఆ శ్రీముఖమును కన్నులనెత్తుకొని తమసన్నిధిని సమస్తశాస్త్రములను అధికరించి నిర్వాహకులయి వేంచేసియుండెడు దాశరథియాచ్చాన్ అను వారిని వెంటబెట్టుకొని కోవెలకు వేంచేసి నంబెరుమాళ్లను మంగళాశాసనముచేసి సన్నిధిమర్యాదలన్నియుంబడసి, బిల్వవృక్షమునకు దాపుగా వచ్చునపుడు అచ్చట నివసించియున్న యేకదండి వారినిచూచి లేచి దండముసమర్పించి, మీయనుగ్రహముచే సమస్తశాస్త్రములను అభ్యసించిన మాణవకుడనుగానా నేను అని తన్ను దెలుపుకొని నిలువబడెను. వేడలప్పగారు అతనినిజూచి నీవు ఇచ్చటికి ఏమిపని గలిగి వచ్చినావు అనియడిగి, అతడు పెరియజియ్యరుతో వాదించుటకు అని చెప్పగా, అందులకు వారి మారుగా మేమేవచ్చినాము ఏమి వాదించెదవో వాదింపుము అని మందలించిరి. ఆతిరువాక్కులు చెవిసోకగానే అతడు స్వామీ అపచారపడితిని క్షమింపవలెనని ప్రార్థించెను. అంతట వేడలప్పగారు అణ్ణన్ తిరుమాళిగకు వేంచేసి, అచ్చట దాశరథియాచ్చాన్‌తోడ ఆరగించి, కృష్ణానందులకును ప్రసాదము పంపిరి. ఆయన యాప్రసాదమును స్వీకరించి వాదవిచారమును మానుకొని పోయెను.

పిమ్మట వేడలప్పగారు, అణ్ణన్ దాశరథియాచ్చాన్ ఈ యిరువురును వెంటరాగా పెరియజియ్యరు సన్నిధికి వేంచేసి దండము సమర్పించి కృష్ణానందుల వృత్తాంతమును శ్రుతపరుపగా, పెరియజియ్యరు ఆముగ్గురిని ఆదరించి, మొదలియాండాన్ తిరువడి విషయమయి రెండుశ్లోకములు ఆనతిచ్చి, వేడలప్పగారిని దాశరథియాచ్చానును, తమసన్నిధిలోనే నిరంతరము ఉండునట్లు నియమించిరి. వేడలప్పగారు ఆనియమనమును అంగీకరించి, తాము వృద్ధులగుటచే దాశరథియాచ్చానును జియ్యరుసన్నిధిలో

నిలిపి, పెరియజియ్యరువలన మంత్రాక్షతలు స్వీకరించి తమ నివాసగ్రామమగు వేడలకు వేంచేసిరి. దాశరథియాచ్చాన్ వేడలప్పగారి నియమనముచొప్పున పెరియజియ్యరు సన్నిధిలో నివసించి, ఎల్లరహస్యములను అధికరించుచుండగా, ఒకనాడు పెరియజియ్యరు వారిని ఏకాంతమునందు కటాక్షించి, మీరు వచ్చి చాలదినములాయెను. ఒకతూరిపోయి మీ అయ్యగారిని సేవించిరండు అని, భూపాలరాయనిచే తిరువారాధన చేయబడిన ఉభయనాచ్చిమారులతోడి నంబెరుమాళ్ల దివ్యమంగళవిగ్రహమును ప్రసాదించిపంపి, ప్రతివాదిభయంకర అణ్ణన్ అనువారు మహావాగ్ములై కందిలో వేంచేసియున్నారన్నమాటవిని, వారిని పూర్వాచార్య సంప్రదాయ ప్రవర్తకులనుగాచేయ తిరువుళ్లపట్టి శ్రీముఖముపంపి వారిని సన్నిధికిరప్పించుకొని, వారికి పంచసంస్కారముతోడ సకలరహస్యములను ముప్పత్తారాయిరప్పడి మొదలగు సంప్రదాయగ్రంథములను ప్రసాదింపగా, వారును పెరియజియ్యరు మహానుభావమునకు చాలహర్షించి పరమభక్తివైరాగ్యములతో సేవచేసి శ్రీమొదలియాండాన్ తిరునామముగు శ్రీవైష్ణవదాసులు అను తిరునామమును సయితము పెరియజియ్యరు తిరువాక్కువలన పడసి వారికి మిక్కిలి యంతరంగులయి వేంచేసియుండిరి.

ఆ కాలమునందు పెరియజియ్యరుకు పూర్వాశ్రమమునందు కుమారులైన శ్రీరామానుజాచార్యులకు తీర్థకర అను గ్రామములో అళగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారు అను తిరునామముతో ఒకకుమారులు అవతరించిరి. పిమ్మట ఆరామానుజాచార్యులకే శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో ఇంకొక కుమారులు అవతరింపగా వారికి పెరియజియ్యరు ఆనతిని పెరియాళ్వారు అని తిరునామముచాతిరి. ఆకుమారులు ఊగదెలిసినతోడనే పెరియ

జియ్యరు తిరువడినాశ్రయించి, జియ్యరు నయనారు అను విశేష నామధేయమునుపొంది దర్శన ప్రవర్తకులయి వేంచేసియుండిరి.

అంత మరికొంత కాలమునకు పెరియజియ్యరు పెరియపెరుమాళ్ల నియమనమునుపడసి తిరునగరికి వేంచేసి, అచ్చట ఆళ్వార్లను మంగళాశాసనముచేసి, అందు తమతిరువడి నాశ్రయించిన వారినెల్ల నాదరించి కొన్నాళ్లు వేంచేసియుండి, ఆచార్యహృదయమును అధికరింప తిరునారాయణ పురత్తాయి సన్నిధికిపోయిరి. ఆయి వీరొక యవతారవిశేషము అని చాల ఆదరింపగా, వారిసన్నిధిని ఆచార్యహృదయమును అధికరించి, మహావైభవముతో వేంచేసియుండి, కొందరు అసూయాపరులగు దుష్టులు తాము వేంచేసియున్న తిరుమాళిగకు నిప్పుపెట్టింపగా, పెరియజియ్యరు ఆయగ్నిబాధను తప్పించుకొనుట యసాధ్యము కాకపోయినను తమ స్వస్వరూపమును కనబరుప తిరువుళ్లపట్టి శ్రీయనంతాళ్వారుల యాకృతినివహించి, ఇంటిలోని నీళ్లు బయటపోవుటకై యేర్పరుపబడియున్న తూముగుండ బయటికి వేంచేసి మరల యెప్పటియాకారమును తాల్చిరి. ఈవృత్తాంతమును రాజువిని ఆతిరుమాళిగకు చిచ్చుపెట్టిన దుష్టులనుపట్టి శిక్షింపబోగా, వారిని పెరియజియ్యరు కరుణించి ఆశిక్షవలననుండి తొలగించిరి. పిమ్మట ఆదుష్టులలో కొందరు అనుతాపపడి జియ్యరు తిరువడి నాశ్రయించి అపరాధ క్షమచేసికొనిరి. అటుపిమ్మట పాండ్యదేశమునకు ప్రవర్తకుడయియున్న యొక గొప్పవాడు పెరియజియ్యరు వైభవమునకు హర్షించి వారి తిరువడి నాశ్రయించెను. అతనికి జియ్యరు పంచసంస్కారాదులను సాదించి శఠగోపదాసుడు అని దాస్య నామమును చాతిరి. అటుతరువాత పెరియజియ్యరు, తిరునగరిలో తిరుమండపమును తిరువీధులను అళగియమ్మణవాళన్ మండపమును బాగుచేయించి, అందుండి తిరుక్కురుంగుడికి వేంచేసి, అక్కడనున్న

తిరువేంగడముడయన్ అను బ్రాహ్మణుని శిష్యునిగా జేసికొని, ఆయనకు తిరువేంకటదాసుడు అను దాస్యనామమును చాతి సన్నిధి కైంకర్యములను నడపనియమించి, నిన్ఱనంబి, ఇరున్దనంబి, కిడందనంబి, తిరుప్పార్కడల్ నంబి, తిరుమలైనంబి అన బరగిన పంచనంబులకును గర్భగృహములు మొదలగువాని నుద్ధరించి, అచ్చటనుండి మరల శ్రీరంగమునకు వేంచేసి నంబెరుమాళ్ల సేవచేయుచునుండిరి.

ఆసమయమునందు ఎరుంబియలప్పా అనునతడు కోవెలకు వచ్చి పెరుమాళ్లను సేవించి, తనకు దేహసంబంధ బంధువైన కందాడయాండాన్ అణ్ణన్తోగూడ పెరియజియ్యరు సన్నిధికి వచ్చుచుండగా తానునువచ్చి సేవించెను. జియ్యరు ఆయన మహావిద్వాంసుడు అని తెలిసికొని, తిరువాయిమొళిలో ఒక ఘట్టమును ఉపన్యసించి, దానికి ఆయిరప్పడిగా అర్థముసాదింపగా, ఆయనవిని పారవశ్యమును పొందినవాడు అయ్యును విధివశముచేత ఆసమయములో జియ్యరు తిరువడినాశ్రయింపకయే తమయూరికి పోయెను. అట్లుపోయి తమయింటి తిరువారాధనమయిన చక్రవర్తి తిరుమగనారును ఆరాధింప కోవెలాళ్వార్ల తిరుకాపులు పుచ్చపోగా అది సాధ్యముకాకపోయెను. అందులకు ఆయన చాలచింతనొందినవాడై భోజనముచేయక యూరక యుండెను. నాటిరాత్రి చక్రవర్తి తిరుమగనారు ఆయన కలలో సేవసాదించి, శ్రీ అనంతాళ్వార్లను సేవింపజేసి, వారే పెరియజియ్యరు అనుటకు నిదర్శనమునుజూపి, ఇట్టివారిని సేవించియు వీరియనుగ్రహముపడయక వచ్చినందున నీవుచేయు నారాధనము మాకు అంగీకారము కాకపోయెను అని యానతియ్యగా, అప్పా అప్పుడే అదిరిపడిలేచి, అదియె సుముహూర్తమని బయలుదేరి శ్రీరంగమునకుపోయి అణ్ణన్ పురుషకారమువలన పెరియజియ్యరు తిరువడినాశ్రయించి వరవరమునిదాసులు అను దాస్య

సాముఖమున్న వహించి, అచ్చటనే నివసించియుండెను. అట్టి వరవరమునిదాసులు అణ్ణనును తాము పెరియజీయ్యరు సన్నిధిలో, మునుపు ఒకతూరి తాము స్థాలీపాకమునకై శ్రీరంగరాజ వివాహస్థానమయిన లాటపురమునకు వేంచేసి యుండగా, ఆ స్థాలీపాకకాలమునందు అత్తికాయతళిగ చేయించినదేగాక మరుగును వేయించిరి. అదికారణముగా తమకు శ్రీరంగరాజునకును లాటపురపు సంబంధమునందు గలిగిన విరోధమును పరిహరించుకోవలెనను నభిప్రాయమును తేటపడ విన్నవించిరి. ఆవిన్నపమును తిరువుళ్లపట్టి పెరియజీయ్యరు తిరుకొణ్ణందలో అప్పాను, అణ్ణనును, వేదలప్పాను, దాశరథి యాచ్చానును శ్రీముఖముఖమున రప్పించి, కందాడయాండానును ఎఱుంబియులప్పాను జతగూర్చి, ముదలియాండాన్ సంతతియు, వాధూలగోత్రులును–ఉడయవరు సంతతియు, హరితగోత్రులును మొదలుగా ఆరుగోత్రములవారు తమలోతాము సంబంధములు చేసికోవలసినది. ఇందులకు తప్పినవారు మాయాజ్ఞతి మీరినవారు అగుదురు. అని శ్రీముఖములు వ్రాయించి, ఉడయవరు వంశస్థులును మొదలియాండాన్ వంశస్థులునైనవారికి అందరకును పంపగా, ఆయాజ్ఞతిచొప్పున వారెల్లవారును నడచుకొనువారైరి. ఇప్పటికిని ఆ పద్ధతిమారక నడచుచువచ్చుచున్నది. వాధూలగోత్రము ప్రధానమయినందున దాని మొదలుచేసికొని తక్కిన యారుగోత్రములవారును కందాడవారు అని వాడబడుచున్నారు. వీరిలో డెబ్బదినలువురైన సింహాసనాధిపతులలో పరిగణితులయిన మొదలియాండాన్, ముడుంబైనంబి, ముడుంబై అమ్మాళ్, వీరు నడాదూరివారు. ఆసూరిపెరుమాళ్లు, కిడాంబిపెరుమాళ్లు, కొమాండూరు ఇళయవల్లియాచ్చాన్, వంగిపురత్తునంబి అనునీయేడుగురి సంతతివారే ఏడుగోత్రములవారు. ఈక్రమము పెరియజీయ్యరు నియమనమును అనుసరించి యిప్పటికిని నడచుచు వచ్చుచున్నది.

పిమ్మట ఒకనాడు పెరియజీయ్యరు పెరియపెరుమాళ్లను సేవించునప్పుడు తిరువాలవట్ట కైంకర్యము చేయుచున్న యుత్తమనంబి తిరువనంతాళ్వార్ల యవతారమయిన జీయ్యరు దివ్యమంగళ విగ్రహచ్ఛాయనుగని అన్యథా శంకగలవారై స్వామి సన్నిధికి వేంచేసి చాలసేపు ఆయెనుగదా అని విన్నపముచేయగా పెరియజీయ్యరు వారి యభిప్రాయమును తిరువుళ్లపట్టి స్వామీ ఇదిగో పనివినియెదను అని మఠమునకు వేంచేసిరి. అంతట ఆలవట్టము పట్టుకొని నిలిచిన ఉత్తమనంబి నిలిచినట్టే నిద్రాపరవశులై అచ్చటి కిటికీతలుపుపైని ఒరగిరి. అప్పుడు పెరియపెరుమాళ్లు అనంతాళ్వార్లనుజూపి వీరేనయ్యా పెరియజీయ్యరుగా అవతరించినవారు అని యానతిచ్చినట్టు వారికి స్వప్నమయ్యెను. వెంటనే ఉత్తమనంబి కనువిచ్చిచూచి చాల భయపడినవారై తత్తరపడుచు మఠమునకు వేంచేసి పెరియజీయ్యరును సేవించి అపరాధక్షమచేసికొనిరి.

పిమ్మట మరియొకనాడు శఠగోపకొత్తి అనబరగినయొక అమ్మంగారు పగలు గోష్ఠికలసినతోడనే తిరుమలైయాళ్వారు అను వ్యాఖ్యానమండపములో తిరుకాపులుచేర్చి యేకాంతముగా వేంచేసి, అచంచలవైభవముతో యోగమునందుండిన పెరియజీయ్యరును తలుపులసందులగుండ సేవించి, వారితిరుమేను శ్రీయనంతాళ్వారి తిరుమేనువలె కానరాగా, ఆయమ్మంగారు దేహముమరచి నిలిచియుండెను. కొంతసేపటికి పెరియజీయ్యరు యోగనిష్ఠమాని యెప్పటి ప్రాకృతశరీరముతో సేవసాదించి, తమ నిజవ్యక్తి తెలిసికొన్న అమ్మంగారునుబిలిచి నీవు ఇప్పటి నీయనుభవమును బహిరంగము చేయబోకుమని నియమించి పంపిరి.

ఇట్లు పెరియజీయ్యరు మహావిభవముతో వేంచేసియుండగా, వారితిరుమేని తేజస్సువలనను, పెరియపెరుమాళ్లకు నిరతిశయ వైభవముకనబడ పరిచర్యచేయుటవలనను, దర్శన నిర్వా

హాకత్వమువలనను, తిరునగరిలో జలనిర్గమద్వారమున వెలువడుటవలనను, ఎఱుంబి అప్పాకు చక్రవర్తి త్తిరుమగళ్ కలలో వీరివైభవము ఇట్టిదని యానతిచ్చుటవలనను, ఉత్తమనంబికి కలలో పెరియపెరుమాళ్లు కానిపించిన స్వరూపదర్శనమువలనను, పిమ్మట కొత్తియమ్మంగారు పట్టపగలే వ్యాఖ్యాన మండపమునందు సేవించుటచేతను పెరియజియ్యరు శేషావతారమే యను విషయము ఎల్లయెడలను ప్రసిద్ధముగా వాడబడనయ్యెను. ఇట్టి పెరియజియ్యరు ఒకనాడు తమతిరువడి నాశ్రయించిన ప్రపన్నగోష్ఠితోడ పెరియపెరుమాళ్లు వీరినికటాక్షించి మీరు రేపటి నుండి మనపెద్దతిరుమండపములో తిరువాయిమొళ్రి వ్యాఖ్యానములలో ముఖ్యమయిన ముప్పత్తారాయిరప్పడిని ప్రవచింపవలసినదని యానతిచ్చిరి. ఆయానతి శిరసావహించి పెరియజియ్యరు తిరుమండపములో గోష్ఠిచేయ నారంభింపగా పెరుమాళ్లు ఉభయనాచ్చిమారులతో పెరియతిరువడిపై వేంచేసి సేనముదలియారు ఆళ్వారాదులు మొదలుగాగల నిజపరిజన సమూహముతో సేవసాదించి, ముప్పత్తారాయిరప్పడి తొడక్కము చేయించి, అందువలని వైభవమును మహాహ్లాదముతో తిరువుళ్లపట్టి, ఇట్లు ఒక సంవత్సరకాలము కాలక్షేపము చేయవలసినది యని నియమించిరి.

ఇట్లు కాలక్షేపము నిరంతరాయముగా జరగుచురాగా శాత్తుమొరకు ముందునాడు కందాడయాండాళ్, వానమామల జియ్యరు, పరవస్తు భట్టరుపిరాన్ జియ్యరు అను నీముగ్గురిలో ఒకరు రెండుపాదములును తక్కిన యిద్దరు రెండుపాదములునుగా పెరియజియ్యరు విషయమై ఒక తనియశ్లోకమును చేసికొనివచ్చి అతిరహస్యముగా నుంచుకొని, రేపు శాత్తుమొరకాగానే విన్నపము చేయుదము అని సంకల్పించుకొని యుండిరి. మరునాడు మునుపటివలెనే పెరియపెరుమాళ్లు గరుడవాహనారూఢులై అనంతకొత్తు పరిజనముతోడ పెరియ తిరుమండపమునకు వేంచేసి సేవసాదించి, పెరియజియ్యరుకు అరుళప్పాడిడి చాత్తుమొరకు నియమనము చేయగా, జియ్యరును చాత్తుమొర నడపువారైరి. అప్పుడు కందాడయణ్ణన్ మొదలగువారు తమ సంకల్పముచొప్పున తనియను విన్నపముచేయ ప్రయత్నపడుచుండిరి. అంతలో దివ్యమంగళవిగ్రహధారియై అయిదేండ్ల బాలకుడొకడువచ్చి గోష్ఠిలోచొచ్చిపోయి పెరియపెరుమాళ్ల సన్నిధిని నిలువబడి "శ్రీశైలేశదయాపాత్రం ధీభక్త్యాదిగుణార్ణవమ్। యతీంద్రప్రవణంవందే రమ్యజామాతరంమునిమ్." అను శ్లోకమును చెప్పి తటాలున మరిగిపోయెను. అందులకు ఆమహాగోష్ఠిలోని వైష్ణవోత్తములందరు పరమాశ్చర్యమానసులై ఎవరికి తోచినట్టు వారు ముచ్చటింప నారంభింపగా, కందాడయణ్ణన్ మొదలయిన యాముగ్గురును అతిగోప్యముగా మనము సంకల్పించుకొనియున్న యీతనియను మనకంటె ముందుగావచ్చి ప్రసిద్ధపరిచినందున ఈబాలుడు సర్వాంతర్యామియగు పెరియపెరుమాళ్లేగాని యితరుడుకాడు. మరియొకడు అగునేని అంతలో మాయమైపోవునా. అని విచారించి, తమయుద్దేశ్యమును, పెరుమాళ్లు తిరువుళ్లపట్టిన ప్రకారమును చాలసంతోషముతో జియ్యరుసన్నిధియందు ఎల్లవారువిన విన్నవించిరి. అంతట నంబెరుమాళ్లు పెరియజియ్యరుకు తిరుప్పరివట్టము, తిరుమాల, శ్రీశఠారి మొదలుగాగల సన్నిధిమర్యాదలన్నియు కొరతలేకుండననుగ్రహించి, పరమప్రీతితో శ్రీవైష్ణవగోష్ఠీసహితముగ సన్నిధియందు దివ్యగుణానుభవము చేయుచున్న పెరియజియ్యరును కటాక్షించి, ఇదిమొదలు మనకోవెల మొదలుగాగల యెల్లదివ్యదేశములందును దివ్యప్రబంధానుసంధానము చేయునపుడు తొలుత ఈతనియ అనుసంధింపబడవలసినది. అని నియమించిరి. అదియాదిగా దివ్యప్రబంధాను సంధానమునకు ముందు ఈతని

యను అనుసంధించు సంప్రదాయము పంచగౌడము పంచద్రావిడము అను పదితెగలభాషలు వ్యవహరింపబడు దేశములయందంతటను ఈతనియ అనుసంధింపబడుచున్నది. దీనివివరణము మీద తెలియజేయబడును.

ఆకాలమునందు అయోధ్య రామానుజులు అను వారొకరు బదరికాశ్రమమునకు వేంచేసి, బదరీ నారాయణుని సేవించి తదీయ దివ్యగుణానుభవము చేయుచుండగా, ఆనారాయణుడు వారికి ప్రసన్నుడై యీతనియను ఉపదేశించెను. ఆయుపదేశము వలన వారు కృతార్థమ్మన్యమానులై రహస్యముగా ఈతనియను అనుసంధానము చేయుచు కొన్నాళ్లు అచ్చటనే యుండి, పిమ్మట దక్షిణ దివ్యదేశయాత్రాపరులై తిరుమలకువచ్చి, అక్కడ ఈతనియ వృత్తాంతమును విని మిక్కిలి యాశ్చర్యమునొంది, తమకు శ్రీమన్నారాయణు డుపదేశించుటను తలచుకొని తలచుకొని యానందించుచుండిరి.

ఈవిధముగా ఈతనియను తొలుత అణ్ణా మొదలగు ముగ్గురు సంకల్పించుకొన్న దగుటచే వారు సాదించిన దనియు, పెరియపెరుమాళ్లు బాలరూపమున సేవసాదించి యానతిచ్చినందున పెరిపెరుమాళ్లు సాదించినదనియు, బదరికాశ్రమునందు శ్రీబదరీనారాయణుడు సాదించినదనియు చెప్పబడుచున్నది. ఈన్యాయము ఇతిహాసపురాణాదులకును గలదు. ఎట్లుఅనగా, పదునెనిమిది పురాణములును ప్రత్యేకము ఒక్కొకఋషిచే నొక్కొకటి రచియింపబడియెననియు, అన్నియు నొకవ్యాసునిచేత నేరచియింపబడినవనియు వక్తృభేదద్వారా వినబడుటను ఎల్లవారును అంగీకరించి యున్నారు. ఇట్లే వేదకల్పనమును వాడబడుచున్నది. అట్లు ఈతనియను వక్తృభేదమువలన అనేకులచే నానతియ్యబడిన దనుట అసంభవముకాదు. కోయిల్ కందాడయణ్ణా చేసిన పదిపాటలలోను ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణా చేసిన

పదికప్పుపాటలలోను ఈతనియనుయొక్క వైభవము చెప్పబడియున్నది. ఇట్లు పెరియజియ్యరు పెరియపెరుమాళ్లచే నాదరింపబడినవారై లోకాచార్యులు ఆనతిచ్చిన రహస్యములకు వ్యాఖ్యానములను మరికొన్ని సంప్రదాయ గ్రంథములను కావించిరి. అవి యేవియనగా:—

౧. రహస్యత్రయ వ్యాఖ్యానము.
౨. తత్వత్రయ వ్యాఖ్యానము.
౩. శ్రీవచనభూషణ వ్యాఖ్యానము
౪. ఆచార్యహృదయ వ్యాఖ్యానము
౫. పెరియాళ్వార్ తిరుమొழி వ్యాఖ్యానము.
౬. నూత్తందాది యర్థము.
౭. జ్ఞానసార వ్యాఖ్యానము.
౮. ప్రమేయసార వ్యాఖ్యానము.
౯. పర్ పాట్టు వ్యాఖ్యానము.
౧౦. గీతాతాత్పర్య దీపము.
౧౧. తత్వత్రయ ప్రమాణకోటి.
౧౨. ముప్పత్తారాయిరప్పడి ప్రమాణకోటి.
౧౩. ఉపదేశ రత్నమాల.
౧౪. తిరువాయిమొழி నూత్తందాది.
౧౫. యతిరాజ వింశతి.
౧౬. చాటుప్రబంధములు.
౧౭. చాటుశ్లోకములు.
౧౮. ఇయల్ చాతుబడి.
౧౯. ఆర్తిప్రబంధము.

ఇవి మొదలుగా అనేక గ్రంథములు రచియించిరి.

ఇట్లు నిఖిలచేతనోజ్జీవన నిర్వాహకులయి యుండి, పెరియజియ్యరు తమమఠమును దానిని సంబంధిన క్షేత్రములను శ్రీరంగ

నాథునికి సమర్పించి, తనభండారములోని సర్వద్రవ్యమును శ్రీరంగనాథుని భండారమునందు జేర్పించిరి. అంతట నొకనాడు పెరుమాళ్ పిళ్ల అను వారు తమతిరువడి నాశ్రయింప రాగా ఒంటరిగా వచ్చితివని వారిపై కోపించి ఆరునెలలు వారిని పరిశోధించి, పిమ్మట కటాక్షించి, దీక్షపెంచి యున్నావేమి యడుగగా వారు నిజమును విన్నపము చేసిరి. అది తిరువుళ్లపట్టి నేటి దినము నీవు దీక్షావిసర్జనము చేయుము అని యానతిచ్చిరి. వారును భాగ్యము అని యీవలవచ్చి తిరుముడి విళక్కము కావించుకొని, అంతలో తమభార్య ప్రసవించి పదిదినములాయె నన్న సమాచారము విని హర్షించిరి. ఆసంగతి విని అచ్చటి వారందరు పెరియ జియ్యరుయొక్క సర్వజ్ఞత్వమునకు ఆశ్చర్య హర్షములను పొందిన వారలైరి.

అటుపిమ్మట పెరియజియ్యరు కంచి తిరుమల మొదలగు దివ్యదేశములను సేవించువారై అణ్ణన్ మొదలుగాగల వారితోడ వెడలి కంచికి వేంచేసి తేవప్పెరుమాళ్లను సేవించి, కొన్నాళ్లు అచ్చట నివసించి, వైయాళి యుత్సవమునందు పేరరుళాళన్ పెరియ తిరువడిపై వేంచేసి గంగయిగొండ తిరుమండపమునకు వేంచేయునపుడు తాము మంగళాశాసనము చేయుచు వెంబడి వేంచేయుచు, తిరుణాళ్లకై వచ్చియున్న యెఱుంబి యప్పా ప్రమాదవశమున తమ్మువాని పెరుమాళ్లను సేవించి, వెంటనే యెచ్చరికపడి తమ్ము సేవించి తమ పురుషకారము వలన మరల పెరుమాళ్లను సేవించెను. అప్పుడు పెరియజియ్యరు అప్పాకు తమయెడల గల ప్రతిపత్తికి హర్షించి, తిరుణాళ్లకడ వెళ్ల సేవించి అయిన పిమ్మట, అప్పాను వెంటబెట్టుకొని తిరుప్పుడుక్కుళిదారిని ఘటికాచలమునకు వేంచేసి అళగియ సింగరిని మంగళాశాసనముచేసి, అందుండి యెఱుంబికి వేంచేసి, ఆయూరికి వడతిరువరంగమనియు, అచ్చట తిరుక్కొలనికి తిరుక్కావేరి

యనియు, అప్పాకు అళగియ మణవాళదాసులు అనియు కృపయా తిరునామములు చాతి, అందుండి, తిరుపతికి వేంచేసి, ఉడయవరును గోవిందరాజులను అచ్చట ప్రతిష్ఠితులయియున్న షణ్ణిద్రాళ్వారులను సేవించి, తిరుమలయొక్క, అచ్చటి జియ్యంగార్లు మొదలగు వారు ఎదురువచ్చి సేవింపగా వారి నెల్లను ఉపలాలించి, సేవాక్రమమున కోవెలకు వేంచేసి తిరువేంగడముడయని సేవించి, ఎల్ల మర్యాదలతోడ తీర్థప్రసాదములను పరిగ్రహించి, కోవెలకార్యములను నిర్వహింప ఇళంగేళ్వి యెంబెరుమానారు జియ్యరు అను వారిని నియమించి, అందుండి వెడలి తిరువెవ్వుళూరు, తిరునిన్రయూరు, తిరుమళ్శై, పచ్చైవారణప్పెరుమాళ్ కోవెల, పూవిరుందవల్లి, తిరువల్లిక్కేణి, తిరునీర్మల, శ్రీపెరుంబూదూరు మొదలుగాగల దివ్యదేశములను సేవించుచు మరల పెరుమాళ్ల కోవెలకు వేంచేసి, పేరరుళాళని మంగళాశాసనముచేసి, శ్రీమధురాంతకమునందు చక్రవర్తి త్తిరుమగనారును వకుళవృత్తమును సేవించి, తిరువహీంద్ర పురమునకు వేంచేసి దేవనాయకుని సేవించి, తిరువాలి నగరిలో తిరుమంగయాళ్వార్లను, తక్కిన తిరుపతులను సేవించి, తిరుకణ్ణపురమునకు వేంచేసి శౌరిరాజును సేవించి, అందుండి దక్షిణపు దిక్కునకు వెడలి శ్రీమన్నారును మంగళాశాసనము చేసి "మాసరుశోది" అను ప్రబంధమును నిత్యానుసంధానము చేయునట్లు నియమించి, తిరుక్కుడందై (కుంభకోణము) మొదలయిన తిరుపతులను సేవించుచు మరల శ్రీరంగమునకు వేంచేసి, యతిరాజులను పెరియపెరుమాళ్లను సేవించి, తామచ్చటచ్చట సంపాదించుకొని వచ్చిన దివ్యాభరణములను ఛత్రచామరాదులను రంగనాథునికి సమర్పించి మఠమునందు ఎప్పటివలె నెలకొనిరి.

అనంతరము ఎఱుంబి యప్పా తమయాచార్యులైన పెరియ జియ్యరును ఎడబాసి యుండనేరక వారి దినచర్యలను అనుసం

ధ్యానము చేయుచు దినచర్యయనెడి ప్రబంధమొకటి రచియించి జియ్యరు సన్నిధికి కొనివచ్చి సమర్పింపగా జియ్యరు కటాక్షించి ఆచార్యులయెడల అప్పాకుగల నిష్ఠావిశేషమునకు చాలహర్షించి అప్పాను తమసన్నిధియందు వ్యాఖ్యానగోష్ఠిలో నుండ నియమించిరి. ఆకాలమునందు కందాడ యణ్ణన్ తిరుమాళిగ కలిమియంతయు అఴగియ సింగరి యారాధన విషయమున వెచ్చపడి నానాటతగ్గుచు వచ్చుచుండెను. ఆవిషయమును పెరియజియ్యరు తిరువుళ్లపట్టి తిరుమనైకానికగా తమకు వచ్చు ధనమంతయు ప్రతిదినమును కందాడ యణ్ణనికి ఇచ్చునట్లు నియమించిరి. మరి కొన్నాళ్లకు ఎఱుంబి అప్పాకు తమ తిరుమేనువలెనొకయర్చావిగ్రహమును ప్రసాదించి ఆయనను ఊరికిపొమ్మని నిర్బంధింపగా ఆయన విధిలేకపోయి యెఱుంబి చేరెను.

పిమ్మట అఴగియవరదర్ అనబరగిన రామానుజజియ్యరు వానమామల శ్రీకార్యమునకు నియమితులై జియ్యరువలన శ్రీరంగనాథుని తిరువారాధనముగాబడసి వానమామలకు వేంచేసిరి. అందువల్ల వారికి వానమామల రామానుజజియ్యరు అను తిరునామముకలిగెను. అటుపిమ్మట పెరియజియ్యరు గోవిందదాసరప్పగారిని చాలసన్మానించి వారికి అఴగియ మణవాళని తిరువారాధనముగా ననుగ్రహించి పంపగా, వారు శ్రీవిల్లిపుత్తూరిలో ఆండాళు ఉత్సవమును క్రమముగా నడపుచు తిరువాడిప్పూరెమునాడు (ఆషాఢ పుబ్బనక్షత్రము) ఆండాళు తీర్థప్రసాదములను శ్రద్ధాభక్తులు తెలియబడ కొనివచ్చి సమర్పింపగా, పెరియజియ్యరు తిరువుళ్లపట్టి, ఆండాళుకు ప్రియముగా, ఆగోవిందరాజరప్పగారికి భట్టరుపిరాన్ దాసులు అని తిరునామముచాతిరి. అంతట వారు జియ్యరుసన్నిధిని పరమవినీతులై యాశ్రమ స్వీకారముచేసికొని భట్టరుపిరాన్ జియ్యరు అను తిరునామమును వహించిరి.

తరువాత పెరియజియ్యరు నమ్మాళ్వార్లను సేవింపగోరి పెరియపెరుమాళ్లయానతిని శ్రీరంగమునుండి వెడలి మధురకు వేంచేసి, కూడలఴగరును మంగళాశాసనముచేసి, నాడు అచ్చట నివసించి, అప్పుడా దేశపు రాజైన మహాబలివాణ రాయడు వచ్చి తమతిరువడి నాశ్రయింపగా, అతనికి పంచసంస్కారము సాధించి, అందుండి మరునాడు తెల్లవారుజామున ప్రయాణమై వేంచేయగా, ఆదేశపురాజు వారు ఎక్కిన తిరుపల్లకినివహించు శ్రీవైష్ణవులలో మారువేషముతో కలసి రెండామడదూరముపల్లకి మోసుకవచ్చి వైఘానదిగట్టుచేర్చి, అప్పటికి చక్కగా తెల్లవారినందున అనుష్ఠాననిమిత్తము జియ్యరు పల్లకినుండిదిగగా, రాజుమొలను కాసెకట్టును దేహము నందంతట చెమటయు గలవాడై వచ్చి దండముసమర్పించి, తన గురుభక్తికి చాలమెచ్చుకొనునట్లు అప్పుడు తాముదిగినచోటైన ముత్తరుసు అనుగ్రామము సమర్పింపగా, జియ్యరు పరిగ్రహించి, దానికి అఴగియ మణవాళ నల్లూరు అనిపేరుపెట్టి, ఆరాజును సన్మానించి వెనుకకుబంపి, తిరుప్పుల్లాణిమార్గముగా వేంచేయుచు ఎండవేంద్రమునకు సహింపలేక సన్నిధివైష్ణవులు తల్లడిల్లుటను తిరువుళ్లపట్టి పరమైన కొమ్మలుగల యొకపెద్ద చింతమ్రానీడను కొంత సేపువిశ్రమించి వడతీర్చుకొని, అందుండి లేచిపోవునపుడు వైష్ణవుల వేడుకోలున నావృక్షమును తమశ్రీహస్తములచేనిమిరి నీవు నిత్యపదవిని పొందుదువుగాకయని ఆనతిచ్చిరి. అంతట చూచువారు ఆశ్చర్యమునొందునట్లు ఆచెట్టులోని యాకులన్ని రాలియెండిపోయెను. అట్లు ప్రయాణముసాగించి తిరునగరికి వేంచేసి ఆళ్వార్లను మంగళాశాసనముచేసి, అందుకొన్నాళ్లునివసించి, అందుండి కదలి శ్రీవిల్లిపుత్తూరికి వేంచేసి వటపత్రశాయిని సేవించి, తిరుమాలిరుంజోలెకు వేంచేసి మూలవరును మంగళాశాసనముచేసి, కలహములవలన అఴగరు తిరుక్కురుంగుడిలో

వేంచేసియున్నారన విని క్లేశమునొంది మూలవరును బహువిధోపచారములతో అర్చించి అందుండి వెడలి శ్రీరంగమునకువచ్చి యెప్పటివలె పెరియపెరుమాళ్లను మంగళాశాసనముచేయుచు వేంచేసియుండిరి.

అనంతరము అళగియ తిరుక్కురుంగుడినుండి మరల తిరుమాలిరుంజోలె కొండకు వేంచేసి, మీతలపుచొప్పున మేము మాస్వస్థానము చేరితిమి ఇచ్చటి శ్రీకార్యములను నిర్వహింపదగిన సద్వైష్ణవునొకని మాసన్నిధికి పంపవలయును అని శ్రీముఖమును తీర్థప్రసాదములతోడ జియ్యరుకుపంపగా, జియ్యరు మిగుల హర్షించి, వైరాగ్యనిధులనదగిన యతిరాజజియ్యరును కటాక్షించి, మీరు అళగియసన్నిధికిపోయి యచ్చటి శ్రీకార్యములను క్రమముగా నడపుచుండుడు అని నియమింపగా, వారు ధన్యోస్మి యనుచు నట్లుకావించిరి. అంతట మునుపు పెరియజియ్యరు తిరువడి నాశ్రయించిన మహాబలివాణరాయడు పెరియజియ్యరు నియమనమునుపడసి, అళగియకు శ్రీగోపుర ప్రాకారాదుల యుద్ధార కైంకర్యమును నడపి, ఆచార్యానుగ్రహమునకు పాత్రుడయ్యెను. అప్పుడు దేశాటనము చేయువాడైన యొకచిన్నవాడు మార్గవశమున కోవెలకువచ్చి జియ్యరు తిరువడిసేవ నపేక్షింపగా, జియ్యరు వానినాదరించి పంచసంస్కారము చేసి రామానుజదాసుడు అని దాస్యనామమునుచాతి, ఈ చిన్నవానిచే పలుతిరుపతులలో కైంకర్యములు నడపబడగలవని ఆనతిచ్చిరి. అతడును ఆ తిరువాక్కును సార్థకము చేయువాడయ్యెను. పిమ్మట పెరియజియ్యరు పెరియాళ్వార్ తిరుమొళికి పెరియవాచ్చాంబిళ్ల యానతిచ్చిన వ్యాఖ్యానములో నన్నూరుపాశురముల యర్థము జీర్ణించినందున, దానిని తాము జీర్ణోద్ధారము చేయ తిరువుళ్లపట్టి, అందులకు తిరుప్పాణాళ్వార్ తాదానయ

నారు అను వారిని తోడుచేసికొని నాలుగుపదుల కొలది వ్యాఖ్యానమును ఆనతిచ్చిరి.

అప్పుడు చాల పసివారుగా నుండిన కందాడైనాయన అచ్చటికి వేంచేసి జియ్యరు వ్యాఖ్యానమును పెరియ వాచ్చాంబిళ్ల వ్యాఖ్యానములో "శేషధరనామ్" అనునది తొలుమాటగాగల పాశురము మొదలుకొని పదిపాశురముల వ్యాఖ్యానమును చదివిచూచి, జియ్యరుతో స్వామీ దేవరవారు సాదించిన యీనలువది పాశురముల వ్యాఖ్యానము విశేషించినదై యున్నదేయని విన్నపము చేయగా, జియ్యరు సంతోషించి నాయనును వీరొక యవతార విశేషమని బిగ్గర కౌగిలించుకొని, అంతట తిరుప్పాణాళ్వార్ తాదానయనారుకు పిళ్లలోకాచార్యుల తిరువారాధనమయిన శ్రీరంగనాథుని నిచ్చిపంపి, తోడనే ఆచార్య హృదయమునకును వ్యాఖ్యానముచేయ తిరువుళ్లపట్టి, తిరుమేని యాయాసమును పాటింపక పీఠమునందు ఒరగి వేంచేసియుండి మెడలునొవ్వగా తాళపత్రములలో లిఖింపనారంభింపగా, కందాడయణ్ణన్ చూచి, దేవరవారికి ఇంతప్రయాసపడ నేలయని అడిగిరి. అందులకు జియ్యరు మీపుత్రాదులకొరకు అని యానతిచ్చి వ్యాఖ్యానమును కడవెళ్లవ్రాసి ముగించి, పరమతనిరసన పూర్వకముగా స్వమతస్థాపనమును గావించిరి.

అప్పుడు తిరుమలనంబి తిరువంశస్థులయిన వేట్టూరి సింగరాచార్యులు అనువారు జియ్యరు తిరువడి నాశ్రయించిరి. జియ్యరును వారినంగీకరించి పంచసంస్కారాదులచే పరిశుద్ధులనుగా జేసి వారిమూలమునవచ్చిన ధనమును ఆళ్వారు తిరుగోపుర కైంకర్యమునకై తిరునగరికిబంపి, కొంచెము కొరతపడగా తమమనుమలైనజియ్యరునయనారుగుండ కైంకర్యపూర్తిచేయించిరి.

ఇట్లు తిరుక్కురుంగుడి మొదలగు దివ్యతిరుపతులలో జియ్యరు ఉద్ధరించిన విమానగోపుర మండప ప్రాకారాదులతోను

వారిచే నియమితులైన కార్యకర్తలతోను, వారు నియమించిన నియమనములు ఇప్పటికిని వెలుగొందుచున్నవి. లెక్కలేని యాచార్యపురుషులకు ఆశ్రయమయిన పెరియజియ్యరు తిరువడినాశ్రయించినవారిలో వానమామలై జియ్యరు, తిరుమల యెంబెరుమానారు జియ్యరు, భట్టర్ పిరాన్ జియ్యరు, కోయిల్ కందాడయణ్ణన్, ఎరుంబియిల్ అప్పా, అప్పిళ్ల, అప్పిళ్లాన్, ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణన్ అనునీ యెనమండ్రును అష్టదిగ్గజములు అనబడుదురు. వీరిలో కోయిల్ కందాడయణ్ణన్, ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణన్ అను నీయిరువురను జియ్యరు తమమనుమలైన జియ్యరునయనారుకు ఈడు ముప్పత్తారాయిరప్పడిని శ్రీభాష్యమును సాదింప నియమించిరి.

ఇట్లు పెరియజియ్యరు, లోకులందరు తమతిరువడి నాశ్రయించియు, తమవలన నుపదేశాదులను పడసియు, తమకటాక్షమునకు గురియయ్యు, తమతిరుమేనిని సేవించియు, తమతీర్థప్రసాదములను స్వీకరించియు, తమతిరువడియందు ఆత్మసమర్పణముచేసియు, తమతిరునామము ననుసంధించియు, తమదైన దివ్యకల్యాణగుణానుభవము చేసియు, తాము ఉండుదిక్కును గూర్చి దండము సమర్పించియు, తమదివ్య వైభవమును స్మరించియు, తమ సేవకులకు సేవకులైనవారి సంబంధమును కలుగజేసికొనియు, తమపాదధూళిసోకిన పూశేకులను శిరస్సావహించియు, ఉజ్జీవించునట్లుచేసి, దూరస్థులు సమీపస్థులు మధ్యస్థులనగు సమస్తులును నానందించునట్లు పెరుమాళ్ల నియమనము చొప్పున తమయవతారకార్యమును నెరవేర్చినవారై పెరియజియ్యరు పరమపదమునకు వేంచేయు తిరువుళ్లముతో తిరుమేనియందు నోవుచాతుకొనిరి.

అప్పుడు పెరియపెరుమాళ్లు తిరుత్తేరెక్కి మఠమువాకిటికి వేంచేసి సేవసాదింపగా, జియ్యరు ఆయేలినవాని సేవించి తమ

యార్తితీర కొనియాడిరి. అనంతరము మరియొకనాడు జియ్యరు తత్తరించుచుండగా, నంబెరుమాళ్లు మఠద్వారమునకు వేంచేసి సేవసాదించి జియ్యరు నానందింపజేసిరి. అటుపిమ్మట వానమామల జియ్యరు మొదలగువారికి శ్రీముఖములుపంపి వారందరువచ్చి సన్నిధిలో సేవించుచుండగా, జియ్యరు తిరుమేనునందు రుగ్మత కొంతశమించినట్టు తోచెను. అంతట వానమామల జియ్యరు శ్రీకార్యావసరమువలన మరల సేవింపవచ్చెదనని జియ్యరుతో విన్నపముచేసి వారియానతిచేతనే వానమామలకు వేంచేసిరి. మరి రెండు మూడు నాళ్లలో జియ్యరుకు పరమపదవాంఛ మిక్కుటమై అందువలని యార్తిని అరువదిపాశురములుగల ప్రబంధముగా ఆనతిచ్చిరి. అదియే యిప్పుడు ఆర్తిప్రబంధమని వ్యవహరింపబడునది. అప్పుడు పశ్చిమదేశవాసులగు తోళప్పరును, వారి యన్నగారగు అళగియ మణవాళప్పెరుమాళ్ నయనారును, భట్టర్ పిరాన్ జియ్యరుయొక్క పురషకారమువలన పెరియజియ్యరును సేవించి వారిమారుగా తిరునారాయణపురమునందు నిత్యనివాసమునుప్రతిష్ఠించిరి. వెంటనే తిరుమలనల్లాన్ వంశస్థులును పరమతఖండన ప్రచండులును తిరువేంగడముడయనికి పురోహితులును మహాప్రభావ సంపన్నులునైన అణ్ణరాయ చక్రవర్తి అనువారు భట్టర్ పిరాన్ జియ్యరు పురుషకారముచేతనే పెరియజియ్యరును సేవించి, వారి తిరువడుగులు తమతిరుముడిపైజేర్చి, మీరు మనతిరుమల యెంబెరుమానారు జియ్యరును తిరువేంగడమును ఆదరముతో కాపాడుచు మనదర్శన ప్రవర్తనమును లెస్సగా నిర్వహించినవారు కారా అని యానతిచ్చి, భట్టర్ పిరాన్ జియ్యరు శ్రీహస్తద్వారా పంచసంస్కారాదులను ప్రసాదించి ప్రపత్తి నిష్ఠులను జేయగా కృతార్థులయిరి. పిమ్మట పళ్లాన్, జియ్యరునయనారు ఈయిరువురును పెరియజియ్యరు తిరువడుగులను సేవించి, దేవరవారి

దివ్యమంగళ విగ్రహమును అస్మదాదులకు అర్చా విగ్రహముగా అనుగ్రహింప గోరెదము అని ప్రార్థింపగా జియ్యరు పరమపద యాత్ర నాలుగుదినములు కలదనగా పెద్దగోష్ఠిగూర్చి నాలుగు వేల దివ్యప్రబంధమును అనుసంధింపజేసి హర్షించి, సన్నిధి శ్రీ వైష్ణవుల కందరకును హితమునుపదేశించి, తమ తిరువారాధన మయిన ఉడయవరును, శ్రీరంగరాజులను, శ్రీకోశములను నంబెరు మాళ్ల యధీనముచేసి, లోకాచార్యుల తిరువడిని తిరువుళ్లము నందు నెలకొలిపి, రుధిరోద్గారినామసంవత్సర మాఘ బహుళ ద్వాదశినాడు శ్రవణనక్షత్రమున పరమపదమునకు వేంచేసిరి. ఈ లీలావిభూతియందు వీరు వేంచేసియున్న తిరునక్షత్రములు డెబ్బదియారు

ఇది మణవాళ మహామునుల వైభవము.

శ్రీమణవాళ మహామునుల పరమపదయాత్రానంత వృత్తాంతము.

అట్లు పెరియజియ్యరు పరమపదమునకు వేంచేసిన పిమ్మట వారి నాశ్రయించియున్న శ్రీవైష్ణవోత్తము లందరు పూర్వము ఉడయవరుకు శ్రీపరాశరభట్టరు మొదలగువారు నడపిన రీతిని మహావైభవముతో జియ్యరు నయనారుగుండ వారికి చరమ కైంకర్యము నడపినవారై, ఆదికేశవప్పెరుమాళ్ల తిరువడికి దిగు వత్తుగాను దక్షిణపు తలయంపిగాను తిరుప్పళ్లి పరపించిరి. అంతట జియ్యరు నయనారు కందాడయణ్ణన్ మొదలగు వారి తోడ శిష్యకృత్యము ననుసరించి తిరుముడివిళక్కము కావించు కొని అవభృథస్నానమును చేసిరి. పిమ్మట చేయవలసిన వైదిక క్రియలన్నియు జియ్యరు నయనారు యథావిధిగా నడపి, కడపట వారి వైభవమునకు దగినట్టు మహాగోష్ఠితో తిరువధ్యయనమును చేసి, నంబెరుమాళ్ల సన్నిధినుండి వచ్చిన తిరుమాల తిరుప్పరివ

ట్టము శఠగోపము మొదలగువానిని స్వీకరించి, జియ్యరు తిరు వారాధనములను మఠములోనే ప్రతిష్ఠించి మంగళాశాసనము చేసి వేంచేసిరి.

తరువాత కందాడయాండాన్ ఆచార్య నియమనము చొప్పున జియ్యరు నయనారుకు ఈడు ముప్పత్తారాయిరమును ఆనతిచ్చి యనుగ్రహించిరి. ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణనును వారివలెనే తమయాచార్యుల నియమనము ననుసరించి జియ్యరు నయనారుకును కందాడనాయన్ అను వారికిని శ్రీభాష్యము నుపన్యసించి, ఇందుల కర్తృత్వము పెరియ జియ్యరుదే కాని మాది కాదు అని ఆనతిచ్చిరి. మరియు ఈ అణ్ణన్ సన్నిధిని కందాడపోనిపాకం నయనారు మొదలగువారు శ్రీభాష్యమును అధి కరించిరి. ఈకందాడపోనిపాకం నయనారు అనువారు అష్టగోత్ర నిబంధనమును కావించిరి.

పిమ్మట పెరియజియ్యరు పరమపదమునకు వేంచేసిన వర్త మానమును వానమామల జియ్యరువిని మిక్కిలి క్లేశము నొందిన వారై బహుద్రవ్యమును సంగ్రహించి కైంకర్యమును ఎంతో వైభవముగా నడపి, తమ్ము నాశ్రయించిన ప్రపన్నులకు ఈడు ముప్పత్తారాయిరమును సాదించుచు వేంచేసియుండిరి. అప్పుడు వాధూలగోత్రోద్భవులయిన తోట్టయంగారప్పయు, అప్పాచ్చి యణ్ణా అను వారును వానమామల జియ్యరు తిరువడి నాశ్రయించిరి. వీరిలో తోట్టయంగారప్ప చోళసింగపురములో వ్యాపకులై వేంచేసియుండిరి. అప్పాచ్చియణ్ణా పెరుమాళ్ల కోవెలలో (కంచిలో) పేరరుళాళని విడువక సేవించుచు, ఆతిరుక్కోవెలలో చూడికొడుత్త నాచ్చిమారు సన్నిధిని తిరుమండపమును కట్టించిరి. ఆమండపములో అడుగుపాదముతో గూడిన తిరుమణి కాప్పు నేడును ఉన్నదని ప్రసిద్ధము.

భట్టరు పిరాన్ జియ్యరు తిరుమలలో నివసించి అణ్ణరాయ

చక్రవర్తి మొదలగువారిని దర్శన ప్రవర్తకులనుగా జేసి, అంత్యోపాయనిష్ఠ అను ప్రబంధమును కావించిరి. పిమ్మట వారి తిరువడి నాశ్రయించిన మేనాట్టుత్తోళప్పర్ అను వారును, వారియన్నగారును పెరియజియ్యరు ఆనతిచొప్పున తిరునారాయణపురమునందేయుండి తిరునందనవనము (పూదోట) మొదలగు కైంకర్యములను చేసికొనుచు, శ్రీశైలముయొక్క పడమటి భాగమునందును శ్రీశైలేశ దయాపాత్ర వైభవమును వృద్ధిపొందించుచు, స్వామి మఠమునకు వెనుక పార్శ్వమున వేంచేసి యుండిరి. అనంతరము వారి సంతాన పరంపరయందు జనించిన వారైన అయ్యర్ మొదలగువారును ఈకైంకర్యములను నడపుచువచ్చిరి.

శ్రీవరవరముని దాసులయిన ఎరుంబియిలప్పా వరవరమునుల విషయమయి ఒక కావ్యమును సుప్రభాతమును దినచర్యయను చంపూ ప్రబంధము మొదలుగాగలవానిని కావించి, పిమ్మట తాము పెరియజియ్యరును ఎడబాసి యుండలేమిని తేటపరుచునట్టి ఆర్తి ప్రబంధమును రచియించిరి. అటుపిమ్మట పెరియజియ్యరు తిరునాటికి వేంచేసిన సంవత్సర కాలమునకు మాఘమాసమున కృష్ణపక్ష ద్వాదశినాడు జియ్యరు తిరువధ్యయనమునకై నంబెరుమాళ్లు తమసన్నిధిలోనుండి తీర్థప్రసాదములు తిరుప్పణియారములు మొదలగు పదార్థముల నన్నిటిని మఠమునకు పంపింపగా, జియ్యరునయనారు కందాడయణ్ణన్ మొదలగు వారిగుండ తిరువధ్యయనమునుజరగెను. ఆమర్యాదయే నేటిదాక నడచుచువచ్చుచున్నది. పెరియజియ్యరు శేషావతారము కాబట్టి ఒకొక్క కాలమునందు నిజాకృతితో పాలారగించుటకై కట్టబడియున్న రాతితొట్టిలోనుండు ప్రసాదము మొదలగు ఉచ్ఛిష్టమును శిష్యకోటియంతయు భుజించుట వాడుకరైనందున ఆయాచారమును మానక ఆప్రసాదమును శిష్యులందరు పెరియజియ్యరు తిరువధ్యయనమునాడును వినియోగించుచు వచ్చుచుందురు. బంగారు

తోను వెండితోను చేయబడిన పాత్రములకంటె రాతితో చేయబడిన పాత్రము విశేషముకాబట్టి జియ్యరు తిరువుళ్లమునకు ఆ రాతితొట్టియే ప్రీతికరముగా నుండెను. ఇట్లు పెరియజియ్యరు వైభవము ఉడయవరు వైభవమును భట్టరు వైభవమును బోలి పూర్వికులచే గ్రంథములందు మిక్కిలి విస్తరించి వ్రాయబడియున్నది. ఇందు అది సంక్షేపముగా వ్రాయబడినది.

గురుపరంపరా సంగ్రహము.

పెరియపెరుమాళ్లు మొదలు పెరియజియ్యరు తుదిగాగల గురుపరంపరా క్రమము — పెరియపెరుమాళ్లు, పెరియపిరాట్టి, సేనమొదలియారు, నమ్మాళ్వారు, నాథమునులు, ఉయ్యకొండారు, మణక్కాల్ నంబి, శ్రీయాళవందారు, పెరియనంబి, ఉడయవరు, ఎంబారు, భట్టరు, నంజియ్యరు, నంబిళ్ల, వడక్కుత్తిరు వీధిపిళ్ల, పిళ్లలోకాచార్యులు, తిరువాయిమొళిపిళ్ల, పెరియజియ్యరు. ఇది లోకమునందు ముఖ్యతమమగు గురుపరంపర. ఇక డెబ్బదినలుగురు సింహాసనాధిపతుల వంశస్థులకు ఉడయవరుకు పిమ్మట ఆశ్రయణ గురుపరంపరలు వేరువేరుగా గలిగియుండును. ఈగురుపరంపర ఆశ్రయణ గురుపరంపర గ్రంథగురుపరంపర అని రెండువిధములై యుండును. అందు గ్రంథ గురుపరంపర రహస్యగ్రంథ గురుపరంపర, దివ్యప్రబంధ వ్యాఖ్యాన గురుపరంపర, శ్రీభాష్య శ్రుతప్రకాశికాది గురుపరంపర అని మూడువిధములు గలదై యుండును. అందు రహస్యగ్రంథ గురుపరంపర, ఉడయవరు, ఎంబారు, నంజియ్యరు, నంబిళ్ల వడక్కుత్తిరువీధిప్పిళ్ల, పిళ్లలోకాచార్యులు, కూరకులోత్తమదాసులు, తిరువాయిమొళిప్పిళ్ల, పెరియజియ్యరు. దివ్యప్రబంధ వ్యాఖ్యాన గురుపరంపర - ఉడయవరు, తిరుక్కురుగైప్పిరాన్‌పిళ్లాన్, ఎంబారు, భట్టరు, నంజియ్యరు, నంబిళ్ల, ఇయ్యుణ్ణిమాధవాచార్యులు, ఇయ్యుణ్ణి పద్మనాభులు, కోలవరాహనయనారు, నాలూరి దేవరాజులు, తిరు

వాయిమొళిప్పిళ్ల, పెరియజియ్యరు. ఇందు ఉడయవరు ఎంబారు అని క్రమము చెప్పబడెను. పిళ్లాన్, ఆళ్వాన్ ఈ యిరువురును ఉపకారకతనుపొంది అందు అణగియుందురు. భట్టరు, నంజియ్యరు, నంబిళ్ల, పెరియవాచ్చాంబిళ్ల, వారికొమారులు నయనారాచ్చాంబిళ్ల, వాదికేసరి, అళగియమణవాళజియ్యరు, వారిశిష్యులు తిరుమాలెయాండాన్ తిరువంశస్థులయిన వాదికంఠీరవులు. ఇత్యాదిగా ఒక అవాంతర విభాగమునుగలదు. ఇందు నయనారాచ్చాంబిళ్ల రచియించిన ప్రబంధములు - ముక్తభోగావలి, తత్వసంగ్రహము, జ్ఞానార్ణవము, చరమోపాయనిర్ణయము, మొదలగునవి యనేకములు. వాదికేసరి రచియించిన ప్రబంధములు - తిరువాయిమొళికి పన్నీరాయిరప్పడి, తాత్పర్యసారము; తత్వదీపము, మొదలైనవి యనేకములు. వాదికఠీరవులు. రహస్యత్రయసారము అను గ్రంథమును సాదించిరి

శ్రీభాష్యగురుపరంపర - ఉడయవరు, ఎంబారు, భట్టరు, నంజియ్యరు, నంబిళ్ల, వడక్కు త్తిరువీధిప్పిళ్ల, పిళ్లలోకాచార్యులు ఇత్యాదిగా ఒకక్రమముగలదు.

ముందు ఉడయవరు మేనల్లురై వారివలన శ్రీభాష్యసింహాసనాధిపత్యమును వహించిన నడాదూరాళ్వాన్ మనుమలైన నడాదూరమ్మాళుకు తాతగారైన నడాదూరాళ్వాన్ సంప్రదాయముతప్పి ఎంగళాళ్వాన్ అనబడు శ్రీవిష్ణుచిత్తుల సన్నిధిని శ్రీభాష్య సంప్రదాయము లభించెను. అదియెట్లు అనగా, అమ్మాళు శ్రీభాష్యమును అధికరింపగోరి తమతండ్రికి తల్లి వంక బంధుత్వమున అన్నగారయిన కందాడయాండాన్ సన్నిధికిపోయి అడియనికి పరమత నిరాకరణప్పడియు స్వమతస్థాపనప్పడియు ననుగ్రహించి శ్రీభాష్యమును ప్రసాదింపవలయునని ప్రార్థింపగా, మిగుల వృద్ధులయిన కందాడయాండాన్ నీకు నీమేనమామగారగు శోత్రియన్ (విష్ణుచిత్తులు) విమర్శముగా భాష్యము చెప్పుదురు వారియొద్దకుపొమ్మని యానతిచ్చిరి. అమ్మాళును వారియానతిచొప్పున శ్రీవిష్ణుచిత్తుల సన్నిధికి వేంచేసి తమ యభీష్టమును విన్నవింపగా, వారు అనపత్యులుగనుక నీవు నాకు పుత్రత్వమునువహించి అగ్నిసంస్కారాది చరమక్రియలు చేసెడు పక్షమున నీయిష్టమును నెరవేర్చెదను అని ఆనతిచ్చిరి. అమ్మాళు అందులకు సమ్మతించి వారిసన్నిధిలో శ్రీభాష్యమును అధికరించిరి. కాబట్టి ఉడయవరు, తిరుక్కురుగైప్పిరాన్‌పిళ్లాన్, ఎంగళాళ్వాన్, నడాదూరమ్మాళ్, కిడాంబియప్పుళ్లార్, తూప్పిల్ పిళ్లయనబడు వేదాంతాచార్యులు, తూప్పిల్ నయనారాచార్యులు, ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణన్ పోళిప్పాక్కం నయనార్ అని ఇదియొక పరంపరకలిగెను. ఇందు పిళ్లాన్ తిరువాయిమొళికి ఆరాయిరమును, పరమపద రహస్యము అనెడు రహస్య గ్రంథమును రచియించిరి. శ్రీవిష్ణుచిత్తులు (ఎంగళాళ్వాన్) శ్రీవిష్ణుపురాణ వ్యాఖ్యానమును, సారాంశ చతుష్టయమనెడు రహస్యమును, శ్రీభాష్యమునకు సంగతిమాల అనెడి వ్యాఖ్యానమును చేసిరి. నడాదూరమ్మాళు తత్వసారము, ప్రమేయమాల, సారార్థ చతుష్టయమను కారికలు మొదలగు ప్రబంధములను చేసిరి. అప్పుళ్లార్ శ్రీభాష్యమునకు ఒక వ్యాఖ్యానమును, న్యాయి కులిశమ్ అను గ్రంథమును రచియించిరి. ఈ యప్పుళ్లార్ తమ తోడబుట్టువు కొమారులైన తూప్పిల్ పిళ్లను తాము శ్రీభాష్య కాలక్షేపము చేయుచోటికి పిలుచుకొనిపోగా, అప్పుడా తూప్పిల్ పిళ్లను నడాదూరు అమ్మాళ్ చూచి వీరు దర్శనమునందు అభివృద్ధులు అగుదురు అని ఆనతిచ్చిరి. పిమ్మట తూప్పిల్ పిళ్ల శ్రీహయగ్రీవోపాసనచేసి సకలశాస్త్రార్థములందును అతి నిపుణులై అప్పుళ్లార్ తిరువడి నాశ్రయించి సకల రహస్యములను అధికరించి కవితార్కిక కేసరి అనియు, సర్వతంత్ర స్వతంత్రులు అనియు, వేదాంతాచార్యులు అనియు

తిరునామములను వహించి అనేక గ్రంథములను రచియించిరి. షాసిలో పిళ్లోకా సాధించిన ఆరాయిరప్పడికిని, పరమ రహస్యమునకును, తక్కిన పూర్వాచార్యులు సాధించిన గ్రంథములకును విరుద్ధముగా మంత్ర వ్యాఖ్యానాదులు కొన్ని యేర్పడినందున పెరియ పెరుమాళ్లకు తిరువుళ్లముకలగినది అను నిది మొదలగు వృత్తాంతము మునుపు చెప్పబడియే యున్నది గనుక ఇచ్చట ఆ విషయమును చెప్పక విరమింపనయ్యెను. ఈ వేదాంతాచార్యుల కొమారులగు తూప్పిల్ నయనారాచార్యులును అనిర్వచన ఖండన విరోధపరిహారాది గ్రంథములను చేసి శ్రీరామానుజ సిద్ధాంత విషయాధీనులై వేంచేసియుండిరి. ప్రతివాది భయంకరం అణ్ణా అను వారును అష్టశ్లోకీ వ్యాఖ్యానము మొదలయిన యనేక గ్రంథములను కావించిరి.

ఇదిగాక డెబ్బదినలుగురు సింహాసనాధిపతుల వంశస్థులకు వారివారి మాటస్థలనుబట్టి శ్రీభాష్య పరంపరలు భిన్న భిన్నములుగా నేర్పడియుండును. నడాదూరు అమ్మాళ్ హస్తిగిరి యుపత్యకయందు శ్రీభాష్యమును నిర్వహించుచుండగా శ్రీరంగము నుండి శిష్యసంచారముచేయుచు సుదర్శనభట్టరు అచ్చటికివచ్చి, అమ్మాళ్ భాష్యనిర్వాహము చేయువిధమును జూచి హర్షించి, వారిసన్నిధిలో భాష్యమును అధికరించువారై సంచారము పోవుటను నివర్తించుకొని పండ్రెండు సంవత్సరములు దీక్షపట్టి అంతలో శ్రీభాష్యమును పదిమారులు విన్నవారైరి. ఆకాలమునందు వారు అర్థభేదములను శబ్దభేదములను పరిశీలించి ఒకటితో నొకటి పొందియుండునట్లు రహస్యముగా దిద్దుకొనుచు మౌనముగా వినుచుందురు. ఇట్టి వీరిసామర్థ్యమును అమ్మాళు తెలిసియుందురు. అట్లుండగా, ఒకనాడు కాలక్షేపగోష్ఠికి సుదర్శనభట్టరు ప్రొద్దుపోయి వేంచేసిరి. వారు వేంచేయునంతలో అమ్మాళు భట్టరు పలరాలేదని తక్కినవారిని అడిగిరి. అందుకు

వారి మౌనరీతి యిట్టిదని తెలియనివారగు అప్పిళ్లార్ మొదలగువారు అతినిపుణులుగదా అని వారియెడల కొన్నిదోషములను కగ్గడించి విన్నవింపగా, అమ్మాళు ఊరకవినుచుండి భట్టరు వేంచేయగానే, మావల్ల విన్నవిషయము లేమైన మీకు తెలిసియున్నయెడల కొన్నిటిని ఉపన్యసింపుడు అని వారితో ఆనతిచ్చిరి. అంతట సుదర్శనభట్టరు, తామధికరించినది సర్వమును పూర్వోత్తర సందర్భములు చెడకుండను శబ్దములయు అర్థములయు సంబంధము పొసగియుండను మహాధాటితో నుపన్యసింపగా అమ్మాళును తక్కినవారును కర్ణానందముగావిని వారిసామర్థ్యమునకు నాశ్చర్యమొందిరి.

అటుపిమ్మట సుదర్శనభట్టరు అమ్మాళు నియమనమును పడసి శ్రీరంగమునకు వేంచేయగా పెరియపెరుమాళ్లు, వారికి అరుళప్పాడు సాధించి శ్రీవేదవ్యాసులని తిరునామముచాతి శ్రీభాష్యమునకు ఒక వ్యాఖ్యానము చేయ నియమించిరి. ఆనియమనమును శిరసావహించి సుదర్శనభట్టరు తాము ఆచార్యసన్నిధిలో శ్రవణము చేసిన యర్థము నెల్ల వ్యాఖ్యానరూపమునను ప్రకాశింపజేసి, ఆకోశమునకు శ్రుతిప్రకాశిక అని తిరునామము చాతిరి. అనంతరము శ్రుతదీపికయని శ్రీభాష్యమున కొక లఘువ్యాఖ్యానమును, వేదాంతసంగ్రహ దీపికయు, గద్యత్రయ వ్యాఖ్యానమును, ప్రపత్తిప్రయోగకారికయు భాగవత వ్యాఖ్యానము మొదలగునవియు చేయుండెను.

అప్పుడు తూప్పిల్ పిళ్ల ఆ శ్రుతప్రకాశికా భట్టరు తిరుమాళిగకుపోయి వారిపుత్రులయిన ఉద్దండభట్టరునడిగి యాకోశమును తీసికొని సంతుష్టినొంది, వెంటనే శ్రుతప్రకాశికా భట్టరుసన్నిధిలో ఉభయవేదాంతములను అధికరించి, జ్ఞానాది షడ్గుణ పరిపూర్ణులై పరమత నిరసన సమర్థులగుటచే ఉద్దండులనివాదగోష్ఠిలో ప్రసిద్ధివహించిన శ్రుత ప్రకాచార్యుల కొమారులైన

ఉద్దండభట్టరు సహాయులుగా పశ్చిమదేశమునకు వేంచేసి, సంప్రదాయశుద్ధిగల ఆయుద్దండ భట్టరు సన్నిధిలో శ్రుతప్రకాశికను అధికరించి పెక్కు ప్రతులు వ్రాయించి వానిని యోగ్యులగు వారియెడల నుపయోగింపగా ఆసంప్రదాయము చొప్పున ఇప్పుడును శ్రుతప్రకాశికతో గూడిన శ్రీభాష్యమును అధికరింతురు. మరియు శ్రీభాష్య పరంపరలో “శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః” అను శ్లోకమును అనుసంధించుచు వచ్చెదరు. శ్రీభాష్యకారుల కాలములోనే కలిగిన నయప్రకాశిక మొదలగు వ్యాఖ్యానములతో గూడిన భాష్యాన్వయమునందు ఈ తనియను అనుసంధించుట లేదు.

ఇట్టి త్రివిధ గ్రంథ సంప్రదాయ పరంపరలో ద్రావిడవేద భాష్య ప్రవర్తకులయిన శ్రీవిష్ణుచిత్తులు నడాదూరమ్మాళు మొదలగువారిని వడవాచార్యులనియు గ్రంథములలో వ్రాయబడియుండును. ఈయిరువురకును ఉభయభాష్య ప్రవర్తకత్వము కలదుగనుక తక్కినవానిబట్టియు వాడుకకలదు.

ఇట్లుండు వాడుకల నెరుగమిచే తెన్గలవారు అని వడగలవారు అని లోకవాదము ఒకటి పొసగియున్నది. శ్రీరంగాది ప్రదేశములలో వసించి దక్షిణవాక్కయిన ద్రావిడ వేదభాష్య ప్రవర్తనమే ముఖ్యముగా వర్తించువారు తెన్నాచార్యులు అనియు, కంచి మొదలగు ప్రదేశములలో వసించి సంస్కృత వాణియగు శ్రీభాష్యాది ప్రవర్తనమే ముఖ్యముగా వర్తించువారు వడవాచార్యులు అనియు చెప్పబడిరి. కాబట్టి యీవిషయమును విచారించి పదార్థమిదియని యెల్లవారును కరతలామలకముగా తెలిసికోవచ్చును.

ఆళ్వారాచార్యుల వైభవము,

సంపూర్ణము.

END OF
TITLE